

apisirup1 timijan-bronhialni

Apisirup timijan-bronhialni blazi kašelji in zvišuje odpornost pljuč. Pomirja krče gladkega misicja, mehča nabrano sluz in lajša izkasljevanje.

IZ MEDICINE

7096 AA

60090201

OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

WASHINGTON / PODPIS SPORAZUMA O FEDERALNI URE

Muslimani in Hrvati na poti v skupno državo

WASHINGTON - Po stridnevnih pogajanjih v Washingtonu sta hrvaski zunanji minister Mate Granić in bosanski premier Haris Silajdžić v torek pozno ponoči po srednjeevropskem času podpisala preliminarne sporazum o ustavitvi sovražnosti med Hrvasko in Bosno. Pri podpisu sta bila navzoča tudi voditelj bosansko-hercegovskih Hrvatov Kresimir Zubak in ameriški zunanji minister Warren Christopher, ki je botroval pogajanjem.

Sporazum predvideva organiziranost obeh držav v federacijo, iz katere naj bi pozneje nastala ohlapna konfederacija. O podrobnostih federalne ureditve se bodo začeli hrvaski in muslimanski predstavniki pogajati že jutri na Dunaju. Če bodo pogajanja uspešna, bo nova federalna država razdeljena na kantone po vzoru Belgije in Svice. Skupna osrednja vlada bo odgovorna za oblikovanje zunanje in gospodarske politike, za obrambo, trgovino in finance, oblasti v kantonih pa bodo nadzorovale policijo, izobraževanje, kulturo, socialne službe, radio in televizijo. Sporazum je že podprl posrednik Evropske unije za nekdanjo Jugoslavijo lord David Owen, ki je opozoril, da se morata zaveznici za trajnejši mir na Balkanu sporazumeti tudi s Srbi. Na sliki se rokujeta bosanski premier Silajdžić in voditelj bosansko-hercegovskih Hrvatov Zubak, poleg njiju pa sta hrvaski zunanji minister Granić in ameriški državni sekretar Christopher.

(AFP, Reuter, dpa)

Na 19. strani

partnerstvu za mir

LJUBLJANA - Na včerajšnji seji je svet Nata sprejel odločitev o vključitvi Slovenije v partnerstvo za mir. Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije je sporočilo, da se država v ta projekt vključuje prva izmed članic Severnoatlantskega sveta za sodelovanje, ki združuje države nekdanjega Varšavskega sporazuma in Finsko kot opazovalko. S sprejetjem je Slovenija tudi na področju varnosti naredila pomemben korak na poti vključevanja in približevanja zahodnoevropskim integracijam. Nato je pripravljalni odbor za uresničevanje partnerstva za mir pooblastil, naj pripravi obisk delegacije Nata v Sloveniji, na katerem bodo določili vsebino in obseg sodelovanja.

Trst: Napredno zavezništvo za solidarnost in za sožitje

TRST - Na novinarski konferenci sta se včeraj predstavila trzaska kandidata naprednega tabora za poslansko zbornico Margherita Hack in Renato Kneipp. V volilnem programu posvečata prvenstveno pozornost problemom solidarnosti, sožitja različnih komponent ter zascite ogroženih ter sibejskih družbenih slojev.

Kneipp je opozoril na realno nevarnost vzpona stare desnice, ki jo poosebljajo neofasisti, ter nove desnice Severne lige in Berlusconijevega gibanja "Forza Italia". Predstavniki Demokratskega zavezništva Giacomo Costa, ki je vodil srečanje z novinarji, je rekel, da imata oba napredna kandidata realne možnosti za volilni uspeh.

Na 5. strani

ITALIJA / PRVI ZASKRBLJUJOČI IZBRUHI NASILJA

Dokaj zaostreno vzdušje

RIM - Politicna klima v Italiji je vsak dan bolj razgreta in tudi politiki, ki se sicer odlikujejo po umirjeni uglajenosti, se nasprotnikov že lotevajo z »besedno sekiro«. Tako je včeraj tajnik Ljudske stranke Mino Martinazzoli (na sliki) vihtel »besedno gorjaco« nad tekmece leve in desne koalicije. Svaril je pred »sireno Berlusconiem, predstavnikom močnih interesov, ki bi radi zvrnili ceno italijanske krize na pleca sibejskih«, tajniku DSL Achilleju Occhetto pa zažugal, da »ga daje sindrom zmagovalca«. Tako levemu kot desnemu kartelu Martinazzoli napoveduje, da »bosta po volitvah skopnela kot sneg na soncu« in le središkemu zavezništvu pripisuje treznost in homogenost.

Tudi predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano, ki je bil včeraj gost

tujih dopisnikov v Rimu, je bil v ocnah oster in strog. Zlasti Berlusconi je očitno »provincialnost« in »neodgovornost« zaradi predloženega programa. Novemu parlamentu pa nakazal kot najnujnejša cilja ustavno reformo in sanacijo državnega proračuna.

Odgovor ni izostal. Glasnik Forza Italia Antonio Tajani je pod večer očitno Napolitanu in Martinazzoliju »konsociativistične skomine in nostalgijo po zgodovinskem kompromisu«.

O napetosti pa pričajo trije izbruhi nasilja: v Rimu so neznanci zažgali zastave kluba Forza Italia, v Milanu pa so pretepli aktivista Nacionalnega zavezništva, po telefonu pa grozili kandidatki naprednega zavezništva.

Na 2. strani

BLIŽNJI VZHOD / TEŽKE POSLEDICE HEBRONSKEGA POKOLA

Diplomaciji ne uspe ustaviti nasilja na zasedenih ozemljih

Islamski skrajneži vpleteni v atentat na newyorške žide

Pretrajljiv pokop ene od žrtev izraelske represije v Jerihu (Telefoto AP)

JERUZALEM - Medtem ko se svetovna diplomacija trudi, da bi vsaj omilila negativne posledice pokola v hebronski mošeji, pa se nasilje na zasedenih arabskih ozemljih se stopnjuje. Vse kaže, da je položaj se hujski kot po petkovem pokolu. Nove žrtve med Palestinci so izničile vsa medla znamenja dobre volje. Da bi bila mera polna, je aretacija treh islamskih fundamentalistov, ki so vleteli v brooklynski atentat na zidovske študente, se okrepil zidovske skrajneže.

Na 13. in 18. strani.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Sloenci pri tržaškem sinhrotronu

Pri tržaškem sinhrotronu bo Slovenija po vsej verjetnosti zgradila svojo zarkovno linijo. Nacrt v Trstu pripravljata mlada fizika Mark Plesko in Iztok Arčon.

Stran 3

Vlada in Slovenci

Objavljamo zadnje nadaljevanje poročila notranjega ministrstva o manjšinah v Italiji. Tokrat gre za navajanje glavnih problemov manjšine, kot jih vidijo na ministrstvu.

Stran 4

Gorica: Ogorčenje Sindikata

Sindikat slovenske sole izraza presenečenje in ogorčenje zaradi izvolitve misovca v deželno komisijo za slovenske sole

Stran 9

Košarka: danes in jutri »final four«

V Casalecchiu pri Bologni se bo z današnjima polfinalnima tekmarja med Stefanelom in Benettonom ter Bucklerjem in Glaxom začel finalni del italijanskega kosarkarskega pokala.

Stran 24

Črna sredi na finančnih trgih

Tudi italijanski finančni trg je včeraj zamajal močan pretres, ki ga je Ciampi skušal na vse pretege omiliti, guverner Bankitalie pa se je brž odpravil na Kvirinal.

Stran 27

VOLITVE / VSE BOLJ ZAOSTRENA POLITIČNA KLIMA

Napolitano: Volilni program Forza Italia je provincialen

Martinazzoli napadel nehomogenost levice in desnice

Giorgio Napolitano na sedežu tujih dopisnikov (Ap)

NOVICE

Država bližja potrebam navadnih državljanov

RIM - Sto projektov v korist državljanov je naslov širokopoteznemu načrtu, ki ga je ministrstvo za javne službe pripravilo z namenom, da približa državno birokracijo ljudem. Gre za navidez obrobne zadeve, kot so npr. preprostejši formularji za razne prošnje, učinkovitejše informacije ljudi v vrstah in podobno, ki pa zuliyo vsakega izmed nas, ki se mora prej ali slej soočiti z birokracijo.

Pri oblikovanju tega načrta so sodelovali javni funkcionarji, zdravniki in solniki, v bistvu uslužbenci, ki delajo v vsakodnevem stiku z javnostjo. Projekt bodo izpopolnili do konca marca, nato ga bodo razposlali ministrstvu, solam, javnim uradom in bolnišnicam, da ga zacenjajo stvarno izvajati. Upajmo, da ne bo, kot večkrat doslej, vse ostalo le pri pri lepih besedah.

Nemški predsednik v Rimu

RIM - Sinoci je dopotoval iz Berlina v Rim nemški predsednik republike Richard Von Weizsäcker, ki ga spremljata soproga in minister za zdravstvo Seehofer. Danes bo najprej na uradnem obisku pri papežu Janezu Pavlu II., nato bo na Kvirinalu obiskal predsednika Oscarja Luigija Scalfara, na programu pa je tudi srečanje s premierom Carlom Azegliom Ciampi. Nemški minister za zdravstvo pa se bo medtem pogovarjal z italijansko kolegico Mario Pio Garavaglia.

Ministrice Garavaglie ni na seznamu sodišča

MILAN - Ministrice za zdravstvo Marie Pie Garavaglie ni na seznamu preiskovanih oseb. To je včeraj potrdil šef milanskega tožilstva Francesco Saverio Borrelli, ki je tako demantiral casopisno vest, po kateri naj bi bila ministrstva vpletena v neko podkupninsko afero. Garavaglia naj bi na osnovi teh vesti ilegalno prejela 20 milijonov lir za finansiranje volilne kampanje.

Ali izobrazba škodi zakonski zvezi?

RIM - Cim manjša je stopnja izobrazbe moza in žene, tem več je možnosti, da bosta ostala za vedno skupaj. Tednik "Famiglia oggi" objavlja raziskavo, iz katere izhaja, da je razporeka veliko bolj razširjena v vrstah izobražencev kot med zakonci, ki imata povprečno ali nizko solsko in kulturno izobrazbo. Največjo stopnjo razporok beležijo na Danskem, kjer se približno 45 odst. porok konca z ločitvijo, Italija je med državami Evropske skupnosti neke na sredini lestvice (6,5 odst. razporok), ceprav nekatere pokrajine na severu države (npr. Bologna in Imperia) sodijo v sam vrh evropskega povprečja razporok.

RIM - Korenita prenova političnega sistema in korenita sanacija državne blagajne. To sta bistvena cilja, ki jih je prihodnjemu parlamentu nakazal predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano.

Ta dva bistvena cilja sta bila tudi merilo, s katerim je Napolitano, ki se je včeraj odzval vabilu tujih dopisnikov v Rimu in orisal obracun pravkar koncane zakonodajne dobe, presojal sedanji politični trenutek v Italiji. Zato ne čudi, da je predsednik poslanske zbornice zelo strogo kritiziral volilni program Berlusconijevega gibanja Forza Italia. »Prebral sem zajetni program Forza Italia in zdi se mi, da sploh ne upošteva mednarodnih obveznosti Italije. Poleg tega prezira tudi naloge, ki jih je Italija sprejela s finančnim zakonom in državnim proračunom. Ne omenja državnega primanjkljaja in sanacije deficita. Treba pa je izhajati iz rezultatov enajste zakonodajne dobe in na njih graditi program, sicer zapademo v demagogijo, nejasnost in neverodostojnost.« Po Napolitanovi oceni je »zelo provincialno« prezirati mednarodne obveznosti Italije in skupne evropske napore za reševanje problema brezposelnosti. Od tod tudi stroga ocena programa Berlusconijevega gibanja: »Označiti te napore kot etatizem je provincialno, predložiti kot Forza Italia zelo splošne liberisticne recepte za rešitev vprašanja brezposelnosti pa neodgovorno.«

Napolitanovo razmišljanje je bilo »apel vsem političnim silam, naj ravnajo trezno in odgovorno«. V tem duhu je Napolitano tudi zavrnil predloga Stranke komunistične prenovе, da bi Italija zapustila zahodno zavezništvo Nato in da bi obdavnica državne vrednostne papirje. »Takega stalisca večina sil naprednega krila ne more sprejeti,« je dejal Napolitano, ki pa ni hotel odgovoriti na vprašanje o prihodnji vladi, o kateri se v teh dneh krešejo mnenja. »V tem trenutku se mi ne zdi pomembno govoriti o obliki vlade, pač pa o programu in ciljih, ki jih želimo doseči.«

Kakšna vlada bo po volitvah vodila Italijo, pa po oceni tajnika Ljudske stranke Mina Martinazzolija ni tako nepomembno vprašanje. Če bo zmagala desnica, bo oblikovala svojo vlado. Če bo zmagala leвица, bo prav tako obliko-

vala svojo vlado in isto velja tudi za center. Kaj pa, če ne zmaga nobeden od treh? Odgovornost vlade bo na ramenih vseh treh, je menil Martinazzoli, ki je ponovil predlog o institucionalni vladi.

Sicer pa se je v vse bolj razgreti klimi volilne kampanje tudi Martinazzoli odpovedal tradicionalni umirjeni uglajenosti in se kar z besedno sekiro lotil tekmecev. »Kdor je očaran od sirene Berlusconi, naj dobro premisli, saj je medijski magnat odraz tistih močnih interesov, ki hočejo zvrniti na ramena revnih ceno krize,« je tajnik Ljudske stranke posvaril obrtnike in za nameček dodal, da se »italijanski kapitalizem v zadnjih desetletjih ni ravno izkazal«. Pa tudi levim tekmečem ni prizanesel in tajnika DSL Achilleja Occhetta obtožil, da »ga daje sindrom zmage«, tako desno kot levo zavezništvo pa bosta zaradi nehomogenosti »po volitvah skopnela kot sneg na soncu«.

Silvio Berlusconi je bil tudi glavna tarča napada republikanskega tajnika Giorgia La Malfa, ki je medijskemu magnatu očital nekorektnost v uporabi javnomnenjskih raziskav. Berlusconi jevi podatki so po La Malfi »najbrž gola laž«, kar je »zelo hudo, zlasti ker je na politično sceno vdrl clovek, ki razpolaga z nenadzorovanimi finančnimi sredstvi«.

Toda tudi desni kartel ni ostal dolzan tekmečem. »Martinazzoli je freudovska osebnost,« je z običajno »umirjenostjo« podčrtala Severna liga in dodala, da »govori tjavendan in je izgubil smisel za stvarnost«. Glasnik Forza Italia Antonio Tajani pa je zvečer obtožil Napolitana in Martinazzolija, da sta »nostalgika konsociativizma in zgodovinskega kompromisa«.

Proti kasacijskemu sodišču je usmeril »besedni top« Marco Pannella, ki je odločitev od izključitvi Liste Pannella iz okolisev v Venetu označil kot »sklep, ki je vreden killerjev, ne pa sodnikov«. Pa tudi Forza Italia in drugi, ki so bili izključeni, napovedujejo prizive.

V zaostreno klimo sodi tudi tepistični zazig zastav in drugih rekvizitov krožka Forza Italia v strogem rimskem središču in napad na aktivista desničarskega Nacionalnega zavezništva v Milanu.

Do volitev manjkajo se trije tedni. Kaj vse se lahko zgodi, ce bo napetost narasla tako strmo kot doslej?

MONZA / SODIŠČE

Hči prepoznala morilca očeta

Ob krvavem dogodku je imela šele dve leti - Morilca obsodili

MONZA (MILAN) - V ponedeljek je sele 4-letna Alice Errigo brez pomislanja dvignila ročico in pokazala na 29-letnega Filippa Ficarra: on ji je ubil očeta. Porotno sodišče v Monzi, ki je poleg otrokovega pričevanja razpolagalo se z vrsto drugih oprijemljivih dokazov, je tako včeraj Ficarro obsodilo na 22 let ječe zaradi namernega umora. Poleg tega bo moral sedeti še šest mesecev in plačati 300 tisoč lir globe zaradi nedovoljene posesti orožja, nikoli več pa se ne bo mogel zaposliti v javnih uradih.

Do umora je prišlo oktobra pred dvema letoma v neki konjušnici v Seregnu (Milan), kjer je Ficarra s samokresom ustrelil Stefana Erriga. Ta je imel

malo Alice v rokah, kar pa morilca ni ustavilo, a otroku se je njegov obraz neizbrisno vtisnil v spomin. ne nje ne njene matere včeraj ni bilo v sodni dvorani.

»Kaj jočete. Nič naj vas ne skrbi, nisem mrtev.« S temi besedami se je Ficarra obrnil do svojih sodnikov takoj po branju razsodbe, ki jo je sodišče izreklo po treh urah razmisleka. Odvetnik obtoženca ni skrival razočaranja: »Vložili bomo priživ proti tej nepravilni razsodbi. Splača se, da se kar sam obtožiš, vsaj manj let sediš.« Zadovoljen pa je bil javni tožilec, ki je zahteval 27 let zapora: »Primer ni se zaključen,« je dodal, »se bomo iskali tiste, ki so Ficarro naročili umor.«

ONESNAŽENJE / NAJHUJŠE MORDA MIMO

Narava sama ustavila brizg nafte pri Novari

Nesreča povzročila veliko škodo okolju

NOVARA - Narava je sama ustavila siloviti brizg nafte v bližini kraja Trecate, ki je vsekakor že povzročil hudo škodo bližnjemu okolju. Zgodaj jutraj je namrec prišlo do manjšega "cudeža", ko je zemeljski usad, ki se je ustvaril ob nenadnem brizgu, dejansko naravno zamašil luknjo, iz katere je uhajala nafta. Strokovnjaki družbe AGIP in predstavniki civilne zaštite so se močno oddahnili, nekoliko pomirili so se tudi okoljski prebivalci in kmetje, ki vsekakor že govorijo o hudi škodi, ki jo je povzročila ta ekološka nesreča.

Izvedenci, ki bodo se dalje nadzorovali položaj na prizadetem območju, upajo, da bo "zamašek" vzdržal pritisk in da ne bo

prislo do novih brizgov nafte. Civilna zaštita ohranja v vsakem primeru stanje izredne pripravljenosti in je včeraj ponovno demantirala casopisne vesti, po katerih je nafta okuzila vse podtalne vodne tokove in izvire. Pomirjujoce vesti prihajajo tudi s krajevne prefekture, kjer so potrdili prepoved prodaje zelenjave iz Trecateja ter iz sosednjih vasi.

V zvezi s to nesrečo, ki bi lahko imela zelo hude ekološke posledice, se je včeraj oglasil tudi minister za okolje Valdo Spini. Pozval je parlament, naj po hitrem postopku odobri vse izvršilne dekrete tako imenovanega "zakona Seveso", ki predvideva takega posega (tudi finančne narave) v primeru hudih ekoloških nesreč.

Ta zakon pa je žal v marsičem ostal mrtva crka in pristojni politiki ter ministri se nanj spomnijo le, ko je živina že zbežala iz hleva...

Nesreča pri Trecateju pa bo najbrž imela tudi sodne posledice. Poslanec zelene liste Edo Ronchi je zahteval od sodnikov iz Novare, naj cimprej uvedejo preiskavo o tem dogodku in naj preverijo tudi morebitne odgovornosti družbe AGIP. Državna naftna družba, pravijo naravovarstveniki, bi lahko s večjo previdnostjo in pazljivostjo brez težav preprečila to nesrečo, zato mora v vsakem primeru izplačati okodno prizadetemu prebivalstvu, posebno pa kmetovalcem. Sodne prijave napovedujejo tudi kmetijske organizacije.

PODKUPNINE

Tajnici Craxija in De Michelisa pred sodniki

Tommasellijevo zaslišali v Milanu, Ceolinivo pa v Luganu

MILAN, LUGANO - Ce so šefi v težavah, so tudi njihove tajnice v skripcih. Za Enzo Tommaselli, bivšo tajnico Bettina Craxija, in Barbaro Ceolin, bivšo tajnico Giannija De Michelisa, so to težki dnevi. Prva je ze bila v zaporu, potem v hisnem priporu, zdaj pa je na svobodni; druga pa je zbežala na tuje, italijansko sodstvo pa je izdalo proti nje ze dve naloga za aretacijo.

Včeraj sta se obe spet znasli pred sodniki, prva v Milanu, druga pa v švicarskem Luganu. Bivša Craxijeva tajnica je morala odgovarjati na vprašanja v zvezi z izjavami podpredsednika Cariplo (konzorcija

lombardskih hranilnic) Pollija, ki je sodnikom povedal, da je v okviru kupoprodaje nekaterih nepremičnim sam prinesel v Craxijev urad kuverte s podkupninami. Tommasellijeve je potrdila, da je prejela kuverto od Pollija, ki pa jo je, ne da bi jo odprla, izročila tedanjemu upravnemu tajniku PSI Vincenzu Balzamu (slednji je umrl oktobra 1992). De Michelisovo tajnico pa je zaslislala švicarska sodnica Carla Del Ponte, prisotna pa sta bila tudi tožilca iz Rima in Milana, Paragio in Di Pietro. Odgovarjati je morala o podkupninah, ki so se stekale v De Michelisov urad v Benetkah.

Levo krilo v PRI pred razsodiščem

RIM - Razkol v italijanski republikanski stranki se je poglobil. Strankino vodstvo je na predlog tajnika Giorgia La Malfa sklenilo, da prijavi strankinemu razsodišču 14 članov, ki so proti tajnikovemu mnenju sklenili, da kandidirajo na listah Demokratskega zavezništva. Med prijavljenimi so vidni republikanci, ki so vsa povojna leta imeli pomembno vlogo v PRI. Gre med drugimi za bivšega predsednika Bruna Visentinija, za predsednika dvodomne

parlamentarne preiskovalne komisije o pokolih Libera Gualtierija in Giorgia Bogija, ki je vodil republikansko stranko v obdobju, ko se je La Malfa umaknil s politične scene zaradi jamstvenega obvestila. Vzrok spora prijavljenih z La Malfu je bil tajnikov sklep, da se poveže s Segnjevimi in Martinazzolijevim centrom in zapusti kartel naprednih sil. Prav zaradi tega so mu v odgovoru očitali nedоследnost in poudarili, da nadaljujejo po poti, ki so jo izbrali.

Mila kazen za rasiste iz Ostie

RIM - Na podružno leto zopora pogojno in brez vpisa v kazenski list je rimsko kazensko sodišče dosodilo pet nacističnih iz Ostie, ki so skupaj s pajdasi pred desetimi dnevi na avtobusu pretepli in z nožem zabodli t u n i z i j s k e g a krošnjarja Alija Saadanija. Na predlog obrambe je javni tožilec pristal na skrajšan sodni postopek s pogoditvijo o kazni.

Primer rasnih izgrediv v Ostii je bil znak narasčajoče napetosti in mrznje v tem mestecu nedaleč od Rima. Italijanska pravica, ki je sicer počasna, je bila v tem primeru hitra in učinkovita. Policija je v dobrih 24 urah odkrila pet glavnih krivcev, dober teden po dogodku pa so bili obritoglavci že pred sodiščem.

»Pristal sem na pogoditev,« je pojasnil javni tožilec. »ker so obtoženci mladi, se niso imeli oprava s pravico in so razumeli, kako hudo je bilo dejanje, ki so ga zagresili. Predvsem pa se niso sprenevedali in niso prikrili rasističnega vzgiba, ki je bil povod za napad.«

K mili obsodbi pa je prispeval tudi napadeni Ali Saadani, ki je odpustil napadalcem, ker »sovrstvo ni custvo, ki bi mi bilo prirojen«.

TEHNOLOGIJA / POBUDA ZAVODA JOŽEF STEFAN IZ LJUBLJANE

Slovenska žarkovna linija pri sinhrotronu

Načrt v Trstu pripravljata fizika M. Pleško in I. Arčon

MARTIN BRECELJ

TRST - Med pomembnejšimi uporabniki trzaskega sinhrotrona Elettre, ki so ga minulo soboto ob navzočnosti predsednika italijanske vlade Carla Azeglia Ciampija slovesno otvorili pri Bazovici, bo po vsej verjetnosti tudi Slovenija. Vse namreč kaže, da bo Slovenija podobno kot Avstrija prevzela kar eno izmed Elettrinih žarkovnih linij in jo celo sama zgradila. Prizadevanja v tem smislu so pršla že zelo daleč, saj je načrt za slovensko žarkovno linijo skorajda izdelan. Veliko bo zdaj odvisno od finančnih razpoložljivosti in se bolj od politične volje, in to na obeh straneh državne meje.

»Projektu trzaskega sinhrotrona v Sloveniji pozorno sledimo od vsega začetka, dejansko vse od leta 1987, ko je postalo dokončno jasno, da ga namerava Italija po raznih zapletih res izpeljati,« sta nam povedala dr. Mark Pleško in dr. Iztok Arčon, mlada slovenska fizika, ki sta glavna tvorca načrta za slovensko žarkovno linijo. Prvi je Ljubljčan, drugi pa Primorec iz Renc. Oba sta stara 33 let in sta doktorirala z raziskovalnim delom pri pospeševalniku Desy v Hamburgu na Nemskem. Pleško je zdaj že četrto leto zaposlen pri družbi Sincrotrone Trieste kot specialist za fiziko pospeševalnikov in je od maja 1993 nosilec načrta za slovensko žarkovno li-

Dr. Iztok Arčon in dr. Mark Pleško na delu pri trzaskem sinhrotronu (Foto Krizmančič/KROMA)

nijo, Arčon pa je prisel na Trzasko seletanskega avgusta, in to z izrecno nalogo, da bi načrt za slovensko žarkovno linijo konkretno razvil.

»Kar zadeva našo sodelzbo pri trzaskem sinhrotronu, smo resnici na ljubo precej časa izgubili, ker smo se na začetku zanašali na sredstva, ki naj bi pršla na osnovi sporazuma Goriamikulic iz leta 1987. Poleg tega smo seveda morali upoštevati tudi zna-

ne zaplete okrog lokacije stroja,« je nadaljeval Pleško. »In tako se je zgodilo, da je slovensko ministrstvo za znanost in tehnologijo odobrilo predlog o izdelavi načrta za slovensko žarkovno linijo sele lani poleti, in sicer na pobudo Instituta Jožef Stefan iz Ljubljane, ki je predhodno ugotovilo, da na Slovenskem obstaja v tem smislu dokajšen interes, pa celprav raznolik,« je še pristavil.

Doslej je že več kot 20 raziskovalnih skupin iz Slovenije izrazilo zanimanje za uporabljanje trzaskega sinhrotrona. V ta namen je pripravilo preko 30 konkretnih predlogov. »Izkazalo se je, da bi večina potencialnih uporabnikov potrebovala rentgensko svetlobo, zato smo načrt začeli oblikovati v tem smislu. Sprico raznolikosti potreb pa delamo na tem, da bi naša linija bila čim bolj univerzalna,« je nadaljeval Arčon, ki je pristavil, da je to zamisel že pozitivno ocenilo tudi znanstveno vodstvo družbe Sincrotrone Trieste.

Slovensko žarkovno linijo bi morali s pridom uporabljati bodisi za osnovne kot za uporabne in industrijsko usmerjene raziskave. Tako bi npr. lahko služila za preučevanje kolektivnih pojavov na področju atomske fizike in skupkov atomov (klastere) na področju molekularne. V fiziki materialov bi lahko raziskovali, kako učinkovito zascititi površine pred rjo in obrabo, pa tudi superprevodnike. Zanimive aplikacije obeta tudi na področju biologije in medicine, npr. pri raziskovanju genetskih poškodb, zgradbe beljakovin in virusov.

»Slovenija ima izredno srečo, da so ji Italijani postavili tako rekoč pred hišni prag ta enkratni izvor ultravijolične in rentgenske svetlobe. Neumni bi bili, ko ga ne bi izkoristili,« sta zaključila mlada fizika.

G L O S A

Kako malo vemo sami o sebi

JOZE PIRJEVEC

Kadar sem dalj časa v tujini, čez kak teden opazim, da mi nekaj manjka: namreč novice o slovenskem političnem in kulturnem utripu. Za mednarodni tisk, ki ga imam na razpolago, Slovenije skoraj ni na evropskem zemljevidu, morda z izjemo listov, kot sta Frankfurter Allgemeine in Zürcher Zeitung (pa tudi ta dva jo omenjata le ob izrednih prilikah).

»No news, good news,« pravijo Anglesi v prepričanju, da najdejo v časopisih svoj prostor samo slabe novice in da je zato dober znak, če se o neki državi po svetu ne govori preveč. To seveda drži, posebej če primerjamo molk o Sloveniji s poplavo vesti iz drugih republik bivše Jugoslavije. Vendar ima vse svoje meje. Pred nekaj dnevi mi je tednik The Economist, na katerega sem naročen, poslal v darilo lično knjižico, naslovljeno Zepni podatki o svetu. V njej so zbrane najpomembnejše informacije in številke o državah vseh kontinentov, tudi take, kakršne je sicer težko dobiti, kot na primer najvišja in najnižja povprečna življenjska doba (ki doseže na Japonskem 79 let - v Hondurasu in Saudovi Arabiji pa komaj 66 let). Skratka, prav koristna publikacija za človeka, ki se ukvarja s sodobno zgodovino in včasih tudi s pisanjem člankov. Seveda sem sel takoj pogledat, kako predstavljajo strokovnjaki uglednega londonskega tednika Slovenijo, pa sem bil bridko razočaran. Otresli so se nas preprosto tako, da so nas strpali s Hrvati, Srbi, Bosanci, Make-donci pod naslov Ex-Jugoslavija in v opravičilo zapisali, da je ta država sicer začela razpadati že leta 1991, da pa je za posamezne republike se vedno težko najti kolikor toliko verodostojne statistike. Vsaj kar se Slovenije tiče, sem prepričan, da to ne drži in da gre za neznosno površnost, ki je ne gre kar tako pozreti. V tem smislu sem tudi pisal direktorji Ekonomista, ji svetoval, naj stopi v kontakt s Predsedstvom vlade v Ljubljani, in se ponudi, da jim jih sam preskrbim za prihodnjo izdajo njihove brosure, če iz tega vira ne dobijo potrebnih števil.

Komaj se je poglela jeza, me je že zgrabila druga, ki me je spravila v dvom, ali

nisem morda do Ekonomista preveč kritičen. Ker sem se prejšnji konec tedna vrnil za dva dni v Trst, sem seveda z veseljem vzel v roke nedeljski Primorski. V njem me je prijetno presenetila stran s kar šestimi zgodovinskimi zemljevidi bivše Jugoslavije, kakor se je oblikovala in kvasila skozi stoletja. Zemljevidi so povzeti po pomembnih virih (The Columbia History of World, World Book Encyclopedia, National Geographic) in so tudi zanimivi, toda spremna besedila k njim so vsaj v treh primerih napačna ali dvoumna. Tako je na primer že pri prvem zemljevidu, tistem ki govori o bitki pri Velbuzdu (in ne Velbuzdu), ki naj bi bila na začetku ekspanzije Srbov. Ne glede na napako v imenu, je napačno reči, da se s to zmago začne sirjenje srednjeveške srbske države, ki je imela v XIV. stoletju za sabo že dvestoletno zgodovino, in je bila leta 1330 oddaljena od usodne bitke na Kosovem polju samo devetindeset let. Hujše so napake, ki sledijo. Avstroogrski ni prevzela nadzorstva nad Bosno in Hercegovino leta 1907, temveč je upravljala to deželo (ki je ostala formalno pod sultanovo suverenostjo) od leta 1878 do leta 1908, ko si jo je 5. oktobra anektirala in s tem sprožila krizo evropskih dimenzij. Avstroogrski ni prevzela nadzorstva nad Bosno in Hercegovino leta 1907, temveč leto pozneje, ko je 1. decembra knez (in ne kralj) Aleksander v imenu svojega očeta Petra I. Karadjordjevića proglasil Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. K omenjenim tekstom bi bilo se marsikaj pripomniti, a naj ti primeri zado- stujejo. Zdelo se mi je primerno, da nanje opozorim, kar jasno pričajo, kako malo vemo sami o sebi. Kako zahtevati, da o nas kaj več ve široki svet?

NOVA POLITIČNA MODA

Zakaj London tako mika italijanske politike?

Kako se spreminjajo navade in običaji. V casu blokovske delitve

sveta je bilo vse dokaj jasno. Tudi za italijansko politiko. Italijanski premier je moral v casu svojega mandata »obvezno« vsaj enkrat (tudi zato, ker v poprečju ni trajal več kot leto dni) na obisk v Washington. Za tajnika Krščanske demokracije je bilo neizbežno romanje prek Tibere v Vatikan, tajnik KPI pa je bil - hočeš nočeš - dolzan vzdrževati stike s KP SZ in obiskovati Moskvo.

Odkar se je zrušil berlinski zid in sta se politična ter zemljepisna slika Evrope in sveta povsem spremenili, so se skupaj z gotovostjo, ki jo je nudila sicer moreča, vendar jasna blokovska delitev, razblinili tudi ti aksiomi italijanske politične scene. Tajniki DSL - pa tudi SKP - ne obiskujejo več Moskve, obiskali italijanskih premierjev »cez lužo« imajo drugačen značaj in vsebino, morda le stiki Krščanske demokracije in njenih naslednjic z Vatikanom ohranjajo nekaj nekdanjega, pa čeprav so italijanski katoliki v politiki dokaj gluhi za papeževe pozive k enotnosti.

V sedanjih predvolilnih kampanji, ki jo zaradi ostrine spopada mnogi primerjajo prvim povojnim volilnim spopadom, kaže, da je obvezna etapa mednarodnih romanj italijanskih političnih liderjev London, se zla-

sti pa mitični City, ki je se vedno eden glavnih denarnih in finančnih trgov, kljub temu da je Velika Britanija kot svetovna velesila že zdavnaj zašla za obzorje.

Prvi se je prejšnji teden podal v London tajnik DSL Achille Occhetto, da bi poslovenezem londonskega Cityja predstavil vladni program DSL. Odločitev najbrz ne prese- neca. Operaterji londonske borze premikajo na mednarodni finančni sahovnici znaten kapital (v lastnem imenu, predvsem pa v imenu svojih klientov) in razumljivo je, da je hotel lider najmočnejše komponente naprednega kartela pomiriti poslovneže in jih prepričati, da kapital v Italiji ne bo ogrožen niti v primeru, če bi zmaga la levala.

Occhetto pa je na mah dobil kopico posnemalcev. Severna liga je že uradno napovedala potovanje svojega zastopstva v London, da predstavi svoj program, napovedujejo pa, da bosta britansko prestolnico in eno od katedral mednarodnega finančnega trga obiskala tudi milanski medijski magnat Silvio Berlusconi, v imenu sredinske koalicije pa tajnik Ljudske stranke Mino Martinazzoli ali kandidat za premiera Mario Segni.

Cemu kar cez noč tolikšna ljubezen do

Londona in njegovega Cityja, ki sta doslej imela v Italiji le redke

in nekoliko snob obcudovalce, kot je bil bivši predsednik republike Francesco Cossiga, republikanski tajnik Giorgio La Malfa ali predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano, pozorne spremljevalce gospodarskih zadev, castilce self controla (Cossiga si je pozneje, kljub britanskim prijateljstvom, sezul čevlji, da bi se otreles »kamenčkov«, ki so ga zulili) in nasprotnike dobro pogrnjene mize? Ali gre samo za posnemanje, za željo, da ne bi prepustili nasprotniku politične poteze, ki najbrz ne bo odločilna za zmago, vendar pa lahko pomaga v pridobivanju glasov in podpore nekaterih krogov?

Kdo bi vedel. Jasno pa je, da nekaterim italijanskim politikom ob sedanjem razgretem predvolilnem ozračju, kopel v britanski flegmatičnosti ne bo škodila. Zlasti predstavnikom Lige ne, če je res - kot so poročali vsi časopisi - da je prav lider Lumbardov Umberto Bossi oktobra med poletom v Cardiff, kjer so se srečala evropska avtonomistična gibanja, ob vstopu v britanski zračni prostor nič kaj britansko flegmatično grozil predsedniku republike Oscarju Lugiju Scalfaru: »Razpustiti mora parlament, sicer mu bomu s prdcem pobelili lasek.« (vt)

PRVO POROČILO NOTRANJEGA MINISTRSTVA O STANJU MANJŠIN V ITALIJI

Kako rimska vlada ocenjuje slovensko manjšino v Italiji (15)

Slovenska etnična skupnost je nato tudi izrazila zaskrbljenost nad usodo svojih kulturnih ustanov zaradi skorajšnje zapadlosti ugodnosti, ki jih predvideva deželni zakon stev. 46 iz leta 1991, ki se nanasa na "Posege za podporo kulturnih in umetniških pobud v korist slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini". Ta zakon namrec v smislu državnega zakona stev. 19 iz leta 1991 (tako imenovani Zakon za obmejna področja) predvideva, da za obdobje 1991-1993 država Deželi dodeli poseben prispevek v višini 24 milijard za podporo kulturnih in umetniških pobud manjšine.

Ce predvideni prispevki ne bodo obnovljeni, bi to po mnenju pripadnikov manjšine lahko povzročilo prenehanje delovanja mnogih kulturnih

društev, ki imajo nezamenljivo združevalno vlogo za manjšinsko skupnost pokrajine. Dodatno pomembno vprašanje, ki se vedno ni rešeno, je vprašanje ponovne obravnave Osimskih sporazumov. Do tega problema je prišlo po izjavi Republike Slovenije, da bo, kolikor je v njeni pristojnosti, nasledila nekdanjo Jugoslavijo v nekaterih dvostranskih sporazumih - med temi so tudi Osimski - ki sta jih sklenili Italija in Jugoslavija, in potem ko je italijansko ministrstvo za zunanje zadeve slovensko izjavo vzelo na znanje.

Kaže, da je problematika prebivalstva slovanskega jezika v videmski pokrajini drugačna.

Ta manjšina zahteva, da bi bil priznan obstoj slovanske etnične skupnosti (slovanske, ker je tu mišljena skupnost, ki pri-

pada slovanskemu narodu in ne slovenska, ki je izraz, ki se nanasa na prebivalstvo v Sloveniji) in da bi bila ta skupnost zaščitena, tako da ne bi prišlo do njene asimilacije in da bi lahko ohranila svoje jezikovne in kulturne tradicije, ki se gotovo razlikujejo ne samo od italijanskih, ampak tudi od tradicij slovenske manjšine v Trstu in Gorici.

V slovanski skupnosti Nadiskih in gornje terske doline je prisotna težnja, da bi centralna oblast pokazala večji interes zanje in z ustreznimi posegi na vseh področjih (poljedelstvo, turizem, obrt, industrija) predvsem z ekonomskega vidika ovrednotila celotno področje.

V prejšnjih desetletjih se je skušalo z ustanovitvijo manjših industrijskih obratov in obrtniških podjetij ter s tem, da se

je spodbujalo, kolikor je bilo to mogoče, vračanje izseljencev iz tujine, (v zadnjih letih se je pojav "izseljevanja" precej omejil tudi zaradi dotoka sredstev po potresu leta 1976) zaustaviti postopno izseljevanje in obubožanje celotnega področja.

Kar zadeva slovensko jezikovno manjšino, ne moremo zamolcati, kako je na splošno razpad nekdanje Federativne republike Jugoslavije, ki mu je sledil nastanek dveh novih držav - Slovenije in Hrvaske, na nekak način spremenil prejšnje ravnesje v odnosih med večinskih prebivalstvom in manjšinami v tržaski, videmski in goriski pokrajini ter zaradi psihološkega učinka tega dohodka v skupnostih na obeh straneh meje vzbudil pričakovanje, da bodo sedaj izdelani načrti, ki bodo imeli v pri-

merjavi s perspektivami iz najbližje preteklosti drugačno tezo.

V to močno spreminjajoče se dogajanje se vključuje skorajšnja revizija Osimskih sporazumov iz leta 1975, ki bo prav gotovo spodbudila iskanje novih družbenih, ekonomskih in, v širšem smislu, tudi političnih odnosov med prebivalci, ki živijo na področjih ob vzhodni meji države.

Danes končujemo z objavo prevoda poročila notranjega ministrstva o manjšinah v Italiji. Objavili smo uvodni del poročila in tidte dele, ki zadevajo slovensko manjšino v Italiji. Kot smo že napisali je celotno poročilo v italijanskem izvirniku na razpolago v Narodni in študijski knjižnici v Trstu.

Srečanje z Ivanom Minattijem

TRST - Kosovelova knjižnica v Sezani bo jutri ob 18. uri pripravila počastitveno srečanje s pesnikom in prevajalcem Ivanom Minattijem - enim najbolj priljubljenih pesnikov povojne generacije na Slovenskem. Ceprav Minatti po številu morda nima toliko pesniških zbirk kot njegovi sovrstniki, si je s svojo tenkočutno in vselej preprosto poezijo pridobil širok krog bralcev. Ce samo pomislimo na najbolj poznano pesem Nekoga moraš imeti rad, ki je bila ob različnih priložnostih nestetokrat povedana in prebrana. Njegove pesmi so zbrane v zbirkah z naslovi S poti (1947), Pa bo pomlad prišla (1955), Nekoga moraš imeti rad (1963), Veter poje (1963), Bolečine nedoživetega (1964), Pesmi (1971), Obraz (1972), Prisluskujem tišini v sebi (1984). Pesmi Ivana Minattija pa so prevedene tudi v številne svetovne jezike, prav tako pa je pomembno Minattijevo prevajalsko delo predvsem iz makedonsčine, srbohrvasčine, francosčine in češčine. Ob Minattijevi poeziji so tudi tokrat v knjižnici nasli ustreznega razstavljalca Bojana Klančarja iz Cerknice, ki bo za to priliko pripravil poseben grafični opus. V večeru bodo sodelovali se Aleksij Pregarc, Janez Musić, ki bo predstavil Minattijevo pesniško delo in ansambel kljunastih flavt Glasbene sole Kranj. Razstava bo v knjižnici na ogled do konca marca. (a.n.)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: EDIGRAF, Trst
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994
Postni tr. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TISKOVNA KONFERENCA / USPEŠNO DELOVANJE DRUŽBE ALPE ADRIA

Trst lahko v resnici postane važno vozlišče intermodalnih prevozov

Krepijo se povezave s srednjo in vzhodno Evropo, a tudi s severno Italijo

TRST - Da ima Trst res veliko neizrabljenih možnosti kot prometno vozlišče, v zadnjih casih ne samo z besedami, ampak tudi z dejstvi, vse bolj uspešno dokazuje delniška družba Alpe Adria. Lani je odprla oziroma utrdila več novih blagovnih prometnih linij za povezave s srednjo in vzhodno Evropo, v tem letu pa namerava izboljšati tudi prometne povezave s severno Italijo.

V letu 1993 je družba Alpe Adria priskrbel za tržasko pristanišče 1341 zabojev prometa iz Češke in Slovaske ter 1905 iz Madžarske. Za povezave z Madžarsko je uvedla tri posebne tovarne vlake tedensko na relaciji Budimpešta-Trst ter dva vlaka tedensko v obratno smer. Tudi za povezave s češko in Slovasko je izvedla posebne pobude. Tako je iz teh dveh držav priskrbel za tržasko pristanišče 16 tisoč ton zelega, in to po več letih popolnega zastoja na tem področju.

V tem letu pa bo družba Alpe Adria skusala preusmeriti na tržasko pristanišče vsaj del prometa iz severne Italije, ki se trenutno poslužuje zlasti genovskega. V ta namen prav v teh dneh odpira nove železniške tovarne proge na relacijah Milan-Trst, Bologna-Trst, Modena-Trst in Padova-Trst. Vse te linije so oziroma bodo v Trstu usklajene z že obstoječimi ali novimi plovniimi progami Tržaskega Lloydja oziroma družbe Evergreen. Tako sta ti dve družbi prav v teh casih odprli novo prago Medway za povezave med Sredozemljem in

daljnjim vzhodom.

Vse te in druge uspehe ter načrte sta včeraj dopolne prikazala na tiskovni konferenci predsednik družbe Alpe Adria prof. Fabio Neri in njen pooblaščen upravitelj kap. Armando Costa. Med drugim sta spomnila, da je družba po daljšem snovanju nastala leta 1991. Ustanovili so jo Avtonomna tržaska pristaniška ustanova, Državne železnice in Avtonomna dežela Furlnija-Juljska krajina, in sicer vsaka z enakim deležem v družbinem kapitalu, ki znaša 300 milijonov lir. Njena glavna naloga je, da skuša pospeševati intermodalne prevoze prek Trsta, se pravi, prevoze, ki usklajeno in umno uporabljajo različna prevozna sredstva, od cestnih do železnih, plovni in letalskih. Dosedanji rezultati dokazujejo, da družba ta cilj uspešno zasleduje, in to brez potrat: Alpe Aria za zdaj zaposluje komaj 5 ljudi.

Med najnovejše pridobitve so voditelji družbe na včerajšnjem srečanju s casnikarji omenili pogodbo, ki so jo podpisali s škedenjsko železarno za racionalizacijo prevoznega sistema, ki ga uporablja.

Seveda pa je ena izmed stalnic v delovanju družbe Alpe Adria prizadevanje za okrepitev prometnih povezav južne s severno Evropo. O tem namerava družba prirediti letos spomladaj posebno konferenco skupno s tržaskim Institutom za preučevanje prevozov v evropski gospodarski integraciji (ISTIEE).

Tiskovna konferenca predstavnikov družbe Alpe Adria (foto KROMA)

Senat: Beneški Slovenci prvič v istem volilnem okrožju kot gorški in tržaski

CEDAD - Senator Darko Bratina (na sliki KROMA) je sodeloval v Cedadu na srečanju, ki ga je pripravil odbor progresističnih sil za Cedaško in Nadiskoe doline. Zbrane je seznanil z novostmi, ki jih prinašajo parlamentarne volitve in se pobleže zadržal pri vprašanju sestave volilnih okrožij.

Dejstvo, da je prav Bratini s posebnim amandmajem uspelo strniti v drugo senatno okrožje dobršen del slovenskega teritorija, od tržaskega Krasa do Režije, gre posebej poudariti, saj se s tem potrjuje logika o enovitosti Slovencev v Ita-

liji. To je tudi prvič, da so Slovenci z Videmskega vključeni v okrožje skupaj z goriskimi in tržaskimi Slovenci.

Podatek ni zane-marljiv, saj pomeni odgovor vsem tistim, ki bi radi Benecijo iztrgali iz konteksta goriskega in tržaskega zamejstva, kot izhaja tudi iz samega Paladinovega predloga o zakonski zasciti.

Na srečanju je kandidat progresističnega kartela izpostavil vrsto drugih vprašanj, ki posebej zanimajo to območje, ki je bilo doslej prevec zanemarjeno in to tudi, ker ni nikoli v Rimu predstavnika, ki bi znal iznašati probleme, ki so najbolj pereci v Nadiskih in Terskih dolinah ter v Režiji.

Rudi Pavšič

VOLITVE / NAPREDNI VOLILNI TABOR

»Na volitvah poraziti novo in staro desnico«

Kneipp in Margherita Hack se potegujeta za zmago

Solidarnost, sožitje in skrb za okolje niso prazna gesla, ki sodijo v preteklost - kot demagosko razglasajo novi in stari desničarji - ampak so bistvene vrednote, ki jih naša družba se kako potrebuje. Napredni blok je zascito teh vrednot vključil v svoj volilni program, volilcem ne obljublja čudežev in nemogočih stvari, ampak se obvezuje, da se bo boril za boljše in za pravičnejšo Italijo. To je tudi osnovno vodilo naprednih trzaskih kandidatov za zbornico Margherite Hack (mestno okrožje) in Renata Kneippa (predmestja in okolica).

Kneipp je na včerajšnji novinarski konferenci opozoril na veliko nevarnost političnega in volilnega vzpona stare in nove desnice, ki jo posebej blajo neofasisti, Severna liga in Berlusconi. Raznolike napredne sile, ki so se združile v progresistični kartel, se obračajo na vse zdrave in postene

Kneipp, Costa in Hackova na predstavitvi naprednega tabora (foto Ferrari-KROMA)

sile, da se zoperstavijo demagogiji in narascajočemu kvalunkvizmu, da se bo vsakdo v novi Italiji res počutil doma.

Od tod obveze naprednega tabora za zascito sibkih družbenih slojev, za davčno pravičnost in

za nova delovna mesta.

Berlusconi demagosko obljublja milijon delovnih mest, namerno pa povablja na 250 tisoč milijard davčnih utaj, je dejal Kneipp, ki je tudi povedal, da so napredne sile vključile med temeljne smernice volilnega

programa skrb za celovito zascito slovenske manjšine ter pozornost do vprašanj Italijanov v Sloveniji in Hrvatski.

Solidarnost in sožitje med različnimi stanimeljni vrednoti vsakršnega naprednega gibanja, je pristavila Hackova, se posebnost v multikulturalnem in narodnostno mešanem prostoru, kot je trzaski. Trst se predstavlja kot mesto znanoosti in odprtosti, ta načela pa zal ostajajo prevečkrat le na papirju, zato morajo volilci 27. in 28. marca potisniti ob stran vse tiste stranke in kandidate, ki gledajo nazaj namesto naprej.

Tako Kneipp kot Hackova sta bila mnenja, da morajo napredne stranke v tem kocljivem predvolilnem trenutku izpostavljati skupna gledanja na stvarnost ter pustiti ob strani jalova in škodljiva razhajanja. Različna gledanja na nekatere stvari sicer sodijo v normalno demokratično dialektiko, solidarnost in zascita sibkejših in ogroženih pa sta vrednoti, ki močno združujejo celotno pisano napredno gibanje.

Zastopnik Demokratskega zavezništva Giacomo Costa, ki je vodil srečanje z novinarji, je rekel, da tako Kneipp kot Hackova teknujeta za volilno zmago in torej za izvolitev v poslansko zbornico, za kar imata stvarne možnosti. Isto velja tudi za profesorja in germanista Claudia Magrisa, ki se kot nadstrankarski kandidat poteguje za senatni mandat v trzaskem okrožju, ki zajema tudi dolinsko in miljsko obcino.

V okviru naprednega tabora so oblikovali tudi posebno žensko komisijo (v njej je tudi Hackova), ki napoveduje vrsto javnih pobud. Svoje načrte bodo ženske napredne koalicije predstavile jutri ob 11. uri na sedežu združenja ACLI (Ul. Sv. Franciska 4).

KRIZA / OBRATI FINCANTIERI

Delavci arzenala in TVM na ulice

Štiriurna stavka za delovna mesta

Delavci trzaskе ladjedelnice Sv. Marka, Tovarne velikih motorjev in uslužbenci, zaposleni v Pomorski palači bodo danes spet stopili na ulice, da bi - le slab mesec po zadnji manifestaciji ob prihodu ministra Borghinija v Trst - opozorili mesto na neizpolnjene obljube o rešitvi gospodarske krize na Trzaskem. Uslužbenci družbe Fincantieri, v sklop katere spadajo arzenal, Veliki motorji in Pomorska palača, bodo stavkali stiri ure. Ob devetih se bodo zbrali pred Lloydovim stolpom, od tod pa bodo krenili v sprevedu do Trga Zedinjenja Italije, kjer bodo zahtevali sestanek s prefektom in predstavniki deželne vlade.

Delavci zahtevajo, naj vlada, Dežela in družba Fincantieri izpolnijo zagotovila, ki so jih dali 11. februarja letos na sestanku s sefom medministrskega odbora za probleme zaposlovanja Gianfrancom Borghinijem. Takrat je bilo domenjeno, da bodo predstavniki vlade, Travanutovega odbora, podjetništva in sindikatov pripravili programski sporazum, v katerem bi celostno zaobjeli ukrepe v korist podjetjem in obratom v hudi gospodarski krizi.

Doslej ni bilo storjeno v tej smeri nič konkretnega. Prav nasprotno. Družba Fincantieri naj bi se celo odlocila, da zapusti »svoji usodi« ladjedelnico Sv. Marka. Izdelala naj bi načrt, ki naj bi predvideval drastično

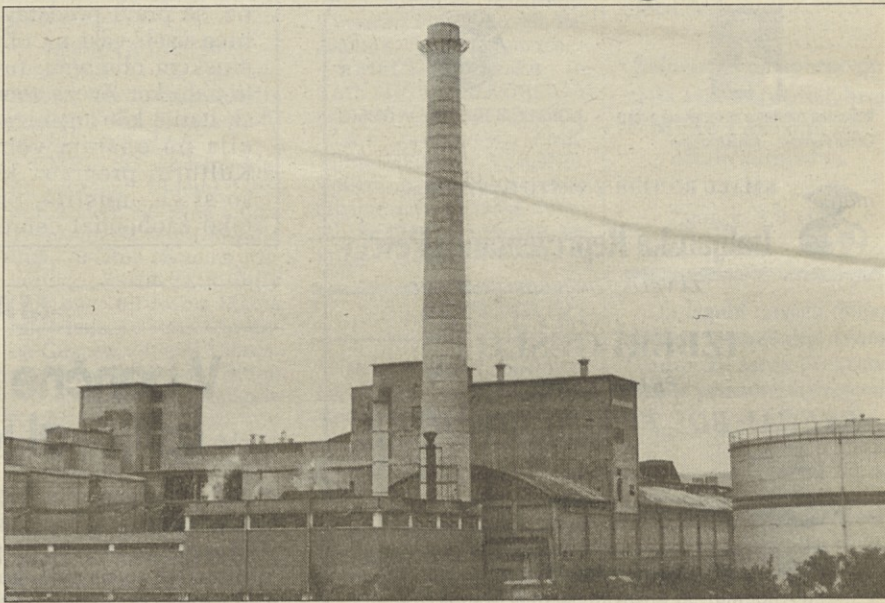
skrcenje zaposlenih: od sedanjih 440 delavcev naj bi jih - po tem redukcijskem planu - ostalo v ladjedelnici le se kakih sto! Pred dobrimi tremi tedni je Borghini sindikalnim predstavnikom zagotovil, da »namerava vlada podpreti kakršnokoli pobudo za ponoven zagon tega obrata, ki ima za sabo tako dolgo tradicijo.« Vse kaže, da so bile tiste besede le začasno slepilo, pa tudi 35 tisoč podpisov trzaskih ljudi proti likvidaciji ladjedelnice ni nič zaleglo. Družba Fincantieri je - v brk vsem obljubam - krenila na drugo pot, pri čemer je povsem pozabila na programski dogovor z Obcino in privatniki.

Podobno je tudi v drugih obratih, ki jih upravlja družba Fincantieri. V Tovarni velikih motorjev in njegovemu oddelku za dizelske raziskave grozijo spet odpusti in krčenje delovnih mest. Se pred tremi tedni je bilo na sestanku z ministrom Borghinijem rečeno, da sta to »izjemno strateški strukturi v sklopu krajevnega gospodarstva.« Tudi te besede je razpihal veter gospodarske krize...

Ob takih mrkih perspektivah delavcem in sindikatom ni preostalo drugega, kot stavka z novo protestno manifestacijo, da bi se enkrat opozorili mesto in tukajšnje predstavnike oblasti na nevzdržnost svojega delovnega položaja. Brezposelnost vse močnejše trka na vrata njihovih obratov.

KRIZA / DANES SREČANJE

Italcementi: kmalu dopolnilna blagajna

Trzaskim podjetjem v krizi se bo po vsej verjetnosti v kratkem pridružilo se eno: tovarna Italcementi, ki v industrijski coni proizvaja cement. Vodstvo podjetja je namreč zaprosilo za vpis sedesetih zaposlenih v dopolnilno blagajno za obdobje osmih tednov. O tem sklepu bo govor danes dopoldne na trzaskem sedežu Združenja industrijcev, kjer se bo vodstvo podjetja srečalo s sindikalnimi predstavniki.

Trzaski Italcementi je že lani preživljal težke case. V zadnjem letu so v obratu trikrat ustavili proizvodnjo, ker podjetju kratkomalo ni uspelo prodati svojega proizvoda. Italcementi je namreč močno občutil krizo, ki je zajela gradbeni sektor.

V severo-vzhodni Italiji so se lani končala številna velika javna dela, druga je zaustavila preiskava o podkupninah, brez velikih gradenj pa je prodaja cementa skokovito padla. Podjetje je tako dvakrat poslalo večje število od skupnih 120 zaposlenih na prisilne dopuste, vmes - lansko poletje - pa je poseglo tudi po vpisu uslužbencev v

dopolnilno blagajno. Zadnjic so ustavili proizvodnjo konec lanskega leta, »premor« pa so izkoristili tudi za prenovitev peči in za popravila nekaterih tehničnih okvar. Letos je proizvodnja spet stekla, po dveh mesecih obratovanja pa naj bi se zaloge neprodanega cementa spet nakopile v skladiščih, zaradi česar naj bi se podjetje spet odlocilo za vpis dela zaposlenih v dopolnilno blagajno.

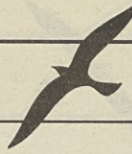
Italcementi je zasel v krizo tudi zaradi upada izvoza cementa tipa geocem, ki služi za gradnjo nosilnih struktur naftnih vrelcev. Trzaski obrat je bil med vodilnimi proizvajalci te vrste cementa. Odkar pa je družba kupila največjo skupino cementarn v Franciji, se je izvoz močno znižal (po vsej verjetnosti zato, ker naj bi cement geocem proizvajali tudi v francoskih cementarnah, in sicer po konkurenčnih cenah).

Na današnjem srečanju na trzaskem sedežu Združenja industrijcev naj bi Italcementi uradno zaprosil za dopolnilno blagajno. Kriza trzaskega gospodarstva se bo s tem še razširila.

Tržaški kandidati za zbornico

MARGHERITA HACK	PROGRESSISTI
GUALBERTO NICCOLINI	UNIONE DI CENTRO LEGA NORD CENTRO SINISTRA FORZA ITALIA
FABIO SEVERO SEVERI	PATTO L'ITALIA
MARCO GENTILI	RIFORMATORI Lega PANNELLA FEDERAZIONE DEMOCRATICA
ROBERTO MENIA	ALLEANZA NAZIONALE
MARINO ZERIALI	PARTITO DELLA LEGGE NATURALE PIN
RENATO KNEIPP	PROGRESSISTI
MARUCCI VASCON	UNIONE DI CENTRO LEGA NORD CENTRO SINISTRA FORZA ITALIA
SILVANO MAGNELLI	PATTO L'ITALIA
PAOLA SAIN	RIFORMATORI Lega PANNELLA FEDERAZIONE DEMOCRATICA
SERGIO GIACOMELLI	ALLEANZA NAZIONALE
ALESSANDRO CORBATTO	PARTITO DELLA LEGGE NATURALE PIN

Zgornja glasovnica se nanaša na mestno okrožje za poslansko zbornico. Spodnja pa na volilno okrožje, ki zajema tržaška predmestja ter vse trzaskе okoliške občine.

NOVICE

Omejitve v prometu jutri in pojutrišnjim

Jutri in v petek bo v Trstu srečanje ministrov "Srednjeevropske iniciative", že danes pa se bodo predstavniki organizacije sestali na ožjem sestanku. Zaradi tega je trzaska občinska uprava že za današnji dan sprejela nekatere ukrepe, ki zadevajo mestni promet. Od danes do sobote (do 16. ure) bo prepovedano parkiranje za vsa vozila v Ul. Cadorna (med Ul. Mercato Vecchio in Ul. Boccardi), v Ul. Boccardi (med Nabrežjem Mandracchio in Ul. Cadorna) ter v ulicah Mercato Vecchio, Orologio, na Trgu Squero Vecchio in na Nabrežju Mandracchio. Jutri, od 14. pa do 6. ure naslednjega dne bo prepovedano parkiranje na obeh straneh cestica v Ul. Diaz (med Trgom Venezia in Ul. San Giorgio), v Ul. Torino, na Trgu Venezia, v Ul. Cadorna in v Ul. San Giorgio. Jutri (od 18. ure dalje in do 6. ure v soboto) bo promet po Ul. Diaz prepovedan na odseku med Trgom Venezia in Ul. San Giorgio; v soboto, od 10. do 16. ure, bo prepovedano parkiranje na obeh straneh Ul. Canal Piccolo, Ul. Einaudi in na Borznem trgu.

Odvetnik Spazzali v krožku Miani

Jutri, ob 17.30, bo v gledališču Miela na pobudo krožka Miani priredil srečanje o temi "Novi zakonik o kazenskem postopku po aferi podkupnin": svoje mnenje bo podal odvetnik Giuliano Spazzali. Prisotnost odvetnika Spazzalija v našem mestu (rodil se je sicer v Trstu) predstavlja važno priloznost za poglobitev enega najvažnejših vprašanj italijanske družbe: gre namreč za delovanje in učinkovitost sodstva, ki se je znašlo pred eno največjih afer v sedanjih družbi, to je o podkupninah. O teh vprašanjih sta kot gosta krožka pred časom že govorila sodnika Gherardo Colombo in Felice Casson.

Novi urad za pojasnila o obrazcu 730

Deželno ravnateljstvo za finance obvesča, da je v prejšnjih dneh odprlo novi urad na Trgu Panfili 2 (soba 116 v 3. nadstropju), v katerem bodo zainteresirani prejeli vse informacije za izpolnitev obrazca 730. Urad je odprt vsak dan, od ponedeljka do sobote (od 8.30 do 12.30), do 30. aprila.

Tečaj za someljeje

Združenje upraviteljev javnih lokalov iz trzasko pokrajine (FIPE) sporoča, da AIS (Italijansko združenje someljejev) prireja v sodelovanju s krajevno Trgovinsko zbornico in združenjem FIPE tečaj za someljeje. Tečaj bo v dvorani Trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò, 7 in v osmih javnih lokalih. Tečaja se lahko udeležijo vsi tisti, ki so se že udeležili dveh prejšnjih tečajev, vse nadaljnje informacije pa lahko prejmejo na Trgovinski zbornici.

OBČINA TRST

Predstavniki SSG pri Illyju

Damiani za sodelovanje s Stalnim gledališčem F-Jk

Trzaski župan Riccardo Illy je včeraj dopoldan sprejel predstavnike Slovenskega stalnega gledališča, katerega ustanovni član je tudi Občina Trst. Predsednik Rafko Dolhar, podpredsednik Filibert Benedetič in ravnatelj Miroslav Košuta so mu na kratko prikazali dejavnost naše osrednje kulturne ustanove in obrazložili trenutno stanje. Dr. Dolhar je se posebej poudaril izpad iz lanskega obračuna predvidenega občinskega prispevka 60 milijonov lir, kar je za ustanovo z nad 400 milijoni pasivnih obresti prekomerno obremenjujoče in bistveno pogojuje nadaljnje delo.

Na srečanju je bil navzoč tudi občinski odbor-
nik za kulturo Roberto Damiani, ki je z županom

obljubil, da bo Občina spostovala svoje obveznosti in problem obravnavala s potrebno naklonjenostjo, a nima možnosti popravljati starih napak. Kot novi predsednik Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine pa je prof. Damiani predlagal sestanek vodstev obeh gledališč, na katerem naj bi preverili možne oblike sodelovanja.

Predstavniki SSG so županu in odborniku izročili tudi pravkar tiskan novi Statut združenja Slovensko stalno gledališče s priloženimi izvlečki dokumentov, ki povzemajo temeljne etape poti od 1. oktobra 1967, ko je Društvo Slovensko gledališče na svojem občnem zboru postavilo temelje za javno-pravno priznanje našega gledališča.

UMSKO ZDRAVJE

Nove smernice Dežele F-JK

Orisal jih je odbornik Giorgio Mattassi

Rotelli (levo) in Mattassi (foto Ferrari/KROMA)

Ob koncu včerajšnjega obiska v nekaterih teritorialnih službah in kom-prenzoriju bivše psihiatrične bolnice pri Sv. Ivanu je deželni odbornik za zdravstvo in oskrbo Sergio Mattassi poudaril, da psihiatrična oskrba v FJK ni homogena: ob izkusnji, ki je v več kot 20 letih dozorela v Trstu, je položaj drugje zelo zaskrbljujoč, kot na primer v Vidmu. Odbornik, ki sta ga spremljala Franco Rotelli in Giuseppe Dell'Acqua, koordinator oz. primarij departmaja za umsko zdravje pri KZE st. 1, je napovedal, da pripravljajo »objektiven nacrt za umsko zdravje« prav izhajajoč iz trzasko izkusnje, katero je na kratko orisal Dell'Acqua. Po tem projektu naj bi vsaka KZE namenila 4% svojega budžeta psihiatrični oskrbi. Deželni odbor pa je prejšnji teden odobril zakonski osnutek, ki je razpravo o zdravstveni politiki v FJK pomaknila s tradicionalnega centra, ki ga predstavlja bolnišnica, na odnos med zdravstvom in oskrbo na teritoriju.

Rotelli je s svoje strani orisal delovanje studijskega in raziskovalnega centra, pri čemer je naglasil stike z EGS, Slovenijo, a tudi obzaloževanje, ker v preteklosti doma niso bili posebno zazeleni, medtem ko so jih drugje, celo v daljni Patagoniji, srejali z odprtimi rokami.

Kaze, da se ta odnos tudi pri nas le spreminja. Rotelli je tudi napovedal, da bodo jeseni organizirali razstavo, posvečeno preteklosti, sedanjosti in prihodnosti kompenzorija pri Sv. Ivanu, za kar sta se zavzela tudi odbornik Mattassi in rektor univerze Bortuso.

OBČINA DOLINA / JUTRI V GLEDALIŠČU PREŠEREN

Praznik žensk tokrat nekoliko drugače

Pester kulturni spored bo prikaz ženske prisotnosti na dolinskem ustvarjalnem prizorišču

V dolinski občini bo letos ponovno zazivel skupno praznovanje dneva žensk, ki pa bo imelo s preteklimi tradicionalnimi oblikami praznovanj malo skupnega.

Novost predstavlja zlasti dejstvo, da proslavo organizirajo ženske iz dolinske občine, se pravi predstavnice vseh vasi na občinskem območju, tudi zato ker Zveza žensk Italije kot organizacija ne obstaja več. Kulturni program, ki so si ga omislile, bo tako zaobjemal celot-

no območje in bo hkrati prikaz ženske prisotnosti na ustvarjalnem prizorišču.

Sodelovale bodo v glavnem predstavnice mlajše generacije kot na primer Suzana Žerjal, ki vodi otroški pevski zbor od Domja, dekliski zbor, ki združuje dekleta iz občine in zunaj nje, nastopila bo se ženska pevka skupina Stu ledi, katerega članice so pretežno iz teh krajev, tri dekleta iz Mackolj, Prebenega in Doline, ki bodo brale črtice Mime Kapelj in dulcis

in fundo nepogrešljivi Tonca in Vanka čistokrvni Boljuncanki. Vmes sta predvideni tudi glasbeni točki, medtem ko bo program povezovala Nerina Svab, ki obljublja, da ne bo šlo za suhoparno nastevanje točk in imenovanje nastopajočih, pač pa za razgibano takorekoč televizijsko povezovanje.

Proslavljanje dneva žensk je vzpodbudilo tudi dejstvo, da je občinsko gledališče France Prešeren v Boljuncu končno spet uporabno, saj je prav

njegovo zaprtje v preteklih dveh letih močno okrnilo tako kulturni utrip kot tudi že tradicionalne prireditve v dolinski občini. Poleg tega pa so ženske same izrekle potrebo po medsebojnem povezovanju na širši in kulturnejši ravni, saj se je 8. marec v zadnjih letih odražal le z raznimi oblikami družabnosti brez globlje kulturne vsebine. Prireditvev ob dnevu žensk bo jutri, 4. marca, ob 20. uri v gledališču France Prešeren v Boljuncu. (mi)

MALA ČRNA KRONIKA

V bančne zavode z ukradenimi čeki izsiljeval je in izkoriščal prostitucijo

Agenti letечеge oddelka so morali predvčerajšnjim poseči v številnih banknih zavodih, kamor so jih poklicali zaradi težav, ki so nastale, ko so ugotovili, da so imeli opravka z nekaterimi ukradenimi čeki. Tako je 36-letna Alessandra Furlan iz Ul. Vergerio 12 v agenciji št. 2 BNL pri Portici di Chiozza predstavila za inkaso ček v vrednosti 30 tisoč lir. Kasneje so ugotovili, da so ga izmaknili Carminu Buiattiju. Direkcija BNL se je tudi pritožila, da je v kompenzaciji prejela tri čeke nekega svojega klienta (vrednost 1.100.000 lir), ki jih je izplačal neki drugi bankni inštitut, a so bili prav tako ukradeni. Fratte Sergio, uslužbenec nočnega lokala »Carillon«, pa se je podal do agencije Trzasko hranilnice v Ul. Carducci, kjer je skušal zamenjati tri čeke v vrednosti 1.100.000 lir: povedal je, da mu je dal neki klient kot napitnino, bili pa soukradeni. Prav tako je bil ukraden ček, s katerim se je 63-letni Giorgio Svara predstavil v agenciji Trzasko hranilnice na Trgu Cavana: vso ta sicer ni bila velika (300.000), a izmaknili so ga tvrdki Maxi Ricambi v Ul. San Lazzaro 18. Svara je znal povedati, da ga je dobil od mladeniča, ki mu je moral poravnati neki dolg.

Sesterica ga je pretepla

Kar šest mladeničev naj bi se bilo

predsinočnjim v neki gostilni na področju Cavane spravilo na 44-letnega Claudia Meluccija iz Ul. Lazzaretto Vecchio 17. Če je to res, bodo ugotovili agenti, ki so uvedli preiskavo. Moski namreč ni povedal, zakaj so ga pravzaprav napadli. Tako ali drugače, kaže da ga je nekdo le zdelal, saj je imel več udarcev po telesu, domnevajo, da ima tudi zlomljeno zapestje, zato so ga sprejeli na ortopedskem oddelku, kjer se bo zdravil mesec dni.

Spravili so jih za zapahe

Kradel je in sedel za volanom brez vozniskega dovoljenja, daleč pa ni prišel: agenti letечеge oddelka so namreč 45-letnega Raimonda Lokatosa z Rebrja za Greto prijeli in pospremili v zapor. Obsojen je bil namreč na štiri mesece ječe. Sedem mesecev pa bo za resetkami ostal 40-letni Giovanni Trepiedi iz Ul. San Giovanni in Bosco 25.

V zapor je moral tudi 75-letni Umberto Trombetta iz Ul. Delmestri 8, ki ga obtožujejo izsiljevanja in izkoriščanja prostitucije. Trombetta je bil sicer že v hišnem priporu zaradi podobnega početja, ki je prišlo na dan pred mesecem dni, kasneje pa so agenti izvedeli, da se moski ni »spozabil« samo v tistem primeru in državno pravdnistvo je proti njemu izdalo zaporni nalog.

V DVORANI V UL. GAMBINI

Ženske za mir: v soboto pobuda ob 8. marcu

Na sedezu skupine "Spazio donna 8" (Ul. Gambini 8) bo v soboto ves dan mirovna pobuda ob mednarodnem dnevu žensk, ki jo prirejajo številne organizacije pod pokroviteljstvom deželne komisije za enake možnosti. Srečanje bo ob 10.30 uvedla sociologinja Laura Balbo, ki bo govorila o vprašanju izseljenstva in o sožitja med različnimi, nakar se bo oglasila nekdanja podpredsednica deželne sveta Augusta De Piero Barbina, ki bo govorila o vlogi javnih in krajevnih ustanov pri mirovnih pobudah.

Popoldne ob 15. uri se bo začela debata o obravnavanih tematikah, srečanje pa bo ob 19. uri sklenila novinarka Chiara Valentini, ki bo predstavila svojo knjigo z naslovom "Orožje posilstva". O tej knjigi bosta

spregovorili tudi Giovanna Botteri in Merina Trbujevič. Pobuda v Ul. Gambini se bo končala z gledališko predstavo, ki jo bo izvedla Loredana Lanciano.

Razne ženske organizacije in skupine napovedujejo za 8. marec vrsto pobud in javnih prireditev. V video-dvorani gledališča Miela bo tako danes ob 17.30 prof. Ellen Ginzburg govorila na temo "Od suženjstva do boja za civilne svobosci-ne". Ginzburgova poučuje ameriško književnost na trzaski univerzi.

Koordinacijski odbor žensk sindikatov upokojencev CGIL, CISL in UIL pa prireja v soboto ob 16. uri v dvorani zavoda ITIS (Ul. Pascoli 31) praznik žensk, ki se ga bodo seveda udeležile tudi bolnice oziroma gostinje te občinske socialne strukture.

Italijansko združenje za raziskave o raku
Odbor Furlanije - Juljske krajine

LIONS CLUB TRIESTE SAN GIUSTO

KMALU BO TUDI V TRSTU NASTOPILA

Italijanska Reprezentanca Pevcev

ZA VELIKO DOBRODELNO TEKMO

IZBERI GESLO

PIRIEDITVE

SREČAL BOŠ TVOJE LJUBLJENCE

priimek..... ime.....
rojen/a v..... dne.....
naslov..... telefon.....
šola..... razred.....

PREDLAGAM KOT GESLO VELIKE PRIREDITVE, KATERE PROTAGONIST BO DRŽAVNA REPREZENTANCA PEVCEV.....

PRAVILNIK

MESECA MAJA BO NA STADIONU »NEREO ROCCO« V TRSTU NASTOPILA ITALIJANSKA REPREZENTANCA PEVCEV, KI BO TEKMOVALA Z IZJEMNIM MOSTVOM, KATEREGA IME BO OBJAVLJENO V NASLEDNJIH TEDNIH

PIRIEDITVE, KATERE NAMEN JE ZBRATI DENAR ZA RAZISKAVO PROTI RAKU, ZA PREPREČITEV SLEPOTE IN ZA TRPEČE OTROKE, BO OZNACEVALO GESLO, KI BO MORALO OMENITI VEZ MED GLASBO IN NOGOMETOM OZIROMA DOBRODELNI NAMEN POBUDE

GESLO PRIREDITVE (NAJVEČ 3 ALI 4 BESEDE) BODO IZBRALI DJAKI DEZELNIH VIŠJIH SREDNJIH SOL

KUPON POSLJITE V ZAPRTI OVOJNICI DO 15. MARCA NA SLEDECI NASLOV:
ASSOCIAZIONE ITALIANA PER LA RICERCA SUL CANCRO
COMITATO FRIULI VENEZIA GIULIA
VIA MERCATO VECCHIO 3
34124 TRIESTE — TRST

DJAK, KI BO PO NEPREKLICNEM MNENJU ORGANIZACIJSKEGA KOMITEJA NAPISAL NAJBOLJŠE GESLO, BO S SVOJIMI SOSOLCI MOGEL PRISOSTVOVATI TEKMI S CASTNE TRIBUNE IN NATO SRECATI PEVCE

POLEG TEGA BODO IZZREBALI 20 KUPONOV; IZZREBANI BODO BREZPLAČNO DOBILI VSTOPNICO ZA DVE OSEBI.

PRVI REDNI OBČNI ZBOR

Pevski zbor Jacobus Gallus z novimi načrti

Usmerjen predvsem v ovrednotenje glasbene kulture v mestu Trst

SONJA ZUPANCIC

V torek 22.februarja je bil v prostorih Glasbene matice v Trstu prvi redni občni zbor mešanega pevskega zbora Jacobus Gallus, ki deluje v okviru Glasbene matice in zeli nadaljevati v samem Trstu tradicijo nekdanjega zbora, ki ga je vodil Ubald Vrabec. Z delom je novi zbor Gallus zacel jeseni 1991 in že prvo sezono pripravil koncert s Kogojevimi skladbami in slovenskimi ljudskimi pesmimi ter izvedbo Rossinijeve Male slavnostne maše. Nastopil je v koncertnih sezonah Glasbene matice v Trstu in Gorici s Kogojevim programom ob stoletnici skladateljevega rojstva. Na državnem zborovskem tekmovanju v Vittoriju Venetu je leta 1992 prejel drugo nagrado v polifoniji, prvo nagrado za ljudsko pesem in končno prvo nagrado Efrem Casagrande kot najboljši med nagrajenimi zbori. Leta 1993 je na tekmovanju slovenskih pevskih zborov Nasa pesem v Ljubljani dosegel visoko oceno 89 in srebrno odličje.

Prisotnim članom je predsednica Sara Superina potrdila, da bo z letom 1994 vodil zbor Janko Ban, dosedanjí sodelavec za vokalno tehniko. Dolgoletni dirigent Mladinskega in Dekliskega zbora Glasbene matice ter zadnji dve leti zbora Jacobus Gallus Stojan Kuret, ki je vse zборе privedel do visoke ravni in medna-

rodnih uspehov, je namreč prevzel umetniško vodstvo enega najboljših slovenskih zborov, APZ Tone Tomšič, kar je zaradi njegovih vse pogostnejših obveznosti v Ljubljani otežkočalo usklajevanje dela z obema zboroma.

Zbor Jacobus Gallus namerava v nacelnih programskih izbirah nadaljevati predvsem v smeri, ki naj čim bolj valorizira preteklo in sedanjost glasbeno kulturo v Trstu. Zdaj, ko se pripravlja na koncert v Ricmanjih 20. marca in revijo Primorska poje 26. marca, ima v programih imena Primoža Trubarja, Ivana Grbca, Brede Sceek, Marija Kogoja, Ubalda Vrabca in Pavleta Merkuja. V nacrtu pa so že drugi nastopi in gostovanja bodisi v slovenskem kot v italijanskem kulturnem prostoru ter v tujini. Zato vabi zbor vse pevce, ki bi jih tako delovanje zanimalo in bi se mu radi pridružili, da se zglasijo ob ponedeljkih ali petkih zvečer na Glasbeni matici ob 20.uri. Posebno dobrodošli bodo sopranski in tenorski glasovi.

Občni zbor se je zaključil z izvolitvijo novega predsednika in izvršnega odbora. Za predsednika je bila potrjena Sara Superina, v odbor pa so bili izvoljeni Marino Kermac, Nada Rojc, Davorin Smotlak, Marjana Vuga in Sonja Zupancic; revizorji so Giuseppe Mauro, Mara Petaros in Mitja Petaros.

Arhivski posnetek pevskega zbora J. Gallus (Foto KROMA)

RAZSTAVA BOSANSKEGA UMETNIKA

Safet Zec v TK Galeriji

Safet Zec, bosanski umetnik, ki že poldrugo leto živi kot begunec v Vidmu, bo razstavljal svoja dela v prostorih Trzaskе knjižarne. Odprtje razstave bo danes popoldne, ob 17.30. Poleg ustvarjalnih značilnosti gosta je osebnost dogodka tudi v podatku, da gre za prvo tovrstno pobudo, ki jo prireja zvečer na Glasbeni matici ob 20.uri. Posebno dobrodošli bodo sopranski in tenorski glasovi.

Občni zbor se je zaključil z izvolitvijo novega predsednika in izvršnega odbora. Za predsednika je bila potrjena Sara Superina, v odbor pa so bili izvoljeni Marino Kermac, Nada Rojc, Davorin Smotlak, Marjana Vuga in Sonja Zupancic; revizorji so Giuseppe Mauro, Mara Petaros in Mitja Petaros.

ogled vse do sobote, 19. marca, vsak dan zjutraj in popoldne, razen ob ponedeljkih, po urniku knjižarne.

Safet Zec sodi med najuglednejše umetnike bivše Jugoslavije. Rodil se je spomladi leta 1943 v Rogatici (BiH), solal se je v Sarajevu in tu tudi diplomiral na višji soli uporabnih umetnosti. Leta '69 pa je dokončal Akademijo likovne umetnosti v Beogradu, kjer se je naknadno še izpopolnjeval pri prof. Ljubici Sokic. V bivši jugoslovanski prestolnici je živel in ustvarjal do leta '89, ko se je preselil v Sarajevo. Začetek vojne pa je Zeca in družino prisilno izselil v nasozdežlo.

Safet Zec se je predstavil občinstvu na res številnih skupinskih razstavah, prav tako bogat je seznam samostojnih razstav (poleg Sarajeva, Beograda, Dubrovnika, Ljubljane, Zagreba so med temi se Sorrento, Hamburg, München, New York, Cambridge, Barcelona). V njegovem ustvarjalnem svetu prevladuje motiv okna z drevesom: gre za klic iz preteklosti, spomin na otroška leta, ko je z domačega dvorišča lahko opazoval ogromno poslopje z mnogimi okni. »Okno je kot clovek,« pravi umetnik, »kot ni enakih ljudi, tako ni niti enakih oken.« Svoje gledanje v svet skozi »umetniško okno« izraža v prispodobah in predvsem z risbo: njej so podrejene vse ostale tehnike, barvanje, akvareli, tus, pljenke.

Damiana Ota

Neva Lukes

ZBOR VENTURINI OD DOMJA PRI LOŠKEM GLASU

Srečanje pobratenih zborov v Zagorju

Ce se niste bili na kakšnem srečanju dveh pobratenih zborov, potem si težko predstavljate vzdušje in poutje, ki vladata na takšnih prireditvah. Eno takšnih srečanj je bilo prejšnjo soboto v Zagorju, rudarskem kraju ob Savi, kjer sta se srečala pobratena pevska zbora Fran Venturini od Domja, ki ga vodi Ivan Tavcar in rudarski pevski zbor Loski glas iz Kisovca pri Zagorju. To bratsko sodelovanje med domjanskimi in zagorskimi kulturnimi delavci in pevci traja nepretrgoma že šestnajst let.

Srečanje in nato koncert sta bila v Delavskem domu v Zagorju, izredno lepi in akustični dvorani, ki so jo prebivalci Zagorja za to priložnost napolnili prav do kraja.

Oba zbora sta se predstavila vsak z osmimi pesmimi iz slovenske in tuje pevske zakladnice; za konec pa sta občinstvu skupno zapela še nekaj pesmi.

Ves ta prijeten večer je prisrčno in doživeto vodil znani slovenski operni pevec Ladko Korosec, doma iz Zagorja, ki ni pozabil na svoj rojstni kraj, saj se vedno sodeluje z zborom Loski glas in je tudi glavni organizator številnih koncertov, ki sta jih imela oba zbora na obeh

straneh meje. Kot so nam jih po končanem koncertu v naglici nasteli, naj bi jih bilo do sedaj že kar osemnajst; naslednji pa bo v Zdravilišču Moravci že 15. marca.

Moramo reci, da smo prisostvovali izredno lepemu večeru, lepemu petju in tudi globoko občutenemu podajanju posameznih, najbolj priljubljenih slovenskih pesmi.

»Ko boste poročali o tem našem srečanju, morate v svojem članku posebej poudariti, da se pevci izredno radi srečujemo in da ljubimo slovensko pesem, ki je ne smemo pozabiti«, nam je povedal Ladko Korosec, ki je bil se prav posebno vesel in presrecen, da je tokrat gostovanje pevcev od Domja v Zagorju tako lepo uspelo.

Seveda se je tudi to srečanje zaključilo v Zagorju s prijetno družabnostjo, s skupno večerjo, z lepim petjem in pa seveda z obljubo, da bodo pevci s srečanju nadaljevali, da bodo skupno gojili ljubezen do lepega petja. In tako lahko pričakujemo, da bomo lahko, ko bo dvorana pri Domju povsem nared, spet pozdravili v svoji sredi pevce-rudarje iz Zagorja.

Neva Lukes

Damiana Ota

SLAVISTIČNO DRUŠTVO TRST, GORICA, VIDEM

prireja srečanje z Borisom A. Novakom ob knjigi

OBLIKE SVETA

danes, 3. marca, ob 18. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu. Knjiga Oblike sveta je temeljno delo za I. stopnjo letošnjega tekmovanja za Cankarjevo priznanje.

Trg Venezia 2 (tel. 308248).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

ČESTITKE

V Boljuncu slavi danes naša draga mama in nona IDA svoj rojstni dan. Se mnogo zdravlja in veselih dni v krogu svojih dragih ji želijo sinovi Boris, Danilo in Sergij ter hči Edvina z družinami.

IZLETI

SKLAD »MITJA CUK« organizira VIII. ZIMSKE IGRE v nedeljo, 6. marca, na Piancavallu. Prijave za avtobusni izlet in tudi samo za kosilo v uradih Sklada, Narodna ul. 126, vsak dan od 10.30 do 13.30. Informacije po telefonu 212289.

KLUB PRIJATELSTVA in SLOVENSKA VINENCIJEVA KONFERENCA IZ TRSTA vabita na izlet v kraje Padna z ogledom Jakčeve galerije, Krkavce, Kostabono in Hrastovlje v sredo, 9. marca. Vpisovanje v trgovini Fortunato, Ul. Paganini 2, Trst, do 4. marca.

KMEČKA ZVEZA in KMETIJSKA ZADRUGA prirejata v petek, 11. marca, izlet na mednarodni KMETIJSKI SEJEM v VERONO. Vpisovanje na sedežih obeh organizacij - Kmečka zveza tel. 362941, Kmetijska zadruha tel. 382555.

PRISPEVKI

Ob 8. obletnici smrti Barbare Opeka daruje družina 40.000 lir za Glasbeno matico, 30.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 30.000 lir za SZ Zarja.

Za Sklad »Mostarske zrtve« so darovali: družina Vecchiet 50.000 lir, Mario Grisonic 100.000 lir, Angela, Zvonko, Darko in Peter Malalan z družinama 100.000 lir, Franco Skerlavaj 100.000 lir, Carlo Malalan 100.000 lir, Dragotin Danev 200.000 lir, Edi in Tanja Ferluga 100.000 lir, Marija Lavrenčič vd. Pahor 50.000 lir, družina Ramiro Blazević 100.000 lir, družina Egon Kraus 100.000 lir, Sonja Mašera 100.000 lir, Damjan Žerjal 30.000 lir, Egidij, Livia in Marija Pregarc 50.000 lir, Vida Siega 100.000 lir, Alojz Mihelj 500.000 lir, John Earle 100.000 lir, Albina Radović 100.000 lir, Stanislav Jazbar 250.000 lir, družina Cac 100.000 lir, Stanislav Soban 100.000 lir, Marina Merlak 100.000 lir, Vera Vesel 100.000 lir, Mariča Starc 50.000 lir, Jadranka in Edi Sossi 100.000 lir, Devana Laurencić 200.000 lir, Lucija Hrovatin 100.000 lir, Magda Malalan 100.000 lir, Zveza slovenskih kulturnih društev 200.000 lir, Milan Krizman 150.000 lir, Anna Scamperle 50.000 lir, let-

niki '24, '25 in '26 zbrani na sestanku pri Dragotu 60.000 lir, Vojmir Krizmančić 50.000 lir in Zdenka Vodopivec 100.000 lir.

Na liceju F. Prešeren so nabrali 330.000 lir za Sklad »Mostarske zrtve«.

V spomin na Aleksandra Grgica darujejo sosedje 100.000 lir za Sklad »Mostarske zrtve«.

V spomin na dragega Dušana Sosica darujejo teta Ema, Sandro in Klara z družinama 150.000 lir za SKD Grad - Bani.

Namesto cvetja na grob dragega Dušana Sosica darujejo teta Stefanija, Jolanda in Zofija 150.000 lir za SKD Grad - Bani.

V spomin na prijatelja Dušana daruje Pepi Malalan z družino 50.000 lir za Zadruho Ban.

Ob obletnici smrti drage mame Katerine Malalan daruje sin Pepi z družino 50.000 lir za Zadruho Ban.

Ob priliki razdeljevanja izkaznic VZPI-ANPI Trebče so za sekcijo darovali: Franco Kralj 30.000 lir, Kalc-Stückler Olga 20.000 lir, Alfred Kralj 10.000 lir, Nardo Kralj 10.000 lir, Rudolf Kralj 10.000 lir, Ivanka Kralj 2.000 lir, Bruno Kalc 10.000 lir, Sandro Kalc 5.000 lir, Emil Cuk 10.000 lir, Gizela Cuk 5.000 lir, Srečko Krizmančić 10.000 lir, Fani Kokoravec 5.000 lir, Albert Zerjal 5.000 lir, Livio Malalan 20.000 lir, Ivan Malalan 17.000 lir ter Lucijan Malalan 20.000 lir.

Marija Možina (Cajhnova) daruje 10.000 lir za Pogrebno društvo Trebče.

V spomin na drago nono Franco Darujejo Ani, Giorgio in Martina 50.000 lir za SZ Sloga in 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Zapustil nas je nas dragi

Ivan Trampuž

(Janko)

Pogreb bo jutri, 4. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v zgonisko cerkev.

Zalostno vest sporočajo zena Milka z otroci, brat Mirko z družino ter ostalo sorodstvo

Zgonik, 3.3.1994

Ob izgubi našega dolgoletnega raznasalca Ivana Trampuza izreka iskreno sozalne prizadetim svojcem

uprava Primorskega dnevnika

Ob izgubi drage mame in none Francke Persi sočustvuje s prizadetimi svojci

Pavlo Milič z družino

3.3.1989 3.3.1994

Pet let je minilo, odkar sta nas zapustila naša draga

Sergij in Gabri Husu

Z zalostjo in ljubeznijo v srcih se ju spominjajo zeni, otroci in starsi

Gabrovec, 3.3.1994

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Miroslav Krleža

V AGONIJI

Režija: **BORIS KOBAL**

Danes, 3. marca, ob 20.30

ABONMA RED E

SKD PRIMOREC TREBČE in VZZI

prirejata v Ljudskem domu v Trebčah jutri, 4. marca, ob 20.30

KULTURNI VEČER OB DNEVU ŽENA

NASTOJAJO: naši najmlajši - otroški vrtec, ŽPZ I. Grbec - Skedenj (vodi Boža Hrvatic), MePZ Rupa-Pec (vodi Zdravko Klanjscek), Godba V. Parma iz Trebč (vodi kapelnik Leander Pegan).

Vabljeni

SKD IGO GRUDEN in ŠD SOKOL

vabita na

DRUŽABNI VEČER

ki bo jutri, 4. t.m., od 20.30 dalje.

Pričakujemo Vas v Grudnovi dvorani v Nabrežini.

Odbor

TRŽAŠKA KNJIGARNA in VISCONTI FINE ART

SAFET ZEC

Slike in grafike

Danes, ob 17.30

Tržaška knjigarna, Ul. sv. Franciška 20

KINO

ARISTON - 17.15, 19.45, 22.15 »Quel che resta del giorno«, r. James Ivory, i. Anthony Hopkins, Emma Thompson.

EXCELSIOR - 17.55, 20.05, 22.15 »Mrs. Doubtfire - Mammo per sempre«, i. Robin Williams, Sally Field.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Film bianco«, r. Krzysztof Kieslowski.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Free Willy, un amico da salvare«.

NAZIONALE 2 - 17.45, 20.00, 22.15 »Nel nome del padre«, i. Daniel Day Lewis, Emma Thompson.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Malice (Il sospetto)«, i. Alec Baldwin, Nicole Kidman.

NAZIONALE 4 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Una vita al massimo«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

GRATTACIELO - 18.00, 20.00, 22.00 »I tre moschettieri«, i. Charlie Sheen, Kiefer Sutherland, prod. Walt Disney.

MIGNON - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Cool runnings quattro sotto zero«, i. John Candy.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Aprimi tutta, sono tua«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20, 20.15, 22.10 »Mr. Jones«, r. Mike Figgis, i. Richard Gere, Lena Olin. Zadnji dan

ALCIONE - 19.00, 21.30 »La casa degli spiriti«, r. Billie August, i. Jeremy Irons, Meryl Streep, Glenn Close.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.10 »The Baby of Macon«, r. Peter Greenaway.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Morbosi amplessi pornossessuali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PIREDITVE

ZENSKES IZ DOLINSKE OBCINE vabijo ob mednarodnem dnevu žena na **KULTURNO PRIREDITEV**, ki bo jutri, 4. marca, ob 20.30 v gledališču France Prešeren v Boljunca.

OVIRA", v ponedeljek, 7. t. m. zvečer, ob 20. uri v župnijski dvorani. Predavatelj: zdravnica iz Kopra dr. Jadranka Vrh in duhovnik g. Lojze Krzisnik. Vljudno vabljeni!

SKD VIGRED vabi v ponedeljek, 7. t. m., ob 20. uri v društvene prostore v Sempolaj na praznovanje DNEVA ŽENA z Vanko in Tonco in tamberaši KD F. Prešeren iz Boljunca.

KD ROVTE KO-LONKOVEC, Ul. Monte Sernio 27 priredi PRAZNIK NAMENJEN VSEM ZENSKAM v torek, 8. t. m. Začetek ob 18. uri z okroglo mizo, domačo glasbo in večerjo.

KNJIZNICA P.TOMAZIC IN TOVARISI - Prosvetni dom - v torek, 8. t. m., ob 20.30 srečanje na temo: POVEZOVANJE MED NAMI ZNOTRAJ NAPREDNIH NAVEZ. Gostje večera Darko Bratina, Renato Kneipp in Ivan Verč.

OBVESTILA

FC PRIMORJE priredi proslavljanje PRAZNIKA ŽENA v soboto, 5. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu na Proseku. Informacije in rezervacije nudijo Cvetlicarna Nadja, Cvetlicarna Cvetka, Konfekcija Ljuba in tobakarna na Kontovelu.

SKD CEROVlje - MAVHINJE priredi v torek, 8. marca, ob 20.30 PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA z večerjo ob zvokih ansambla Vrtnica v restavraciji Al Carso v Mavhinjah. Za informacije in vpisovanje lahko pokličete na tel. st. 299798 (od 19. do 20. ure) ali 299335 (od 20. do 21. ure). Zenske pohitte, da prostora ne izgubite!

VPISOVANJE V KOLONJI V DRAGI IN COMEGLIANSU za otroke od 5. do 16. leta se nadaljuje. Vpisujejo zdravniške solske oziroma občinske asistentke; vpisne pole dobite na solah. Pazite, v tržaški občini se vpisovanje zaključuje 5. marca! Informacije: v Trstu za Drago tel. st. 226117, za Comeglians 43194 in 53874; v Gorici 530924.

OB 51-LETNICI prisilne mobilizacije letnikov 1924, 1925 in 1926 vabimo bivše deportirance na spominsko srečanje, ki bo v gostilni Pridvor pri Sv. Antonu (Koper) v soboto, 12. marca, ob 13. uri. Zainteresirani (iz vse Primorske) naj se cimprej javijo poverjenikom, ki so: Janko Simoneta - Zgonik (tel. 229120), Drago Slavec - Dolina (tel. 228156), Branko Kozlovič - Zgornje Skofije (tel. 0038666-54513), Danilo Pobega - Pobegi (tel. 066-58661) in Milan Kocjancic - Plavje (066-54624). Prijave sprejemajo do vključno 9. marca.

PROSNIJE ZA PRI-SPEVKE PO SUSI. Kmečka zveza obvesča kmete, ki so lani utrpeli škodo po susi, da lahko predstavijo prošnjo za prispevek v smislu zakona 185/92. Prošnje, ki jih je treba predstaviti do 11. marca letos, izpolnjuje na KZ na sedežu v Trstu in na podružnicah v Nabrežini vsak torek ter na Opcinah vsak četrtek.

MALA SOLA zen shiatzu japonske masaže za hrbtenične težave in proti prehladnim boleznim bo v nedeljo, 6. t. m. v Domu na Brdini na Opcinah od 9. do 14. ure. Informacije na tel. st. 381006 v večernih urah.

ŠOLSKE VESTI

PODROCNI SVET DIDAKTICNEGA RAVNATELJSTVA PRI SV. JAKOBU vabi na pred-

vanje prof. Alenke Rebulana na temo LJUBEZEN IN STROGOST V VZGOJI, ki bo danes, 3. marca, ob 18. uri v telovadnici osnovne sole Josip Ribicic, Ul. Frausin 12.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - sporoča začasno nameščenim solnikom in pomožnemu osebju, da tudi letos zapade rok za vložitev prošnje za prejem doklade za brezposelnost 31. marca. Pravico do doklade imajo uslužbenci, ki so od 1. januarja do 31. decembra 1993 službovali na solah vsaj 78 dni in teden dni v letu 1992. Morebitna pojasnila in obrazci so vam na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, 34133 Trst, tel. 370301 vsak ponedeljek 17.30 - 18.30, torek 11.30 - 13.00, sredo 15.30 - 17.00 in četrtek 9.30 - 11.00.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - sporoča bivsim solnikom in pomožnemu osebju, ki so vstopili v pokoj po letu 1985, da septembra letos zapade rok za vložitev prošnje za obračun izredne dopolnilne odškodnine pri odpravnini (riliquidazione indennità di buonuscita comprensiva della quota di indennità integrativa speciale). Pravico do doklade imajo tudi preziveli ožji sorodniki. Izpolnjene obrazce sprejema zavod za socialno zavarovanje državnih uslužbencev - ENPAS - ul. Ghiberti 4 (5. nadstropje), tel. st. 364460, vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure. Morebitna pojasnila in obrazci so vam na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, 34133 Trst, tel. 370301 vsak ponedeljek 17.30 - 18.30, torek 11.30 - 13.00, sredo 15.30 - 17.00 in četrtek 9.30 - 11.00.

MALI OGLASI

DAN ZENA v restavraciji KRIZMAN v Repnu. Zabaval vas bo ansambel Happy Day, v soboto, 5. marca. Rezervacije na tel. st. 327115 in 327468.

BERTO TONKIC je na Tržaški ulici 25 v Doberdobu odprl osmico. Toci belo in črno vino ter ponuja domač prigrizek.

KMECKI TURIZEM je odprl Just Škerlj, Salez 44.

OSMICO je odprl Ivan Antonic iz Cerovljah. Toci belo in črno vino.

OSMICO je odprla Sonja Strain, Mackolje - Krizpot st. 84.

V ZGONIKU ima odprto osmico Janko Kocman.

OSMICO ima Jozko Colja, Samatorca 21.

OSLICKA starega 10 mesecev prodamo ali zamenjamo - Samatorca 47, tel. st. 229191.

PRODAM fiat 126 v dobrem stanju, letnik 76, prevoženih 103.000 km, z opravljenimi revizijami, za 800.000 lir. Informacije od 18. do 20. ure vsak dan na tel. st. 040 327457.

UCITELJICA, studentka vzgojnih ved, nudi pomoč osnovnošolcem in srednješolcem. Tel. na st. 212730.

CE SI SPRETE na računalniku macintosh, ce se spozna na grafiko, photo shop, freend XPress, impaginacijo ter zna računalniško risati te sprejmemo v službo. Pisi na Publist, 34137 Trst, Ul. Montecchi 6, pod sifro »Grafik«.

ZAPOSILIMO osebo za opravljanje splošnih vzdrževalnih del v hotelu. Ponudbe naslovite na naslov: Palace Hotel, Korzo Italia, 63, 34170 Gorica.

DAJEM v najem stanovanje na Proseku za krajše obdobje. Tel. st. 200115.

PODGORA/KULTURNI VEČER KD A. PAGLAVEC

Nastop domačega zbora in recitatork

Vabilo k drugačnemu razumevanju kulture - Potreben je kakovostni premik

Prijeten pevski in recitacijski večer so prejšnjo soboto pripravili v Kulturnem društvu Andrej Paglavac v Podgori, ob Dnevu slovenske kulture. Ubranimu petju pevskih zborov A. Paglavac in Soca, ki sta nastopila vn združeni postavi pod vodstvom Marjana Ciglica, članom odrske skupine KD Briski gric iz Steverjana, napovedovalki in tajnici društva Marini Jerman in casnikarju Vladu Klemsetu so prisluhnili številni domačini.

Jermanova je poudarila pomen vsakoletnega praznika in prireditve, ko se spominjamo Prešerna in drugih besednih in likovnih ustvarjalcev. Prisluhnili smo zatem nastopu članic odrske skupine KD Briski gric, ki so posredovale Presernovo življenjsko in pesniško zgodbo. V nagovoru je Vlado Klemse povabil k razmišljanju o pomenu Kulture, ki jo zal prepogosto omejujemo na področje lepih umetnosti, na področje literature, slikarstva, glasbe itd, medtem ko je to pojem, ki pomeni veliko več. Morali bi zavestno razmišljati o politični kulturi, o kulturi sožitja in miru, kar je se posebej aktualno danes, o kulturi solidarnosti in ne nazadnje o manjšinski kulturi, to je o tistih izbirah, ki dajejo smisel in cilj vsem našim prizadevanjem za obstoj in razvoj manjšinske skupnosti.

"Čas je, da se zazremo v ogledalo, vendar ne v tisto izbočeno ali vbočeno, v katerem vidimo izkrivljeno podobo. Čas je, da začnemo razmišljati sami o sebi in popravljati stvari, ki jih je treba izboljšati ali popraviti."

V zaključnem delu sta zapela združena zbor pod vodstvom Marjana Ciglica. Na sporedu je bila tudi furlanska pesem, za zaključek pa Zdravljica. Udeleženci proslave so se zatem zadržali na lepo družabnosti. Na sliki - foto Studio Reportage - občinstvo na sobotni prireditvi v prostorih KD A. Andrej Paglavac.

PIREDITVE

SKRD JADRO iz Ronk prireja Prešernovo proslavo, ki bo v dvorani občinske knjižnice v Ronkah (zraven zupanstva na Trgu Unità), danes ob 20. uri. Priložnostni govor bo imel zamejski družbeni delavec prof. Aldo Rupel. Nastopili bodo še moski pevski zbor Skala Gabrije ter članici gledališke sole Martina Baldan in Ziva Pahor. Na razpolago bo novo številko društvene glasila Jadro.

NA VRHU BO PREŠERNOVA PROSLAVA ob 20. obletnici odkritja spomenika padlim jutri, 4. marca, ob 20.30 zvečer v kulturnem centru. Nastopajo recitatorke, MPZ Oton Zupancic iz Standreža, MPZ Danica z Vrha in Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela.

bodo dan slovenske kulture pocastili danes, 3. marca. Rajonski svet s sodelovanjem domačega pevskega zbora organizira kulturno prireditev, na kateri bodo nastopili učenci osnovne sole iz Pevme, mešani pevski zbor Pevma, moski zbor iz Stmavra in recitatorji iz Podgore. Prireditve se bo začela ob 20. uri v prostorih osnovne sole J. Abram.

V KATOLISKI KNJIGARNI bodo jutri, 4. marca, ob 18. uri predstavili knjigo Stezice in odprli razstavo fotografij dr. Rafka Dolharja.

OBVESTILA

KD SOVODNJE prireja ob dnevu žena razstavo predjedi in ročnih del. Ogled bo možen v nedeljo, 6. marca, od 16. ure dalje v domačem Kulturnem domu. Ob 18. uri bo pokašnja in družabnost. Vabljeni vsi člani in prijatelji.

OB DNEVU ŽENA organizira zenski odbor KD Danica z Vrha skupno večerjo 5. marca letos v Kulturnem centru na Vrhu. Vabljeni! Prijave pri Eldi tel. st. 882190 in pri Boži tel. st. 882201.

KULTURNO DRUSTVO OTON ZUPANCIC prireja družabnost ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena, ki bo v soboto 5. marca ob 20. uri v domu Andreja Budala v Standrežu. Informacije pri Marti, tel. 21407.

OBCINA DOBERDOB sporoča, da bo občinska knjižnica zaradi tehničnih razlogov v tem tednu odprta samo danes, 3. marca, od 15. do 17. ure.

IZLETI

SLOVENSKO PLANINSKO DRUSTVO - smučarski odsek priredi v nedeljo, 13. marca avtobusni smučarski izlet na Korosko. Prijave danes od 17. do 21. ure na sedežu ter v torek od 17. do 19. ure.

KINO

GORICA

VITTORIA Gorica kinema 20.45 »Poročno kosilo«. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »I racconti della camera rossa«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

TRZIC

COMUNALE Zaprt.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
MARZINI, Korzo Italia 89, tel. 531443

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
AL LAGO - PRI JEZERU, Vrtna ul. 2, tel. 78300

POGREBI

Danes ob 11. uri Marino Delmoro iz splošne bolnišnice v cerkev na Rojce in na glavno pokopališče, ob 12.30 Ettore Doratti iz Trsta v kapelo na glavnem pokopališču in na glavno pokopališče ter ob 12.45 Santa Munut vdova Tofful iz bolnišnice sv. Justa v Koprivno.

DOBERDOB / OBČINA - MANJ DENARJA

V ponedeljek so odobrili proračun

Manjše dotacije države - Kljub prisilnemu varčevanju nekaj pomembnih posegov

Ponedeljkova seja občinskega sveta v Doberdobu je bila v dobesni meri namenjena proračunski razpravi in odobritvi finančnega načrta za tekoče leto ter srednjeročnega programa za obdobje 1994-1996, ki se napoveduje precej težavno spričo stalnega krčenja dotacij in nejasne usmeritve glede zdaj že prepotrebne reforme financiranja krajevnih ustanov. Proračun, ki izkazuje 3 milijarde in 901 milijon lir prihodkov ter prav toliko razhodkov, so po daljši obrazložitvi in razpravi odobrili z večino glasov, ob vzdržanju predstavnikov manjšine. Predstavnik SSK dr. Maks Gergolet je na začetku razprave predlagal, naj bi glasovanje o tako pomembnem aktu odložili, ker da ni prejel v roku kompletnega gradiva, vendar pa je večina njegov predlog zavrnila.

Finančni načrt je podrobno obrazložil župan dr. Mario Lavrenčič. Uprava je morala ob sestavi osnutka upoštevati, da bodo dotacije države spet nizje in da bodo zagotovo nižji od predvidevanj, tudi dohodki od nekaterih davscin. Prav spričo takega stanja je bil sprejet sklep, da se odškodnine upraviteljem ne povisajo. Na področju investicij - to je financiranja raznih javnih del - bo občina, seveda v okviru možnosti, skusala uresničiti tri zahtevnejše pogoje: nadaljevati z metanizacijo (denar naj bi crpali iz posebnega sklada zavoda Cassa depositi e prestiti), začela urejanje greznice omrežja s prispevkom Kraske gor-

ske skupnosti ter načrtovanje socialnega centra v Jamljah, za kar so sicer že zagotovljena finančna sredstva. Občina name-rava najeti se dodatnih 34 milijonov lir posojila za dokončanje zupanstva ter 87 milijonov lir posojila za prilagoditev električne instalacije v osnovnih solah in vrtih varnostnim predpisom.

Med tekočimi stroški predstavlja glavni delež strošek za osebje, za kar bo slo okrog 550 milijonov lir. Celotno poglavje tekočih stroškov pa znasa 1250 milijonov lir.

Občinski svet je na ponedeljkovi seji sklenil, da bo v javnem večnamenskem kulturnem centru v Ronkah predstavljala Doberdob Klav-

dija Sulic.

V uvodnem delu se je župan dr. Mario Lavrenčič poročal o stikih in srečanjih, ki jih je v zadnjem času opravil s predstavniki novogoriske in dveh sosednjih občin, zatem pa odgovoril na vprašanje svetovalca Emila Vizintina glede nerazumljivih zamud in težav z javno razsvetljavo pri Bonetih in glede zamud pri urešnjevanju načrta posodabljanja vodovodnega omrežja v Dolu. Glede vodovoda je župan povedal, da je to v pristojnosti konzorcija, ki bo priključek novega rezervoarja opravil v kratkem, več casa pa bo slo za odpravo težav in zamud glede javne razsvetljave.

GORICA /ODMEVI

SSŠ izraža začudenje in ogorčenje

"Izrazamo naše presenečenje in ogorčenje glede izvolitve predstavnika misovske stranke v deželno komisijo za sole s slovenskim učnim jezikom, ki jo predvideva zakon št. 932/73", je včeraj izjavil prof. Leopold Devetak in pojasnil stališče Sindikata slovenske sole. Dejal je, da si je treba najprej zastaviti vprašanje, kako bo predstavnik misovske stranke, lahko zastopal interese sol s slovenskim učnim jezikom. Vsakdo ve, kakšna so stališča tega gibanja do manjšinske problematike. Med pripadniki manjšine in pri dobri delu večine je se svez spomin na odnos, ki ga je do slovenskih sol, kulture in naroda imel fasizem. Zato je toliko bolj podla pro-

vokacija, ki jo je s podporo dela Severne Lige urednic misovski predstavnik v pokrajinskem svetu Sergio Cosma. Zadevo nikakor ne gre podcenjevati, čeprav smo v volilni kampanji. Odgovoriti je treba trezno in preudarno, pravijo v sindikatu slovenske sole.

Vest o drugi provokaciji, potem ko sta bila lani jeseni v isto komisijo izvoljena odborniki Oblach in Cosma - sklep je nadzorni organ sicer razveljavil - je povzročila val ogorčenja med našimi ljudmi na Goriskem. Marsikomu se je vest zdela celo neverjetna in morali smo podrobno pojasnjevati, da smo v članku le zabeležili to, kar se je v resnici dogajalo.

JAZZ / ZNANI ANSAMBEL JE NASTOPIV V TELOVADNICI UGG

Mick Goodrick Quartett

V dvorani goriskega telovadnega združenja (UGG) je v torek nastopil Mick Goodrick Quartett (foto Studio Reportage), v okviru ciklusa treh koncertov jazz glasbe, ki jih je programirala občinska uprava in ki naj bi v nase mesto privabili predvsem znane jazzovske kitariste. Z Goodrickom so v torek nastopali trobentač Tom Harrel, kontrabasist Pallo Danielsson in bobnar, oziroma betarist Garry Chappie. Program je bil se kar pester: izvajalci so posredovali nekaj lastnih skladb, v drugem delu pa znane jazzovske melodije. 14. marca bo v Gorici Mike Sporn s svojim triom.

MEJA / ZAČASNI PREHOD

Peš na Kostanjevico

Lansko pobudo naj bi ponovili že 6. t.m.

Pobuda, ki so jo uresnili lani z odprtjem ob praznikih "časnega" mejnega prehoda za pešce na Kostanjevici se je izkazala kot zelo uspešna. Predvidoma jo bodo zato ponovili letos. Tako napoveduje predsednik rajonskega sveta za Svetogorsko četrt in Placuto Renato Boegan, ki je zavden predlog že predstavil pristojnim policijskim organom. Prehod meje bo dovoljen le pešcem, kipa bodo morali imeti pri sebi osebno listino. Predvidoma bo prehod meje možen že v nedeljo med 8. in 13. uro. Tak režim naj bi potem ostal v veljavi do konca septembra, čeprav z nekoliko spremenjenim urnikom. Prehajanje meje naj bi bilo možno tudi ob velikem tednu. Takrat naj bi bil prehod meje možen tudi v popoldanskih in

večernih urah (med 17. in 21. uro) v skladu z verskimi obredi v cerkvi na Kostanjevici.

Smisel pobude je v tem, da bi Goricanom, ki bivajo v severnem delu mesta, omogočili udeležbo pri verskih obredih na Kostanjevici, ki je z italijanske strani razmeroma hitro dosegljiva. Kakor smo že ob lanski pobudi poročali, obmejni organi ne bodo nameskali nobenih posebnih objektov, ampak bo ob dneh, ko bo dovoljeno prehajanje meje, zagotovljena le prisotnost policijskih organov. Bo pač dobesedno "časni" ali "občasni" mejni prehod. Vsekakor zanimiva pobuda, ki dokazuje, da je z dobro voljo mogoče premostiti se tako zapletena vprašanja, kakršna je lahko odpiranje mejnega prehoda.

GORICA

Grossi vlaga ovadbo

Spor med Predsednico Marcolinijevo in nekdanjim pokrajinskim odbornikom Grossijem bo, kakor kaže, imel tudi epilog na sodišču. Grossi je namreč napovedal, da bo Marcolinijevo tožil zaradi obrekovanja in to zaradi javno izrečene ocene, da že dolgo ni bil kos nalogam odbornika. Tukajsnji italijanski dnevnik je že včeraj napovedal, da je Grossi pooblastil odvetnika Di Mario in Grapulina, da na sodišču vložita ovadbo.

Včeraj nam je Grossi osebno potrdil namen sprožiti sodni postopek in tudi dodal, da preučuje možnosti, da bi sprožil postopek tudi proti celotnemu pokrajinskemu odboru zaradi zlorabe oblasti. Spor se torej pogloblja in zaostrojuje. Kako se bo končalo?

UIL / PO Odstopu SNIDERA

Alfredo Nativi tajnik

Novi napor na organizacijskem področju

Alfredo Nativi je novi pokrajinski tajnik sindikalne zveze UIL za Gorisko. Zamenjal je Flavia Snidera, ki je odstopil 21. februarja. Za Nativija so glasovali vsi člani pokrajinskega vodstva zveze, kar pomeni, da uživa polno zaupanje. Na seji pa so potrdili dodelanje članu tajništva, ki ga sestavlja Bartolomeo Conti, Sergio Masciullo, Roberta Pelos, Umberto Persoglia in Giorgio Rossi.

Na seji pokrajinskega vodstva so poleg organizacijskih vprašanj, ki so jih razrešili tako, kakor smo zabeležili v uvodu članka, razpravljali tudi o širši problematiki zaposlovanja, gospodarskega razvoja na Goriskem, sindikalne enotnosti itd.

Glede bodočega gospodarskega razvoja so člani pokrajinskega vodstva sindikalne zveze opozorili na vrsto nejasnosti in negativnih posledic svetovne recesije gospodarstva in na težaven politični položaj v katerem se nahaja Italija. Nakazana je bila potreba po izdelavi globalnega načrta gospodarskega razvoja na Goriskem, ki pa se mora skladati s splošnim načrtom razvoja celotne dežele. Glavni cilj takega razvojnega načrta je odpiranje novih delovnih mest v proizvodnih dejavnostih (industriji), saj se le poleg močne industrijske dejavnosti lahko razvijajo tudi druge (storitvene) dejavnosti. Brez močne industrijske baze, ni mogoče računati na razvoj trgovine.

Glede organizacijskih zadev so na seji sklenili cimprej izdelati načrt, ki naj bi sindikalni zvezi vtisnil nov polet.

NOVICE

Nocoj bodo v kinu Vittoria vrteli "Poročno kosilo"

V okviru kinematografskega niza Gorica Kinema v priredbi goriskega Kinoateljeja si bomo danes zvečer ob 20.45 v kinu Vittoria na Travniku lahko ogledali film Poročno kosilo (Hsi Yen) tajvanskega režiserja Anga Leeja. Na lanskem filmskem festivalu v Berlinu je film prejel Zlatega medveda. V filmu igrajo Winston Chao, May Chin in Mitchell Lichtenstein. Koprodukcijski film (ZDA in Tajvan) je komedija o homoseksualnem mladeniču s Tajvana, ki živi s svojim ljubimcem Simonom, a njegovi starsi želijo, da bi se poročil. Tako se domeni z neko Kitajkjo, ki želi imeti zeleno kartoznano dovoljenje za obstanek v ZDA, za poroko in sledijo zapleti prave komedije, v kateri pride do izraza življenje Vzhodnjakov v ameriški družbi...

Štiri razstave sodobne likovne umetnosti

V Romansu je občinska uprava priredila ciklus starih razstav sodobne umetnosti. Prvo razstavo so odprli 25. februarja v kulturnem centru, razstavljata pa Roberto Da Re Giustiniani in Ugo Paschetto. Od 12. do 23. marca bosta v istih prostorih razstavljala Odinea Pamic in Gabriele Sossella, od 26. marca do 6. aprila Vladimir Gudac in Donato Maria Bortolot. Zadnja prireditve bo od 9. do 20. aprila. Razstavljala bosta Gaetano Ricci in Isidoro Dal Col.

Koncert godalnega kvarteta Zoltan Kodaly iz Madžarske

Jutri, 4. marca, ob 20.30, bo v Katoliškem domu, v okviru niza Vecernih koncertov, ki jih prireja glasbeno združenje Rodolfo Lipzer, koncert madžarskega kvarteta Kodaly. Kvartet Kodaly velja za enega boljših godalnih kvartetov na svetu, posebno pa so mojstri prav v izvajanju Kodalyeve glasbe. Kvartet sestavljajo Tamás Szabó, ki igra violino, Gábor Fias igra viollo, János Devich violoncelo in Attila Falvay igra violino. Na koncert v Katoliškem domu bodo izvajali štiri kvartete, Mozartovega, Beethovenovega in Dohnanyevega in Kodalyevega.

Senator Bratina bo govoril o novih volilnih okrožjih

Lahko bi rekli, da gre za nekakšen "intermezzo" med volilno kampanjo. Senator Darko Bratina, ki je kakor znano kandidat progresističnega bloka v goriskem okrožju za senat, bo jutri ob 18. uri v Palace hotelu priredil zanimivo srečanje - pogovor o tem, kako je prišlo do formiranja novih volilnih okrožij v Furlaniji Julijski krajini. Obrazložil (in tudi prikazal s pomočjo projektorja) bo različne predloge, ki jih je obravnavala pristojna komisija.

Bienale za mlade grafike iz območja Mediterana

Združenje Arcinova sporoča, da jutri zapade rok za prijavo za sodelovanje na mednarodnem natečaju za mlade likovnike z območja Sredozemlja. Bienale bodo odprli novembra v Lizboni. Udeležijo se ga lahko likovniki, ki v letu 1994 ne bodo starejši od 30 del. Podrobnejše informacije nudijo na sedežu Arcinova - ul. Garibaldi 41 tel. 470118 v Gorici.

POMOČ / APEL CARITASA

Begunci v Djakovu prosijo nujno sladkor in mleko

Nadskofijska Caritas sporoča, da v Djakovu, kamor je pribežalo veliko vojnih begunccev, nujno potrebujejo večjo količino sladkorja in mleka. Nujno potrebujejo vsaj sto stotov sladkorja in dvajset stotov mleka. Tolikšno količino zivil je treba seveda kupiti in zato je potreben denar. Nadskofijska Caritas prosi vse, ki bi radi pomagali ljudem, ki so v stiski, naj denar za nakup prepotrebni zivil nakažejo na poštni tekoči račun št. 10289494 s pripisom za nakup mleka za Djakovo/Latte per Djakovo.

Goriska humanitarna ustanova si ves čas vojne prizadeva lajsati gorje beguncem, ne glede na njih narodno otno ali versko pripadnost. Tako so pred kakšnim tednom pripeljali v Banja Luko

okrog 250 stotov najrazličnejšega blaga. V Veliko Kladušo pa so dostavili 250 stotov riza. Živilo so razdelili ob prisotnosti imana, katoliškega duhovnika in predstavnikov tiska.

Ob tem velja dodati, da so potrebe po pomoči velikanske in se zmeraj naraščajo, saj vojnih spopadov se zdalec ni konec, ampak se na nekaterih območjih zaostrojujejo. Beguncem in celotnemu civilnemu prebivalstvu v Bosni in Hercegovini bo treba še dolgo pomagati, da sploh preživijo. To je naloga humanitarnih ustanov, medtem ko naj bi vlade (in države) zagotovile drugačne oblike pomoči, za obnovo uničenih mest in vasi, ki bo vendarle obveljalo premirje in ko bo utihnilo orožje.

LIG / ISKRA AVTOELEKTRIKA

Preureditev bo dražja

Namesto poldruga milijona tolarjev 17 milijonov

Potem ko je se v začetku leta kazalo, da ne bo večjih zaprek za oddajo prostorov Iskrinega (Iskra Avtoelektrika Sempeter) obrata na Ligu v najem, se je sedaj zapletlo. Z najemom prostorov naj bi najemnik pri skrbel tudi delo za večino zaposlenih delavk (15) v tem obratu do konca lanskega leta. Takoj ko je Iskra Avtoelektrika sporočila, da bo s 1. januarjem 1994 zaprla svoj obrat na Ligu (to je bilo v zadnjih mesecih lanskega leta), so na občini sklenili pomagati pri iskanju novega najemnika. Gre namreč za to, da je dosedanja Iskrin obrat vendarle ohranjal ljudi v odmaknjem demografsko ogroženem območju med Sočo in državno mejo.

Na razpis se je prijavilo zasebno podjetje Zatex

d.o.o. iz Sempetra, katerega glavna dejavnost je sivanje tekstilnih izdelkov, in sicer avtomobilskih prevlek, rjuh, prtov itd. Lastnik je takrat pogojeval najetje obrata in zaposlitev delavk s poldrugim milijonom posojila, ki naj bi mu ga omogočila občina iz občinskega proračuna. S tem denarjem naj bi preuredil prostor, pripeljal in namestil stroje za novo dejavnost, usposobil bodoče delavke za novo delo itd. Pa se je pokazalo, da bi bila ta vsota za izpeljavo celotne naloge veliko prenamajhna.

Da bi obrat na Ligu zaživel in začel delati, bi bilo treba vložiti kar 17 milijonov in se nekaj tolarjev. Do takšne vsote je prisel Zatex d.o.o. na osnovi elaborata za spre-

Časi, ko je petnajst delavk še izdelovalo dele za Iskro Avtoelektriko (Foto: V. Cuder)

membo dejavnosti obrata na Ligu. Naj zapišemo, da so takšni stroški (gre za usposabljanje delavcev, strojno opremo - samo ta zahteva skoraj 12 milijonov tolarjev - in preureditev obrata) najmanjši možni. Podjetje Zatex je pripravilo tudi finančno konstrukcijo, po kateri je samo pripravljeno prispevati skoraj polovico sredstev (osem milijonov tolarjev). Dodajmo se, da je ministr-

stvo za delo ze odobrilo tudi svoj delež, ki po novem izračunu znaša 4,5 milijona tolarjev, toliko pa naj bi prispevala tudi novogoriška občina.

Predlog izvršnega sveta, ki naj bi ga potrdila občinska skupščina že 24. februarja (a ga ni, ker ni bila sklepna), predvideva pravzaprav dvojje. Razveljavitev prejšnjega sklepa, po katerem naj bi iz lanskega občinskega proraču-

na doselili Zatexu 1,5 milijona tolarjev; ta sredstva naj se prerazporedijo na Sklad za razvoj malega gospodarstva, kamor naj se razporedijo se nadaljni 3 milijoni tolarjev iz letošnjega občinskega proračuna. Sklad naj ta sredstva v obliki brezobrestnega kredita z moratorijem treh let in odplačilom v petih letih po izteku moratorija dodeli Zatexu.

Vojo Cuder

CERKNICA / TOVARNA BREST

Popolna sanacija

Za ohranitev delovnih mest pričakujejo tudi pomoč države

V cerkniskem Brestu d.o.o. je v zadnjih 14 dneh prišlo do bistvenih sprememb, tako v vodstvu poslovnega sistema kot v načrtih bodočega poslovanja.

Glavni vzrok je nezaviljiv položaj podjetja, v katerega sta ga pripeljali velika zadolženost in nenehno povečevanje izgub v posameznih hčerinskih pa tudi matičnem podjetju. Poslovni sistem posluje z izgubo dveh let; v januarju je izguba znašala deset odstotkov lanskeletne realizacije, ki predstavlja 90 milijonov mark, dolгови pa dosegajo 24 milijonov mark. Zaradi taksnega položaja je 14. fe-

me. Obenem so se začeli pogajati z glavnimi upniki: LB d.d., Elektro Ljubljana, ZS Triglav in Petrol Ljubljana.

Pomemben del sanacije, s katero bi po besedah novega direktorja morali zaceti podjetje reševati že prej, je program za ohranitev produktivnih delovnih mest, ki so ga oddali na ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Na podlagi programa naj bi za razreševanje problematike zaposlenih od omenjenega ministrstva dobili 300 milijonov tolarjev denarne pomoči. Program predstavlja dopolnitev strategije bodočega Bresta, v ka-

Koordinacijska skupina skupaj s Savlom ocenjuje, da je Brest sicer v skrčeni obliki možno rešiti, pri tem pa je treba takoj odstraniti vsa slaba podjetja in vzpostaviti povezavo med novimi proizvodnimi jedri. S svojimi zahtevami glede sanacije sistema je Savel včeraj seznanil Brestovo skupščino in jo pozval, naj jim ugoditi do 8. marca, sicer bo nepreklicno odstopil. Med drugim zahteva, da se takoj sestanejo ustrezni ministri in vodstvo LB d.d. in se dogovorijo za materialno podporo ter kako zagotoviti nemoteno poslovanje bodočega Bresta. V reševanje problematike sta se vključili tudi cerkniska skupščina in IS, ki naj bi skusali po svojih močeh zagotoviti predvsem podporo ustreznih ministrstev in vladnih institucij.

bruarja dosedanja generalni direktor Darko Lesar odstopil, skupščina Bresta pa je za v. d. direktorja imenovala Jožeta Savla, ki je v Brestu (kot pomočnik za komercialno področje) sele sedem mesecev. Takoj po prevzemu nove funkcije je Savel začel izvajati najnujnejše ukrepe za sanacijo položaja v Brestu. Doslej so v matičnem podjetju izdali odločbe o tehnoloških presezkah 39 delavcem. Na njegov predlog je skupščina imenovala koordinacijsko skupino, ki zdaj pripravlja načrt finančne reorganizacije in temeljite sanacijske progra-

teri načrtujejo ohranitev skoraj vseh 1400 delovnih mest. Bistvo programa je v prekvalifikaciji delavcev, saj naj bi bilo jedro bodočega Bresta proizvodnja pohistva, kjer naj bi se število zaposlenih celo povečalo (do približno 1000 delovnih mest), medtem ko naj bi iz sistema postopoma izločili dejavnost strojegradnje, proizvodnjo mineralnih plošč in ostale dejavnosti, ki niso povezane z bodočo poslovno strategijo Bresta. To bi seveda pomenilo tudi racionalizacijo določenega števila delavcev.

Mateja Godejsa

CERKNO / POSVET O TURIZMU

Kako do »turističnega proizvoda«

Občinska turistična zveza meni, da je sedaj pravi čas za spremembe

Idrijska občina ni bila nikoli turistično kdove kako razvita in je tej gospodarski dejavnosti posvečala le malo pozornosti. Cerknino, partizanski bolnišnici Franja in Pavla, tiskarna Slovenija, Crni vrh nad Idrijo, Crni vrh nad Cerknim pa se idrijski grad Gewerkenegg so pravzaprav skoraj edine za turizem privlačne točke, če zanemarimo čedalje bolj pogost pojav tako imenovanega kmečkega turizma, ki se pojavlja predvsem v idrijskem pogorju.

V sedanjih idrijskih občini deluje šest turističnih društev in ena iniciativna sku-

pina, iz katere bo v kratkem nastalo še eno društvo. Združene so v občinsko turistično zvezo, ki ugotavlja, da je sedaj najboljši čas za spremembe. Začeti namerava s posvetom, ki naj bi se ga poleg občinskih mož udeležili tudi predsedniki in tajniki turističnih društev v občini ter predstavniki krajevnih skupnosti. Tema posveta: kako skupaj oblikovati tako imenovani »turistični proizvod«. Posvet bo potekal jutri, v petek, 4. marca v hotelu Cerknino. Začel se bo ob 9. uri.

»Odločitev, da pripravimo takšen posvet, je sama po sebi umevna. Vprašanju

o delu turističnih društev (v Idriji, Cerknem, Crnem vrhu nad Idrijo, Zakojci in Bukovem, Vojskim, Idrijskih Krnicah in Novakih) bomo dodali tudi razmišljanja o ustanavljanju novih tam, kjer jih sedaj se ni, obstajajo pa možnosti za njihovo ustanovitev in delovanje,« je povedal Tomaž Marinko, tajnik občinske turistične zveze. Na cerkljanskem posvetu se bodo pogovorili o delu TZS za letošnje leto in o ciljih v letu turizma, nanizali nekaj podatkov o obstoječi in prihajajoči zakonodaji, ki ureja to področje.

Vojo Cuder

KOPER / LOKALNA SAMOUPRAVA

Krščanske demokrate skrbijo, kaj bo s podeželjem

Občinski odbor SKD Koper je včeraj v svojih prostorih na Gortanovem trgu že drugič pripravil tiskovno konferenco, na kateri sta Marjan Knez, predsednik odbora, in Jadran Luin, predsednik narodnih demokratov pri SKD, predstavila svoje poglede na bodočo možno politično ureditev sedanega območja koprskih občin. V Kopru v grobem prevladujeta dva videnja glede bodoče ureditve lokalne samouprave na sedanjem občinskem območju. Prva, ki jo zagovarjata zlasti stranki na oblasti, SDP in LDS, predvideva ohranitev občine v enem kosu, torej da bi

ostalo kot je; druga, ki je našla zagovornike v desnem taboru, pri krščanskih demokratih, pa je za delitev občine na eno mestno in več podeželskih. Kot je povedal Knez, je njihova pobuda o sedmih referendumskih območjih povsem neobvezujoča. Med 7. in 13. marcem bodo v vseh 23 koprskih krajevnih skupnostih zbori krajanov in ti bodo pač »zarisali« meje teh območij.

Jadran Luin je opozoril, da večina občanov ne pozna bistva zakona o lokalni samoupravi, ki prinaša pravzaprav samo razmejitev pristojnosti med državo in lokalno skupnostjo. (A. Žn.)

PIVKA / JAVOR BIOLES

Nedonosne obrate ukiniti, zdrave pa je treba ohraniti

Delavce Biolesa nameravajo v prihodnje produktivno zaposliti

V lesnem koncernu Javor Pivka so se konec minulega meseca odločili za prestrukturiranje enega od svojih proizvodnih programov. Gre za proizvodnjo masivnih enoslojnih bio plošč za pohištveno industrijo, ki so jih izdelovali v 70-clanskem podjetju Javor Bioles v Postojni. Vodstvo koncerna se je za prestrukturiranje programa (se pred lastninjenjem), ki sta ga podprla tudi sindikata, odločilo zaradi vecletnega neuspešnega poslovanja. Nova vlaganja in kar trije sanacijski programi v Biolesu namreč niso prinesli načrtovanih učinkov, glavni vzroki za to pa so po besedah glavnega direktorja Petra Tomsčica tako težave z nabavo surovin (jelševine) kot tudi njene visoke cene, kar je povzročilo

trajno nedonosnost proizvodnje.

Razveseljivo pri tem je, da prestrukturiranje ne bo postavilo na cesto niti enega delavca, pač pa jih bodo produktivno pre zaposlili v drugih Javorjevih programih, kjer nove delavce potrebujejo.

S prestrukturiranjem, ki se je pred dvema dnevoma že začelo z ustavitvijo proizvodnje jelševih bio plošč, pa obsega Javorjevega prometa - letno znaša (neto) okrog 80 milijonov mark - ne bodo zmanjšali, temveč ohranili, saj bodo povečali proizvodnjo ostalih programov. Objekte dosedanjega podjetja Bioles v Postojni bodo izpraznili in prodali.

Masivne bio plošče so na podlagi naložbenega elaborata začeli izdelovati

v letu 1989 kot dopolnitev obstoječe proizvodnje miz, sedežnih garnitur in komod v Tovarni pohistva v Postojni. Leta 1990 je proizvodnja sedežnih garnitur presla v kooperacijo, proizvodnja miz pa je bila brez analiz o možnosti povečanja proizvodnje bio plošč ukinitelj. Prva odločitev o ukinitvi vzporednih programov je bila za program bio plošč usodna, saj so dokončni stroški, ki so prej odpadli na programe v celoti, zdaj obremenili le bio ploščo, prag donosnosti pa so iz 170 kubičnih metrov plošč dvignili na 270 oziroma 300 kubičnih metrov plošč. Povečan prag donosnosti je narekoval povečano nabavo lesa (iz 750 kubičnih metrov na 800 kubičnih metrov), kar je povzročilo nove težave, saj so

cene jelševine (kot najboljšega lesa za izdelavo okolijskega pohistva) v zadnjih letih poskočile za več kot tretjino, medtem ko so se prodajne cene povečale le za dobrih 20 odstotkov. Tudi usmeritev v bukov program masivnih plošč se zaradi visokih cen proizvodnje ni obnesla, zato je bila odločitev o prestrukturiranju nujna.

Ta predstavlja opustitev vseh programov (bukovega, jelševnega) razen jelovega (tega bodo odslej izdelovali pod okriljem proizvodnje opaznih plošč) in povečano proizvodnjo opaznih plošč ter lepljenec, s čimer bodo mesečno realizacijo dosegli v višini 355.000 mark, torej tolikšno, kot so jo dosegali v Biolesu doslej.

Mateja Godejsa

Ciplji so se letos skrivali pred ribiškimi mrežami

PIRAN - S pričetkom marca je potekel rok, do katerega je po občinskem odloku dovoljen ulov cipljev v portoroškem ribolovnem rezervatu. Tradicionalni ulov cipljev je običajno prinesel nekaj deset ton te okusne ribe, rekordni ulov pa je znašal celo več kot 100 ton. Ciplji v portoroškem zalivu se v začetku leta, ko pritisne mraz, zberejo v jato, ki jo ribici z mrežami obkrožijo in izвлеčejo. Občina Piran vsako leto za ulov cipljev odna koncesijo najboljšemu ponudniku. Letos je bila podeljena podjetju Lera, d. o. o., ki pa je ni moglo izkoristiti. Jata cipljev se je namreč zbrala prav v tistem delu portoroškega zaliva, kjer je gojišče brancinov, menda zato, ker je na tistem kraju dosti ribje hrane. Tukaj, med kletkami gojišča, pa ni bilo mogoče izpeljati ulova na tradicionalen način, kot je predpisano z občinskim odlokom. Letošnji praznik cipljev je torej odpadel, morda pa bo zato toliko večji prihodnje leto, saj se bo jata, ki je letos usla mrežam, gotovo močno pomnožila. (B. V.)

Pretekla leta je bil ulov bogat (Foto: Z. P./FPA)

ZBIRKA REPORTAŽ / PAOLO RUMIZ - LINIJA BOROVNIČEVJA (LA LINEA DEI MIRTILLI)

Pomembna knjiga za razumevanje barbarskega časa, v katerem živimo

Gre za kritično in poglobljeno poročanje o dogodkih in še nezaključenih dogajanjih

IVANKA HERGOLD

Ob zbirki 33 Rumizevih reportaž, nastalih od poletja l. 1992 do oktobra 1993 ob spremljanju dogajanj v nekaterih srednje- in južноеvropskih državah in krajih, (Srbija, Hrvaška, Češka, Slovaška, Madžarska, Slovenija, Bosna in Hercegovina; Dalmacija, Dunaj, letalonosilka Amerika) je treba najprej reči, da gre za kritično, poglobljeno poročanje o dogodkih in se nezaključenih dogajanjih. Knjiga je navsezadnje le izziv, saj s svojo analitično ostrino Rumiz vrača čast evropskih intelektualcem, ki so (tako nekeje tudi sam ugotavlja) v tem barbarskem času (na Zahodu in Vzhodu) tako klavno odpovedali.

V središču njegovega zanimanja je stanje po razpadu rdečega sistema in nadomescanje tistih mehanizmov, ki so ga pomagali vzdrževati. Svojevrstna (in za Rumizev pogled na ta prehodni čas odločilna) plast so »odmrznjeni« nasprotniki teh režimov v agrarnih ali goratih predelih, predvsem pa ideološki begunci (verjetno potomci) - bivši podporniki fasistov in nacistov in ustavev in cetnikov, ter nova pridobitev Evrope - protizidovski in nacionalistični skinheadi.

Postkomunistično stanje je za Rumiza pravzaprav nekakšen sindrom, mora našega časa. In neutrudno išče vzroke, povode in vzvode za to, razpozna posledice. Ni pristranski, kritičen je tudi do Italijanov (v reportazah iz Dalmacije). Rumizev pogled je dobro razviden iz primera Českoslovaske. Ob locitvi zveznih republik in dolocanju nove meje pri mostu Hodoninu (1992. l.) oriše zgodovinske, ekonomske, religijske in kulturne razločke med njima, nato pa iz njih sestavi identitetno podobo obeh. Za odcepitev so Cehi, ker hočejo tržno gospodarstvo; Slovaki kot ekonomsko sibkejši člen so na izgubi in se sprememb in svobode bojijo. Slovaki so konservativni, agrarni, nerazviti, fanatično katoliški, preganjanci Zidov ze med 2. svet. vojno, kolaboracionisti, strastni Slovani, ponosni na svoje korenine, na folklor; v zgodovini podrejeni nacistom, nato komunizmom (na moč podobni hrvaskim in srbskim ekstremističnim hordam). Cehi so industrijsko in kulturno razviti, imajo razvito buržoazijo, kozmopolitski so in s protestantsko, židovsko in nemsko prvino v sebi; v

zgodovini uporniški, protikomunistični in samostojni; njihov bog je zdaj tržno gospodarstvo. Na Slovaškem je Rumiz v rnitvi emigrantov, pojavu nacionalizma, nevarnega neonacističnega protizidovstva in naslovitvi, na bive komunisticne elemente - opazil sorodnost s srbskim postkomunističnim sindromom; češka varianta s protizidovskim nabojem in skinheadi je skoraj blazja, bolj zahodnjasko zoprna.

V ozadju je Rumizeva inovacija, namreč binom nasprotja med nerazvitim, plemensko zaprtim podeželjem in kulturno razvitim mestom, ki ga na južnoslovanskih tleh celo raso obarva (zloglasna da je dinarska, hercegovaška rasa). Stvar pa je zaradi posplositve vendarle vprašljiva. Vendar avtor v tem ne vidi vzroka za vojno, le pojav, ki jo spremlja. Za postkomunistični sindrom je značilna se s mafijo vseh vrst združena razprodaja orožja in vzrok, da se v krizi proizvodnja orožja ni mogla preusmeriti v civilno industrijo. Mednarodni razsežnosti trgovanja z orožjem in mamili odmeri Rumiz veliko prostora.

V čem vidi Rumiz vzrok za razpad Jugoslavije

Novinar Paolo Rumiz, avtor Linije borovničevja (Foto Ferrari)

in za nastanek vojne? Vzroke vidi v odhodu partizanske generacije in njenih vrednot, v neuspešnem samoupravnem sistemu, v koncu nevarnosti SZ in s tem v nastanku strateske neopomembnosti države. Vsega je kriv tudi Tito, ki je leta 1974 močan birokratski centralistični državni aparat zamenjal s šestimi enakimi republikami, ki so se po njegovi smrti zacele spopadati za oblast. Slovence ima za fleg-

matične, pridobitniške južne Mittelevropejce, spretno politike, ki da so konflikt z Beogradom namerno dramatizirali, da bi se vodilna garnitura tako znebila (doma) nesimpatičnega madeža projugoslovanstva in tako obdržala oblast. Sploh imajo Slovenci več primatov: edini imajo bivšega komunista na krmlu države, ki je bila najbogatejša komunistična republika na svetu; Janez Jansa je edini vojaški oporecnik, ki je zmagal v

vojni; na slovenskih tleh je bila tudi prva vojna v Evropi po l. 1945. Tudi naša matična država ima PK sindrom: ima revolverske (jelincica) in druge nacionaliste, tudi golodavce, je vpletena v trgovanje z orožjem itd.

Izčrpno je avtor prikazal stanje na Hrvaškem, strukturo njene strahotne neofasistične oblasti (pod vodstvom Hercegovcev) z mehanizmi povsod veljavnega etničnega čiščenja in nesvobodo tiska vred, njeno osvajalno vojno v BiH, probleme, ki jih ima država z oboroževanjem, z begunci, vojnimi invalidi, tudi z Dalmacijo samo, o čemer Rumiz še posebej poznavalsko poroča.

Seveda je mnogo imenitnih, tudi pretresljivih reportaž iz Bosne, tudi iz Beograda. A to so za bralce Primorskega že znane reči.

Zelo prefinjene so te reportaže kot zvrst pisanja, najbolj prepričljive so v tistih segmentih, ko so po eni strani iz posameznih človeških usod razbira, kako pošastno se poigrava z njimi politična ali zločinska vojna masinerija (npr. Linija borovničevja; Masino prebujenje), po drugi strani pa zna tudi kot z rentgenom presvetliti od cinizma in oportunitizma razjedeno strukturo delovanja velikih Zahodnih

odsotnezev, in to bodisi na vojnih prizoriscih (v reportazi Kri in Black Label je lep prikaz početja Združenih narodov in njihovih modrih celad, ki v bistvu podpirajo Srbe v BiH) bodisi v inteligentnem, že freudovskem poslušanju izjave Clintonovega človeka, ki je rekel, (sept. 1993), da je »treba pokazati odločnost« (reportaza Letalonosilka Amerika), da torej gre samo za show (pokazati, nič več). Najbolj imenitna pri tem razkrinkavanju velikih in dragih papirnatih in besednih spektaklov Zahoda je gotovo Dunajska metafora, kjer v palači ZN (ob svetovni konferenci o človekovih pravicah junija 1993) razkrije tudi skupno lažirano igro s kartami »dobrih namenov« Zahoda in »lepimi besedami« Slobodana Miloševića. Ker je dober opazovalec, so njegovi opisi presenetljivo točni, ob dramatičnih dogodkih ne zaide v sentimentalnost, ohranja pa visoko stopnjo humanosti in nima zoprne intelektualne distance, ki tako branje napravi neznošno. Poleg vida (in kaj vse vidi, to je razume!) odlično izrablja pri opisih se druga čutila, nenazadnje tudi intuicijo, zlasti to. Za razumevanje časa, v katerem živimo, je to nadvse pomembna knjiga.

Š O L S T V O

Nova podoba leposlovnega berila za slovenske višje srednje šole na Tržaškem in Goriškem

SILVO FATUR

Niz zajetnih antologij, ki je nastal v sedemdesetih in osemdesetih letih, za potrebe slovenskih višjih srednjih sol v Italiji pa jih je založil in izdal Deželni solski urad za Furlanijo-Juljsko krajino v Trstu, dozivlja prve ponatise, s tem pa tudi dopolnjene in popravljene, tudi razširjene izdaje. Avtorji antologij so profesorji slavisti v Italiji, Nada Pertot, Robert Petaros in Maks Sah, Lojzka Bratuz in Marija Pirjavec ter Marija Cenda. Skupaj je v starih knjigah, namenjenih petim letom višje srednje sole, več kot 2.200 strani izbranega slovenskega branja. Vsekakor vsega spostovanja vreden in literarnovedno smiselno in strokovno temeljito uredniški projekt, ki se zdaj odvija pred nami v dopolnjeni podobi.

Najprej, že leta 1990, je kot I. slovensko berilo izšel ponatis antologije Od antike do danes (872 strani) Nade Pertot. 1991. je bila dopolnjena in ponatisnjena solska antologija Besede naših dni (437 strani), ki jo je kot četrto slovensko berilo pripravila Marija Cenda, zdaj pa je z letnikom 1993 pred nami še dopolnjena, razširjena in predelana izdaja tretjega slovenskega berila Od realizma do moderne (573 strani), ki sta ga podpisali Lojzka Bratuz in Marija Pirjavec. O tem zadnjem bo tekle beseda v nadaljevanju.

Lepa in bogata knjiga je to, ki bi sodila na sleherni knjižno polico v zamejski in osrednji in zdovski Sloveniji. Na 573-ih straneh prinaša šestnajst slovenskih klasičkov iz druge polovice prejšnjega in iz začetka tega stoletja, od Janeza Trdine do Otona Zupancica.

Izbiri iz del posameznih avtorjev so že

prave osebnostne antologije. Levstik se npr. predstavlja s petnajstimi (lirskimi, epskimi in kritičnimi) besedili, Jenko s kar petindvajsetimi, Gregorčič z osemnajstimi, Kersnik s šestimi, Tavcar pa s petimi črticami, novelami oz. odlomki iz romanov. To se zdi vredno poudariti ob dejstvu, da smo v osrednji Sloveniji te reči najbrže že zreducirali do skrajnosti. Cankar je predstavljen s kar triindvajsetimi besedili na več kot sto straneh. S po več kot dvajsetimi pesmimi, tudi iz njihovega ustvarjanja za otroke, so zastopani Kette, Murn in Zupancič, kot že prej tudi Levstik in Stritar: pomembno je poudariti vključitev leposlovja za otroke zato, ker na to literaturo kaj radi pozabimo, ker je se zmeraj ne štejejo kot povsem enakovreden del literature tvornosti.

Vsako besedilo v berilu je, kot se za solsko antologijo spodobi, na kratko obrazloženo, zelo pogostoma tudi z izbranimi citati uglednih kritikov, estetov in literarnih zgodovinarjev. O malone pravem znanstvenem pristopu k antologiji pa priča premisljena izbira besedil in odlomkov, ki je v številnih primerih sicer v didaktičnem smislu že bolj ali manj klasična, tu in tam pa tudi nova;

potem strokovna pedantnost, smiselna urejenost celote, posebej pa obsežno navajanje virov in literature. Pri tem se je težko ubraniti misli, da bi bila antologija lahko temeljno gradivo in vodilo za studij na ljubljanski ali mariborski (ali na tržaski ali videmski) slavistiki. To misel se posebej podkrepi vključitev obsežnejših odlomkov iz literarnovednih besedil, kar je v novi izdaji berila tudi najbolj novo.

Ta niz besedil začena Ivan Prijatelj, nato se vključuje Stritar, topot kot kritik in estet; o Stritarjevem literarnem nazoru pa takoj nato govori odlomek iz ustrezne razprave Jožeta Pogacnika. Sledi odlomek iz razprave Franceta Bernika Muzikalnost v slovenski poeziji XIX. stoletja, pa odlomek iz razprave Kersnikova pot v realizem Antona Ocvirka. O Kersniku v ustreznem odlomku razmišlja tudi Boris Paternu, o Tavcarju pa Izidor Cankar in Marja Borsnik. O problemu slovenskega realizma z vidikov zadnjih dveh desetletij prejšnjega stoletja pa posebej Fran Celestin, v odlomku iz znamenite razprave Nase obzorje (Ljubljanski zvon, 1903), in znameniti skof iz tedanjih časov, dr. Anton Mahnič, kot estet in kritik. A k razmisljanju

in vrednotenju moderne so z odlomki iz svojih razprav prispevali Juraj Martinović, pa spet Ivan Prijatelj in Izidor Cankar, pa Vladimir Foerster, Boris Paternu, Josip Vidmar, Franc Zadravec, Božo Vodusek, Anton Slodnjak in Janko Kos.

Ni kaj reči, v literarnovednem smislu vsestransko tehtna knjiga, ki sodi tudi na polico slehernega slovenskega izobraženca. Je tudi ustrezno ilustrirana (podobe naslovnice pomembnih tiskov, kopije rokopisov nekaterih ustvarjalcev, v slogu tistih časov odbrane vinjete), oprema je delo Klavdija Palcica. Ob vsem tem pa je treba zapisati tudi resen pomislek. Enak pomislek bolj ali manj velja tudi za druge knjige v omenjeni seriji.

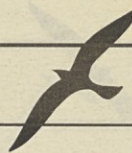
Obnavljana knjiga je v prvi vrsti namenjena soli. Naslovnik je dijak, srednjšollec. Saj gre za solsko antologijo, za berilo. A berilo, naj bo sestavljeno in pripravljeno se tako tehtno, samo po sebi se ne more biti sodoben učbenik književnosti. Sodoben učbenik ima namreč pri pouku književnosti (v teoriji in marsikje tudi že v praksi) dovolj razvidno vlogo: njegova naloga je mladega človeka učiti in vzgajati za samostojno ko-

municiranje z literarnimi besedili. In sodobna književna didaktika ve, da tega cilja ni moč uredniševati ze s tem, da otroku ali mladostniku enostavno ponudimo v branje besedila, ki so po prepričanju literarne vede najpomembnejša. Ponujajo se torej takale vprašanja: Kako lahko obravnavana knjiga funkcionira kot učbenik? V kolikšni meri jo je moč v razpoložljivem solskem času didaktično izčrpati? Kaj reči

o vključitvi besedil, ki v soli sploh ne bodo mogla priti na vrsto za resnejšo obravnavo, knjigo pa debelijo in po sebi vsekakor tudi bogatijo? In ne nazadnje, na kaksne načine naj taka knjiga služi pri sodobnem pouku, ki naj bi bil predvsem dijakovo aktivno spraševanje o stvarih in problemih, tudi dijakovo samostojne vrednotenje in vse manj le pasivno prevzemanje že ponujenih odgovorov in rešitev. Obravnavani knjigi torej manjka ustrezna didaktična razeznost.

No, ne glede na te pomisleke in vprašanja, ki bi nanje lahko odgovorila le ustrezna raziskava, velja se enkrat reči, da gre za bogato knjigo, ki je s tem seve tudi ustrezen temelj književnega pouka; skoda je le, da za solo ni še kaj več kot to, ponatis je ustrezen didaktično nadgraditev omogočal.

In dodati je se, da bo ključni problem s to knjigo v zvezi v dejstvu, da je spet ne bo na tržišču, da je ne bo mogoče kupiti. Po birokratski logiki tako v Italiji kot v Sloveniji namreč knjiga, ki jo v celoti založi ustrezen državni organ, npr. ministrstvo, za potrebe manjšinskih sol ali za kake druge »interne« potrebe, enostavno ne sme na tržišče. In je potem enostavno ni moč kupiti.

RUSIJA / OGORČENA SUHA GRILA

Ljudje, vodka je ogrožena!

Nerazumna politika lahko ogrozi vlado

MOSKVA - Proizvodnja v tovarnah vodke se je skoraj ustavila, časopisi so opozarjali, da je nacionalna pijača ogrožena, in na milijone Rusov je ta mesec začutilo, da mora v svetem ogorčenju močno povzdigniti glas. Seveda poleg podpore preostali vodki in uživanja ogromnih količin kislih kumaric, ki sodijo zraven, ter v hudem strahu pred možnostjo, da si vodke kmalu ne bodo mogli več privoščiti.

Za to je krivo nedolžno povečanje trošarine, ki je ceno ruske nacionalne pijače pognala v vrtoглаve višine, saj se je vodka podražila kar za 150 odstotkov, čemur je sledil vzajemni izbruh ogorčenja njenih proizvajalcev in porabnikov. »Državljan! Vodka je ogrožena!« se je glasil naslov v enem od moskovskih časopisov. Zaradi razburjenja je bila vlada prisiljena priznati poraz in trošarino vrniti na prejšnjo raven. Tako se prav ob vprašanju cene vodke razkrilo, kje so meje, ki jih pri preizkušanju potrpljenja svojih državljanov ruski voditelji nikakor ne smejo prestopiti. Na ruski televiziji je bilo slišati celo komentar, da bi utegnili biti politična usoda Mihaila Gorbacova milejša, če se v

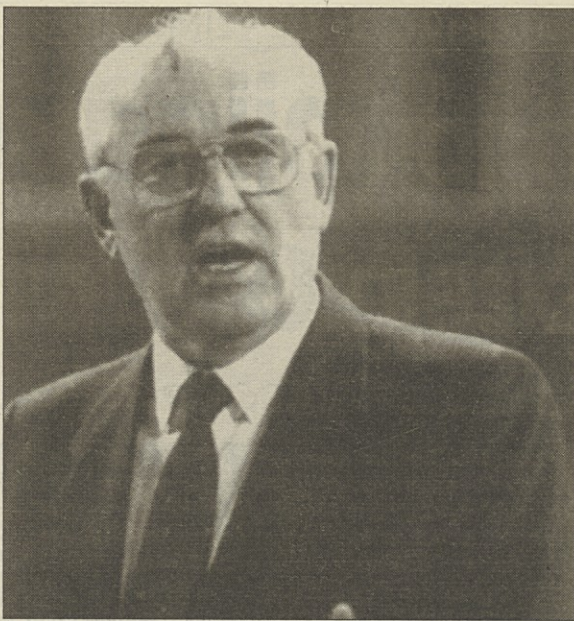
80. letih ne bi bil tako nesrečno zapletel v hudo nepriljubljeno protialkoholno kampanjo. Vse od Stalinovih časov »je sleherni voditelj zelo dobro vedel, da ne sme ogroziti priljubljenih idolov ljudstva, če noče tvegati socialnih nemirov,« je ugotovil televizijski komentator in dodal: »Z odločitvijo o petodstotnem znižanju trošarine za vodko se je vlada premiera Viktora Černomirdina za vselej zapisala v srca ljudi.«

Toda proizvajalci vodke o tem niso povsem prepričani. »Gre za relativno zmago,« je izjavil Jurij Jermilov, vodilni inženir tovarne Kristall v Moskvi, ki med drugim proizvaja tudi znamenito izvozno vodko Stolicnajo. Ker so trošarine v sosednjih državah, v Ukrajini in Belorusiji, ostale nespremenjene, bi njihova vodka preplavila ruski trg in spodnesla domače cene. Opozoril je na nevarnost drugih znamk vodke, zlasti na prestižni zahodni znamki Smirnoff in Absolut, katerih cene so bile po uvedbi trošarine že nižje od domačih cen, kar je začelo močno ogroziti domači trg. Čeprav namerava vlada po nepreverjenih govoricah carino za uvoženo

vodko podvojiti, je Jermilov poudaril, da se vse preveč tuje vodke izmuzne carinskemu nadzoru.

Tovarna Kristall v kateri so nekoč destilirali vodko za carja, je začela delati s polno paro, takoj ko je bila sprejeta odločitev, da bodo trošarino za vodko vrnili na prejšnjo raven. Zapletena aritmetika izračunavanja trošarine, ki je s prejšnjih 85 odstotkov poskočila na 90 odstotkov, je pripeljala do tega, da se je tovarniška cena standardne steklenice vodke skoraj podvojila. S takimi cenami tovarna ne bi mogla dolgo zdržati, zato je na neplačani dopust takoj poslala 700 delavcev. Tekoči trakovi, s katerih pride 80 milijonov litrov vodke na leto, so lani po uvedbi tega odloka obstali. Celo Gorbacovu, cigar kampanja je tovarno Kristall prisilila, da je svojo proizvodnjo po letu 1985 zmanjšala kar za tri četrtine, se ni posrečilo kaj podobnega.

Cena vodke in vprašanje, ali si je to pijačo sploh mogoče privoščiti, sta potemtakem nadvse občutljiva, saj so Rusi znani po strastni ljubezni do vodke. »Ruska radost je v pitju, brez katerega ni življenja,« je menda izjavil veliki

Gobačova je pokopala vojna proti vodki

princ Vladimir konec 10. stoletja, ko se je namesto za islam odločil za krščanstvo. Potopisi številnih potnikov v minulih stoletjih so polni opisov ruske ljubezni do vodke in nevarnosti, ki zaradi nje prezijo na nepredvidnega popotnika. »Edino, kar si res želi, je pijača; kozarec celi ranjeni ponos in najbolj trezna glava vsaj enkrat dnevno potrebuje koga, da jo spravi spat,« je zapisal angleški pesnik iz 16. stoletja George Turbeville. »Pijanke« navadno potekajo po utečenem vzorcu. Gostitelj vam v kozarec natoči nespodobno količino vodke in spregovori prvo zdravico, ki pa je šele začetek dolgotrajnega in utrudljivega popivanja. Ker pač nočete uzaliti svojih prijateljev, na dušek izpijete vsak kozarec, v obupnem prizadevanju, da bi vmes zajeli vsaj malo sape. Takoj zatem si napolnite usta s kislimi kumaricami, paradiznikom, kruhom ali

čemerkoli, kar je pri roki. Pitje po požirkih je prepo vedano. Zadnje zdraviljice boste po vsej verjetnosti slisali zelo od daleč ali pa sploh ne, ker vas bodo moči zapustile.

Tveganje tovrstnih »pijank« pa je danes se večje zaradi neizmerne količine sumljive vodke, ki je preplavila trg. V policijskih poročilih mrgoli podatkov o skrivnih destilerijah na obrobju mest, ogromna količina vodke pa je pretihotapljena. Tudi televizija je večkrat pokazala posnetke nezakonitih destilerij s popolnoma avtomatizirano proizvodnjo, ki bruha steklenice vodke, pri katerih je razen stekla ponarejeno popolnoma vse, od etikete do zamaka, da o vsebini sploh ne govorimo. Vsem težavam navkljub pa je Jermilov trdno prepričan, da čaka proizvajalce vodke v Rusiji blesceca prihodnost, dokler bo vlada vodila razumno politiko o tej pijaci.

Mark Trevelyan / Reuter

MEHIKA / ŽEJA

Ljubezen rešuje podružnico Coca-cole

CIUDAD DE MEXICO - Mehicani popijejo več kokakole in drugih brezalkoholnih Coca-colinih pijač kot katerikoli drugi narod na svetu, so oznanili predstavniki proizvajalcev znamenite brezalkoholne pijače. Popijejo jih celo več kot v Ameriki, saj povprečnemu Mehicanu steče po grlu kar 320 steklenic pijače na leto, Amerikanu pa »le« 305, je povedal Jorge Giganti, direktor podružnice Coca-cole de Mexico.

Lani se je v Mehiki najhitreje povečevala poraba Fante, osvežilne pijače z okusom pomaranče, ki je po besedah omenjenega mehiskega poslovneža v primerjavi z letom prej poskocila kar za 50 odstotkov. Raziskovalci trga veliko porabo brezalkoholnih pijač pripisujejo toplemu podnebnju, mladosti mehiskega prebivalstva, tesni povezanosti države s severno sosedo ZDA, pomanjkanju pitne vode v marsikaterem predelu države in vse boljšim gospodarskim možnostim.

Coca-cola de Mexico, ki je začela poslovati leta 1926, za letos načrtuje nalozbo v vrednosti 300 tisoč dolarjev, da bi ustavila prodor Pepsi cole, druge velike ameriške proizvajalke brezalkoholnih pijač, ki se je pred kratkim pojavila v Mehiki in je tudi sicer velika Coca-colina tekunica. Mehiska podružnica Coca-cole je leta 1992 razkrila petletni investicijski načrt, po katerem bo v omenjenem obdobju v razvoj proizvodnje in prodaje brezalkoholnih pijač vložila 1,5 milijarde dolarjev. S tem je prisilila tekunice, da je lani objavila načrte o 750 tisoč dolarjev vrednih naložbah. Trzni delež Coca-cola de Mexico se povečuje za dva odstotka na leto in znaša že 54 odstotkov porabe vseh brezalkoholnih pijač v državi, kar je lani zneslo kar 12,4 milijarde litrov. Prodaja Coca-colinih izdelkov se je lani povečala za osem odstotkov, Mehika pa se je z lanskim triodstotnim povečanjem povzpela na drugo mesto proizvajalk omenjenih pijač, takoj za ZDA. Coca-cola de Mexico nadzoruje tri četrtine mehiske prodaje pijač omenjene družbe.

Po besedah Jorgeja Gigantija mehiska podružnica Coca-cole ne more več povečevati deleža v okviru omenjene družbe, zato se namerava bolj posvetiti proizvodnji aromatiziranih pijač. Letos bodo 300 tisoč dolarjev porabili predvsem za gradnjo novih skladišč in drugih proizvodnih zmogljivosti, posebno pozornost pa bodo posvetili vprašanju oskrbe. Lani so njihovi tovarnjaki razvažali brezalkoholne pijače po 305 različnih poteh, letos pa naj bi njihovo število povečali na 500 do 700.

(Reuter)

SLOVENCİ PO SVETU (20)

Druga svetovna vojna

Piše:
Dr. Irene
Mislej

Ob izbruhu druge svetovne vojne je slovenska skupnost v Argentini živila polno in raznovrstno kulturno in politično življenje. Izhajali sta dve mesečni reviji, Duhovno življenje in Njiva, tednik Slovenski list ter občasno se revija Nas dom. Solstvo, čeprav ni vključevalo vseh slovenskih otrok, je vsaj zagotavljalo pouk v materinskini v najbolj strnjem delu skupnosti.

Društva so ohranjala bogato dejavnost, sledili so si koncerti, dramske predstave, proslave, družabnosti, sportne prireditve. Med organizacijami v Argentini, Urugvaju in Braziliji, to je povsod tam kjer so Slovenci gojili društveno dejavnost, je potekalo živahno dopisovanje. V časopisju so se pojavljale novice tudi iz najbolj oddaljenih krajev, rojaki so radi poročali o vsem, kar je bilo zanimivo tudi za ostalo skupnost. V letih gospodarske krize so si številni Slovenci morali poiskati nove zaposlitve, tako je nekaj rojakov odšlo tudi v oddaljene kraje. Najzanimivejša slovenska naselbina je nastala v dolini reke Negro, ki je s pomočjo namakal-

nega sistema postala cvetoči sadovnjak Argentine. V potopisih duhovnika Janeza Hladnika zasledimo večkrat pripovedi o obiskih v »argentinski Vipavi«. Tudi veliko dlje je gospod Hladnik prisel, njegova »župnija« je segla prav do zadnjega rojaka, znal je pristopiti tudi k najskromnejšemu sorojaku ter mu prisluhiti. Leto so minevala, otroci rasti, priseljenci so se počasi ustalili, nekateri so razvili svojo ustvarjalnost do najvišje mere. Tako je npr. razumeti obilo oglasov samostojnih obrtnikov, uspeh likovnih ustvarjalcev (kot France Kambic, rezbar in kipar samouk, ki je doživel vidne uspehe v Buenos Airesu in v kraju, kjer je živel in delal, v Chacu), glasbenikov (bariton Angel Hrovatin se je pripravljaj na operno kariero v Teatro Colon, Kraševka Pavla Svagel je že obetala briljantno plesno prihodnost). Mladina se je pridno učila; da je lepo obvladala španscino, priča prevajalsko delo v Duhovnem življenju (sestri Vanda in Darinka Cehovin sta prevedli in ilustrirali Finžgarjev roman Pod svobodnim

soncem). Življenje je teklo naprej, vsako leto pa je bila na spominjskih proslavah za bazo-viske žrtve (gospod Karstelic je vsako leto maselval ob tej priložnosti) nedvomno izražena bolečina ob žalostni primorski usodi. Na vse

možne načine so Slovenci ostajali povezani z rodno zemljo. Poleg Primorcev je v Argentino prispelo tudi nekaj skupin Belokranjcev, Prekmurcev ter številni posamezniki iz drugih krajev. Belokranjska skupina je v Cordobi

2.20 metra visoki Indijanski Kristus je delo Franca Kambiča, samouka, rezbarja in kiparja, ki se je rodil v Metliki leta 1910 in umrl v Machagayu, Chaco, leta 1979

ustanovila svoje društvo, Prekmurci pa so na Avellanedi poimenovali Slovensko Krajino. Povsod je bilo veliko naporov vloženih v ohranjanje slovenske kulture in matere besede.

Ob poslabšanju razmer v Evropi se je slovenska skupnost zavedala, da mora braniti nacionalne interese. Veliko sestankov je zaslediti v časopisju od 1940. naprej. Ko je bila Jugoslavija napadena in zasedena, je poslanik dr. Izidor Cankar izdal poseben razglas. Kmalu je sledil sklic sestanka vseh izseljenskih organizacij. V veliki dvorani, kjer so že mnogokrat priredili koncerte in dramske uprizoritve, so se v nedeljo, 27. aprila 1941, zbrali z drugolanim namenom. V imenu Primorcev je spregovoril rojak Keber. Nato so se priprave na ustanovitev skupne domoljubne organizacije intenzivirale, dokler ni bil 23. maja izvoljen izvršni odbor Jugoslovanske narodne odbrane (z istim imenom kot slavna organizacija iz časa prve svetovne vojne). V obnem zboru, ki je bil 7. junija, so izvolili glavni odbor, za tajnika so izbrali arhitekta Vikto-

rja Sulčiča, podlagajnik pa je bil Ivo Wider (edini pravi slovenski »estanciero«, tj. veleposestnik). Pri propagandnem odseku je sodeloval Vigor Domicelj, v organizacijskem pa Ivan Pahor. Clanarina je bila en argentinski peso. Takoj so začeli s široko akcijo zbiranja pomoči ter z nastopi v javnosti.

Kmalu se je mreža podružnic JNO razširila na vso deželo. Novice iz domovine so prihajale po raznih kanalih, veliko jih je bilo tudi v argentinskih časopisih. Takrat je v Argentini živelo več narodnih skupnosti slovanskega izvora, tako da ne preseneča, da so ti priseljenci iskali medsebojne stike ter se povezovali v priprave na prvi vseslovenski kongres. Primorski rojaki pa so ustanovili svoj odbor, o katerem bomo spregovorili jutri.

Veliko je bilo objavljenih novic o uporabi domovini, ime Draze Mihajlovića se je pojavljalo povsod (dobro so sle v promet njegove fotografije, ki jih je ponujala neka fotografska hiša). Počasi pa so se začeli komentarji o njegovem domnevem izdajstvu, o tem so pisali tu-

di argentinski časopisi. Avgusta 1942 je revija Njiva prva objavila informacijo o Osvobodilni fronti, vir so bile radijske oddaje iz Moskve. Hitro so se razširile novice o partizanih, čeprav je se dolgo trajala informacijska zmeda (o kateri priča nejasna uporaba besed partizan in četnik). Novembra istega leta je že jasno, da je v veliki jugoslovanski skupnosti prišlo do razkola. Nekaj odsekov se je odcepilo ter delovalo na začetku pod istim imenom JNO. Januarja 1943 so v Njivi objavili članek L. Adamića o partizanstvu, kmalu pa so prvič omenili zasedanje v Bihacu. Odseki, ki so se opredelili za OF, so si nadeli ime Združenje svobodne Jugoslavije, ustanovitev je bila septembra 1943. Slovenski odseki so se v celoti pridružili novi organizaciji. Arhitekt Viktor Sulčič je leta 1943 opustil tajniško funkcijo pri JNO.

Dr. Izidor Cankar pa je zapustil deželo ter odšel v Kanado. Slovenska skupnost je bila polno zaposlena s pojavljanjem stalšč gled Primorske po končani vojni.

Jutri: Primorski odbor

NEW YORK / POTRJENA TEZA O PROTIŽIDOVSKEM ATENTATU

Strah newyorških Židov, policija priprla Libanonca

Oblasti so do zadnjega poskušale preprečiti paniko med Židi

NEW YORK - Preiskovalci skoraj nimajo več dvomov, da je bila torkova krvava zaseda na Brooklynskem mostu, protizidovski atentat. Policija je priprla nekega Libanonca, po trditvah televizijske mreže CNN pa so aretirali se dva njegova pajdaša. V avtu enega od aretiranih so odkrili pravo skladišče orožja.

Nič cudnega torej, da so v židovskem New Yorku izredne razmere. Policija nadzoruje sinagoge in židovske sole, izvidnice patrolirajo po rizičnih mestnih četrtih Borough Park, Williamsburg, Flatbush in Crown Heights, kjer ima svoj center židovska verska skupina Lubavitsch. Ari Halbertsam, eden od starih ranjenih hasidimskih studentov skupnosti

Lubavitsch, je klinično mrtev, živi le s pomočjo aparatur. V kritičnem stanju je tudi Nakum Sonkin, ki ne bo preživel strela v glavo.

Newyorške oblasti so ure in ure trdile, da ni dokazov za protizidovski atentat. To je pred priporom Libanonca trdil tudi newyorški zupan Rudolph Giuliani. Policija ni niti objavila fotorobota domnevnega napadalca, da ne bi dala netiva trditvam o protizidovskem atentatu.

Sedaj se newyorška židovska skupnost boji, ker se ni pozabila na tridnevne spopade s črnici avgusta 1991, potem ko je neki pristaš židovske sekte Lubavitschev povozil nekega 9-letnega temnopoltega otroka.

Policist v pogovoru s predstavnikom za tisk skupnosti Lubavitsch rabinom Krinskijem (AP)

AVSTRALIJA / V ATENTATU

Ubili kriminalista

ADELAIDE - V siloviti eksploziji na sedežu kriminalistične policije (National Crime Authority - NCA) v Adelaidu je življenje izgubil 36-

letni policijski narednik Jeffrey Bowen, pet uslužbencev je ranjenih, od teh je eden v kritičnem stanju. Po prvih ugotovitvah gasilcev in

pirotehnikov je prav pokojni narednik odprl njemu namenjen eksplozivni paket, ki so ga poslali po pošti. Eksploziji je sledil požar, ki so ga v kratkem času pogasili. Avstralski premier Paul Keating je najodločneje obsodil »gnusni zločin«, svojcem žrtve in ranjenecem je obljubil vso pomoč, napovedal pa je tudi revizijo vseh varnostnih sistemov, tako da bi v bodoče preprečili podobne atentate. Preiskovalci sedaj vneto iščejo storilce med zločinci, ki jih je narednik Bowen v preteklosti izsledil.

NEMČIJA / SKLEP VLADE

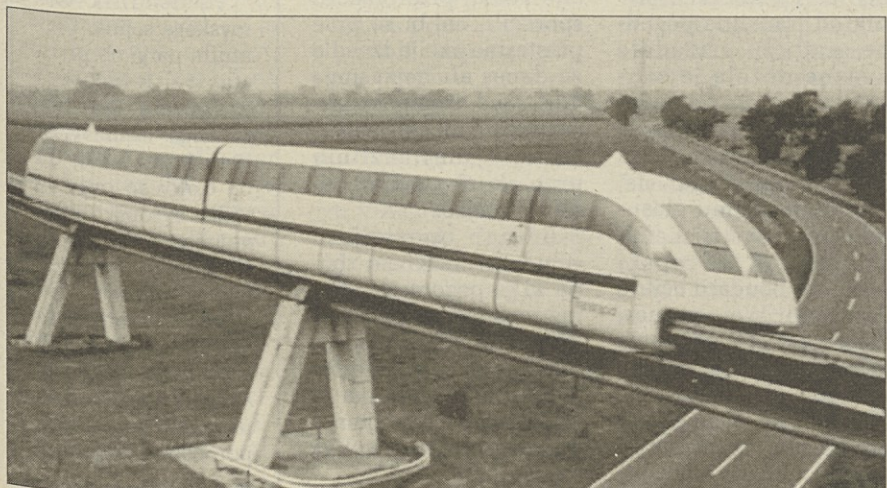
Magnetni vlak Berlin-Hamburg

SPD za krajšo alternativno progo do berlinskega letališča

BONN - Nemška vlada je včeraj dala zeleno luc za gradnjo proge hitrega magnetnega vlaka, ki naj bi najkasneje do leta 2.005 povezoval Berlin s Hamburgom. Za uresničitev tega milijardnega načrta bo zvezna vlada prispevala 5, 6 milijarde mark. Ustanovili bodo tudi zasebno družbo z osnovnim kapitalom 3, 3 milijarde mark. Opozicijska SPD nasprotuje gradnji proge za hitri magnetni vlak predvsem zaradi izrednih izdatkov. Izvedenec SPD Josef Vosen je zato predlagal krajšo, alternativno progo, ki bi povezovala Berlin z načrtovanim berlin-

skim letališčem v Jüterbogu. Po njegovem mnenju bi bilo to dovolj, da bi tujni prepricali v umestnost te najsodobnejše tehnologije. Zvezna vlada se s tako alternativno progo ne strinja, ker bi bila v očeh tujine neprebrljiva. Prometni minister Matthias Wissmann upa, da bo tudi socialdemokrate prej ali slej preprical, da je zvezni predlog sprejemljiv tako finančno kot z vidika prodaje te tehnologije tujini.

Na sliki (telefoto AP): poskusni hitri magnetni vlak pri maklenburskem Schwerinu.

NEMČIJA / OB 250-LETNICI ROJSTVA USTANOVITELJA DINASTIJE

Rothschildovi so se sestali v rodbinski hiši

FRANKFURT - Neizmerno bogastvo, politični vpliv in izjemen družinski cut - vse to tvori legendarni sloves družine Rothschild. Iz Pariza in Londona se je družinski imperij razširil po vsem svetu, izvor židovske družine, katere vzpon nima primerjave, pa je se vedno v Frankfurtu. Tam se je prejšnji konec tedna sestalo 80 članov rodbinske hiše Mayer Amschel Rothschild, da bi proslavili 250. obletnico svojega rodbinskega praoceta. Med drugimi sta prisli tudi sedanjí glavi dinastije, lord Jacob Rothschild iz Velike Britanije in baron Guy de Rothschild iz Francije, njihovega srečanja pa se je udeležil tudi nemški zvezni kancler Kohl (telefoto AP).

23. februarja 1744 se je v Frankfurtu rodil Mayer Amschel. V židovskem getu, predelu mesta z ozkimi in temnimi ulicami vzhodno od mestnega središča, je podedoval hišo številka 148. Tam je prišla na svet deseterica njegovih otrok - pet hčera in pet sinov - Anselm, Nathan, Salomon, Carl in Jakob. Kot poglavar družine je oče Amschel stiri od njih poslal v London, Pariz, na Dunaj in v Neapelj ter tako začel z mednarodnim

družinskim podjetjem. Sin Anselm je ostal v Frankfurtu in nadaljeval obrt, ki jo je začel ze oče - trgovino z novci. Dobri stiki s hessenskim princem so družini omogočili, da je v obdobju napoleonskih vojn postala najvplivnejši posojilodajalec na evropskih dvorih. V 19. stoletju je veljala družina za »sesto evropsko velesilo«. V eni uri so britanski vladi priskrbeli sredstva za gradnjo Sueskega prekopa. Financirali so tudi gradnjo železnice in cest. Čeprav je vpliv družine Rothschild v drugi polovici 19. stoletja upadal, je neizmerno bogastvo ostalo. Danes je ime družine Rothschild sinonim za gospodarsko uspešnost, ki jo predstavlja predvsem baron Edmond, ki velja med drugim tudi za velikega mecen države Izrael. Prispeva namreč lep del kapitala, ki židovsko državo ze od leta 1948 drži pri življenju. Edmond je tudi po podržavljenju francoskih bank leta 1982 ostal v Parizu, medtem ko se je Guy de Rothschild preselil v New York in se je sele čez leta vrnil nazaj. Po smrti Wilhelma Carla, ki ni imel moskih potomcev, so leta 1901 zaprli družinsko hišo v Frankfurtu. Centri gospodarske dejavnosti

družine so potem ostali se v Parizu, Londonu in na Dunaju. Med nacistično strahovlado so številni družinski člani emigrirali, tisti, ki so ostali, pa so končali v koncentracijskih taboriščih. Posinovljenec zadnjega Rothschilda, baron Maximilian Golschmidt-Rothschild, je do leta 1940 zivel skorajda neopaženo v mestu. Židovski muzej v nekdanji bančni hiši je bil v kristalni noči leta 1938 uničen in požgan. V naslednjih letih je bila zaprta tudi banka na Dunaju, družina pa je hudo trpela pod nacističnim nasiljem. V Franciji si je nemški vojaški stab uredil svoje prostore v Rothschildovi vili, ki so jo nasilno odvzeli družini. V Frankfurtu je danes ostalo le malo stavb, ki mesecane spominjajo na najznamenitejšo družino v mestu. Neposkodovana Rothschildova palača na Mainuferju daje danes zavetje židovskemu muzeju. Cilj obiskovalcev je tudi grob leta 1812 umrlega utemeljitelja družine Mayerja Amschla na starem židovskem pokopališču. Pokopališče, ki izvira iz 13. stoletja, leži v sosescini nekdanjega geta in je eno od najpomembnejših židovskih pokopališč na svetu.

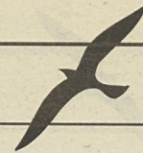
Sabine Ransch / dpa

VELIKA BRITANIJA

Iz prepovedane ljubezni se je pred leti rodil kit križanec

LONDON - V globinah Atlantskega oceana se je iz »prepovedane ljubezni« rodil kit z značilnostmi sinjega in hrbtnoplutega kita. Neobčajnega kita so islandski kitolovci ubili leta 1986, a sele včeraj je vest odjeknila po vsem svetu. V dramatičnem posegu jo je razbojnal prof. Crispin Tickell, oxfordski ekolog in načelnik britanske vladne komisije za uravnotežen razvoj. Po njegovem se je samica sinjega kita sparila s svojim daljnim »bratrancom« za tretjino manjšim hrbtnoplutim kitom, ker njena vrsta izumira in ni torej našla samca. Nenaravni prepovedani ljubezni naj bi torej botrovala »osamljenost in obup«.

Sinji kit je največji morski sesalec, ki je zaradi brezobzirnega lova skoraj izumrl, tako da je v svetovnih morjih se nekaj sto primerkov. Hrbtoplutih kitov je precej več, po mnenju izvedencev jih je več deset tisoč. Po besedah izvedenca za morske sesalce prof. Raya Gambella parjenje med sorodnimi vrstami delfinov v težkih pogojih akvarijev ni nobena redkost, taka parjenja pa so neplodna. V severnem Atlantiku ubiti kit križanec je bila samica, ki se je torej sparila s sinjim kitom, saj je bila breja. Da ne gre za novinarsko raco, so potrdili islandski znanstveniki, ki so pregledali DNK križanca in njenega zarodka.

AVSTRIJA - EVROPSKA UNIJA / PO USPEŠNEM KONCU VEČDNEVNEGA POGAJALSKEGA MARATONA

Pot v Evropo je odprta

Koalijska vlada podpira sporazum, ki ga je dosegla avstrijska delegacija pod vodstvom zunanjega ministra Mocka - Boleč kompromis pri tranzitu - Seja vlade in državnega zbora

IVAN LUKAN

BRUSELJ/DUNAJ - »Za Avstrijo je pot v skupno Evropo zdaj odprta!« S temi besedami je v poznih nočnih urah 1. marca komentiral avstrijski zunanji minister Alois Mock uspešen zaključek maratonskih pristopnih pogajanj med Avstrijo in Evropsko unijo v Bruslju. Avstrija je s tem - poleg Švedske in Finske - tretji kandidat, ki se je z Evropsko unijo sporazumel glede pogojev za pristop v unijo, četrty kandidat, Norveška, pa bo po preložitvi pogajanj - morda sledila čez teden dni.

S sporazumom z EU je Avstrija uspešno presko-

cila prvo visoko oviro, naslednja in odločilna pa se čaka: referendum med 1. junija letos, na katerem bodo Avstrijci dokončno odločili, ali bo alpska republika lahko s 1. januarjem leta 1995 postala članica EU ali ne. Rezultati najnovjših vprašanjevanj javnega mnenja kažejo, da je večina Avstrijcev za pristop, popolnoma odprt pa je odgovor, v koliko bo na državo Avstrijcev pozitivno ali negativno vplivalo neosporavano dejstvo, da so pogajalci v Bruslju morali skleniti tudi nekatere »boleče kompromise« - predvsem pri vprašanju tranzitne pogodbe in pri kmetijstvu. Na koalicijsko socialdemokratov in ljudske stranke čaka vsekakor se veliko dela, predvsem glede prepricavanja tistega dela prebivalstva, ki ni prepričan, da je pot integracije v Evropo edina alternativa za Avstrijo in njeno bodočnost.

Socialdemokratski zvezni kancler Franz Vranitzky je sporazum med Avstrijo in EU včeraj na tiskovni konferenci vlade in potem na izrednem zasedanju avstrijskega parlamenta ocenil za uspeh. Dejal je, da se je izplačalo voditi »dosledna pogajanja« in menil, da je Avstrija izkoristila »zadnjo možnost za pristop k Evropski uniji«. Očitke opozicije, da je vlada »šla na kolena« pa je odločno zavrnil in izpostavil, da je pristop k Evropski uniji »pomemben korak ne samo k inte-

graciji v Evropi, temveč, da se je s tem končala tudi doba diskriminacije, ker Avstrija doslej ni pripadala skupnosti. »Najpomembnejša naloga vlade bo zdaj informacija prebivalstva, predvsem skeptičnih državljanov«, je poudaril zvezni kancler.

Vranitzkyjev namestnik, vicekancler Erhard Busek (ljudska stranka), je bruseljski sporazum označil kot »poln uspeh« in ga primerjal z dosežki avstrijskih pogajalcev leta 1955, ko so se le-ti vrnili iz Moskve z Avstrijsko državno pogodbo. Šef druge najmočnejše stranke v avstrijskem parlamentu je po seji vlade opozoril tudi na varnostni aspekt sporazuma, saj bo Avstrija kot članica unije vključena v kolektivni varnostni sistem v Evropi. Glede referenduma pa je Busek menil, da je v Bruslju bil dosežen rezultat, s katerim vlada lahko »z dobro vestjo« stopa pred avstrijsko prebivalstvo.

Mucna, da celo dramatična pristopna pogajanja, ki so se zaradi nesoglasja pogajalskih partnerjev pri spornih vprašanjih tranzitne pogodbe in pri kmetijstvu zavlekla za skoraj cel dan - avstrijska delegacija se je v Bruslju neprekinjeno pogajala skoraj 70 ur - so se zaključila potem, ko je Avstrija popustila pri obeh ključnih točkah, Evropska unija pa bila pripravljena globlje seči v žep za subvencije.

Pri pogajanjih o tran-

Avstrijska delegacija na čelu z zadržjo zunanjim ministrom Aloisom Mockom slavi uspešen zaključek pogajanj.

zitivni pogodbi je Avstrija - pod pritiskom Francije in tudi Nemčije - pristala na predlog Evropske unije, ki predvideva polno veljavnost prvotno na 12 let sklenjene pogodbe v prvih treh letih. Po treh letih (leta 1998) EU lahko skrajša časovno veljavnost pogodbe s soglasnim sklepom (torej tudi s pristankom Avstrije), po šestih letih (leta 2001) pa to stori lahko s kvalificirano večino, se pravi tudi brez pristanka Avstrije. Edina ovira za morebitno razveljavitev pogodbe bi v tem slučaju bil samo se odstotek škodljivih snovi, ki mora biti za 60 odstotkov nižji kot 1. januarja leta 1993, ko je začela veljati tranzitna pogodba med Avstrijo in Evropsko unijo. Teoretsko po bruseljskem sprožumu za EU zdaj obstaja možnost, da

tranzitno pogodbo ukine leta 2001 in ne - kot je to bilo sklenjeno leta 1992 med Avstrijo in EU - sele leta 2004. Na zvišanje dovoljene tonaže za tovarnjake od doslej 38 na 40 ton, kot je to zahtevala EU, Avstrija ni pristala. Pristojni minister Viktor Klima o kompromisu: »Pomembna ni veljavnostna doba pogodbe, temveč dosega ciljev na področju zavarovanja okolja«. In dalje: »Prečičan sem, da bo pogodba spremenjena samo v slučaju, da se bi našel nov, učinkovitejši sistem zavarovanja alpske regije pred težkimi tovarnjaki«.

Pri poglavju »kmetijstvo« je Avstrija sprejela model notranjega trga Evropske unije, kar pomeni, da bo Avstrija v slučaju pristopa k Evropski uniji takoj odprla svoj

trg za Evropsko unijo. To bo imelo zares posledico, da bodo nekateri agrarni produkti do 40 odstotkov cenejši od avstrijskih. Da pa avstrijsko kmetijstvo ne bi prislo »pod kolesa«, je EU v prvih starih letih pripravljena finančno prispevati nad devet milijard silinigov, iz avstrijskega proračuna pa bodo kmetje dobili skoraj tri milijarde.

Minister za kmetijstvo Franz Fischer je s tem v zvezi govoril o »težkih pogajanjih«, ki se pa so končali z rezultatom, ki zagotavlja avstrijskim kmetom ne samo preživetje, temveč tudi možnosti uveljavitve na vseevropskem trgu. Poudaril je še, da bodo nekateri »občutljivi proizvodi« (mleko, žito in meso), za krajšo prehodno dobo izvzeti iz sporazuma.

Pozitivni odmevi na Koroškem

CELOVEC - Uspešen zaključek pogajanj v Bruslju je tudi na Koroškem močno odmeval.

Kot na zvezni ravni sta sporazum pozdravili socialdemokrati in ljudska stranka, negativno pa so se izjavili Zeleni, svobodnjaki in nemskonacionalni koroški »Heimatsdienst«, ki že dalj časa vodi kampanjo proti pristopu k EU.

Pozitivni so bili odmevi predvsem s strani koroškega gospodarstva. Tako je gospodarska zbornica poudarila, da gre za »najpomembnejši mednarodni sporazum Avstrije po Avstrijski državni pogodbi«, predsednik zbornice Karl Koffler pa je dejal, da je pogajalcem v Bruslju uspelo ohraniti visoke standarde pri zavarovanju okolja, zavarovati interese kmetijstva in tudi ostalega prebivalstva. Se posebej pozitivno je ocenil dejstvo, da bo tudi Koroška kot gorska dežela deležna posebnih pospeševalnih sredstev s strani Bruslja.

Predsednik Celovskega sejma, Dermuth, pa je ob predstavitvi letosnjega programa mednarodnega sejma »Gast '94« izpostavil, da bo Celovec prav iz vidika evropske integracije postal se pomembnejše središče v prostoru Alpe-Jadran. O sejmju, na katerem Slovenija letos nastopa s posebnim paviljonom, bomo poročali jutri. (I.L.)

Referendum bo verjetno 19. junija

DUNAJ - Predsednik avstrijskega parlamenta Heinz Fischer (slika) je takoj po sklenitvi sporazuma z EU javnosti predstavil nadaljnji »avstrijski vojni red« v Evropsko unijo.

Pod pogojem, da bo Evropski parlament do 4. maja dal »zeleno luč« za avstrijski pristop, bo avstrijski državni zbor najkasneje sredi maja obravnaval in sklenil nov ustavni zakon, v katerem bo glavni del pristop Avstrije k EU. Ta zakon bo tudi osnova za izvedbo referenduma, ki naj bi bil v nedeljo, 19. junija letos. O pristopu bo odločalo približno 5,5 milijona volilnih upravičencev.

Po (uspešni) izvedbi referenduma se bo potem pričel proces ratifikacije, ki bo - tako Fischer - zagotovito zaključen do konca leta 1994. Če bodo avstrijski pristop k EU v tem času potrdili tudi parlamentni državljani EU, bo Avstrija s 1. januarjem leta 1995 lahko postala polnopravna članica Evropske unije. (I.L.)

RAZPRAVA V DRŽAVNEM ZBORU / SVOBODNJAKI IN ZELENI

Ostra kritika opozicije

Haider označil bruseljski sporazum kot »knock out v zadnjem krogu« - Zeleni govorijo o jasni kršitvi tranzitne pogodbe - Danes prve blokade tranzitnih cest?

DUNAJ - Z razočaranjem in - delomo celo z nenavadno ostro kritiko - so pogajalski rezultat ocenili obe najmočnejši opozicijski stranki v avstrijskem parlamentu, svobodnjaki in Zeleni.

V okviru večurne parlamentarne razprave, ki je trajala do včeraj zvečer, je predsednik FPÖ Jörg Haider očital koalicijski vladi, da ji ni uspelo obdržati »niti eno pogajalsko pozicijo« ter dobesedno dejal, da se je za Avstrijo končal zadnji krog pogajanj z »knock outom«.

Predsednica kluba Zelenih Madelaine Petrovič pa je dejala, da pomeni bruseljski sporazum med Evropsko unijo in Avstrijo glede vprašanja tranzitne po-

godbe »jasno pravno kršitev te pogodbe«. Nadalje je v zvezi s tran-

Predsednik avstrijskih svobodnjakov Haider.

sitno pogodbo menila, da je le-ta zapravila »zgodovinsko možnost

Predsednica kluba Zelenih Madelaine Petrovič

za novo, vseevropsko ekološko politiko«.

Poleg opozicijskih strank v avstrijskem parlamentu pa se je o sporazumu kritično izjavil tudi deželni glavar Tirolske, Wendelin Weingartner (ÖVP). Kot predstavnik od tranzitne pogodbe najbolj prizadete zvezne dežele je zahteval takojšnje notranje državne ukrepe. »Če se to ne bo zgodilo, bom Tirolcem predlagal, naj pri referendumu glasujejo proti avstrijskemu pristopu k Evropski uniji«, je poudaril očito razočaran Weingartner, katerega 13. marca letos čakajo deželnozborske volitve.

Tako imenovani Tranzitni forum, iniciativa za zaščito tranzitne pogod-

be, pa je - kot Zeleni v parlamentu - zvezni vladi očital kršitev pogodbe in napovedal akcije, s katerimi hoče protestirati proti bruseljskim sporazumom.

Kot so tiskovne agencije včeraj proti večeru sporočili, naj bi se prve protestne akcije izvedle že danes ali najkasneje jutri. Med drugim so načrtovane blokade najpomembnejših tranzitnih prog skozi zvezno deželo Tirolsko.

Edina opozicijska stranka v državnem zboru, ki je pozdravila sporazum med Avstrijo in Evropsko unijo, je bil Liberalni forum) Heide Schmidtove. Stranka je zahtevala »dosledno nadaljevanje poti v Evropo«. (I.L.)

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Kot zasebniki smo prav dobro popisani in evidentirani

Ali ste med izpolnjevanjem čeka kdaj pomislili, kako razkrivate svojo osebnost?

O odnosih med civilisti in vojsko

LJUBLJANA - Pod okriljem obeh slovenskih univerz in v pripravi obramboslovnega raziskovalnega centra Fakultete za družbene vede bo v Sloveniji (Ljubljana, Bled) 10. in 11. marca 1994 mednarodna konferenca na temo »Civilno-vojaška razmerja v demokraciji«.

Posebna pozornost udeležencev konference bo namenjena vprašanju, kako zagotoviti učinkovit civilni nadzor nad oboroženimi silami, temeljnimi načeli obrambne politike in transparentnostjo obrambnega proračuna.

Glavne teme, ki jih bodo obravnavali na konferenci bodo: 1. Analiza civilno-vojaskih razmerij po koncu hladne vojne v mladih demokratičnih državah, zlasti osrednje Evrope; 2. Izkusnje držav članic NATO in Zahodnoevropske unije (WEU) ter evropskih nevtralnih držav pri zagotavljanju institucionalnih in neinstitucionalnih oblik demokratičnega nadzora nad oboroženimi silami; 3. Izzivi za razvoj in krepitev demokratičnih norm in institucij na področju obrambe in varnosti; 4. »Partnerstvo za mir« in njegov pričakovani prispevek na področju civilno-vojaskih razmerij.

Na skupnem zasedanju v slovenskem parlamentu pod vodstvom rektorja Univerze v Ljubljani **prof. dr. Miha Tislerja** bodo uvodoma spregovorili: **Herman Rigelnik**, predsednik državnega zbora, **dr. Williem van Eekelen**, generalni sekretar WEU, in **Allen L. Keiswetter**, namestnik pomočnika generalnega sekretarja zveze NATO. (STA)

LJUBLJANA - Ali ste kdaj med izpolnjevanjem čeka (kraj, datum, znesek, komu je ček namenjen) pomislili tudi na to, kako s tem razkrivate svojo zasebnost? Banke nasploh zelo veliko vedo o nas, o naših navadah in razvadah. S podatki o zaslužkih, o tem, koliko privarčujemo, koliko zapravimo in koliko imamo na deviznem računu, si lahko prav dobro ustvarimo mnenje o tem, kako živimo. Da so lahko ob enem nasi bančni podatki zanimivi za policijo, sodišča in davkarijo, ni treba posebej poudarjati.

komur, da bi se lahko na enostaven in hiter način seznanil s tem, katere zbirke osebnih podatkov se vodijo, kdo je njihov upravljalec, katere vrste osebnih podatkov so v njih shranjene, na katere kategorije posameznikov se nanašajo, za katere namene se podatki uporabljajo in podobno. Katalog je torej namenjen predvsem naši obveščenosti, zato da se lahko obrnemo na določenega upravitelja zbirke podatkov (denimo na ministrstvo za notranje zadeve, na center za socialno delo) in pri njem uvelja-

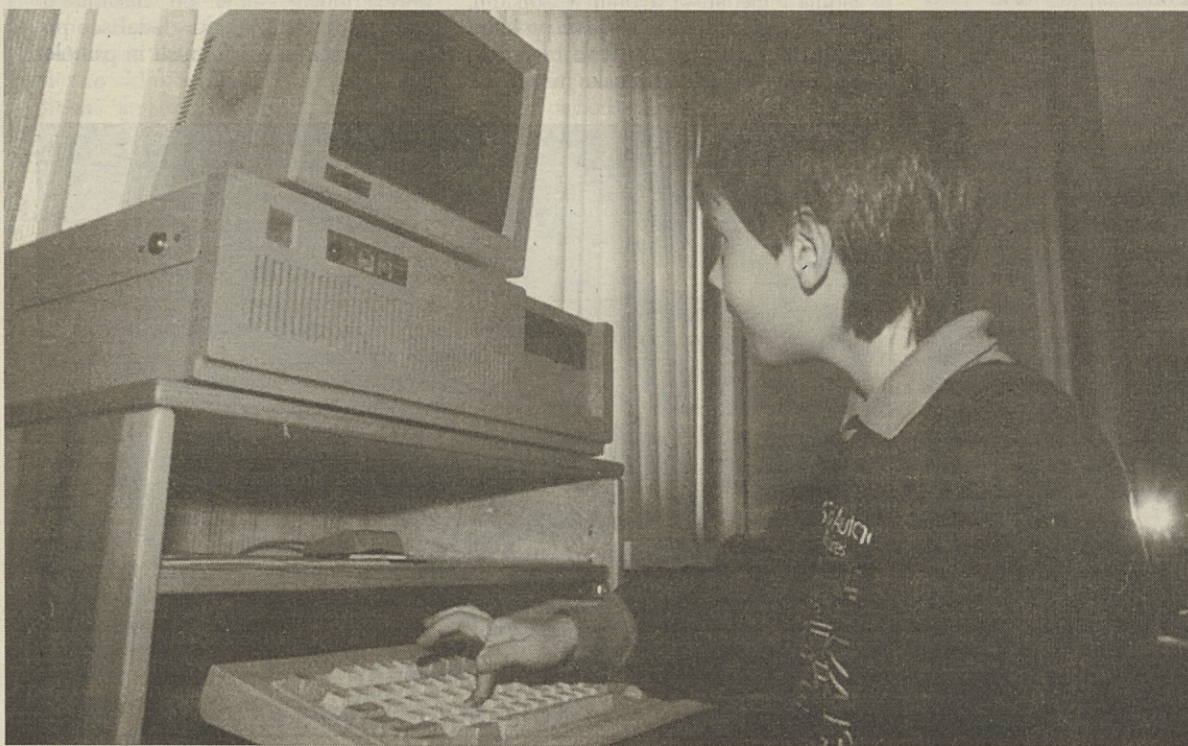
Zakon o obrambi in zaščiti v 15. členu določa, da upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, zbirajo oziroma uporabljajo ter hranijo podatke o državljanih, ki so dopolnili sedemnajst let starosti, o rojstvu, državljanstvu, kraju stalne inčasne nastanitve, družinskem stanju, solski izobrazbi, zaposlitvi in poklicu, vojaški strokovni usposobljenosti in znanjih, pomembnih za zaščito in reševanje. Podatke zbirajo, da ugotovijo sposobnost državljanov za opravljanje nalog obrambe in zaščite ter jim določijo razpored ali naloge v oboroženih silah, narodni zaščiti, enotah za zveze, civilni zaščiti ter službi za opazovanje in obveščanje.

Kdor je prebiral uradni list, ki je izšel pred dvajsetimi dnevi, je morebiti razmišljal tudi o teh zadevah. V njem so namreč objavljene spremembe in dopolnitve kataloga zbirk osebnih podatkov, ki je bil sicer objavljen maja lani. Pogled nanj je prav impozanten. Katalog je dolg 51 strani, sprememb je osemnajst strani in iz vsega je mogoče razbrati, da smo kot zasebniki prav dobro popisani in evidentirani - in to od rojstva do smrti.

Katalogi zbirk podatkov so namenjeni vsa-

vljamo pravice, ki nam jih daje zakon o varstvu osebnih podatkov (na primer vpogled v naš »dosjek«...).

Ce pregledamo zadnje spremembe in dopolnitve kataloga, se lahko takoj zadržimo pri prvih podatkih, ki jih zbira Institut za varovanje zdravja republike Slovenije. Med drugim je navedeno, da institut zbira »prijava fetalne smrti oziroma splava«, pri čemer za beležijo EMSO ženske in njeno bivališče. Republiški inšpektor za varstvo osebnih podatkov **Ciril Vegan** nam je povedal,

Do občutljivih osebnih podatkov se lahko prebije tudi nekoliko bolj izkušen računalniški operater

da te prijave pomenijo eno od najhujših zakonskih kršitev. Zakon o evidencah na področju zdravstva - pred šestnajstimi leti ga je sprejela skupščina SFRJ - sicer omenja tudi evidenco o porodih in prekinitvah nosečnosti, ki naj bi se uporabljala kot »vir podatkov za statistična raziskovanja«. Toda pojem statističnih raziskovanj je izjemno širok in in na podlagi njegove opredelitve ni mogoč učinkovit

nadzor nad tem, ali se podatki dejansko zbirajo za namen, ki je določen v zakonu. Pa se nekaj. Statistični podatki naj bi bili neosebni, uporaba EMSO, ki je ključni povezovalni člen med posameznimi bazami podatkov, pa seveda vzbuja upravičen dvom v neosebnost tako zbranih podatkov. In prav v zdravstvu, kjer se zbirajo najbolj občutljivi osebni podatki, vlada, po prepričanju Cirila Vegana, največji nered.

In če hočemo utemeljiti, kako je lahko ta nered nevaren, je treba samo spomniti na projekt Metropolit, ki so ga od 1953. leta razvijali na Švedskem. V projekt je bilo vključenih 15 tisoč oseb (seveda brez njihove vednosti), rojenih 1953. leta. Cilj projekta je bil »razpoznati reakcije in obnašanje posameznika ter njegovega okolja zaradi napovedovanja njegovega vključevanja v družbo«. Ko je javnost po

naključju zvedela za projekt, je izbruhnil politični in znanstveni skandal.

Druga zanimivost spremenjenega kataloga so evidence o pripadnikih narodne zaščite. Iz njih je razvidno, da so podatki, ki jih zbirajo po občinah, različni. Tako denimo Izolo zanima ime in priimek pripadnika narodne zaščite, ime očeta, EMSO, naslov, zaposlitev, telefon, občino Velenje pa poleg nastete tudi državljanstvo in družinsko stanje. Obe občini krsita zakon o obrambi in zaščiti, saj ta upravnemu organu ne daje zakonske osnove za uporabo EMSO, za katero smo že zapisali, da je lahko ključ do vseh podatkov.

Majda Vukelić

Zakon o evidencah na področju zdravstva uvaja evidence, »ki vsebujejo za vso državo pomembne podatke«: evidenca o sistematičnih in periodičnih zdravstvenih pregledih prebivalstva; evidenca o porodih in prekinitvah nosečnosti; evidenca o dejavnostih v zvezi z načrtovanjem družine; evidenca o imunizaciji proti nalezljivim boleznim; evidenca o obiskih, zdravstvenih storitvah, ugotovljenih obolenjih, stanjih in poškodbah; evidenca o nalezljivih boleznih; evidenca o uporabi zdravil; evidenca o prejetih in izdanih mamilih; evidenca o osebah, ki jemljejo mamila...

ne; evidenca o imunizaciji proti nalezljivim boleznim; evidenca o obiskih, zdravstvenih storitvah, ugotovljenih obolenjih, stanjih in poškodbah; evidenca o nalezljivih boleznih; evidenca o uporabi zdravil; evidenca o prejetih in izdanih mamilih; evidenca o osebah, ki jemljejo mamila...

MEJNI PREHOD SEČOVLJE / SPORNA GRADNJA

V Sečovljah zaenkrat še nič novega

Hrvati so prenehali z deli konec lanskega maja

SECOVLJE - V začetku lanskega meseca maja so Hrvati pričeli gradnjo novega mejnega prehoda v Sečovljah. Z gradnjo so zelo hiteli, delali so podnevi in ponoči, ker so nameravali objekt s 5000 kvadratnimi metri zgraditi do pričetka turistične sezone. Načrt pa je imel bistveno napako, kajti objekt so gradili na slovenskem ozemlju. Hrvatje sicer menijo, da gre za njihovo ozemlje, ker naj bi po njihovem meja potekala po stari strugi reke Dragonje. Zaradi sporne gradnje je nastalo v naši javnosti veliko razburjenje in 12. maja je nase zunanje ministrstvo poslalo hrvaškemu zunanjemu ministru protestno noto. Vendar so Hrvati z deli nadaljevali

vse do 25. maja, ko je prišel v Ljubljano **Davorin Rudolf**, tedaj vodja hrvaške delegacije za pogajanja o razmejitvi. Po pogovoru z našim ministrom **Peterletom** na stiri oči je bilo v skupni izjavi povedano, da je gradnja začasno ustavljena in da naj bi se pričeli pogovori o gradnji skupnega mejnega prehoda na spornem ozemlju.

Decembra lani je hrvaško zunanje ministrstvo pri našem veleposlanstvu v Zagrebu zaprosilo za dovoljenje, da gradnjo objektov in nadstresnice nadaljujejo, kar naj bi bilo v prid izboljšanja pogojev za delo mejne policije in kakovostnega ter hitrega nadzora na meji. V zadnjem času pa je nase zunanje ministrstvo

dobilo več obvestil o tem, da nameravajo Hrvati nadaljevati z gradnjo na slovenski strani katastrske meje. V tem primeru bi zagotovo prišlo do incidenta, zato je generalni sekretar našega zunanjega ministrstva **Tomaž Kunstelj** hrvaškemu veleposlaniku v Ljubljani **Miljenku Zagarju** izročil noto, o kateri smo poročali včeraj in ki predstavlja odgovor na omenjeno hrvaško noto iz meseca decembra.

Na samem mejnem prehodu s Sečovljah ni opaziti kakih posebnih aktivnosti, ki bi kazale, na ponoven pričetek gradbenih del. Vse je se tako, kot je bilo po ustavitvi gradnje konec lanskega maja.

Boris Vuk

MARIBORSKO SODIŠČE / OROŽARSKI PROCES

Zaslišanje v znamenju letaliških delavcev

MARIBOR - Drugi dan glavne obravnave zoper stiri obtožene v aferi orožja je predsednica sodnega senata **Stanka Firm-Gavez** povabila na zaslišanje osem prič, predvsem letaliških delavcev: **Boza Dobrška**, **Branka Petka**, **Alojza Bevca**, **Zlatka Majerica**, **Alesa Wallanda**, **Tugomirja Premrla**, **Otmara Drobnič** in **Draga Furlana**. Zasliševanje se je precej zavleklo, zato bosta Drobnič in Furlan zaslišana sele v ponedeljek.

Zaslišani so povedali, da so bili prepričani, da delajo v dobro države, saj je bil pri njihovem delu vselej prisoten delavec **Visa Milan Hmelak**. Vsi so delali v posebni delovni skupini, ki jo je ustanovil direktor letališča **Bruno Kremavc**. To ni bilo nič

nenavadnega, saj so bile posebne delovne skupine oblikovane tudi v drugih podobnih primerih, denimo za delo zimske službe.

Nenavadno je bilo le, da so prejeli plačilo za to delo v gotovini. Dobrsek je na

primer prejel od gospoda, ki jim je bil predstavljen kot gospod **Torbica**, 50 ameriških dolarjev, nato pa še od **Tomislava Speharja** 350 nemških mark. Sodeloval je namreč pri barvanju helikopterja z znakom

Zaslišani Tugomir Premrl, vodja carinske ispostave mariborskega letališča je včeraj med drugim dejal, da carinski postopek v zvezi z ugotavljanjem vsebine takoimenovane humanitarne pomoči ni bil voden zakonito, da so ga vodili delavci teritorialne obrambe, carinski zapisnik pa da je bil narejen sele dva dni po odkritju orožja. Dejal je tudi, da so zapisnik delali na mariborski carinarnici ter da so ga pisali cariniki, ki jih pri odkritju orožja sploh ni bilo zraven. Tako denimo ti ljudje niso niti vedeli za kakšno količino orožja in razstreliva je slo. Zato so te podatke naknadno vnasali v zapisnik in sicer po navodilih posebne skupine, ki je pravtako naknadno ugotavljala vsebino najdenih zabojsnikov. Nekateri izmed včeraj zaslišanih delavcev (Dobrsek, Bevc, Majerica) pa so tudi dejali, da so jih zasliševali v prostorih zaporov, pri tem da so jim tudi grozili in jih izsiljevali.

(C. R.)

Rdečega križa.

Delavci so povedali, da so sklepali, da je med humanitarno pomočjo tudi orožje, saj so podobne zabojne videli pri sluzenju vojaškega roka, niso pa videli orožja. Da bi lahko slo za kriminal, so zvedeli sele, ko so o zadevi pričela poročati mediji. Zaslišani se ne spominjajo, kdo jim je naročil, naj zaboje pretovarijo v manjše kontejnerje. Vse delo so opravljali v prisotnosti Kremavca, Speharja ali Hmelaka.

Danes se bo zalisanje prič nadaljevalo, za letališkimi delavci bodo prisli na vrsto delavci carine. Danes naj bi pričali: Anton Polutnik, Franc Flis, Jozica Skrllec, Vladan Vuković, Stanislav Korosec, Mirko Weingr, Stefan Podgorsek in Franc Košir. (J. S.)

IZ TUJINE

Prvi danski kralj umrl leta 935

KOPENHAGEN - Vse do nedavna so se danski solarji učili, da je prvi danski kralj Stari Gorm umrl leta 935. Po najnovejših raziskavah lesa krste, v kateri je bil Gorm pokopan, pa arheologi navajajo nov datum smrti tega slavnega monarha - znanstveno je dokazano, da je umrl leta 958. Novico je sporočil kustos danskega narodnega muzeja Knud Krogh, ki poudarja, da se bodo morali učitelji precej potruditi, da se bodo solarji zapomnili novo letnico, čeprav mnogi menijo, da letnice niso najbolj pomembne. Ta seveda je se kako pomembna, saj je Gorm prednik sedanjih danskih monarhov. Bil je tudi prvi kralj, ki je združil vse Dance in tako naj bi bila Danska sploh najstarejša kraljevina, saj njene korenine segajo več kot 1000 let v preteklost. (Reuters)

Bodensee festival v znamenju avstrijske kulture

FRIEDRICHSHAFEN - V tem nemškem mestu se 8. maja pričena 6. Bodensee festival. Potekal bo v 22. nemških, avstrijskih in švicarskih mestih, osrednja pozornost pa bo tokrat namenjena avstrijski kulturi. Gledališke predstave, opera, balet, razstave, koncerti in literarni večeri bodo (gre za blizu sto prireditev) bodo do 11. junija predstavljali kulturne dosežke alpskih republik. Organizatorji so med drugimi povabili Dunajsko opero in balet, Mestno gledališče, Operetno gledališče iz Budimpešte in Brucknerjev orkester iz Linza. V mestnem muzeju Lindau bo od 4. junija pod naslovom Kairos - Die Sammlung Otto Maurer mogoče videti obsežen pregled moderne avstrijske umetnosti (do 11. septembra). Glavna organizatorja festivala sta mesto Friedrichshafen in TV kanal Südwestfunk, kot novi družabniki pa sodelujejo se številna mesta in občine tega področja. (dpa)

Velika razstava o kulturi Majev

KÖLN - Pred otvoritvijo razstave o zatonu kulture Majev so v tem nemškem mestu pripadniki Amnesty international (AI) protestirali proti kršenju človekovih pravic potomcev Majev v Gvatemali. Predstavnik AI - koordinacijske skupine Gvatemala v Kölnu je razložil, da je majevsko prebivalstvo v Gvatemali kljub formalno demokratični vladi izpostavljeno neprikrito brutalnemu ravnanju režima.

V Josef-Haubrich-Kunsthalle v Kölnu je razstavljenih več kot 270 umetniških del, ki prihajajo iz narodnih muzejev Gvatemale, Belizeja in Hondurasa in iz javnih ameriških in evropskih zbirk, s katerimi bo zgodovina staroindijanske civilizacije Majev predstavljena obsirneje kot kdajkoli prej. V Gvatemali, Belizeju, Hondurasu in Mehiki, kjer prebiva skupaj se približno 7 milijonov Majev, razstave zaradi prevelikih stroškov ne bodo mogli postaviti. Razstava obsega kar tri tisočletja majevske kulture, videti pa je mogoče vse - od monumentalnih, reliefno okrašenih starodavnih templjev do precizno izrezljanih mask iz žada. Razstava nudi vpogled v rituale in običaje Majev, kot so žrtvovanje ljudi, kult mrtvih, obredne igre z žogo, uživanje tobaka in skrivnostnih drog (sluz krastace). Strokovnjaki danes majevsko kulturo, ki je nekoc cvetela v pragozdovih in gorah Srednje Amerike, uvrščajo ob bok velikim civilizacijam Bliznjega vzhoda ali Kitajske. (dpa)

Dve minuti pornografije na Disney Channel

NEW YORK - Newyorski otroci, ki so v sredo gledali Disney Channel, so bili nemalo presenečeni: celi dve minuti je bil na sporedu pornografski film, sčasno predvajan na nekem drugem kanalu, ki pa ga lahko spremljajo le tisti, ki plačujejo naročnino. Predstavnica Time Warnerja je povedala, da naj bi do neljubega dogodka prišlo zaradi sabotaze ali pa napake v dekodirju. Poudarila je, da so program spremljali predvsem gledalci, ki imajo dekorderje za spremljanje drugih programov, na katere niso naročeni. (AFP)

Nova postavitve Boja Nibelungov

BAYREUTH - Nova postavitve Boja Nibelungov Alfreda Kirchnerja v Bayreuthu bo pravi vrtiljak vlog. Vlogo Siegfrieda bo pod vodstvom dolgoletnega dirigenta Parsifala Jamesa Levina prevzel Wolfgang Schmidt. Deborah Polaski, prej Kundry, bo zdaj Brunhilda, Uta Priew pa jo bo nadomestila v glavni ženski vlogi v Parsifalu. Poul Elming bo vskočil kot Parsifal namesto Placida Dominga, kajti zvezdnik na Festivalu Richarda Wagnerja 1994 ne bo sodeloval. Elming bo prevzel tudi vlogo Siegmunda v Valkirah. Stevilni bayreuthski solisti bodo debitirali v novem Boju na 83. festivalu, ki bo potekal od 25. julija do 28. avgusta. Med njimi bodo npr. Falk Struckmann, Richard Brunner, Siegfried Jerusalem in drugi. 83. Festival Richarda Wagnerja bo 25. julija otvorila predstava Parsifal v postavitvi Wolfganga Wagnerja. Od 26. julija naprej bodo sledile premiere starih delov Boja. Glasbeno vodstvo bo v rokah Petra Schneiderja. (dpa)

NOVO NA ODRU

AUGUST STRINDBERG: OČE (FADREN), prevod Mojca Kranjc, drama, režija Dusan Mlakar. Glavni vlogi: Bine Matoh in Teja Glazar. Premiera v gledališki dvorani v Solkanu nocoj ob 20. uri. Predstava traja 2 uri in 30 minut in ima en odmor. Cena vstopnice za premiero in izven je po 1000 tolarjev, cena gledališkega lista (pri blagajni) pa 100 tolarjev.

Za igralski ansambel Primorskega dramskega gledališča je to tretja premiera v tekoci gledališki sezoni in (upajo) zadnja v gledališki dvorani v Solkanu. Strindbergova drama Oče je ob prelomu stoletja naravnost kulturno besedilo moskega strahu pred žensko močjo, da-

nes shrljivo vizijo pekla zakonskega razmerja. Strast, v kateri se nekdanja ljubezen sprevrta v besno sovraštvo, posesivnost in perfidna intriga ter obsedenost na robu blaznosti so elementi, ki napolnjujejo to tragedijo antičnih dimenzij, stisnjeno v intimni prostor meščanskega doma. Režiser Dusan Mlakar je v pogovoru za gledališki list poudaril, da se tako on kot gledališče z nostalgijo poslavljata od gledališke dvorane v Solkanu in da je prav Strindberg primeren za takšno opravilo. In zakaj prav Strindberg? Ker je - po Mlakarju - to eden tistih avtorjev, ki gledališče ponovno vrača k besedi, misli in psihologiji. (V. C.)

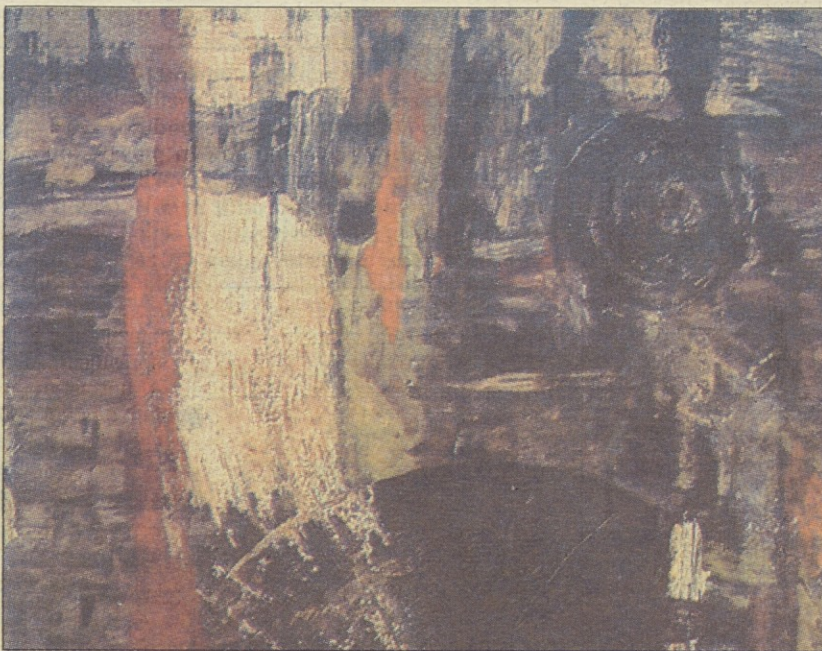

V Očetu z leve: T. Glazar, B. Babič, M. Vodopivec, B. Matoh in M. Krošl (Foto: M. Z.)

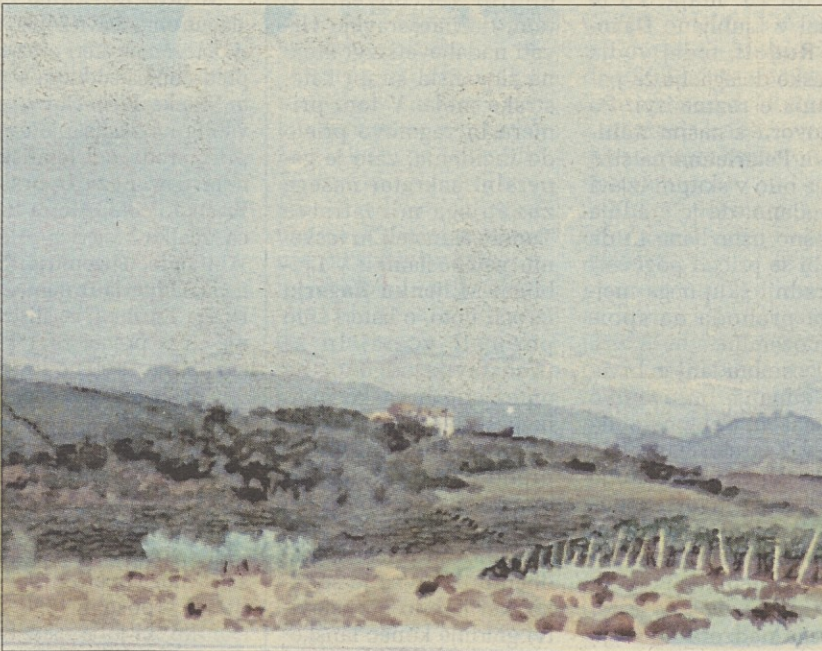
Promocija Slovenije v Avstraliji

LJUBLJANA - V migracijskem muzeju v Adelaidi (Južna Avstralija) bodo v nedeljo, 6. marca odprli razstavo Slovenska zgodovina in kultura. V okviru promocije Slovenije so razstavo pripravila tamkajšnja slovenska društva v sodelovanju Slovenske izseljenske matice in Narodnega muzeja iz Ljubljane. Pokroviteljstvo nad razstavo je prevzela vlada Južne Avstralije. Našo vlado in slovensko kulturo bo zastopal minister za kulturo Sergij Pelhan, ki se bo srečal tudi z ministrom za kulturo vlade Južne Avstralije. Minister bo imel več razgovorov s predstavniki slovenskih organizacij ter predavanje o vlogi kulture v samostojni Sloveniji. Slovenci iz Južne Avstralije so k odprtju razstave, ki predstavlja enega izmed pomembnejših dogodkov v zgodovini slovenskega izseljenstva v Avstraliji, povabili tudi predstavnike slovenskih društev v drugih avstralskih zveznih državah. Nekatera slovenska društva so že izrazila željo, da bi razstavo preselili tudi v druga slovenska središča v Avstraliji. PR

VABILO NA RAZSTAVI

Jože Marinc: Deseti mesec, 1993, mešana tehnika

Janez Logar: Bežeča pokrajina, Brtonigla 1987, akvarel (Foto: B. P.)

IZ TUJIH GLEDALIŠČ

Izmenjave

Tri leta star eksperiment US/Netherlands Touring & Exchange Projekt združuje tri nizozemske gledališke, profesionalne, inventivne in mednarodno priznane skupine in stiri sorodne ameriške partnerje. Njegov namen je v izmenjavi stikov med različnimi umetniškimi okolji in raziskavi možnosti za dolgoročno obojestransko korist. Ameriški partnerji (Baltimore Theatre Project, Annenberg Center, 7 Stages in Theatre for the New City) so izbrali tri nizozemske skupine (Onafhankelijk Toneel, Truus Bronkhorst in Stuffed Puppet Theatre), ki so svoje gostovanje zacele v sezoni 1992/93, ga nadaljevale sezono kasneje, zaključile pa ga bodo s sezono 1994/95. V obdobju od januarja do maja 1994 bodo v ZDA predstavili Happy Endings (Onafhankelijk Toneel), Bloed (Truus Bronkhorst) in Kamer 5 (Stuffed Puppet Theatre). Sčasno bodo organizirali tudi svoje delavnice.

»Gledališki filozof«

Dramaturg Dieter Sturm je postal nosilec Kortnerjeve nagrade za leto 1993. Njegovi predhodniki so bili Andra Breth (1987), Peter Zadek (1988), Rolf Boysen in Thomas Holtzmann (1989), B. K. Tragelehn in Einar Schleef (1990), Kurt Hübner (1991) in Gert Voss (1992). Dieter Sturm, soustanovitelj Berliner Schaubühne, literarno-zgodovinski raziskovalec dramaturške umetnosti, spodbujevalec režiserjev, igralcev in avtorjev, je človek izrednega zgodovinskega spomina za prihodnost gledališča. Svoje misli in besede je izoblikoval s poseganjem na najrazličnejša področja znanosti, tako etnologije, geografije, globinske psihologije. Dramaturgija zanj ni konceptualni pogovor, ampak raje veliko potovanje, odprtje teksta za oči, ki ga je treba preživeti, preden se delo in igralca postavi na oder.

Mednarodni plesni teden na Dunaju

Deseti mednarodni zimski plesni teden Dunaj '94 je potekal od 5. do 13. februarja. Na njem je sodelovalo 32 mednarodno priznanih skupin s 75 seminarji in delavnicami s področij klasičnega, modernega, sodobnega plesa, jazza, stepa, etničnih plesov, improvizacij in kreativnega dela, uvajanja v gibanje, plesa za otroke, invalidne osebe in glasbe.

Priprava S.D.

JANEZ LOGAR: AKVARELI. Galerija Krka, Ljubljana, Dunajska 65. Na ogled je 27 akvarelov, posvečenih istrski krajini, nastalih med 1982 in 1993. Postavitev: avtor, Boris Cesen, (brezplačen) spremni tekst Janez Mesesnel. Odprto do 30. marca (od ponedeljka do petka med 8.-17. uro). Prost vstop.

Akademski slikar Logar je diplomiral 1965 na ljubljanski ALU pri prof. Maksimu Sedeju, samostojno razstavlja od 1968: »Brtonigla je name naredila neverjeten vtis. Znašel sem se v šestnajstem, sedemnajstem stoletju, v zapuščenem kraju, sredi redkih domaćinov, njihove neverjetne dikcije, ogromnih, kolosalnih belih volov z zlatimi krogli na konicah rogov... Danes je to v razsulu. Vsaj v istrskem obalnem pasu je nastala nekakšna novokomponirana kultura, a zame ima Istra še vedno tisto nekdanjo mitološko razsežnost. Zdaj se pred urbanizacijo umikam v neposkodovane dele krajine. Pri akvarelu je bistveno, da ne dopušča popravkov, celoten načrt zanj moraš imeti vnaprej v glavi. Zadnjo plast gora pod nebom naslikas najprej, ko pa je delo končano, mora dajati vtis, da je zadaj. Pokrajino v bistvu nekako luscis po plasteh. Zanj je v bistvu pomembno to, da je likovno čista, vsebinsko zanimiva; skratka, da prenaša gledalcem tisto energijo, ki je likovnika napotila, da se je je lotil.« (V. U.)

Whitney Houston je osvojila dva grammyja....

Rock'n'roll »zabava«

LJUBLJANA - V prodajalni plošč Dots records in v sosednjem lokalu (restavraciji) Plava laguna se je v torek zvečer odvijalo praznovanje v čast pričakovanja podelitve grammyjev, ki so ga s svojo prisotnostjo popestrili nekateri slovenski muzikanti, njihovi prijatelji in znanci, vodja zabave in organizator pa je bil lastnik omenjene trgovine in pevec Tomaz Domicelj. Direktor je imel nekajminutni govor, kot vrhunec večera se je dogodilo odkritje »spomenika rock'n'rollu«, oziroma odkritje glasbenega igralnega avtomata - Wurlitzerja.

(V. S.)

Tomaz Domicelj ob spomeniku rock'n'rollu (Foto: J. S.)

Življenje posvečenih

Morda ni naključje, da fotograf Joze Suhadolnik zajema v svoj objektiv življenje posvečenih. Bitja, ki jih vidimo na tej razstavi, sodijo prav v vrh privilegirane družbe. Med njimi ni nihče iz vrst beracev, klošarjev, potepuhov, pijancev, neokusno oblečenih, zanemarjenih in zapacanih. Skoraj vsi so takšni, kot da bi ta hip zapustili lepilni salon in stopili pred množico, ki jim evforično ploska. V gledališču življenja so v prvi vrsti in v osrednji loži. Toliko protokolarnih ljudi kot obkroža njihovo varnost in življenje, imajo samo se VIP osebnosti. Pa vendar niso politiki, niso znanstveniki, umetniki, sportniki, vojskovodje ali vojaki. Njihovo gibanje je omejeno, dovoljeno jim je le tisto, kar jim pripada. Ko zbolijo, je del družbe zaskrbljen in včasih tudi nemoten. Vsi se zavedajo plemenite rodbine, vendar se včasih razblini tudi modra kri. Ta bitja so last dvonogih lastnikov. Ti jim prisluhnejo, dovolijo si, da nanje vpijejo, spet milostno pogladijo, pa tudi udarijo, tako da postanejo preplašeni, besni, zahrbtni, napadalni. Bitja so takšna kot tisti, ki jim je življenje posvečeno. Joze Suhadolnik je fotograf. Življenje posvečenih ga zanima. Gledano iz kateregakoli zornega kota pa je takšno življenje tudi težko ujeti v fotografski objektiv. Kajti marsikdo živi pred časom. Letos je po kitajskem horoskopu leto zelenega psa. Kaj pa reinkarnacija?

Slavko Kvas

P. s.: Razstava bodo odprli danes v prostorih časopisa Kmečki glas, Robbova 14 ob 20 uri.

POP GLASBA / NAGRADE GRAMMY ŠESTINTRIDESETIČ

Nepričakovani zapleti prekinjali prireditev

Nagrajenci tudi U 2, Frank Sinatra, Toni Braxton, Dwight Yoakum, Meat Loaf in še več drugih

NEW YORK - V torek so tu že 36. podelili nagrade grammy. Bleščečo prireditev so nekajkrat prekinili nepričakovani zapleti. Whitney Houston si je s pesmijo I Will Always Love You (Vedno te bom ljubila), naslovno skladbo filma The Bodyguard (Telesni strazar), prislužila najprej grammyja za najboljši ženski vokal, nato pa se za ploščo leta.

Whitney je prodala kar 11 milijonov izvodov svoje plošče, s tem pustila konkurenta Stinga in Billyja Joela daleč za seboj ter se postavila ob bok ploščama z glasbo iz Saturday Night Fever (Vročice sobotne noči) in Dirty Dancing (Umazanega plesa). Sting je dobil tri nagrade, in sicer za najboljši moški vokal v pesmi If I Ever Lose My Faith (Ce bom kdaj izgubila vero), preostali dve pa za album Ten Summoner's Tales (Deset selovih zgodb). Nagrado za najboljši alternativni album je prejela skupina U2 za Zooropo, Bono pa je v kratkem govoru ob sprejemu nagrade povzročil pravi skandal, ker je uporabil prepovedano besedo na "F". Kasneje se je opravičil. Franku Sinatru so stopile solze v oči, ko ga je ob prejemu nagrade za živečo legendo z ovacijami pozdravilo 4.000-glavo občinstvo, toda njegov ganjeni govor so predčasno prekinili s sklopom reklam. V odgovor na to blamazo je Billy Joel prekinil

izvajanje svoje skladbe The River of Dreams (Reka sanj), pogledal na zapestno uro in dejal: "Minevajo dragocene minute časa za oglaševanje...Dolarji, dolarji, dolarji..." Nato se je nasmehnil in igral naprej. Pevka Toni Braxton je premagala Whitney in bila nagrajena kot najboljša ženska rhythm&blues pevka ter najboljša nova umetnica, pevec Dwight Yoakum pa kot najboljši moški country vokal za sklabo Ain't That Lonely Yet (Nisem se tako osamljen). Rocker Meat Loaf je pobral nagrado za najboljši moški rock vokal za I'd Do Anything for Love (But I Won't Do That) (Storil bi vse za ljubezen, razen tega). Natalie Cole je prejela nagrado za najboljšo jazz vokalistko po tem, ko je bil pred dvema letoma nagrajen njen album Unforgettable (Nepozabno). Z jazzovskega področja so nagrade prejeli še pokojni Miles Davis za skupni projekt s Quincyjem Jonesom Miles and Quincy Live at Montreaux, saksofonist Joe Henderson za najboljši jazzovski instrumentalni solo pri Miles Ahead ter za album So Near, So Far (Tako blizu, tako daleč) in Pat Metheny za najboljšo sodobno jazz izvedbo The Road to You (Pot k tebi). To je že Patov deseti grammy. Tri nagrade pa je dobil tudi album The Complete Billie Holiday on Verve, med drugim za najboljši zgodovinski album.

(Reuter)

... Sting pa kar tri (Telefoto AP)

FILM / SPIELBERGOV SCHINDLERJEV SEZNAM

Nemška premiera je sprožila nove polemike o krivdi, nacizmu in drugi vojni

PARIZ/BONN - Ameriški filmski režiser Steven Spielberg se je ta teden sestal s predsednikom Francoisom Mitterrandom, je v petek sporočil predsedniški urad. Spielbergov novi film Schindlerjev seznam (Schindler's List), ki je nominiran za oskarja, ta teden prihaja v francoske kinematografe. Spielberg je po pogovoru poudaril, da je treba francosko mladino seznaniti s holokavstom in nacizmom in ji omogočiti, da se čustveno vzivi v dogajanje med letoma 1939 in 1945. Mitterrand, intelektualac z iskrenim zanimanjem za kulturo, je lani uspešno izbojeval, da so kulturne dobrine, vključno s filmom, izvzete iz GATT-ovega splošnega sporazuma o trgovini in carinah.

Film o Schindlerju, vojnem dobickarju, zenskarju in alkoholiku, ki je med vojno rešil 1.200 Židov pred holokavstom, prihaja te dni tudi v nemške kinodvorane in ob tem vzbuja mešane občutke. Premiero v Frankfurtu am Main je podprla Centralna židov-

ska skupnost v Nemčiji, varnostne ukrepe pa so zaradi pričakovanih nemirov močno zaostrili. Večina tehnikov je Spielbergovo črno-belo dramo navdušeno pozdravila. Nemški tisk filmu napoveduje velik uspeh na podelitvi oskarjev 21. marca, podrobneje pa so javnosti predstavili tudi - doslej precej neznan - Schindlerjev življenjepis. Vsekakor je torkova premiera filma v Nemčiji sprožila nove polemike o krivdi, o nacizmu in o drugi svetovni vojni. Spielberg se je sestal tudi z nemškim kanclerjem Kohlom. Ljudje, ki so vihali nos nad dinovzavi v Jurskem parku in vesoljskimi fantazijami v E.T.-ju, se zdaj sprašujejo, zakaj je zgodbo o heroizmu posameznika med vojno posnel hollywoodski režiser in ne nemški. Po drugi strani si je nemški producent Artur Brauner kar 18 let prizadeval za državno finančno podporo pri snemanju Schindlerjeve zgodbe, a so ga zavračali, ker se jim je scenarij zdel preveč neverjeten in senzacionalen.

Podobnega mnenja je tudi Will Tremper, 65 - letni filmski kritik konzervativnega dnevnika Die Welt, ki ga še noben film ni tako razjezil. Zdi se mu tudi, da so seksualni prizori med SS-ovci in židovskimi dekleti izvitvi iz trte, kajti "iti v posteljo z Židom je pomenilo mešanje raso čiste krvi z nečisto."

V Jordaniji bodo film po vsej verjetnosti prepovedali, razlog za to pa je nedavni krvavi pokol Palestincev v Hebronu. »Ce film poudarja predvsem simpatije do Židov, ga ne bomo dovolili zaradi situacije po hebronskem pokolu. Kako naj nasi ljudje izkazujejo sočutje do Židov, ce Židje nimajo nobenega sočutja z Arabci, " je povedal član sveta, ki izdaja dovoljenja za predvajanja filmov v Amanu. V Tel Avivu so Židje film navdušeno pozdravili, ceprav prinaša tudi mnoge grenke spomine na njihovo trpljenje med vojno. Kritiki so mnenja, da film odkriva pomembno poglavje židovske zgodovine.

(Reuter)

S. Spielberg, njegova žena K. Capshaw in nemški predsednik R. von Weizsaecker (AP)

Najbolje prodajane leposlovne knjige v februarju

V preteklem mesecu se je največ potencialnih bralcev odločilo za izvirno domače leposlovje, med avtorji, katerih dela so bila deležna največjega zanimanja, pa so Boris Pahor, Marjan Tomsic, Tamara Doneva, Mate Dolenc, Vladimir Bartol, Alojz Ihan in Marusa Krese. Med prevedenimi deli prevladuje zanimanje za dela Barbare Victor, Tima McGirka, Raymonda Queneauja in Daniela Barnes.

Knjigarna Drava, Paulitschgasse 5-7, Celovec

1. Boris Pahor: Vila ob jezeru, Mohorjeva družba 1993
2. Mate Dolenc: Rum in sah, Mladinska knjiga, 1993
3. Peter Handke: Se enkrat o deveti deželi, Wieser, 1993
4. Marjan Tomsic: Glavo gor uha dol, Mihe-lac, 1993
5. Marusa Krese: Postaje, zal. Drava, 1992

Dom knjige, Pristaniska 5, Koper

1. Marjan Tomsic: Zrno od frmentona, Cankarjeva založba, 1993
2. Thomas Bernhard: Secnja, Cankarjeva založba, 1993
3. Raymond Queneau: Moj prijatelj Pierrot, DZS, 1993
4. Ian McEvan: Otrok o pravem casu, Mladinska knjiga, 1993
5. Andrej Bitov: Puskinov dom, Mladinska knjiga, 1993

Knjigarna založbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Barbara Victor: Brez bolečine, Mladinska knjiga, 1994
2. Janko Glazar: Pesmi, Obzorja, 1994
3. Tim McGirk: Gala, Dalijeva pregressna muza, Cankarjeva založba, 1993
4. J. Slocum: Sam z jadnico okoli sveta, Rex d. o. o., 1993
5. Zlata Vokac: Knjiga senc, Obzorja, 1993

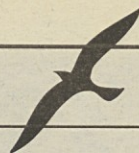
Knjigarna Karantanija, Stari trg 21, Ljubljana

1. J. Barnes: Flaubertova papiga, zal. Obzorja, 1988
2. D. M. Thomas: Ararat, zal. Obzorja, 1991
3. G. Grass: Podganka, zal. Obzorja, 1990
4. V. Nardin: Prehod, zal. Karantanija, 1994
5. C. Ahmatov: Tnalo, zal. Obzorja, 1989

Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. Tamara Doneva: Dnevnik gospe Angele, zal. Mondena, 1994
2. Alojz Ihan: Ritem, Wieser, 1993
3. Barbara Victor: Brez bolečine, Mladinska knjiga, 1994
4. Boris Pahor: Odisej ob jamboru, Lipa, 1994
5. Vladimir Bartol: Zakrinkani trubadur, Slovenska matica, 1993

Vanda Straka

EVROPSKA UNIJA / PO SPREJEMU FINSKE, AVSTRIJE IN ŠVEDSKE

Sreča po stotih urah brez spanja

Norveška se bo pogajala še prihodnji teden

V torek ponoči je pogajalcem Evropske unije in Avstrije uspelo skleniti kompromis, s katerim so se tudi nasi severni sosedi odprla vrata v Bruselj. Evropski komisar Hans van den Broek je ob tem vznemirjen dejal: »Se nikoli nisem bil tako srečen po stotih urah brez spanja.« Pogajanja so se zaključila in zdaj se začne ratifikacija: 815-članski parlament bo maja odločil o sprejemu novih članic, preden se bo junija podal na nove volitve. Avstrija, Švedska in Finska pa morajo na referendumu dobiti potrditev svojih državljanov, da si res želijo v EU. Norveška se bo pogajala še naprej in grški minister za evropske zadeve, ki je vodil pogajanja, je prepričan, da bo tudi Norveška ujela majsko glasovanje Evropskega parlamenta.

EU so pogajanja popolnoma izčrpala, zdaj pa jo čaka še naporno delo, saj mora svoje delovanje prilagoditi novim razmeram. Avstrija, Švedska in Finska so bogate države z majhnim šte-

vilom prebivalstva, zato bi jih EU lahko vključila medse brez radikalne reorganizacije. Bolj zapleteno bo z drugimi državami, ki že navajajo svoj prihod: Turčijo, Ciprom, Malto, Cesko, Slovaško, Poljsko in Madžarsko, ki je včeraj dobila vsa zagotovila nemškega kanclerja Helmuta Kohla, da ji bo pomagal pri pogajanjih in zanjo v Bruslju zastavil svojo besedo. Budimpešta bo že aprila vložila prošnjo za sprejem v EU.

V enem desetletju se EU lahko spremeni v kaotično organizacijo, z nestrastno izjemami na tem ali onem področju, s pravico veta, ki jo države uveljavljajo brez pomislekov, in z neznanskim birokratskim aparatom, ki samega sebe lovi za rep. Medvladna konferenca, ki jo je maastrichtska pogodba predvidela za leto 1996, bo morala rešiti vse težave in vzpostaviti trden in jasen sistem delovanja. Mnoge države, se bolj pa bruseljski uradniki, se sprašujejo, če je sploh pametno čakati tako dolgo. Britanci in Španci so seveda za to, saj so

Grški minister Papuljas je storil vse, da bi prepričal Norvežane (AP)

glasovi v Ministrskem svetu razporejeni tako, da blokirajo manjšine, zato nove članice ne bi prišle do odločilne besede. Ministrski svet trenutno deluje tako, da lahko Britanci, Nemci, Danci ali Nizozemci blokirajo protekcionistične zahteve drugih držav. Tudi Španija, Italija in Grčija lahko v Ministrskem svetu kljubujejo željam razvitega severa. Z novimi članicami bodo razmerja v tem svetu se bolj zapletena, zato morata sploh ne bo sposoben sprejemati novih zakonov in odločitev.

Evropski parlament v Strasbourgu, ki se boji, da bo povsem izgubil veljavo, je predlagal, da bi okrepili njegovo moč. Države članice bi imele tako v Ministrskem svetu le po en glas, odločitve pa bi sprejemali z dvojno večino: za bi morala glasovati več kot polovica članic in predstavljal bi morale več kot polovico prebivalstva EU. Nekatere bolj delikatne odločitve, na primer sprejemanje proračuna, bi zahtevale še več glasov za.

Evropska unija je že zdaj zmeda pogodb, sporazumov, pristopnih izjav, deklaracij in podobnega papirnatega balasta. Deluje se teza vo in pri vsakem zahtevnejšem vprašanju ji spodnasa tla pod nogami. Pravna osnova EU se vedno temelji na pariški pogodbi iz leta 1952, ko so ustanovili Evropsko skupnost za premo in jeklo. Evropski parlament ima omejena pooblastila, v Ministrskem svetu pa zvončkljajo glasovi veta, uglaseni na nacionalne interese. Maastrichtska pogodba, ki jo so ratificirali s peklenskimi mukami, predvideva, da se vse države članice razvijajo enako hitro. To je na evropsko pot postavilo cel kup zaprek, sprožilo zahteve po izjemah in zvišalo odstotek tveganja celotnega evropskega podjetja. Evropska ustava, o kateri sanjajo mnogi, bi razčistila vsaj nekatere prežitke v dolocilih, vendar je že pot do nje zapletena. Včeraj, ko je bilo le ducat, se je to zdelo preprosteje kot danes. Morda je v ducat res ceneje.

Ana Kovac

NOVICE

Južnoafriški parlament sprejel ustavna dopolnila

KAPSTADT - Južnoafriški parlament je včeraj sprejel vrsto ustavnih dopolnil, s katerimi naj bi temopolte konzervativne in belske skrajneze prepričal, naj se udeležijo prvih večrskih in demokratičnih volitev. Omenjena dopolnila so predstavniki združenih konzervativnih sil - Konzervativne stranke skrajne belske desnice in Inkathe, stranke plemena Zulu - zavrnili. Zveza, ki zavrača novo ustavo, vladi očita centralizem, voditelj Inkathe Buthelezi pa je včeraj zagrozil z odcepitvijo province Natal. »Kraljestvo Kwazulu je treba ločiti od ostale Južne Afrike,« je izjavil na zboru plemena Zulu v Ulundi. Nova dopolnila ustave, ki bodo začela veljati dan po volitvah, 29. aprila, predvidevajo krepitev oblasti devetih pokrajin v državi. (dpa, STA, Telefoto AP)

Zračni napadi na begunce

NAIROBI - Letalske sile Sudana so v torek po treh tednih premirja znova začele bombardirati mesta in begunska naselja na jugu Sudana, sporočajo predstavniki Združenih narodov v Nairobiju. Najbolj prizadeto je mesto Nimule in bližnje begunsko taborišče ob meji z Ugando, kjer je približno 30 tisoč beguncev. Predstavniki Združenih narodov je izjavil, da je sudanska vojska do zdaj napadala le upornike, tokrat pa je prvič neposredno napadla civilne objekte in pri tem ubila dvanajstletno dekletko, več ljudi pa je ranila. (dpa)

Gruzijski parlament potrdil vstop v SND

TBILISI - Gruzija je včeraj formalno izrazila pripravljenost za vstop v Skupnost neodvisnih držav. Parlament v Tbilisiju je namreč s 124 glasovi za in 51 proti izglasoval vstop v SND. Pred stavbo parlamenta pa je proti pridružitvi demonstriralo približno 2000 pripadnikov opozicije. (STA, dpa)

BLIŽNJI VZHOD / VSE HUJŠI SPOPADI

Zasedena ozemlja se spet vnemajo

Neznanec streljal na Žide v New Yorku

JERUZALEM, NEW YORK - Izraelske cete so ubile najmanj dva Palestinca, 60 pa jih je bilo ranjenih v obračunih med vojaki in mladino, oboroženo s kamernjem, potem ko je vojska prebivalcem končno dovolila, da so se oskrbeli s hrano.

Poskus vojske, da bi nekoliko razelektrila ozračje ter prebivalcem dovolila nekoliko svobodnejše gibanje in oskrbo z živili, se je popolnoma izjalovil. Pobesneta množica je pridrla na ceste in se oborožila s kamenjem, s katerimi se je spravila nad vojske. Palestinci pravijo, da je nasilje v Hebronu, ki je že zahtevalo življenje mladega Arabca, zdaj resnejše kot nemiri, ki so izbruhnili po petkovem pokolu. Vojaki so ubili tudi nekega arabskega mladeniča v Jerihu. V okrajne bolnaisnice v Hebronu so pripeljali že približno 60 ljudi, ki so bili ranjeni v zadnjih spopadih. Do židovsko-arabskega obračunavanja je prišlo tudi na Brooklynskem mostu v New Yorku, kjer je neznani storilec streljal na avtobus z židovskiimi solarji. Enega je ubil, stiri pa ranil.

Izraelski zunanji minister Simon Peres je povedal, da si Izrael prizadeva obnoviti pogovore s PLO, potem ko jih je ta organizacija po petkovem pokolu prekinila.

Izrael se je strinjal, da bodo Palestinci na ozemljih, kjer naj bi uvedli samoupravo, zadržali mednarodne sile, vendar skoraj polovica Palestincev ne živi na teh ozemljih.

Grški zunanji minister Karolos Papuljas se bo po srečanju z Arafatom v Tunisu na svoji poti v Jordanijo ustavil v Izraelu. S Peresom naj bi se sestal v sredo in mu prinesel Arafatovo sporočilo. (Reuter)

Arafat se je včeraj v Tunisu srečal tudi s posebnim ruskim odposlancem Ivanovim (Telefoto: AP)

O čem pišejo drugje po svetu

»Skrajneži so prepričani, da je umor Palestinca pravica vsakega Izraelca. Celoten arabski svet, ne samo Palestinci, bi moral po tem grozovitem pokolu privoliti v resitev spora na zasedenih ozemljih. Prebivalce, ki uporabljajo orožje brez strahu pred posledicami, je treba razorožiti. Dejstvo, da želijo nekateri nečloveški zločin pripisati motenemu židovskemu oficirju, samo potrjuje palestinsko zahtevo po izselitvi Židov z zasedenih ozemelj, saj ogrožajo mirovna pogajanja. Mednarodno javnost pozivamo, naj sprejme odločne ukrepe za zaščito palestinskega prebivalstva, saj lahko popustljivost pripelje do ponovnih zločinov.« (Al-Akhbar, Kairo)

»Rezultat pogajanj z EU je verjetno največji uspeh finske zunanje politike po drugi svetovni vojni. Čeprav je bilo morda videti, da je Finski najpomembnejše kmetijstvo, se je v resnici pogajala o svoji vlogi v novi Evropi. Zdaj ko je dosegla svoj cilj, je sodelovanje v evropskih političnih in gospodarskih tokovih v njenih rokah.« (Helsingin Sanomat, Helsinki)

»Sporazum o cenah mleka in regionalnih skladih, ki sta ga Švedska in EU podpisali 1. marca, ne bo dobil pomembnega mesta v švedski zgodovini. Evropska unija ni aparat vladanja ali subvencioniranja; njen cilj je namreč odpraviti najrazličnejše regulativne in subvencijske sisteme, ki omejujejo svobodno konkurenco, gospodarsko obnovo in rast. »Izgubljam pravic do samoodločanja,« menijo kritiki Evropske unije. »Dobivamo vpliv v Evropi,« menijo zagovorniki. Pravzaprav bo Švedska pridobila, čeprav se bo morala odpovedati nekaterim dosedanjim pooblastilom.« (Dagens Nyheter, Stockholm)

»Zdaj ko nas življenje sili, da panično iščemo izhod, ko nastaja nov totalitarni režim, je treba oblikovati nov propagandni sistem, da bi nekdo lahko obdržal oblast. Del opozicije se namreč še vedno hoče mascevat. Zato je vsak poskus, da bi v državni vrh postavili primernejše ljudi, nemudoma označen kot želja po moči in oblasti. Bodo tisti, ki stremijo za oblastjo, ljudi tudi tokrat povlekli za nos?« (Pravda, Moskva)

»Švedski, finski in avstrijski politiki so že dokazali, da so njihove države dovolj »zrele« za vstop v Evropsko unijo, to pa bodo morali zdaj storiti se volilci. Če bodo preveč zavlačevali, jim bodo politiki gotovo očitali danski maastrichtski »ne«. Danci so morali se na drugem referendumu dokazati, da sporazuma nočejo. Pozor pred napadnimi potezami torej! V igri je prihodnost celine. Res je, Unija ima kaj priigrati. Ponuja združeni trg, izenakačuje vpliv Severa in nepredvidljivega Juga, v svetovnem koncertu pa lahko nastopa le tako okrepljena. Toda ali bodo ti argumenti prepričali narode?« (La Tribune, Pariz)

DANES PO SVETU

BONN - Nemski parlament razpravlja o gospodarskem položaju v državi

PARIZ - Srečanje obrambnih ministrov Poljske, Nemčije in Francije

MOSKVA - Zasedanje ruske vlade

KIJEV - Rusija ustavi dotok plina Ukrajini

PRAGA - Srečanje visokih uradnikov Evropske konference o varnosti in sodelovanju

RUSIJA / NEKDANJI PODPREDSEDNIK MIRI LJUDI

Oktobrski pučist ne skriva političnih ambicij

Ruckoj bo kandidiral na predsedniških volitvah l. 1996

MOSKVA - Nekdanji ruski podpredsednik Aleksander Ruckoj, ki so ga izpustili v soboto, je ljudi pozval, naj se pomirijo. Ruckoj je v prošnji, naslovljeni na vse Ruse, kritiziral »neodgovorne blebete, nepošteno politiko in novinarje« ter od njih zahteval, naj končno prenehajo »histerično groziti z državljansko vojno«.

Ruckoj se vedno meni, da so oktobrski uporniki le izpolnili svojo domoljubno nalogo, namreč obrambo demokracije in ustave. Ruckoj ne skriva svojih političnih ambicij in bo čez dve leti kandidiral za predsednika. Revolucionar, ki ga je oprostila дума, bo storil vse, kar je v njegovi moči, da bo »iztrebil sramoto in nesložnost«.

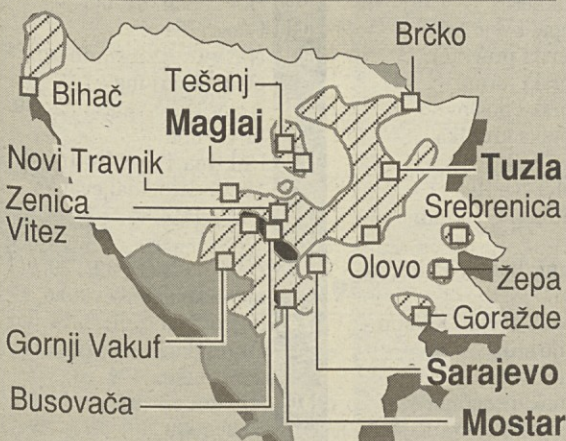
(AFP)

Ruckoj bo storil vse, da bo »iztrebil sramoto in nesložnost«

Muslimani
 Hrvati
 Srbi
 Frontna črta

Dogajanje v Bosni

■ Bosanski Srbi se strinjajo z odprtjem letališča v Tuzli, ki so ga v ponedeljek še obstreljevali.

■ V muslimanskem mestu Maglaj še vedno potekajo boji. Bosanski radio poroča, da je bilo med napadom srbskega topništva ubitih sedem civilistov, 16 pa je ranjenih.

■ Predstavniki ZN, ki nadzorujejo umik srbskega topništva iz okolice Sarajeva - to so zahtevale sile Nata - priznavajo, da se soočajo s težavami. Poročila navajajo, da je prišlo do streljanja z mitraljezi severozahodno od mesta, dejavni pa so tudi srbski ostrostrelci.

■ V Mostarju so Muslimani in Hrvati med štiridnevni premirjem izmenjali vojne ujetnike.

Dogajanje po svetu

■ Bosanski Muslimani in Hrvati so se sporazumeli o ustanovitvi federacije, ki naj bi jo sestavljala ozemlja z večinskim hrvaškim oziroma muslimanskim prebivalstvom. Osrednja vlada naj bi bila odgovorna za zunanje zadeve, obrambo in gospodarstvo.

■ Pod ruskim pritiskom je vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić privolil v odprtje letališča v Tuzli. Povedal je, da bo prvo letalo, ki bo pristalo na letališču, rusko - pripeljalo bo humanitarno pomoč.

Vir: ZN

AP/Wm. J. Castello

Srbe konfederacija v načelu ne moti

BEOGRAD - Hrvasko-bosanski sporazum, ki sta ga obe strani podpisali v torek na pogajanjih v Washingtonu, je s srbskega stališča popolnoma sprejemljiva rešitev, je v izjavi za Tanjug povedala Biljana Plavšić, podpredsednica samozvane Republike srbske.

»To je zadovoljiva in pričakovana rešitev, saj muslimanska država v jedru Evrope za Zahod ni sprejemljiva, niti zelo majhna ne,« je dejala Plavšićeva. Po njenem mnenju bo hrvaško-muslimanski sporazum Srbov olajšal uresničitev njihovega cilja: združitev srbske države. »Srbska stran se bo temu sporazumu popolnoma prilagodila,« je izjavil Vladislav Jovanović, zunanji minister Jugoslavije. Dogovor dveh strani pa po njegovem mnenju ne bi prinesel miru, če bi ogrozil tretjo stran.

Po besedah ruskega zunanjega ministra Vitalija Curkina je Rusija zaradi podpisa sporazuma zaskrbljena, saj Hrvati in Muslimani zanj niso dobili srbskega soglasja. »S srbsko stranjo se nihče ni posvetoval. Rusija washingtonski sporazum skrbno preučuje, saj je pripravljena sodelovati z vsemi sprtimi stranmi,« je dodal Curkin. Bosanski Srbi so do sporazuma zadržani, morda celo previdni. Njihov voditelj Radovan Karadžić sporazum odobrava, vendar opozarja: »Če dogovor pomeni večji pritisk na Srbe, potem mu nasprotujemo.« V Moskvi, ki Srbe podpira, je Karadžić o domnevnem ameriskem hegemonizmu dejal: »Mislim, da nobena država ne bi smela imeti vodilne vloge pri izvajanju mirovnega procesa.«

(Agencije)

BALKAN / ZDRUŽENIM DRŽAVAM AMERIKE JE USPELO PREPRIČATI SOVRAŽNIKE

Hrvati in Muslimani privolili v morebitno skupno državo

Preliminarni sporazum sta v Washingtonu podpisala Silajdžić in Granić

WASHINGTON - Predsednik vlade BiH Haris Silajdžić in hrvatski zunanji minister Mate Granić sta v torek pozno ponoči po srednjeevropskem času v Washingtonu podpisala preliminarni sporazum, ki naj bi najprej privedel do konca sovražnosti med Muslimani in Hrvati v Bosni in Hercegovini ter do njihove skupne organiziranosti v federacijo, pozneje pa se do nekakšne ohlapne konfederacije med novo Bosno in Hercegovino (ki se nima imena) in Hrvasko.

Pri podpisovanju sporazuma sta bila navzoča tudi novi voditelj bosansko-hercegovskih Hrvatov Kresimir Zubak, vendar ne kot predstavnik dosedanje hrvaske državne formacije v BiH, imenovane Herceg-Bosna, in ameriski zunanji minister Warren Christopher, ki je botroval štiridnevni pogajanjem v Washingtonu.

O podrobnostih federalne ureditve in ustavi nove države se bodo Hrvati in Muslimani pogajali na Dunaju. Pogovori se bodo začeli jutri, trajali pa naj bi deset dni. Združene države Amerike, ki veljajo za pobudnika novih rešitev spora v Bosni in Hercegovini, so namepravale prvotno k sodelovanju privabiti tudi bosanske Srbe, pozneje pa so se zadovoljile zgolj z vplivom na območjih, kjer živijo Muslimani in Hrvati in ki predstavlja komaj tretjino ozemlja dosedanje BiH.

Ce se bosta Zagreb in Sarajevo res sporazumela, bo nova federalna država v osrčju Balkana razdeljena na kantone po vzoru

Belgije in Svice. Skupna centralna vlada bo odgovorna za zunanjo politiko, obrambo, gospodarsko politiko, trgovino in finance, kantonalne oblasti pa bodo nadzorovale policijo, izobraževanje, kulturo, socialne službe, radio in televizijo. Vsak minister skupne centralne vlade bo imel namestnika druge narodnosti, najmanj tretjino položajev pa naj bi dobili Hrvati.

Med pomembnejše točke sporazuma uvrščajo dogovor o bosanskem izhodu na morje. Nova federacija bo lahko uporabljala hrvaško pristanišče Ploče, Hrvati pa bodo imeli prost prehod čez doslej bosansko obalno mestoce Neum.

(AFP, Reuter, dpa)

Voditelj bosanskih Srbov Radovan Karadžić se je o novi tvorbi v BiH že posvetoval s podpredsednikom ruske vlade Vladimirjem Šumejkom (Telefoto: AP)

Ljudem ni jasno, kakšna naj bi bila konfederacija z Muslimani

ZAGREB - Čeprav je bilo podpis sporazuma med Hrvati in Muslimani mogoče predvideti, je bila to včeraj na Hrvaskem osrednja novica. Zaradi časovne razlike v dnevnem tisku se ni komentirjev, državna televizija in radio pa zaenkrat objavljata samo novice o tem dogodku. Uradna politika je zelo optimistična, vodilne opozicijske stranke pa zatrjujejo, da so prav one prve predlagale tako rešitev bosanske krize.

Med pogajanjimi so hrvaški mediji redno opozarjali na groznje z izolacijo in možne ukrepe proti Hrvatom, če na teh pogajanjih ne bi privolili v federacijo obeh narodov v BiH in ohlapno konfederacijo te zveze s Hrvasko. Hrvatski javnosti kljub številnim člankom na to temo se vedno ni jasno, za kakšno federacijo gre. Tanja Torbarina je za Globus cinčno napisala, da so »Hrvatje 900 let sanjali o lastni državi, zdaj pa bodo v njej pozdravljali s'selamun alejkum«.

Zadnjo besedo bo imel hrvaški sabor, slišati pa je tudi govornice o referendumu. V saboru ima večino HDZ in zato bodo washingtonski mirovni sporazum potrdili tudi s »podporo naroda«. Kritiki oblasti, med katerimi je tudi ugledni hrvaški izseljenec in zgodovinar Ivo Banac, na predsednika Tudmana naslavlajo javna vprašanja in zahtevajo pojasnilo, zakaj so se Muslimani in Hrvati spopa-

dali. Odgovor pa ni tako preprost, saj tudi do premirja med Muslimani in Hrvati ni prišlo po volji Tudmana ali Izetbegovića, temveč sele s posredovanjem ZDA. Tudman je v enem svojih nedavnih govorov jasno pokazal, da je končno dojel globalno politiko Zahoda in njegove geostrateške interese. Del javnosti meni, da Zahod ni zatajil Hrvatov, temveč jih je resil pred nadaljnjim srbskim mrcvarjenjem in neodločnostjo svetovne politike. Denarne ponudbe Zahoda so za Hrvate zelo mamljive, saj v njihovi državi proizvodnja in izvoz neprestano upadeta, domače banke se dusijo v nelikvidnosti, državna blagajna pa je prazna.

Rezultati javnomnenjskih raziskav kažejo, da večina ljudi podpira sporazum. V Globusovi anketi 44 odstotkov vprašanih dogovor podpira, 29, 7 odstotka mu nasprotuje, drugi pa ne vedo oziroma se nočejo opredeliti. Konfederacija BiH in Hrvasko podpira 45 odstotkov vprašanih, nasprotuje ji 29, 5 odstotka, večina pa meni, da bi se bilo mogoče vojni z Muslimani izogniti, če bi hrvaška oblast vodila drugačno politiko o BiH.

Za danes so najavili Tudmanov »nagovor ljudstvu«, ki naj bi postavljal piko na i podpisanemu sporazumu, v njem pa naj bi razložil tudi, kakšne bodo naslednje poteze hrvaškega političnega vrha.

Darko Pavičić

KOMISIJA OZN ZA ČLOVEKOVE PRAVICE / POROČILO POSEBNEGA POROČEVALCA

V Bosni kršijo človekove pravice vse tri strani

Mazowiecki je predlagal, da Slovenijo izločijo iz poročila, ki obravnava države nekdanje Jugoslavije

ZENEVA - Tadeusz Mazowiecki, posebni poročevalec Komisije ZN za človekove pravice, ki je peti teden zaseda v Zenevi, je predstavil več kot 50 strani dolgo poročilo o kršitvah človekovih pravic na območju nekdanje Jugoslavije.

Uvodoma je poudaril, da tokratno zasedanje Komisije časovno sovпада s prvo odločno in učinkovito mednarodno akcijo v BiH, ki pa ne zmanjšuje tragike življenjskih razmer na tem območju. Se vedno se namreč nadaljuje t. i. etnično čiščenje. Ko obsojamo storilce zločinov ne glede na njihovo narodnost, ne smemo pozabiti, je dejal Mazowiecki, da je to politiko spodbudilo bosansko-srbsko vodstvo, da jo se izvaja in da se ji ne namerava odpovedati. Se naprej prihajajo poročila o resnih kršitvah človekovih pravic Muslimanov in Hrvatov v Banjaluki in na drugih območjih, ki so pod nadzorom bosanskih Srbov. Nadaljujeta se topniško obstreljevanje civilnih objektov, ki

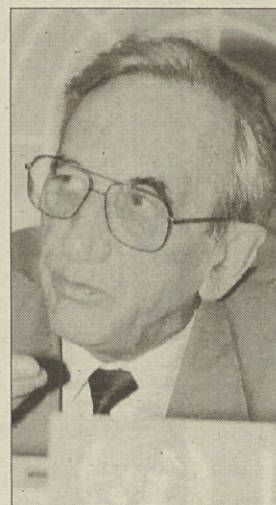
povzroča množične izgube civilnemu prebivalstvu, ter uničevanje verskih objektov in pokopališč. Čedalje več je beguncev, dejanske oblasti pa preprečujejo opazovanje kršitev človekovih pravic na območjih pod svojim nadzorom.

Tudi bosanski Hrvati izvajajo brutalno politiko etnične čiščenja. Mazowiecki je povedal, da prejema izredno vznemirljive informacije iz Mostarja, kjer so žrtve etnične čiščenja Muslimani in Srbi. Človekove pravice kršijo tudi na območjih, ki jih nadzorujejo uradne oblasti BiH. Te kršitve so včasih zelo drastične, na primer likvidacije v Malinah in Uzdolu.

Do resnih kršitev človekovih pravic, ki vključujejo samovoljne aretacije in diskriminacijsko ravnanje, prihaja tudi na območju Bihaca, samooklicane »avtonomne pokrajine zahodne Bosne«.

Na celotnem območju BiH je se vedno 3500 ljudi v zaporih in taboriščih. Zaporniki morajo delati v življenjsko

nevarnih razmerah, tudi na frontni crti. Človekove pravice kršijo vse strani, vpletene v vojno, je zatrdil Mazowiecki. Poudaril je tudi dejstvo, da je moralo dva milijona ljudi zapustiti svoje domove in da je njihova usoda neposredno odvisna od učinkovite humanitarne pomoči, ki jo ovirajo zlasti bosanski Srbi in bosanski Hrvati. Napadajo konvoje,

Tadeusz Mazowiecki (AP)

med vozniki in osebjem humanitarnih agencij so celo smrtno žrtve, dovoljenja za prihod konvojev pa zlorablja za izsiljevanje. Zato je tudi tokrat ponovil svoja priporočila, ki se nanašajo na varna območja, humanitarne koridore in odprtje letališča v Tuzli. Ti ukrepi bi tudi preprečevali spore med lokalnim in razseljenim prebivalstvom.

Takoj za razmerami v BiH se je Mazowiecki lotil resnih kršitev na območju ZRJ, zlasti na Kosovu, kjer so razmere izredno nevarne. Po njegovi oceni so se razmere v Sandzaku in Vojvodini nekoliko izboljšale, se vedno pa se nadaljujejo kršitve človekovih pravic etničnih in verskih manjšin. Poudaril je, da ZRJ ne dovoli vrnitve delegacij KVSE in odprtja pisarne Centra za človekove pravice. Kršitve človekovih pravic v ZRJ pa ne zadevajo samo manjšin. Resno je ogrožena svoboda govora, ki omejuje možnost demokratične opozicije. Begunci iz BiH mobilizirajo in posiljujejo nazaj na območja

pod nadzorom bosanskih Srbov. Temu pa je treba dodati še zelo težak ekonomski položaj v deželi, vključno z zlomom finančnega sistema, kar vpliva na življenjske razmere prebivalstva.

Tadeusz Mazowiecki je tudi tokrat obsodil nekatere najbolj grobe kršitve človekovih pravic na Hrvaskem, ki so z zajete v uradnem poročilu posebnega poročevalca. Kot neposreden odgovor na ugovore Hrvasko pa bi lahko steli naslednji stavek v nastopu Mazowieckega: »Rad bi poudaril, da vlada Republike Hrvasko dobro sodeluje s predstavniki mednarodnih organizacij, vključno s Centrom za človekove pravice. Vendar pripravljenosti za dialog doslej niso sledila učinkovita dejanja za preprečevanje kršitev človekovih pravic.«

Razveseljivo je, da je poseben poročevalec tokrat brez pritiskov Slovenije dejal: »Z zadovoljstvom predlagam izločitev Slovenije iz obravnave posebnega poročevalca.«

Darja Lavtžar

SLOVENSKI PROGRAMI

 SLOVENIJA 1	
09.00	Kroki, veliki krokodil, lutkovna igrica
09.30	Zadnji samorog, ameriski film
11.00	Z vrha, 4. epizoda angleske humoristične nanizanke
11.25	Nasa pesem '93, 6. oddaja: Domzalski komorni zbor
12.00	Analitična mehanika, 47/52 del nemske izobraževalne serije
12.30	Vrnitev k letalstvu: Oshkosh '93, dokumentarna oddaja
13.00	Porocila
13.05	Studio City, ponovitev
14.30	Video strani
15.05	Svet poroča, ponovitev
15.40	Osmi dan, ponovitev
16.25	Porabski utrinki, oddaja madzarske TV
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Živ zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Abc-itd, tv igrica
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, šport
20.05	Zarise
20.30	Neverjetni cetrtek: Neverjetne zgodbe: Na pomoč!, 7. oddaja
21.20	Tednik
22.10	TV dnevnik 3, VPS 2210 Sova
22.35	Hisa naprodaj, 21., zadnji del ameriske nanizanke
	Biti zaljubljen
23.05	China Beach, 4/17 del ameriske nanizanke
	Božić '67

 SLOVENIJA 2	
15.00	Video strani
15.30	Kinoteka - James Cagney: Bela vročica, ameriski cb film, 1949 Po zgodbi Virginie Kellogg Sova, ponovitev
17.25	Burleske Charlieja Chaplina, 14. epizoda am. cb nanizanke
17.50	China Beach, 3/17 del ameriske nanizanke
	Limbo
18.40	Ze veste
19.10	Poslovna borza
19.30	Dnevnik 2
20.05	Skrivnost mrtvih, 1/3 del angleske dokumentarne nadaljevanke
20.55	Umetniski večer: Pogovor z Ronaldom Harwoodom, angleskim dramatikom in predsednikom mednarodnega Pen kluba
21.55	Radko Polić - Damjan Kozole: Rojevanje Leara, slovenski igrano-dokumentarni film
23.00	Video strani

 KANAL A	
07.00	Borza dela
07.30	Video strani
09.00	MacNeil in Lehrer komentirata, oddaja v anglescini
10.00	Call Selection, ponovitev
10.35	CMT
11.00	Luč svetlobe, ponovitev 113. dela ameriske nanizanke
11.50	A-Shop
12.00	Spot tedna
12.05	Video strani
14.30	Borza dela
15.00	Video strani
16.05	A-Shop
16.15	Ustava, 10. del ameriske serije o državni ureditvi
17.15	Ameriskih deset, ponovitev glasbene oddaje
17.45	Luč svetlobe, 114. del ameriske nadaljevanke
18.30	Rock starine, ponovitev 55. oddaje
19.00	Porocila
19.20	A-Shop
19.30	Magnetoskop, glasbena oddaja
20.15	Drakula, 1. del ameriske serije, ameriski film
20.45	Mestni kavboji (City Slickers), ameriska komedija Igrajo: Billy Crystal, Daniel Stern, Bruno Kirby, Jack Palance in drugi; režija Ron Underwood.
22.45	Porocila
23.00	Rock starine, 56. oddaja
23.35	A-Shop
23.45	Spot tedna
23.50	CMT
00.30	Borza dela
01.00	Video strani

 KOPER	
18.00	Slovenski program

 KOROŠKA	
19.30	Čas v sliki

 RAI 1	
6.45	Jutranja odd. Unomatti-na, vmes dnevnik, 7.35 gospodarstvo
9.30	Dnevnik in nan. Cuori senza età, 10.00 dnevnik
10.05	Film: L'urlo dei Comanches (western, '58), vmes (11.00) dnevnik
11.45	Risanke: Calimero
12.00	Nan.: Blue jeans
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Znanstveni tednik
14.20	Dok.: Kvarkov svet
15.00	Nan.: Saranno famosi
16.00	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes risanke, nanizanke, zanimivosti
17.10	Nan.: Zorro
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik, snežne razmere
18.35	Variete: Fortunatamente insieme
18.45	Nan.: In viaggio nel tempo (i. Scott Bakula)
19.25	Aktualno: Oltre le parole
19.40	Variete: Miraggi
19.50	Vreme, dnevnik, šport
20.35	Variete: Miraggi
20.40	TV Film: I promessi sposi (kom., lt. '89, i. Solen-ghi-Marchesini-Lopez)
21.55	Film: Totò, Fabrizi e i giovani d'oggi (kom.)
22.55	Dnevnik
0.40	Dnevnik in vreme

 RAI 2	
6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.25	Oddaja za najmlajše
8.45	Jutranji dnevnik 2
9.05	Nan.: Lassie
9.30	Nad.: Quando si ama
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.20 Santa Barbara
14.00	I suoi primi 40 anni
15.10	Kronike v živo: Detto tra noi
17.15	Dnevnik, Iz Parlamenta
17.25	Pogum življenja
18.20	Sportne vesti
18.30	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme in dnevnik
19.55	Nogomet: Ajax-Parma (pokal pokalov)
21.55	Eurogol
22.10	Varjete: Indietro tutta! (vodi Renzo Arbore)
23.20	Dnevnik in vreme
23.35	Kosarka: Buckler- Glaxo; Benetton-Stefanel
0.15	Sport: SP v biljardu
2.00	Vreme in kino
2.10	Film: La morte non sa leggere (dram., '86)

 RAI 3	
6.45	Jutranja oddaja
7.30	Kulturni dnevnik Tortuga, od 9.00 oddaje dalje DSE
10.00	Idealna knjižnica
11.30	DSE - Parlato semplice
12.00	Dnevnik 3 iz Milana
12.15	Oddaje DSE: Parlato semplice, Viaggetto sul Po, Fisica nucleare
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Glasba: Orchestra!
15.15	DSE - Eventi
15.45	Sport: Derby, balinanje, rokostrelstvo, hokej na ledu
18.00	Dok.: Geo
18.35	Sport, Insieme, vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob, Una cartolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik
23.20	Sort: E' quasigol
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

 RETE 4	
6.30	Nanizanka, 7.15 La verità, 8.00 nad. Piccola Cenerentola
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 9.15 nad. Anima persa, 10.00 Soledad, Febbre d'amore, 11.45 Maddalena, 12.30 Celeste, 14.00 Sentieri, 15.00 Primo amore, 15.30 Principessa, 16.00 Camilla, vmes (11.30, 13.30) dnevnik
17.00	Kviz: La verità, 17.30 dnevnik
17.45	Rubrika o lepoti
18.00	Aktualno: Funari News, 19.00 dnevnik
20.30	Nad.: Cuore selvaggio (i. Eduardo Palomo)
22.30	Film: Blade Runner (fant., ZDA '82, i. H. Ford, R. Hauer), vmes (23.30) dnevnik

 CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.35	Variete: Le più belle scene da un matrimonio
14.00	Kviz: Sarà vero?
15.00	Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Variete: Striscia la notizia (E. Greggio, Ric)
20.40	Film: Mato grosso (pust., ZDA '92, i. S. Connery)
22.40	Predstavitve varieteja Scherzi a parte
23.10	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5
1.30	Lasciate un messaggio

 ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.30	O di qui o di là
11.00	Nanizanki
12.30	Odprti studio
12.45	Otroski variete
14.00	Odprti studio
14.30	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Smile
16.05	Nan.: I ragazzi della prateria, 17.05 Agli ordini papà
17.40	Sport studio
17.55	Nan.: Power Rangers, 18.30 Bayside School, 19.00 Il principe di Bel Air
19.30	Odprti studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke (vodi Fiorello)
20.35	Nan.: Beverly Hills, 21.30 Melrose Place
22.30	O di qui o di là
23.30	Sport: Tutto Coppe
0.30	Radio Londra

 TELE 4	
13.30	19.30, 22.25 Dogodki in odmevi
20.40	Film: Ombre rosse (western, '39, i. J. Wayne)

 MONTECARLO	
14.00	18.45, 20.25, 22.30 Dnevnik, 13.00 Sport
14.05	Film: Maria di Scozia
20.30	Film: Dick Tracy (kom., '90, r.-i. W. Beatty)
23.00	Film: Dillinger (krim., '73, i. Warren Oates)

 Koper	
16.00	Euronews - TV novice
16.10	»Rotocalco Nostrano«
17.00	Svet danes: »Evropa, kaj je to«
18.00	Slovenski program: Primorski forum
18.35	Primorska poslovno
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka
20.30	»Meridiani«, aktualna tema
21.30	Achtung Baby!, kulturna oddaja
22.00	Do konca sveta - Ko spregovorijo slike
22.15	TV dnevnik
22.30	Slovenski program: TV Poper, kabaretno-satirična oddaja
22.45	Ex Libris: Jurij Soucek: Smeh na odru

 Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
09.05	Zivalski raji
09.30	Zemlja in ljudje
10.30	Bela zenska v Kongu, pon. am. pustol. filma
12.15	Kompas, pon.
13.00	Čas v sliki
13.10	Mi
13.35	Družinske vezi
14.00	Big Valley
15.00	Otroski program
15.15	Captain Planet
15.50	Sanje o klovn, serija
16.35	Pierre in Isa, serija
17.10	Wurlitzer
18.30	Ljubezenska preizkusnja, serija
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Hribovski zdravnik, 12. del: Septembrska nevihta, 2. del
21.00	Pogledi od strani
21.15	Liebling Kreuzberg, serija
22.00	Ugrabitev, kanadska politična shrljivka, 1980
	Igrajo: Hal Holbrook, Van Johnson, William Shatner in drugi; režija George Mendeluk.
23.45	Cas v sliki
23.50	Vincentov prijatelj, francoska komedija, 1983

 Avstrija 2	
14.50	Tisot mojstrovin
15.00	Lipova ulica, serija: Priprave na poroko
15.30	V orlovi deželi, 6. del: Na meji življenja
16.15	Zveneca Avstrija
17.00	Risanke
17.15	Priti na psa, 1/6 del serije
18.00	Pri Huxtablovih: Tatinska sraka
18.30	Made in Austria
19.00	Regionalna porocila
20.00	Kultura
20.15	Sport
22.00	Vecerni studio
22.35	Literarni kvartet
23.55	Ludwig Van Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 1 v C-duru, op. 15

 Hrvaska 1	
08.00	Dobro jutro
10.00	Porocila
10.05	Dober dan, učenci
10.10	Geografija
10.35	Naravne znamenitosti otoka Lokruma
11.15	Ameriska anglescina, 39. in 40. del
11.35	Deklica iz prihodnosti, 12/24 del nadaljevanke
12.00	Porocila
12.05	TV-koledar
12.15	Divja vrtnica, 39/199 del mehiske nadaljevanke
12.40	Pujsovi dosjeji, 5/14 del angleske humoristične nanizanke
13.05	Ninočka, ameriski cb film, 1939
	Igrajo: Greta Garbo, Melville Douglas in drugi.
14.55	Monofon
15.30	Učimo se o Hrvaski: Naši likovni umetniki - Juraj Plancić
16.00	Porocila
16.05	Veseli glasbeni cetrtek, otroška oddaja
16.30	Kulturna zakladnica
17.00	Hrvaska danes
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 651. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Iz strankarskega življenja
20.55	Me je kdo iskal?, zabavnoglasbena oddaja
21.35	Porocila
21.40	Poslovni klub
22.25	Slika na sliko
23.10	Večer ob glasbi: Hrvaska komorna glasba
00.10	Porocila v nemščini
00.15	Sanje brez meja

 Hrvaska 2	
16.25	TV-koledar
16.35	Deklica iz prihodnosti, 12/24 del nadaljevanke
17.00	Skrivnosti, 56/65 del ameriske nadaljevanke
17.25	Načrt, 3., pon. zadnjega dela sved. nadaljevanke
18.15	Ekran brez okvira, pon.
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.15	Jackie Thomas Show, 16/17 del am. humoristične nanizanke
20.45	Največji zločini in procesi 20. stoletja, 12/26 del koproduk. dok. serije
21.20	Kamilična trata, 1/5 del angleske nadaljevanke
22.10	Vso pot domov, ameriski cb film, 1963
	Igrajo: Jean Simmons, Robert Preston, Michael Kearney in drugi; režija Axel Segal.

 Madžarska	
06.03	Jutranji program: Vaska TV
	Regionalni program
	Poslovne novice
07.00	Sončni vzhod, jutranji informativni magazin
09.00	Cez dan
09.30	Riviera, serija
10.30	Srečnež, nemska serija
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
15.10	Vaska TV
15.30	Izložba
16.00	Dnevnik
16.25	Telesport
16.58	Zunanje zadeve, serija
17.27	Koledar 1994
18.30	Stavimol, kviz
18.55	Otroski koticek
19.30	Dnevnik
20.10	Sosedje, 179. del
20.45	Madžarska polpreteklost, 17. del serije
21.40	Apropo - András Képes
22.40	Pismo Breznjevu, angleski film
00.10	Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 1 20.35
NEVERJETNI ČETRTEK - NEVERJETNE ZGODBE,
ameriška lutkovna oddaja

V oddaji Neverjetne zgodbe - Na pomoč se bo danes vrstilo pet resničnih zgodb o strahu in upanju. Dva prijatelja se bosta znašla v jami brez izhoda, priča bomo skrbi in strahu staršev za življenja malih nedonošenčkov, ropu v stanovanju, junakom gasilcem in reševanju deklice pred neznancem. Pridružite se torej zgodbam Neverjetnega četrtka!

2/5 RETE 4 22.30
BLADE RUNNER,
ameriški film, 1982

Režija: Ridley Scott, igrajo: Harrison Ford, S. Young, R. Runner in drugi.

Bivši policijski inšpektor mora ujeti štiri robote, ki so zbežali iz vesoljske kolonije, da bi podaljšali svojo omejeno življenjsko dobo. Pri tem se inšpektor zaljubi v lepo žensko, ki se pa izkaže kot nov, izboljšan model robota. Film je uspešno združil znanstveno fantastiko in kriminalko, gledalce pa privlači tudi odlična scenografija, melanholična pripoved in dobra igra.

TV SLOVENIJA 2 21.55
ROJEVANJE LEARA,
igrani dokumentarni film

Kralj Lear je naslov znamenite drame W. Shakespeara - po njej je nastal gledališki spektakel na odru Gallusove dvorane Cankarjevega doma, ki je imel preko 30 tisoč gledalcev. Vzoredno s predstavo je nastal tudi ambiciozen celovečerni igrano-dokumentarni film o Shakespeareovem, o Poličevem in Jovanovičevem Learu. Skratka, gre za tudi v svetu redek, pri nas pa sploh prvi film te vrste, film o gledališki predstavi, o njenem nastajanju, o ljudeh, ki zanjo in z njo živijo. Gre za metaforično filmsko predstavo, ki briše mejo med fikcijo in realnostjo, med gledališkim odrom in tistim okoli njega; med vojno, ki divja se dandanes, toliko let po nastanku te drame in mirom, ki je potreben, da ima umetnost sploh kakšen smisel. Psevdo dokumentarni film? Zgodba steče petinštrideset minut pred začetkom premiere Shakespeareove tragedije na največjem slovenskem odru; skozi asociativne zveze se vračamo nazaj in gledamo neštete podobe nastanka te predstave, pa tudi slišimo marsikaj... Kvazi igrani film? Kaj kmalu namreč začnejo posamezne gledališke vloge - liki iz predstave, uhajati z odra Cankarjevega doma v nenavaden, nedefiniran prostor fikcije (preshajajoče Cerknjsko jezero), v katerem se po petinštridesetih minutah premiera končno tudi zgodi. **Režiser:** Damjan Kozole, **scenarist:** Radko Polič, **direktor fotografije:** Mojmir Konič, **kostumografinja:** Bjanka Adžić-Ursulov, **tonski mojster:** Drago Kočis, **montažerka:** Ana Zupančič, **komponist:** Davor Rocco. V glavnih vlogah: Radko Polič (kralj Lear), Milena Zupančič (Norec), Rade Šerbedžija (Gloster) in ostali.

2/5 TV SLOVENIJA 2 15.30
BELA VROČICA
ameriški film, 1949

Scenarij: Ivan Goff, Ben Roberts po zgodbi Virginie Kellogg, **glasba:** Max Steiner, **direktor fotografije:** Sid Hickok, **režija:** Raoul Walsh, **igrajo:** James Cagney, Virginia Mayo, Edmond O'Brien, Margaret Wyckherly, Steve Cochran, John Archer, Wally Cassell, Mickey Knox, Fred Clark in drugi

Gre za prikaz morilskega, paranoičnega maminenga sinčka, specialista za najbolj drzne rope. Policija mu je ves čas na sledi, toda pravega dokaza za vse storjene zločine ne morejo dobiti. Morda se bo Hank Follou (Edmond O'Brien) agent policije vključil v delo tolpe in njihovega šefa. Najprej mora zato pridobiti njegovo zaupanje in prijateljstvo. Najboljša prilika za to je zapor, kamor mora Cody zaradi nepomembnih prestopkov, bo pa zaradi pomanjkanja dokazov tako kmalu na prostosti. Po skrbnih pripravah in trdem delu se začne zapirati past. Film je posnet v najboljši tradiciji gangsterskih filmov o tridesetih letih, le da je nasilje prikazano na nov povojni način. Ta kritična pripomba iz časopisa Time potrjuje Walshovo mojstrovino v režijskem prilagajanju času, ki je terjal vse večjo prepričljivost v najmanjših podrobnostih.

TV SLOVENIJA 2 / DANES OB 21.05

Ronald Harwood

angleški dramatik

Umetniški večer

Januarja se je v programskem terminu Umetniškega večera iztekla televizijska serija o zgodovini gledališča avtorja Ronald Harwooda, angleškega dramatika in romanopisca, ki je lani postal tudi predsednik Mednarodnega PEN-a. Naključje je hotelo, da se je gospod Harwood mudil v Ljubljani kot gost Slovenskega PEN-a

ravno ob izteku njegove serije na TVS. Povabili smo ga pred kamero in v pogovoru z novinarko Alenko Zor-Simoniti je razgrnil svojo življenjsko zgodbo, spregovoril o svoji usodni zaljubljenosti v gledališče ter odstrl pogled v svoj dramski in romanopisni opus ter v sodobno angleško dramatiko in gledališče na sploh. Značilnosti

svoje dramatike je podrobneje razložil ob primeru slovite igre Garderobier, ki jo v tej sezoni uprizarjajo tudi v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu. Seveda pa v pogovoru ni mogel mimo razmisljanj o vojni na ozemlju nekdanje Jugoslavije in o stalističih Mednarodnega PEN-a do teh, za današnji svet, usodnih vprašanj.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

06.00 Awake on the Wild Side; 09.00 Video; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.00 Pulse With Swatch; 22.30 Beavis & Butthead; 23.00 Ponovitve; 00.00 Partyzone

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 Paradise Beach; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 The Moneychangers, 5. del; 16.00 Drugačen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.30 E Street; 20.00 M.A.S.H.; 20.30 Full House; 21.00 Rescue; 22.00 L.A. Law; 23.00 Star Trek

PRO 7

05.35 Serije, ponovitve; 09.45 V oblasti drugih, kanadski tv film; 11.30 Roseanne; 12.00 Pri Huxtablovih; 12.30 Agentka s srcem, serija; 13.25 Dinastija, serija; 14.20 Hardcastle & McCormick; 15.20 Debelo je moderno; 16.25 Risanke; 17.55 Parker Lewis; 18.25 Krila; 18.55 Roseanne; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Morilci med nami, am. psih. triler; 22.05 Rollerboys, am. zffilm; 23.55 Poročila

PREMIERE

07.00 Romeo; 08.0 Pokopališče novic, am. film; 10.05 Total Control, film; 11.50 Knight Moves, nem.-am. film; 13.45 Kino '94; 15.00 Svet komedije; 15.25 Criss Cross, am. drama; 17.05 Iron Maze, am. triler; 18.45 Novice; 19.00 Hokej; 22.00 Alien 3, am. zffilm; 23.50 Vse je teater, angl. komedija

SAT 1

09.05 Ponovitve serij; 13.00 Ladja zaljubljenec; 14.00 Sosedi; 14.30 Alf; 16.00 Vesoljska ladja Enterpriser; 17.05 Pet krat Pet; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vse; 19.00 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Schwarz poseže vmes, serija; 21.15 Schreinemakersova v živo; 23.30 Vesoljska postaja Ena, ameriška shijivka

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Zimske Olimpijske Igre '94, ponovitve; 13.00 Eurogol, magazin; 14.00 Nogomet; 16.00 Eurofun, magazin; 16.30 Hokej - NHL; 17.30 Motorji, magazin; 18.30 Euroski, ma-

gazin; 19.30 Športna poročila; 20.00 Motorsport; 21.00 Svetovno prvenstvo v snookerju, posn. iz Južnoafriške republike; 22.00 Nogomet, pokal UEFA; 23.30 Tenis, magazin; 00.00 Golf

RTL

09.10 Serije, ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, serija; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Strašno prijazna družina; 18.00 Družinske vezi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Nogomet, prenos četrtfinalne tekme z Dunaja: Austria Salzburg - Eintracht Frankfurt; 22.15 Klic na pomoč; 23.15 Gottschalk; 00.00 Poročila

RTL 2

05.50-16.55 Ponovitve serij; 16.55 Ženska za 7 milijonov dolarjev; 17.50 Umik; 18.20 Nasmehnite se, prosim; 18.55 Poročila; 19.00 Hulk, serija; 20.00 Poročila; 20.15 Biti najboljša, 2. del angl. filma; 22.05 Poročila; 22.15 Spolno poslanstvo, poljska seksi komedija; 00.25 TV bazar

SKY MOVIES

17.00 X-15; 19.00 Pure Luck; 21.00 The Broken Cord; 23.00 The Super

MOVIE CHANNEL

17.05 Peter Pan; 18.00 Sindbad; 19.00 After The Glory; 21.00 Robin Hood: Prince Of Thieves; 23.20 Highway To Hell

VOX

16.15 Maybe Baby, pon. am. film; 18.00 Poročila; 18.15 Simon & Simon; 19.10 Cannon; 20.05 Poročila; 20.10 Rokomet; 21.50 Poročila; 21.55 Čas; 22.35 Sledge Hammer, serija

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 On The Air; 20.00 Zdaj; 20.30 Financial Times Report; 21.00 Ushuaia, dokumentarna serija; 22.00 Poročila; 22.30 Media TV; 22.50 Market Wrap; 23.00 Jay Leno Show

CNN

05.00-22.00 World News; 06.30 MoneyLine; 10.30 World Report; 11.30 Business Report; 12.30 Business Day; 13.30 Business Asia; 14.00 Larry King Live; 16.30 Cnn & Co; 19.00 World Business Today; 20.00 International Hour; 22.00 World Business Today Update; 22.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtekov večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.40 Prireditve; 10.35 Kompas holidays turistično oko; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobtnice; 16.00 Glasbene novice; 17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite, uganite; 22.20 Rock Underground.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 10.05 Božanska komedija; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 O jeziku; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Caruso; 16.45 mednarodna univerza; 18.05 Zunanjepolitični feljton; 18.25 Komorni koncert; 19.30 Zbori; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTVS; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutrnjak in osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 8.45 Servisne informacije, prireditve; 9.45 Od otroštva do mladosti, v živo; 11.00 Hladno-toplo-vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Mladim poslušalcem, v živo; 17.15 Primorski boben; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Mladim poslušalcem, 2. del; 19.00 Dnevnik; 19.30 -23.15 Večerni program Modrega vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.05 Dobro jutro, otroci; 8.00 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 8.40 Igrajte z nami; 9.00 Aktualnosti; 9.32 Bilo je nekoč; 9.40 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Govorimo o medicini; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.05 Turistična oddaja; 14.45 The magic

bus; 16.00 Modri val; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Jazz; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 18.15, 19.15 Novice; 7.15 Napoved; 7.45 Slov. novice; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketi; 11.55 Odgovori; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarska oddaja; 13.55 Pajsi radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Cankarjev dom se predstavi; 16.25 Nagradna uganka; 17.55 Špekakla; 20.00 Poslovni radio; 22.00 Medzik.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 13.00 Pesem tedna; 14.30 Planinsko športni kotiček; 17.00 Gost: Herman Rigelnik; 18.20 Music Machine; 18.50 Radio jutri, koristne informacije; 19.20 Študentski program.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 7.00 Kronika; 7.15 Dobro jutro; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Delavnica znancev; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.10 Poštni predal; 12.1; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 18.00 Pokličite 101 555; 19.30 Mladi glasbeniki; 20.00 Kulturno-umetniški program; 22.00 Zrcalo dneva.

Radio Študent

11.00 Vžig; 12.00 Komu zvoni?; 14.00 OF; 15.30 Kaj pa univerza?; 17.00 Joculator; 18.00 Borzni parket; 19.00 Tolpa bukov; Naked City; 22.30 Vaš omiljeni DJ Jure; 24.00 Radio satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.10 Po poteh naših izseljenec; 8.40 Revival; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta kniga: Most na drini (I. Andrić, r. Marko Sosič, 2. del); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Zborovska glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; Dvigljena zavesa; 15.00 Slovenska lahka glasba; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Komorni zbor Credo iz Dubne; 18.00 Dopisnice z najbližjega vzhoda; 18.30 Rock balade; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock; 20.30 Foyer.

Radio Koroška

18.10-19.00 Rož - Podjuna - Zila.

PSIHO-TEST / KAKO VISOK JE VAŠ LJUBEZENSKI KVOCIENT?

Ljubiti je živeti

Kaj je IQ, ve vsak; tokrat pa iščemo vaš LQ - vašo nadarjenost za ljubezen; ugotovili boste, zakaj ste pri nekaterih ljudeh uspešni ...

1. Ta test boste opravi- li, vendar...

a) ...pravzaprav menite, da kaj takega kot ljubezenski kvocient ne obstaja. Ljubezen je usoda. Ni je mogoče usmerjati.

b) ...ste že vnaprej gotovi, da lahko pričakujete dober rezultat. Nihče namreč ni sposoben spregledati občutja drugih tako dobro kot vi.

c) ...nič vendar. Saj niste sele danes pomislili, da je vaš uspeh ali neuspeh v ljubezen na prvem mestu odvisen od vas samih.

2. Kako merite svoj »uspeh v ljubezni«?

a) Glede na splošen uspeh pri nasprotnem spolu - kdor je splošno zaježen, lahko izbere najboljše in se mu ni treba zadovoljiti sele z drugo ali tretjo možnostjo.

b) Glede na moč obojestranskih čustev brez ozira na to, koliko časa traja razmerje.

c) Glede na obstojnost razmerja.

3. Vaša smola je, da...

a) ...se vedno zaljubi v vas prav oseba, za katero se pravzaprav sploh ne zanimate.

b) ...se večina vaših razmerij zelo hitro konča, ker prepozno spoznate značaj svojega partnerja. Ali pa vašega partnerja fascinacija z vami hitro mine.

c) ...predolgo ostanete v neobveznih odnosih s partnerjem.

4. Kaj je za vas najve-

LQ do 50

V ljubezni je za vas najbolj pomembno to, da ste ljubljeni in da v razmerju kolikor je le mogoče zadovoljite svoje potrebe. Kadar se to ne dogaja, vztrajate, jočete in rotite toliko časa, dokler ne dobite, kar hočete. Seveda se vedno znava najde kdo, ki se mu takšno ravnanje zdi prikupna kaprica. Na dolgi rok pa ste kljub temu prenaporni. Od partnerja pričakujete, da bo za voljo ljubezni reševal vse vaše težave in boste zato končno srečni. In kadar

ste nesrečni, za to krivite seveda svojega partnerja. Pa vam je sreča sploh dosegljiva? Žal ne. Dokler ne boste le-vjega deleža svojih potreb zadovoljevali smi, boste kmalu pršli do skrajnega roba nekega razmerja. Ljubezenska nadarjenost pod 50 pomeni, da ljubite sebično. Prav zato in predvsem takrat, kadar iz gole ljubezni razdajate sebe. Razmislite o tem, da zahtevati od partnerja, da se spremeni, ne pomeni, da ga ljubite. Ravno nasprotno.

prav je bilo to za vas zelo težko.

13. Ali imate v svojem življenju velik cilj - neodvisno od ljubezni?

a) Da, imam ga.

b) Vaš najbolj pomemben cilj je uspešno partnerstvo ali družina, vas popolnoma osebni cilj pa spada k temu.

c) Nimate.

14. Kadar vam partner resno nasprotuje, ta- krat...

a) ...mu poskusate razložiti, kaj vidi napak. Pripravljeni ste temeljito razčistiti, zakaj to počne.

b) ...razmisljate o drugem načinu, da bi dosegli, kar želite od njega.

c) ...razmisljate o tem, kaj ste storili, da ste ga privedli toliko do roba.

15. Kaj je za vas naj- bolj resen razlog, da vam nekdo ne prija?

a) Z njim niste nič bolj srečni kot sami, morda ste celo manj srečni.

b) Vam na ljubo se v številnih rečeh ni pripravljen spremeniti.

c) V razmerju je komaj kakšno področje, kjer nimata težav in zavor.

16. Ali si lahko pred- stavljate vzrok, zaradi katerega bi zapustili clo- veka, ki ga ljubite in ki ljubi vas?

a) Samo, če bi vas v to prisilile zunanje okoliščine.

di bi najlažje analizirali.

a) Same sebe.

b) Nekoga iz vaše družine ali zelo dobrega prijatelja ali prijateljico.

c) Predlagas mi stvari, ki jih enostavno ne morem in nočem narediti.

12. Najbolj verjetno vam je jasno, katera ra-

poklic, svoje prijatelje in lastne interese.

b) Postanete zelo občutljivi.

c) Nič več ne morete ravnati po lastnih željah in presoji, usmerjajo vas kompromisi.

5. Kaj je za vas najve- čja prednost ljubezenske- ga razmerja?

a) Ob drugi osebi se pocutite varni in gotovi.

b) Več veselja kot življenja tja v en dan prinaša kovanje načrtov v dvoje in skupno delovanje.

c) Intimnost s trajnim partnerjem je razsežnost, ki je ni mogoče doseči v bežnih zvezah.

6. Kaj občutite, kadar se spominjate svoje da- vno minule, vendar po- membne zveze.

a) Se vedno ste nekoliko razočarani in jezni zaradi tistega, kar vam je storil takratni partner.

b) Vse skupaj rahlo obzalujete ali pa ste do tega popolnoma ravnodušni.

c) Do takratnega partnerja gojite povsem to-

c) Vašega sedanjega partnerja ali enega izmed nekdanjih.

8. Kateri ocitek ste naj- bolj pogosto slisali v svo- jih ljubezenskih razme- rjih.

a) Vedno storiš, kar ti hočeš!

b) Zaradi tebe ne morem dihati!

c) Neprenehoma mi nekaj očitas.

9. Kaj storite, kadar imate težave v ljubezni?

a) Zanimarite se, to pomeni, da preveč ali premalo jeste, se več kadite kot sicer, se ne ukvarjate s sportom.

b) Da ne bi preveč viseli v prazno, nabijate svoj koledar z obveznostmi. Ali pa se potopite v delo.

c) Razvajate se. Prav zdaj si zaslužite, da ste dobri s seboj.

10. Kdor se zaljubi, bolj ali manj veliko pričakuje od drugega. Kaj se dogaja z vašimi pričako- vanji med nekim razme- rjem.

a) Skoraj vedno ste razočarani. Na to reagirate tako, da se odrečete pričakovanjem. Toda to je za vas le slaba kompromisna rešitev.

b) Vaša pričakovanja se pogosto niso izpolnila. Toda poskusili ste, da bi se razvile skupne možnosti. Če to ni bilo mogoče, se je razmerje kmalu končalo.

c) Svoja pričakovanja razvijate sele med razmerjem samim. Pravzaprav ne pričakujete drugega, kot da bi se skupni načrti tudi uresnicili.

11. Kaj ste doslej naj- bolj pogosto očitali svoje- mu partnerju?

a) Ne ljubis me dovolj!

b) Ti me preprosto ne razumes!

vnanja vašega partnerja so za vas lahko vzrok za locitev. Toda ali ste se v preteklosti dosledno

LQ med 51 in 90

Prvo lekcijo v predmetu sposobnosti ljubiti ste že obvladali. Veste, da v razmerju ne morete zahtevati, ne da bi sami kaj ponudili. Toda kljub temu se nekoliko tipate v temi. Ugoditi drugemu, biti prijazen in poln razumevanja - nekaj časa to gre. Kmalu pa postanete nezadovoljni. Ali nimate tudi vi pravice, da vam ugodijo, da so z vami prijazni in razumevajoči? Občutek imate, da ste vedno vi mazi-vo razmerja, povracila za to pa ne dobite. Vedno znova se vam zdi, da partnerju na ljubo počnete tisto, do česar

vam pravzaprav ni. Narobe! Vse to počnete tudi zase. Da bo partner prav tako dober z vami, kot ste vi z njim. Če stvari, ki jih počnete zanj, niso v veselje tudi vam, kopicite napetost na obeh straneh, ki lahko kaj hitro izbruhne kot resen spor. Naučite se meriti svoje zmogljivosti in ne zatajujte svojih občutij. Bodite ravno toliko dobri s partnerjem, kolikor vam prija. Pa rajši ne visite na njem, če to počnete le zato, ker si brez njega ne morete predstavljati življenja. »Ljubezen je otrok svobode,« pravijo Francozi. In prav imajo.

odlocali za locitev, kadar je vas partner storil kaj takega?

a) Ne, najbolj pogosto sele potem, ko se je to večkrat ponovilo.

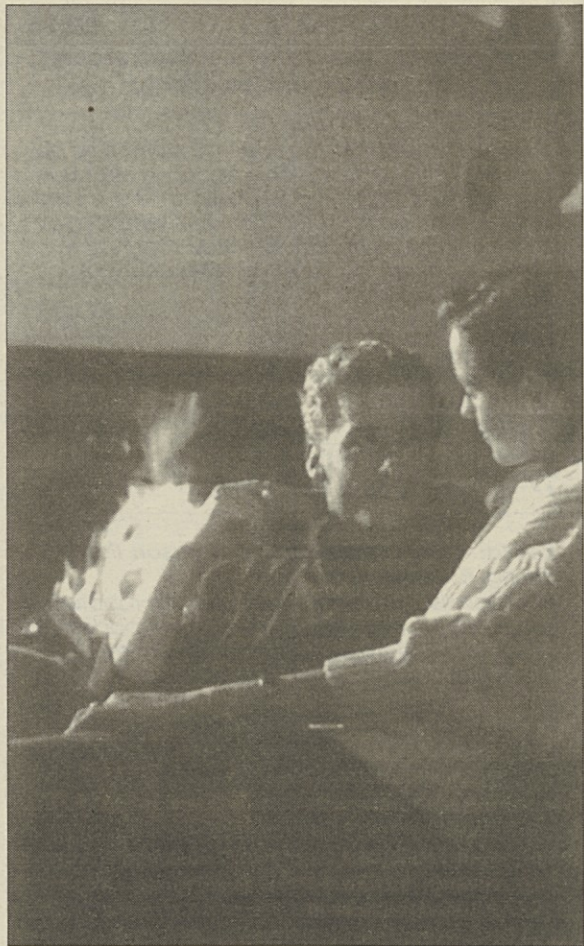
b) Ne vedno, vendar pogosto.

c) V glavnem da, če-

b) Ne.

c) Da. Če bi na primer zelel živeti drugače kot vi.

17. Ali v vaših razme- rjih pogosto nastajajo na- petosti, ki delujejo prej razdiralno, kot pa da bi bile osnova za sporazu-

Saj ljubezen tako in tako ne more trajati dolgo ...

mevanje v nasprotjih?

a) Da, zelo pogosto.

b) Dokaj pogosto.

c) Precej redko.

bi moral(a) obiskovati lo-
kale, kjer je veiko sam-
skih ljudi.

b) Vprašati bi se mo-

LQ nad 131

Vaša ljubezenska nadarjenost presega raven genija. Prisrčne čestitke! Popolnoma jasno vam je, za kaj gre v ljubezenskem razmerju. »Ljubi in živi,« je Avgustinovo reklo, ki bi bilo lahko vaše osebno geslo. Nikoli ne storite napake večine ljudi, ki sledijo le zahtevi »Ljubi!« Prav tako ne napade ostalih, ki se osredotocijo na »Živi!« Izjemno dobro znate uravnovežiti oboje in ste zato idealni ljubezenski partner. Če pa ste rajši sami, potem znate uživati svoj čas. Saj to tako ali tako ne more trajati dolgo.

18. Ali bi zbrali dovolj poguma, da bi partnerju predlagali zakon.

a) Ne.

b) Le takrat, ko bi bili prepričani, da bi to sprejel.

ral(a), zakaj si partnerja najde težje od drugih ljudi.

c) S tem naj konca. Počne naj tisto, kar mu (ji) najbolj prija. Brezuspšno iskanje partnerja je vendar čista frustracija.

20. Zagotovo lahko precej dobro opisete, ka- ksen bi moral biti vas sanjski partner. Koliko svojih lastnosti pa lahko spontano, brez premisle- vanja nastejete, zaradi katerih bi vi predstavljali sanjskega partnerja?

a) Največ tri.

b) Od stiri do sedem.

c) Osem in več.

Rezultate testa boste izvedeli tako, da boste v razpredelnici poiskali številko posameznega vprašanja in obkrožili točke v vrsti crke vašega odgovora. Sestev ek obkroženih točk je vaš ljubezenski kvocient.

Iz nemske izdaje revije Elle pevedla Rosvita Jez

cja pomanjkljivost ljube- zenskega razmerja?

a) Avtomatično zmanjšate zanimanje za svoj

pla, prijateljska čustva.

7. Recimo, da imate priložnost napisti psiho- loško mnenje. Katere lju-

LQ od 91 do 130

S tolikšno ljubezensko nadarjenostjo imate v žepu maturo iz predmeta sposobnost ljubiti. Ker ste se v razmerju sposobni tako postaviti zase kot se zelo zblizati s partnerjem, ste sposobni uspešnega partnerstva. Seveda pa so se reči, ki vam povzročajo težave. So trenutki, ko na partnerjeva dejanja reagirate tako neprijetno in neodmerjeno, da se vprašate: »Le kaj je šinilo vame?« Pogosto je vzrok za takšno ravnanje mogoče najti v izkusnjah iz najbolj ranega otroštva. V teh primerih ste spet otrok, ki reagira na poteze svojih starev, prvih »ljubezenskih partnerjev« vsakega izmed nas. Danes zato prihaja do nesporazumov med vami in partnerjem. Če si boste na jasnem, odkod izvirajo vaša neprijetna občutja, zanje ne boste več krivili partnerja. Poskusite razlikovati, kdaj se prizadeti le pocutite in kdaj ste res prizadeti. Na ta način boste bolje spoznali tudi sebe. Ne glede na to, koliko časa bo trajalo vaše razmerje, boste iz njega potegnili zase le dobro. Enako bo s partnerjem.

Točke:

Vprašanje	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Odgovor A	2	4	0	0	0	0	10	6	0	0	0	0	10	0	0	2	0	0	2	10
Odgovor B	0	6	4	4	2	6	0	2	6	2	0	4	4	2	2	0	2	2	0	2
Odgovor C	10	8	6	10	10	10	0	0	10	8	6	8	0	10	10	10	10	10	8	6

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 3. marca, ob 20. uri: Beth Henley - ZLOCINI SRCA (SD).
V petek, 4. marca, ob 12. uri: Damir Zlatar Frey - POMLADNO OBREDJE.
V soboto, 5., in v nedeljo, 6. marca, ob 20. uri: Betontanc - TATTOVI MOKRIH ROBCKOV (KD).

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
Danes, 3. marca, ob 18.30 in 21. uri: D. Jovanović - ANTIGONA, za abonma dijaski 5 v. cerni.
V soboto, 5. marca, ob 19.30: W. Shakespeare - KRALJ HENRIK IV., za izven.

MALA DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
Danes, 3. marca, ob 20. uri: W. Allen - ZAJGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven.
V petek, 4. marca, ob 20. uri: I. Torkar - BALADA O TASCICI, za izven.
V soboto, 5. marca, ob 20. uri: B. Starr - MOSKI POD POSTELJO, za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950
V soboto, 5. marca, ob 19. uri: Cajkovski - HRESTAC, za izven in konto. Predstava bo se v ponedeljek, 14. marca, ob 15. uri. Razprodano!

MGL, tel.: 061/ 210-852
Danes, 3. marca, ob 19.30: A. Miller - SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA, za abonma mladinski 4. Predstava bo se v petek, 4. marca, ob isti uri. Razprodano!
V soboto, 5. marca, ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VECERJO. Razprodano! V ponedeljek, 7. marca, ob 19.30: E. Flisar - KAJ PA LEONARDO?

MALI ODER MGL:
V soboto, 5. marca, ob 22. uri: G. Barilly - MEDENI MESEC, za izven in konto.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860
Danes, 3. marca, ob 17. uri: P. Ustinov - KOMAJ DO SREDNJIH VEJ, za abonma red U in izven. Predstava bo se v petek, 4. marca, ob 19.30, za abonma red A in izven.
V nedeljo, 6. februarja, ob 16. uri: A. Lindgren-V. Arhar-Stih - PIKA NOGAVICKA, za izven.

KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/ 1404-183
V soboto, 5. marca, ob 16. uri: A. Lindgren-V. Arhar-Stih - PIKA NOGAVICKA, za izven. Gostuje Sentjakobsko gledališče.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288
V petek, 4. marca, ob 21. uri: VARIETE - gledališče Ane Monro.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 3. marca, ob 20.30 (red E) ponovitev drame Miroslava Krleže »V agoniji« v izvedbi SSG. Režija Boris Kobal. Nastopajo J. Souček, M. Blagović, V. Jurc in M. Caharija.
Ponovitev jutri, 4. marca, ob 20.30 (red F).
V soboto, 5. marca, ob 20.30 - Samuel Beckett: »Ne jaz« in »Poslednji trak«. Nastopata Lucka Pockaj in Gojimir Lesnjak. Režija Mario Ursic. Ponovitev v nedeljo, 6. marca, ob 18.00.

Verdi - Dvorana Tripcovich

Operna sezona: v teku je predprodaja vstopnic za Bellinijevo opero »Mesečnica« (La Sonnambula). Dirigent Michael Luig. Premiera bo v torek, 8. marca ob 20. uri (red A).

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: jutri, 4. marca, ob 10.30 in ob 14.30: A.Lindgren »Pippi Langstrumpf« - teater za otroke.
»Pri Joklnu« bodo danes, 3. t. m., ob 20. uri predstavili novo kaseto-CD Izтока Mlakarja.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V ponedeljek, 7. marca, bo ob 11. uri predstavitev knjig, računalniške obdelave in razstava na temo ARHITEKTURNA IDENTITETA.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288
V soboto, 5. marca, ob 17. uri: Zgodba o vremenu v izvedbi lutkarja CVETA SEVERJA.
Ob 19. uri: okrogla miza Klic miru - razgovor o statusu pregnancev, projekcija kratkih filmov in koncert skupine DUMA.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Danes, 3. marca, ob 18. uri: predavanje dr. PRIMOŽA KURENTA - Smeri sodobne slovenske glasbe. V torek, 8. marca, ob 19. uri: Pesmi starih - literarni večer pesnikov KAJETANA KOVICA, JANEŽA MENARTA, TONETA PAVČKA in CIRILA ZLOBČA. V četrtek, 10. marca, ob 18. uri: predavanje prof. FRANCIETA PIBERNIKA - Zmolčana slovenska literatura.

DOMŽALE
Danes, 3. marca, bo ob 19. uri v prostorih knjižnice predstavitev knjige Sanje o rdečem oblaku in pogovor z avtorico dr. SANJO ROZMAN.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Danes, 3. marca, ob 19.30: Evald Flisar - TRI-STAN IN IZOLDA. Gostuje Slovensko komorno gledališče. Predstava bo se v ponedeljek, 7. marca, ob isti uri.

V nedeljo, 6. marca, ob 20. uri: Evald Flisar - JUTRI BO LEPŠE. Gostuje Slovensko komorno gledališče.

LGL, tel.: 061/ 314-962

Danes, 3. marca, ob 17. uri: Svetlana Makarovič - SAPRAMISKA, za izven.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4
V nedeljo, 13. marca, ob 20.30: predstava OD-KRUSKI.

CELJE

SLGC, tel.: 063/ 25-332

V soboto, 5. marca, ob 16. uri: B. Veras - ZELENA KAPICA, za izven.

KRANJ

PGK, tel.: 064/ 222-681

V petek, 4. marca, ob 19.30: Matija Logar - DOSJE, za abonma petek II in izven.

V soboto, 5. marca, ob 19.30: Ray Cooney - ZBEZI OD ZENE, za izven in konto. Predstava bo se v nedeljo, 6. marca, ob isti uri. Razprodano!

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/ 221-206

V petek, 4. marca, ob 18. uri: Dante-Prokič-Pandur - LA DIVINA COMMEDIA - Inferno, za izven.

V soboto, 5. marca, ob 20. uri: Dante-Prokič-Pandur - LA DIVINA COMMEDIA - Purgatorio, za izven.

V nedeljo, 6. marca, ob 21. uri: Dante-Prokič-Pandur - LA DIVINA COMMEDIA - Paradiso, za izven.

OPERA, tel.: 062/ 221-206

Danes, 3. marca, ob 19.30: Stein-Bock-Harnic - GOSLAC NA STREHI, za abonente in izven.

LGM, tel.: 062/ 26-748

V nedeljo, 6. marca, ob 11. in 15. uri: »BIKEC FERDINAND. Gostuje LG Glasbene mladine Jesenice.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
Danes, 3. marca, ob 20. uri: v Solkanu A. Strindberg - OCE, za red premiera modri.

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO

V soboto, 5. marca, ob 19.30: v Kulturnem domu Poljane Jean Varior - VZORNI SOPROG. Gostuje Gledališče Bohinjska Bistrica.

Gledališče Rossetti

Danes, 3. marca, ob 20.30 (red četrtek in prost) ponovitev predstave: Marivaux - »Il gioco dell'amore e del caso«. Režija Massimo Castri. Odrežek št. 7G (rumen).

Gledališče Cristallo-La Contrada

V soboto, 12. marca, ob 20.30 bo gledališka skupina Teatro Popolare La Contrada uprizorilo C. Grisancichevo delo »Un baseto de cuor«. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Ariella Reggio in Mimmo Lo Vecchio.

TRZIC

Obcinsko gledališče

V ponedeljek, 14. in v torek, 15. marca ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Giorgio Barberio Corsetti z W. Shakespearejevim delom »La dodicesima notte«.

ŠENTRUPERT

V občinskem centru bo danes, 3. t. m., ob 20. uri »Gospodična Julija«. Ponovitev jutri, 4. t. m., ob 20. uri.

TINJE

V Domu prosvete bo v jutri, 4. t. m., ob 19.30 koncertni večer. Na programu Schubert, Mendelssohn, Bartholdy, Mozart, Wagner.

IZOLA

Danes, 3. marca, bo ob 18. uri v Kulturnem domu predstavitev knjige TOMAŽA FLAJSA in PRIMOŽA SKOBERNETA - Učbenik stabilnega življenja.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V nedeljo, 6. marca, ob 18. in 20.30: ameriški film POPOLNI SVET.

PUŠTALSKI GRAD

V petek, 4. marca, bo ob 19. uri v kapeli Pustalskega gradu predstavitev 15. številke literarne revije SEJALEC.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA

V petek, 4. marca, ob 16. uri: komedija A. S. Drabosnjak - O IZGUBLJENEM SINU. Gostovanje LG Jože Pengov iz Ljubljane.

VELENJE

Danes, 3. marca, ob 19. uri: v knjižnici Velenje 4. družinski večer: NEŽA MAURER - mati in pesnica, EVA MAURER - hči in klovnosa, MIKLAVZ MAURER - sin in pilot.

V galeriji Kompas v Ljubljani je do 12. marca na ogled razstava tapiserij in slik INE E. CONRADI

SLIVER KOSODE, Tapiserija 3,50 x 2,15 m

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10
Razstava JOZETA CIUHE - Iz pariskega ateljeja je na ogled do 20. marca.
Razstava modne fotografije PARS PRO FOTO je na ogled do 10. aprila.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
Pregledna razstava TOMAŽA KRZISNIKA - Izbrisane podobe sveta in oblik je na ogled do 20. marca.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14
Retrospektivna razstava OHO je na ogled do 13. marca. Spremljevalni program ob razstavi: danes, 3. marca, ob 17. uri: okrogla miza - OHO.
Razstava ANDRESA SERRANA je na ogled do 3. aprila.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava slik JASNE KOZAR-HUTHEESING je na ogled do 24. marca.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65
Razstava akvarelov JANEŽA LOGARJA je na ogled do 30. marca.

GALERIJA PIC LEK, Verovškova 57
Razstava olj slikarke BRIGITE POZEGAR-MULEJ je na ogled do 11. marca.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4
Razstava Spanske stene TANJE LAZETIC je na ogled do 12. marca.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Razstava slik VELJKA TOMANA je na ogled do 15. marca.

KNJIŽNICA J. MAZOVCA, Zaloska cesta 220
Razstava kolazev KATARINE STOKAR z naslovom Veliko drevo miru je na ogled do 17. marca.

SLOVENSKI GLEDALIŠKI IN FILMSKI MUZEJ, Mestni trg 17
Danes, 3. marca, bo ob 18. uri otvoritev razstave SHAKESPEARE V GLEDALIŠCIH SREDNJE EVROPE MED OBEMA VOJNAMA.

CELJE

POKRAJINSKI MUZEJ CELJE

Razstava z naslovom PROSIMO, DOTIKAJTE SE PREDMETOV - Iz življenja v rimski Celeji, ki je namenjena predvsem slepim in slabovidnim ljubiteljem zgodovine je na ogled do 31. marca.

DOMŽALE

LIKOVNO RAZSTAVISČE DOMŽALE

Razstava fotografij TIHOMIRJA PINTERJA je na ogled do 18. marca.

KAMNIK

RAZSTAVISČE VERONIKA

V petek, 4. marca, bo ob 19. uri otvoritev razstave akvarelov MOJCE PLESTENJEK-BAHAR. Razstava bo na ogled do 20. marca.

KOPER

GALERIJA LOZA

Skupinska medregionalna likovna razstava je na ogled do 1. aprila.

GALERIJA MEDUZA, Cevljarska 34
Razstava risb, akvarelov in gvasev STANETA KREGARJA je na ogled do 31. marca.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB, Vetrinjska 30

Danes, 3. marca, bo ob 21. uri otvoritev razstave Deset arhitektur mariborskega arhitekta JANEŽA KUSARJA.

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ,

Trg Borisa Kraigherja 3

Danes, 3. marca, bo ob 18. uri otvoritev razstave ZIMSKI SALON 1994 - VOJKO ALEKSIC, OTO RIMELE in ANDREJ TROBENTAR. Razstava bo na ogled do 26. marca.

PIRAN

GALERIJA MEDUZA 2

Razstava tapiserij, del v tehniki makrameja in risb MARIKE DANC ROTH je na ogled do 25. marca.

MESTNA GALERIJA PIRAN

Razstava del umetnikov - udeležencev likovne delavnice Slovenija, odprta za umetnost - Snežnik je na ogled do 31. marca.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON ZDRAVILISCA

Razstave slik ALICE JAVSNIK je na ogled do 11. marca.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI,

Glavni trg 24

Razstava del slikarja TADEJA POGACARJA je na ogled do 6. marca.

VELENJE

GALERIJA IVAN NAPOTNIK

Razstava DUŠE KAJFEŽ je na ogled do 8. marca.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Trzaska knjigarna

Danes, 3. t. m., ob 17.30 odprtje razstave Sa-feta Zeca.

Galerija Bassanese: do 9. marca bo na ogled razstava »Nicoletta Costa za Janka in Metko«, skice in scene, ki so jih uporabili pri operi.

Galerija Rettori Tribbio 2

Do 11. marca je na ogled retrospektivna razstava slikarja Giovannija Enrica Cucka.

Art Gallery

Do 9. marca bo na ogled razstava slikarke Benedette Jandolo.

Galerija »Al Bastione«

Do 11. marca bo na ogled razstava Roberta Hlavatja.

MILJE

Obcinska razstavna dvorana: na ogled je fotografska razstava Photo Imago »Paesaggio - Territorio«.

PORDENONE

Velika Dvorana - Zeroimage

Do 15. marca je na ogled fotografska razstava Fulvie Farassino.

KOROŠKA

CELOVEC

V Mohorjevi knjigarni je na ogled razstava »Planine v sliki«. BV-Galerija: do 2. marca je na ogled razstava del Urbana Krkoska.

BOROVLJE

V galeriji Rieser je na ogled razstava del 50 koroskih umetnikov.

BELJAK

Mestna galerija: do 19. marca razstavlja Peter Krawagna.

ROŽEK

Galerija Sikoronja: Na ogled je razstava K. Golije in K. Tutte.

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/ 222-815

Danes, 3., ob 19.30 in v petek, 4. marca, ob 20. uri: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONJE, za modri abonma I in II (GD).

SLOVENSKA FILHARMONIJA,

tel.: 061/ 213-640

V nedeljo, 6. marca, ob 11. uri koncert orkestra ACADEMIA ARS MUSICA. Program: Mozart, Corelli, Mercadantea in Beethovna.

DRUSTVO B-51,

Gerbiceva 51 A

Danes, 3. marca, rock koncert skupine BUCHERS BILL iz Kutine.

K4, Kersnikova 4

V torek, 15. marca, ob 21. uri: koncert WHISKEY PRIESTS.

CELJE

V torek, 15. marca, ob 19.30: v Narodnem domu koncert BREDE JERIC - oboa, TOMAŽA LORENZ - violina in ALENKE SCEK LORENZ - klavir. Program: J. S. Bach, J. Haydn in E. Grieg.

ILIRSKA BISTRICA

V petek, 4. marca, ob 23. uri: v klubu MKNZ koncert skupine NJET, s predskupino BABY CAN DANCE.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V soboto, 5. marca, ob 16. uri: animacijski koncert MATEJE KOLEZNIK - Kdor kriči - vsem odgovori!

Ob 20.30: koncert VLADA KRESLINA IN BELTINSKE BANDE - Najlejša leta nasega življenja.

SEŽANA

KC SREČKO KOSOVEL

V petek, 4. marca, ob 20. uri: koncert mešanega pevskega zbora MADRIGALISTI, za izven.

V petek, 11. marca, ob 20. uri: koncert LJUBLJANSKEGA GODALNEGA KVARTETA, za glasbeni abonma in izven.

ŠKOFJA LOKA

V soboto, 5. marca, ob 19. uri: v kapeli Loskega gradu koncert mešanega zbora Pevskega društva iz Sel na Koroskem. Sodeluje: Komorni pevski zbor Loka.

FJK

TRST

Trzasko koncertno društvo

V ponedeljek, 7.

KOŠARKA / FINALNI TURNIR ITALIJANSKEGA POKALA

Tržačani in Bolonjčani favoriti za veliki finale

Danes polfinalni tekmi Stefanel - Benetton in Buckler - Glaxo

CASALECCHIO (BOLOGNA) - Finalni turnir za italijanski košarkarski pokal gotovo sodi med najprivlačnejše košarkarske prireditve zadnjih let sploh. Zanimanje za to manifestacijo je namreč tudi letos izjemno, kar kaže, da so že pred časom prodali vseh 17.000 vstopnic (izkupicek 606 milijonov lir) za vse štiri tekme, ki bodo danes in jutri na sporedu v novi sportni dvorani v Casalecchiu pri Bologni, ki zmore 8.500 gledalcev.

Letošnji polfinalisti italijanskega pokala so Buckler Bologna, Stefanel Trst, Glaxo Verona in Benetton Treviso. V Casalecchiu bodo torej nastopile, razen Benettona, vse tri ekipe z vrha lestvice.

Na prvem današnjem srečanju se bosta pomerila Benetton in Stefanel. Obracun v prvenstvu je izenačen: Tržačani so doma zmagali s 83:80 in s tremi točkami razlike (77:74) so bili uspešnejši košarkarji Benettona v Trevisu.

Tržaško moštvo je na današnjem srečanju favorit za zmago, saj ima kakovostnejšo ekipo od Benettona in večje število enakovrednih menjav na razpolago. Na dlani pa je, da je Tanjevičeva ekipa izgubila tisto svežino in moč z začetka sezone, ko je kar mlela nasprotnike. Utrujenost zaradi stalnega igranja, živčna napetost zaradi pomembnih nastopov na treh frontah (prvenstvo, italijanski in Koracev pokal) in poskodbe so pač zahtevale svoje. Stefanel se tako na to po-

membno preizkušnjo ne podaja v najboljši formi. Znaki padca storilnosti v Stefanelovih vrstah so bili se kako vidni na zadnji prvenstveni tekmi v Pistoli, kjer so tržaški košarkarji povsem zasluženo izgubili. Sicer pa so se Tanjevičevi fantje v teku te sezone že večkrat »pobrali« in presenetili z dobro in učinkovito igro. To si najbolj zeli več kot 1.000 Stefanelovih navijancev, ki bo danes sledili ekipi v Casalecchiu.

Po drugi strani pa je Benetton na zadnjih nastopih pokazal kar dobro formo. Košarkarji iz Trevisa so bili sicer izločeni iz »eurocluba«, na zadnji prvenstveni tekmi pa so doma zanesljivo odpravili Bialetti, in to z zelo dobro skupinsko igro, saj je kar pet igralcev (Iacopini, Pittis, Garland, Rusconi in Addison) doseglo več kot 10 točk.

Na drugem današnjem srečanju je bolonjski Buckler nesporni favorit proti Glaxu iz Verone. Kaze, da je trener bolonjskega moštva Alberto Bucci, ki je skupno z Aco Nikolićem in Dan Petersonom rekorder (tri zmage) tega pokala, odlično pripravil svoje moštvo prav za te zadnje tri mesece, ko bodo na sporedu sami odločilni obračuni na vseh treh frontah. Bolonjska ekipa je sicer medtem izgubila muhastega Američana Livingstonea, zamenjala pa ga je z veliko bolj rentabilnim in discipliniranim Schoenejem. Sedaj pa, ko je tudi Danilović nared, je Buccijeva četa ne samo favorit na današnjem srečanju, tem-

Marsikaj bo odvisno tudi od igre Gregorja Fučke (Foto KROMA)

več tudi za osvojitev pokala.

Glaxo iz Verone je sicer odlično moštvo, ki ima predvsem sijajnega Američana Williamsa in je tudi doslej v prvenstvu izredno ugodno presenetil, verjetno pa Marcelletijevi fantje se niso tako prekaljeni, da bi lahko posegli po pokalu.

Sicer pa so na tem turnirju možna prese- nečenja.

Spored »Final four«

DANES, 3. 3. 1994

18.00: Benetton Treviso - Stefanel Trst

20.00: Buckler - Glaxo Verona

JUTRI, 4. 3. 1994

18.00: finale za 3. mesto

20.30: finale za 1. mesto

DOSEDANJI ZMAGOVALCI

1968: Ignis Sud Neapelj; 1969: Ignis Varese; 1970: Ignis Varese; 1971: Ignis Varese; 1972: Simmenthal Milan; 1973: Ignis Varese; 1974: Sinduyne Bologna; 1984: Granarolo Bologna; 1985: Scavolini Pesaro; 1986: Simac Milan; 1987: Tracer Milan; 1988: Snaidero Caserta; 1989: Knorr Bologna; 1990: Knorr Bologna; 1991: Glaxo Verona; 1992: Scavolini Pearo; 1993: Benetton Treviso.

TEDENSKO ŠPORTNO POKAŠLJEVANJE

Lillehammer, Slovaška in Slovenija...

IVAN PETERLIN

Olimpijski ogenj je pritajeno ugasnil in reflektorji ne obsevajo več velike bele sportne scene, ki je bila šestnajst dni v ospredju svetovnega zanimanja. Lillehammer se je čez noč prelevil v cisto navadni zaselek brez olimpijskega blesca in brez človeškega vrveza, ki sta se do pred nekaj dnevi bila glavna karakteristika kraja, ki je bil preko radijskih in predvsem televizijskih medijev v osrčju vsakodnevnega spetktakla. Tezko bi človek napisal nekaj povsem originalnega in vsebinsko svežega na rob olimpijadi, ki se je srečno iztekla, in že prešla v zgodovinske anale in statistike.

Agonističnih emocij, ki so nas dan za dnem priklepale k televizijskim ekranom, je konec. Ostajajo le se tehnični komentarji, debate in pa kajpak spomini, ki so se globoko zarisali v našo zavest. Tudi Lillehammer je svetu predal celo galerijo izklesanih likov, ki pridobivajo že legendarni priokus: to so portreti atletov, ki so s svojimi vrhunskimi nastopi zapustili neizbrisen spomin in igrar samim vtisnili markanten pečat. Seveda jih ne bom tu nasteval, saj jih danes vsi dobro poznamo in o njih samih vemo že vse - mediji so opravili svoje. S pravim bombardiranjem podatkov, portretov, življenjepisov, z brskanjem po najbolj intimnih življenjskih epizodah teh protagonistov so o vsem postregli z detajlno informacijo tako, da smo vsi pčeseni, od zdravnika do študenta, od gospodinje do prodajalke, od sportnika pa do tistega, ki se na šport res nič ne razume.

In tako ni čudno, če ob sportnih, vrhunskih dosežkih beremo morje neslanosti kot o tem kdo ima lepši nasmeh, kdo zahaja na naturistično plazo, kdo ima ljubezenske probleme, kdo jih je premagal, itd. Skratka, tudi v tem je čarobna moč businessa, ki ga predstavlja vrhunski športni svet.

Pa se razmislek o slovenskih kolajnah. Ze nekajkrat sem izrazil mnenje, da je uspešno smučanje res enkratna promocija mlade slovenske države. Zelo pa me moti večkratna površnost časnika, ki v svetu inacijo Slovenijo s Slovaško, kot da bi bilo to eno in isto. Res je, da se je Evropa korenito spremenila, da so se države osamosvojemale kot na tekočem traku, da pojem Slovensko močno spominja na Slovenijo, vendar tak kaos vseeno v poročanju res ni na mestu. In povsem prav je imel Tone Vogrinec, ko se je na tiskovni konferenci po osvojenem bronu Kosirja, močno hudoval prav v tej smeri. Vendar nam prav te netočnosti dokazujejo, kako je resnično Slovenija neznan kamenček v evropske mozaiku in da je svet se vedno ne pozna, kljub temu, da premore vrhunsko smučarijo.

INTERVJU / POGOVOR S TRENERJEM NAMIZNOTENIŠKEGA ODSEKA ŠK KRAS IZ ZGONIKA

Matjaž Šerčer: »Že v kratkem se lahko borimo prav za vrh«

Matjaž Šerčer ze vrsto let skrbi za strokovno delo namiznoteniškega odseka pri Sportnem krožku Kras in njegovo ime je povezano z vsemi uspehi, ki jih je to društvo v zadnjih letih doseglo. Ti uspehi pa niso ostali neopaženi in ljubljanski strokovnjak je bil pred kratkim imenovan v strokovni štab italijanske reprezentance s posebno zadolžitvijo za ženski mladinski sektor. Ob tem povejmo, da je prav včeraj odpotoval v Bocen, kjer potekajo tridnevne priprave naračajniške reprezentance Italije, med stirim reprezentantkami pa sta tudi dve Šerčerjevi varovanki, Katja in Vanja Milic.

Toda tokrat smo se z njim pogovorili predvsem o pravkar končanem italijanskem prvenstvu v ženski A1 ligi, kjer si je Kras zagotovil obstanek, z uvrstitvijo na 5. mesto pa si je tudi priboril pravico do sodelovanja v pokalu Nancy Evans.

»Nasa uvrstitev je povsem realna, ceprav se nam je celo nasmihala možnost, da bi se uvrstili v končnico za naslov prvaka. Toda zavedati se moramo, da je bil naš cilj obstanek med najboljšo osmerico in peto mesto z daleč najmlajšo ekipo v ligi je zato za nas kar lep uspeh,« je začel pogovor Matjaž Šerčer.

Toda vaše ambicije najbrž segajo kam višje, saj je najbrž samo z bojem za obstanek težko motivirati igralko za trdo delo. Kaj vam manjka, da bi posegli po višjih uvrstitvah?

»Na prvo mesto bi postavil dobre poletne priprave, ki jih letos nismo imeli. Zadnja leta smo običajno avgusta trenirali po pet ur dnevno, letos pa zaradi popravnih izpitov in delovnih obveznosti nekaterih igralk to ni bilo mogoče. Takrat se postavljajo temelji forme, ki potem traja tja do konca februarja. Ker tega letos ni bilo, so bila tudi nihanja forme večja. Ob tem pa nam manjka »dobra Kitajka«, brez katere v vrh italijanskega namiznega tenisa ne moreš več.«

Vesna Ojsteršek ni bila dovolj močna okrepitev?

»Ojsterškova je v celoti opravila tisto, zaradi cesar smo jo letos tudi

vzeli. Toda zavedati se je treba, da Vesna dve leti ni igrala in to se je v začetku tudi poznalo. Potem pa je počasi prišla noter, kot rečemo, in osvojila nekaj zlata vrednih točk, ki so bile v boju za obstanek odločilnega pomena.«

Pri Krasu zdaj kot trener pomaga Kitajka Wang Xue Lan. Bi bila ona lahko dovolj močna okrepitev?

»Nedvomno. Toda pred tem je treba urediti se precej drugih stvari, od finančnih do organizacijskih. Lahko samo rečem, da se je v tem kratkem času, kolikor je z nami, kot trener izredno izkazala, je pa tudi izredna igralka.«

Koliko pa stane tujka?

»Uradnih podatkov dejansko ni. Neuradno se govori, da na primer dobi Dai Lili, bivša svetovna prvakinja, ki igra pri državnem prvaku Coccagliu 30 milijonov lir na sezono, ob tem pa ima seveda krite se vse stroške. V primerjavi z nekaterimi drugimi sporti to sicer ni dosti, toda namizni tenis v Italiji ni deležen velikih finančnih podpor in gre zato za zelo velika bremena za društva.«

Toda povrnimo se nazaj h Krasu. Kaj vas čaka sedaj?

»Prvenstva je konec, začenjajo pa se priprave na posamično državno prvenstvo. Vadba bo zdaj ves marec nekoliko bolj kondicijsko obarvana, ob tem pa bomo precej pozornosti posvetili izboljšanju tehnike in se posebej servisa, ki je naša šibka točka. Seveda bomo nastopili tudi na raznih turnirjih, odigrali nekaj prijateljskih tekem z Vrtojbo in Ilirijo, tako da bi cim bolj pripravljeni pričakali državno prvenstvo, na katerem recimo Ana Bersan brani naslov v 2. kategoriji, skupaj z Moniko Radović pa tudi naslov v parih. Letos bo te rezultate težko

Matjaž Šerčer z Vesno Ojsteršek in Moniko Radović (Foto Ferrari/KROMA)

ponoviti, saj je konkurenca hujska, toda ob teh dveh igralkah ima tudi Biserka Simoneta povsem enake možnosti za preboj v sam vrh.«

Za konec spregovoriva še o vaših osebnih načrtih. Ste imeli ponudbe od drugih italijanskih klubov? Bi zapustili Kras?

Ce začnem na koncu, lahko mirno rečem, da ne razmišljam o odhodu. Ponudbe so bile. Za profesionalnega trenerja je seveda finančno vprašanje pomembno, toda ni pa vse. Zelo važno je tudi zadovoljstvo. In tega mi pri Krasu ne manjka. In to tako na ženskem kot na moškem področju. Pri moških se bomo letos iz B1 po vsej verjetnosti prebili v A2 ligo, pri ženskah pa sem glede na mladost ekipe prepričan, da se lahko ta ekipa že v roku treh ali štirih let bori za naslov državnega prvaka. To pa pri meni odtehta marsikaj.«

Pogovor zapisal Rado Gruden

SMUČANJE / PRVENSTVO SPDG IN TROFEJA FAGANEL

Lepo vreme pripomoglo k uspehu tekmovanja

Trofeja Renco Faganel Tanji Peteani in Andreju Vogriču

Stosestindvajset tekmovalcev se je prijavilo za nedeljsko društveno prvenstvo SPDG v veleslalomu na Nevejskem sedlu in za dodelitev spominske trofeje Renco Faganel. Prireditelji so z udeležbo in rezultati tekmovanja zelo zadovoljni. Po lanski, suhi zimi, ko tekmovanja ni bilo mogoče prirediti, je prav udeležba na nedeljskem tekmovanju pokazala, da zanimanje za tovrstno dejavnost ni nazadovalo. K uspehu je seveda pripomoglo tudi izredno lepo in tudi toplo vreme. Medtem ko je nad ravninskim delom ležala megla, oziroma mrc, so se hribi kopali v soncu.

Tekmovanje je potekalo na "Rdeči progi", ki so jo najmlajši udeleženci sicer prevozili le v polovični dolžini, medtem ko so udeleženci visjih kategorij vozili od vrha do konca. Naj ob tem opozorimo na novost: v posebni kategoriji se je pomerilo kar stiri najstj deskarjev (snowboard) in nekateri med njimi so dosegli zelo dober čas. V skupini so tekmovali tako moski kakor ženske, ne glede na starost.

Najboljši čas v veleslalomu je na nedeljski prireditvi dosegla Tiziana Bavcon (41"50) in s tem osvojila naslov družstvene prvakinja. Naslov prvaka pa si je priboril Bruno Gomiscek s časom (40" 22).

Osemčlanska komisija pa je izbrala dobitnika prehodne spominske trofeje Renco Faganel. Priznanje si delita Tanja

Peteani in Andrej Vogrič. Tanja je že vrsto let aktivno prisotna na področju kotalkanja, opravila je pred kratkim državni izpit za trenerko, je glavna sila pri društvu Vipava. Andrej Vogrič se poleg aktivnega športa posveča organizacijskim zadevam v društvu Olimpija, kjer je med glavnimi pobudniki in organizatorji.

Ker je slo za društveno tekmovanje, so organizatorji poskrbeli tudi za tri dodatna priznanja in sicer najmlajšemu in najstarejšemu udeležencu (Gregor Nanut in Mišo Kuzmin) ter na nedeljski tekmi najbolj nesrečnemu tekmovalcu.

(Na sliki: nagrajevanje najmlajših)

Rezultati prvenstva SPD Gorica

(PRVA TRI MESTA)

Baby sprint: 1. Matej Figelj (26" 74); 2. Simon Plesničar (30"37); 3. Barbara Visintin (30"75).

Miski: 1. David Corva (57" 80); 2. Fabrizio Klanjscek (1'36"75) ter 1. a Stefano Bensa (26" 81) in 2. a Simeoni Matteo (40"36), ki sta vozila le polovično dolžino proge.

Miske: 1. Jana Plesničar (58"57); 2. Eva Del Fabbro (1'00"19); 3. Tjasa Dornik (1'20"72).

Medvedki: 1. Dejan Klanjscek (55"13); 2. Denis Frandoli (56"76); 3. Danjel Faganel (57"03).

Medvedke: 1. Visintin Tamara (1'12"63).

Cicibani: 1. Tomaž Gregorič (51"06); 2. Vanja Sosso (57"14); 3. Matija Faganel (59"49).

Cicibanke: 1. Katja Culot (43"99).

Mladinci: 1. Matej Makuc (43"33); 2. Matjaz Klemse (46"03); 3. Marko Faganel (47"36).

Clani: 1. Silvano Grendene (40"33); 2. Ales Feri (41"65); 3. Andrej Vogrič (43"34).

Clanice: 1. Tiziana Baucon (41"50); 2. Nadja Fajt (47"25); 3. Roberta Plet (47"59).

Amaterji: 1. Bruno Gomiscek (40"24); 2. Livio Rozic (41"53); 3. Marko Vogrič (46"28).

Amaterke: 1. Marta Vizintin (46"56); 2. Katja Bauzon (49"19); 3. Giuliana Bastiani (58"87).

Veterani: 1. Boris Basa (42"94); 2. Dusan Lapanja (44"53); 3. Ivo Berdon (46"39).

Deskari: 1. Marko Degrassi (48"12); 2. Robert Makuc (48"46); 3. Robert Tabaj (48"79).

NOGOMET / 1. AMATERSKA LIGA

V zaostali tekmi Vesna visoko premagala Portuale

Vesna - Portuale 4:1 (0:1)
STRELCA ZA VESNO: Naldi 3 in Malusa

VESNA: Zemanek, Soavi (Naldi), Ricci, Kriscjak, Maracich, N. Sedmak, Lacoselj, Malusa, Kosuta (Nosis), Bertoli, Leonardi.

Pozitivna serije Vesne se nadaljuje in v zaostalem srečanju so Križani tokrat prepričljivo premagali Portuale, ki je po prvem delu celo vodil. Tekmo so zaradi zasedenosti igrišča na Prosoku igrali pri sv. Alojziju in Križani so takoj prevzeli pobudo. Sodnik bi moral že v 5. minuti dosoditi 11-metrovko za Vesno zaradi prekrška nad Kosuto, v 20.

minuti pa je le pokazal na belo točko. Toda Maracich je zadel samo prečko.

Portuale je nepricakovano povedel v 30. minuti, takoj nato pa je eden od napadalcev Portualeja huje poskodoval Soavija, katerega je zamenjal Naldi. Ta je bil nato pravi protagonist srečanja. V 50. minuti je najprej izenacil rezultat, deset minut kasneje je podal do prostega Malusaja, ki je brez težav dosegel vodeči zadetek, nato pa je Naldi v protinapadih se dvakrat premagal vratarja Portualeja in tako Vesni zagotovil važni točki v boju za čim višjo uvrstitev. (S. K.)

NOGOMET / NAJMLAJŠI

Triestina brez večjih težav ugnala vrstnike Bora Farco

Tržačani do zmage v dveh minutah

Bor Farco - Triestina 0:2 (0:2)

BOR FARCO: Jas Gregori (Hrovatin), Berce (Krizmancic), Longo, Batic, Jan Gregori, Zornada, Skrlj, Manzin, Milic (Umar), Ostrouska, Pimosi.

V zaostali derbi tekmi med Borom Farco in Triestino so Tržačani zmagali in tekmo zaključili že po prvih treh minutah srečanja, ko so z dvema goloma v dveh minutah pokopali vse upe naše združene ekipe. Pobuda je bila skozi vso tekmo na strani Triestine, vratar Bora pa je borovce večkrat resil pred zadetkom in lahko rečemo, da je bil eden najboljših na igrišču. V prvem polcasu naši niso niti enkrat nevarno streljali proti vratom Triestine. Tudi v nadaljevanju se igra ni kaj dosti spremenila, kljub temu, da so naši fantje bili živahnejši. Gostje pa so bili spet zelo nevarni s strelji od daleč. (d.gr.)

NA GORISKEM**NAJMLAJŠI**

IZIDI 3. KOLA POVRATNEGA DELA: Audax-Aris 9:0, Staranzano-Corno 2:0, Pro Romans-Gradese 2:3, Pieris-Isontina 2:0, Lucinico-Isonzo 2:1, Natisone- Monfalcone 1:1, Sovodnje-Sanrocchese 15:1.

Lestvica: Sovodnje 28, Pieris 26, Monfalcone 22, Isontina 18, Natisone 18, Staranzano 18, Audax 17, Lucinico 17, Gradese 16, Pro Romans 15, Corno 13, Isonzo 7, Sanrocchese 3, Aris 0.

ZACETNIKI

IZIDA ZAOSTALIH SREČANJ: Monfalcone-S.Marco 11:0, Pieris-S.Canžian »B« 0:0.

Začasna lestvica: S.Canžian »A« 20, San Michele 19, Monfalcone 16, Ronchi 14, Mladost 13, Staranzano 12, Gradese 9, S.Canžian »B« 7, Aris 6, Real Isonzo 5, Pieris 4, S.Marco 0, (VIP)

KOŠARKA / MLADINSKO PRVENSTVO

Jadranovci v gosteh visoko odpravili tudi ekipo Terza

Borut Klabjan in Fabio Gobbo najboljša posameznika

Terzo - Jadran TKB 52:95 (23:53)

JADRAN TKB: Daneu 4 (0:2), Koren 4, M. Emili 12 (2:2), Gobbo 9 (1:2), Hmeljak 17 (5:6), Pro 5 (3:3), Grbec 18 (0:1), Klabjan 17 (5:6), Krizman 7 (1:2), Cingerla, Cerne, trener Vatovec.

PM: 15:21. ON: 21. TRI TOCKE: Grbec 2, Krizman 2.

Jadranovi mladinci so v gosteh premagali se Terzo in tako dve koli pred koncem regularnega dela nepremagani s štirimi točkami prednosti pred Italmonfalconejem vodijo na lestvici. In prav v prihodnjem kolu (v torek, 8. t.m. ob 18.45) bo v Trzicu veliki obračun med Italmonfalconejem in našim mostvom. Jadranovce čaka nato v zadnjem kolu se domače srečanje proti Itali iz Gradisce, proti kateri so naši že v gosteh visoko zmagali. Ja-

dranovci imajo torej dve koli pred koncem tega prvenstva izredno priložnost, da se uvrstijo v nadaljnji del, v meddeželno fazo.

Srečanje proti Terzu se je odločilo v korist naše pteroke že po prvem polcasu, saj so jadranovci vodili kar s 30 točkami razlike.

Od posameznikov bi tokrat pohvalili predvsem Boruta Klabjana, ki je bil zelo dober tako v obrambi kot v napadu. Solidno je zaigral tudi Fabio Gobbo.

Igre pod košema:**zmagi Bora in Sežane**

Zaradi solskih počitnic v Sloveniji je bil spored 3. kola Jadranovega turnirja v minibasketu Igre pod kosema nekoliko okrnjen. Namesto starih so odigrali le dve tekmi, na katerih sta zmagala Bor in Sežana.

Bor - Polet 7:0

Stafeta 1:0; prva tekma 18:0; dvokorak desno 10:5;

druga tekma 26:0; dvokorak levo 10:7; tretja tekma 28:4; prosti meti 10:7.

POSTAVI

BOR: Jeltnikar, Krcalic, Zanon, Madonia, Peric, Jogan, Pozar, Floridan, Kneipp, Sovic, Kralj, vadiatelj Oktetec.

POLET: Malalan, Milic, Paulin, Dolenc, Jugovic, Sosis, Rebecchi, Gibi, D. Milic, Daneu, Starec, vadiatelj Vremec.

Sežana - Breg 5:2

Stafeta 0:1, prva tekma 12:0, dvokorak desno 10:7; druga tekma 6:0; dvokorak levo 6:10; tretja tekma 11:4; prosti meti 10:9.

POSTAVI

SEŽANA: Cebulec, Penko, Bencina, G. in U. Pantelic, Novak, Razem, Sakic, Tomic, Skoljnik, vadiatelj S. Cebulec.

BREG: Zobec, Puzzer, Longo, Vodopivec, Corbatto, Zeriali, A. Pregarc, vadiatelj O. Pregarc.

planinski svet

16. zimski pohod »Arihova peč« v spomin na padle borce

Slovenska športna zveza iz Celovca, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko prosvetno društvo Roz v Sentjakobu prirejajo v nedeljo, 6. 3. s pricetkom ob 9. uri že 16. zimski pohod »Arihova peč« v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo. Pot bo pohodnike vodila od Polanca na Cemernici (Hodnina) nad Sentjakobom v Rožu preko nekdanjega partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Koca nad Arihovo pečjo« (1084 m) na planini Bleščeca (kontrolni žig) in nazaj po drugi strani mimo Resmanove lovske kočice (kontrolni žig) do Polanca. Na pohodu lahko sodelujejo vsi, priporočajo pa primerno zimsko in planinsko opremo. Odhod je predviden med 9. in 12. uro povratek pa najkasneje do 15. ure. Izletniki se lahko prijavijo neposredno na startu na dan prireditve. Prijavnina za odrasle znosa 50 silingov (približno 7000 lir), za otroke in mladino pa 40 silingov. Vsak udeleženec pohoda bo prejel diplomo, tisti, ki se bo pohoda udeležil že petič, deseti ali petnajstič pa bo prejel posebno zlato značko. Organizatorji bodo za vse udeležence nudili toplo pijaco in klobaso.

Za pohodnike iz drugih krajev je treba se povedati, da iz Sentjakoba v Rožu vodi označena pot proti Podrozci (Rosenbach) preko vasi Lese (Lessach), Svatne (Schlatten) in Hodnina (Karin) do starta na Cemernici. Pot bo označena s kazipoti »Arihova peč«, na razpolago pa bo dovolj parkirnih prostorov. Pohod bo ob vsakem vremenu.

Izlet na Mijo

Program izletov in delovanja SPDT, ki ga sicer člani in prijatelji se niso prejeli, predvideva v nedeljo 6. marca izlet na Mijo v Beneski Sloveniji. Mija, ki je visoka 1237 m in ki je druga najvišja gora v tem predelu, stoji zahodno od visjega Matajurja (1642 m). Ta dva vrhova locuje reka Nadiža, ki je v teku tisocletji izdolbla več kot 1000 m globok kanjon, ki spada v naravne znamenitosti posoja.

Izhodišče izleta je v Stupicah, nekaj km pred mejnim prehodom v Robicu in poteka po markirani stezi, ki so jo otvorili oktobra 1991. leta. Tura je sicer nekoliko naporna, vendar nudi tudi lep razgled. Ob stezi so tudi table, ki opozarjajo na splosne krajevne zanimivosti in posebnosti zivalstva in rastlinstva. Strma dolina, po kateri poteka v začetku naš pohod, se imenuje Pradol. Tod je nekoč tekla Nadiža preden si je izbrala daljšo pot, morda zato, ker jo je izvabila sestra Soča.

Vsekakor, razen odcepa, ki vodi na vrh Mije, je pot krožna in traja približno 5 ur.

Na izlet z osebnimi avtomobili bomo odšli v nedeljo 6.3. ob 8. uri z Oberdanovega trga v Trstu in ob 8.15 s trga v Sesljanu. Prevozili bomo približno 100 km mimo Stivana v Gorico, dalje v Krmin in Cedad do Stupic.

Izlet bo vodil Franc Armani, ki je na voljo za informacije - tel. 51360. (F.A.)

Predavanje dr. Roberta Ive

V četrtek 24.2.94 je bilo v sklopu predavateljske sezone SPDT na vrsti predavanje s prikazom diapozitivov z naslovom »Mongolija - tajinstvena zgodba«. Predavatelj je bil znani casnikar in popotnik dr. Roberto Ive, ki je z mojstrskimi posnetki in jasnim izražanjem, kar je njegova posebnost, prikazal Mongolijo, to ogromno deželo, njene prebivalce, njihovo življenje in običaje. Orisal je to deželo v vseh njenih aspektih, pred velikimi spremembami, med spremembami samimi in po preobratu, ki je sicer zajel ves vzhodni svet.

Zanimanje za predavanje je bilo veliko, kar je izpricala polna Gregorčičeva dvorana in se posebno številna vprašanja poslušalcev, na katera je izčrpno odgovarjal predavatelj. Ob koncu predavanja je bila na voljo tudi knjiga ali bolje vodič po Mongoliji, za katerega morda ni bilo velikega zanimanja prisotnih in to verjetno zaradi popolnih informacij predavatelja, ki je priznal, da za tujca - popotnika sedanji časi niso preveč primerni. (F.A.)

Obvestila

KOLESARSKI KLUB ADRIA

prireja v nedeljo, 6. t. m. 18. mednarodno amatersko kolesarsko dirko za TROFEJO ZSSDI. Na dirki bodo sodelovale ekipe iz Italije, Slovenije, Nemcije, Slovaske, Ceske, Hrvatske, Avstrije, Ukrajine, Belorusije in Svedske. Neuradni start bo v Lonjerju ob 13. uri, start v Barkovljah ob 13.30. Zaključek dirke pa je predviden okrog 16.20. Vabljeni!

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 13. t. m. avtobusni izlet v Sappado ob priliki tržaskega prvenstva. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah v ponedelejk in torek od 18. do 20. ure. Informacije na tel. št. 212859 ali 299573.

gospodarstvo in finance

BORZA / VAL PANIČNIH PRODAJ

Tudi v Milanu črna sreda

Nemška monetarna masa prestrašila Evropo

MILAN - Včeraj je bil crn dan za vse evropske finančne trge, vključno z italijanskim. Vznemirjenje zaradi možnega zvišanja obrestnih stopenj se je namreč stopnjevalo v pravo paniko in sprožila nervozen val prodaj, ki se je pljusnil na finančne trge takoj po objavi sporočila o kar 20-odstotnem porastu denarne mase v Nemčiji, zabeležene v januarju (medtem ko je decembra ta porast znašal 8 odstotkov). Tako gibanje mase ze samo po sebi onemogoca zniževanje cene denarja, povrhu pa so ga pospremili tudi glasovi o splošenem naraščanju obrestnih stopenj v ZDA, čeprav so se do včeraj rahlo zvisale samo kratkoročne obrestne mere.

Crno sredo je doživel tudi milanski poslovni trg, ze sicer oslabilen zaradi predvolilne negotovosti, kjer je verizna reakcija strmoglavljenja evropskih državnih vrednotni odjeknila z vso močjo. Kazalec Mib je borzni sestanek sklenil z 1,54-odstotnim znižanjem in tako znižal svojo rast od začetka leta za 2,2 odstotka, indeks Mibtel pa je izgubil 1,64 odstotkov vrednosti. Delnice Fiat so pustile na »bojišču« 1,28% (veljale so 4.650 lir), Generali so izgubile 1,66% (in pristale pri vrednosti 38.559 lir), Comit 0,70, Credit pa 0,95 odstotka.

Posledicam takih razmer na finančnem trgu se seveda ni mogel izogniti menjalni trg, ki je v Milanu le se utrdil ponedeljkove slabe trende. Italijanska valuta je v razmerju z dolarjem popustila za tri lire (zeleni bankovec je včeraj veljal 1.688, v ponedeljek pa 1.685 lir), marka pa je s ponedeljkove 992,9 lire presla na 993,5. Banca d'Italia ob tem ugotavlja, da vzrok za nov negativni moment italijanske valute ni toliko politična negotovost, kot

se je bilo primerilo v bližnji preteklosti, ampak mednarodni trendi, ki jih obvladuje izrazit pesimizem. Veter je obrnilo nedavno povišanje kratkoročnih obrestnih stopenj v ZDA, za katere pa se je Federal Reserve - opozarjajo izvedenci - odločila v diametralno nasprotnem ekonomskem kontestu glede na tistega, ki ga doživlja Stara celina.

Zvečer se je guverner Bankitalie Fazio na to aktualno temo srečal s predsednikom republike.

Ciampi: italijansko gospodarstvo si nikakor ne zasluži nezaupanja

RIM - Negativni val, ki je zajel finančne trge, je včeraj komentiral tudi predsednik vlade Carlo Azeglio Ciampi, za katerega si italijansko gospodarstvo ne zasluži nezaupanja: »Glede na predvolilno negotovost lahko naše gospodarstvo samo pohvalimo,« je dejal. »Po podatkih Bance d'Italia je sibkost italijanskih trgov neke vrste cocktail, ki ga za stiri petine sestavljajo negativne mednarodne tendence, za eno samo petino pa notranje politične negotovosti.«

Predsednik ministrskega sveta je je zaupanje v italijansko gospodarstvo utemeljil s podatkom, da se je primanjkljaj plačilne bilance pri tekočih poslih v enem samem letu spremenil v presežek (od -34.400 na +13.400 milijard lir), da je bila uvedena stroga politika plac, ki naj bi priviedla k novemu zagonu investiranja in pospeševanju zaposlovanja, in politika stabilnih cen in da je bil končno začel proces snujne anacije javnih računov.

DEŽELNA UPRAVA / DANES PREDSTAVITEV V SVETOVALSKI KOMISIJI

Dežela začrtala smernice za preustroj svojih družb

Preureditev družb z deželnim kapitalom se bo začela pri Friulii, ki bo na izredni skupščini 10. t.m. dobila novega predsednika
VLASTA BERNARD

TRST - »Finančna družba Friulia bo ostala trdno v rokah Dezele, vendar se bo hkrati v večji meri odprla za zasebni kapital.« S to premiso sta deželna odbornika za finance Michele Degrassi in za industrijo Lodovico Sonogo včeraj novinarjem orisala usmeritve deželne uprave za preureditev Friulie in vseh ostalih delniških družb, ki jih nadzira deželna ustanova in ki gre do Friulie same in Friulialisa do Autovie Servizi in številnih drugih nadzorovanih družb, kot so npr. Friuliafactor, Promotour, Finest, Informest itd.

Cilj, ki si ga je na tem področju zastavila deželna uprava je nedvomno ambiciozen, zato ga tudi ne bo mogoče izpeljati prej kot v srednjeročnem obdobju. Danes bo deželni odbor predstavil ustrezni sklep članom svetovalske komisije za proizvodne dejavnosti, začetek urednicevanja novih smernic pa bo označil bližnji izredni občni zbor Friulie, ki bo 10.marca in ki ima na dnevnem redu statutarne spremembe in imenovanje novega predsednika. Ce okrog kandidatovega imena vlada popoln molk (poznalci sicer menijo, da bo mesto zasedel sedanjí podpred-

Deželna odbornika Sonogo in Degrassi (z leve) med tiskovno konferenco (Foto Ferrari)

sednik upravnega sveta družbe Flavio Pressacco, medtem ko bodo njegovi člani ostali na svojih mestih do naravnega izteka mandata prihodnje leto), sta bila Degrassi in Sonogo bolj zgovorna pri sprejemembah, ki naj bi jih vnesli v statut.

V prvi vrsti naj bi sedanjih 17 mest v upravnem svetu Friulie skrcili na največ 11 (čeprav je po Sonegovih besedah v danih pogojih se ta številka previsoka, vendar so se zanj odločili v perspektivi vstopa novih partnerjev), stevilo nadzornikov pa od sedanjih pet znižali na tri. Glede razsirtive delniške baze sta odbornika za sedaj

izključila možnost drobnega delničarstva (ker to za varčevalce ne bi bilo zanimivo) in priznala, da si Dezel zeli novih partnerjev iz kreditnega sistema. Sedaj ima sama 87 odstotkov glavnice, ker pa bi se morala družba dokapitalizirati (trenutno znasa njena glavnica 120 milijard lir, premoženje pa dosega vrednost 400 milijard), bo odprla vrata za nove partnerje vse do spodnje meje 51 odstotkov delniškega paketa, pod katero seveda ne more, če želi ohraniti nadzor nad Friulio.

Sicer pa se nacrti Dezele, kot receno, ne koncajo pri Friulii, ampak zajemajo ves sektor družb

z deželno udeležbo, ki kar klice po reformi, s katero bi odpravili dvojnosti, oklestili suhe veje, znižali stevilo članov v upravnih svetih in sploh zamašili luknje, skozi katere nenadzorovano odteka javni denar. Poleg odpravljanja potrate je torej glavni cilj tega srednjeročnega posega tudi večja učinkovitost družb z deželno udeležbo, h kateri bo napovedana delna privatizacija nedvomno prispevala svoje. V tem okviru sta odbornika napovedala tudi izrazitejšo dejavnost Friulie v odnosu do malih in srednjih podjetij in večjo angaziranost pri ekonomskih iniciativah na Vzhodu.

TEHNOLOŠKA INOVACIJA

Predsednik industrijcev FJK nastopil na Dunaju

TRST - Predsednik Federacije industrijcev Furlanije-Juljske krajine in član izvršnega odbora Confindustrie Gianfranco Zoppas se je včeraj na Dunaju udeležil Foruma o tehnološki inovaciji, ki ga je priredila avstrijska vlada. V svojem posegu je Zoppas govoril o izkusnjah iz »stirikotnika« Trst-Verona-München-Dunaj, kjer koekzistirajo močan industrijski, znanstveno-raziskovalni, univerzitetni in tehnološki razvoj, ki omogočajo dokaj kompetitiven globalni razvoj tega območja. Predsednik industrijcev iz Furlanije-Juljske krajine je izrazil prepričanje v neločljivost povezave med tehnološkim razvojem in kompetitivnostjo in dodal, da ni naključje, da so prav tehnološko najbolj razvite gospodarske sredine v zadnjih dveh, treh letih najbolj uspešno kljubovale recesijskemu valu. To pa je hkrati eden od osnovnih konceptov razvojnega modela, ki se je uveljavil v sverovzhodni Italiji, v Padski nižini in v zadnjem času tudi ob Jadranu.

Glede Italije nasploh pa je Zoppas naznanil tehnološko zamujanje glede na industrijsko najrazvitejše države, zato je postavil v ospredje potrebo po se večji povezavi severovzhodne Italije z Bavarsko in Avstrijo, kar bo z vstopom Dunaja v Evropsko unijo še veliko lažje. To pa bo po Zoppasovih besedah hkrati olajšalo tudi skupne nastope oziroma industrijsko in gospodarsko kooperacijo razvitega gospodarskega stirikotnika s Srednjo in Vzhodno Evropo.

DAVKI / RAZBREMENITEV ZA MILIJON LIR

Cenejše prvo stanovanje

Toliko pričakovana poenostavljena različica obrazca 740 se je otrsela marsikaterega odvečnega (in kompliciranega) okvirja (na primer dohodkovnika), obenem pa se je znatno skrcil krog zavezancev, ki bodo morali izpolniti in vložiti davčno prijavo. To je posledica razbremenitve za prvo stanovanje do milijona lir, ki jo predvideva zakon št. 537 iz leta 1993. Tako se bo marsikateri odvisni delavec in upokojenec ali pa zgolj nepremičninski lastnik lahko izognil obveznosti davčne prijave, pa tudi davčni pritisk bo nekoliko nižji za skoraj vse zavezance.

Računsko bo ta operacija stekla tako, da bomo od nepremičninskega dohodka (vključno s pritklinami) odbili milijon lir oziroma sploh ne bomo vpisali obdavčljivega dohodka, ce je vrednost nepremičnine nižja od milijona. Ta razbremenitev pripada v celoti, ce je lastnik oziroma posestnik razpolagal s stanovanjem skozi vse leto, v nasprotnem primeru pa samo v sorazmernem deležu. Pri tem je seveda odločujoča namembnost posloja, ki mora biti bivalna. Ugodnost ni vezana na zgradbo, ampak na upravičence: ce jo na primer le eden izmed solastnikov uporablja kot prvo stanovanje, si lahko v odstotku odbije

pripadajoči posestniški delez.

Pri tolmačenju in prakticnem izvajanju te davčne olajsave se lahko s pravnega vidika pojavi v teku leta več primerov »mešanega« lastništva odstotnega deleža oziroma namembnosti nepremičnine.

1.) V primeru, da se med letom spremeni odstotek posesti prvega stanovanja, se na osnovi povprečja sorazmerno zniža višina odbitnega nepremičninskega dohodka. Ce ima na primer zavezanec prvo stanovanje šest mesecev na razpolago s 100-odstotnim in drugih šest mesecev s 50-odstotnim deležem, je letno povprečje 75 odstotkov in torej lahko odšteje 750 tisoč lir;

2.) podjetnik ali profesionallec, ki uporablja svoje stanovanje tudi kot poslovni prostor, lahko odbije le 50 odstotkov nepremičninskega dohodka;

3.) ce lastnik odda med letom stanovanje v najem, se upošteva višji znesek med katastrsko vrednostjo nepremičnine in za 15 odstotkov znizano stanarino;

4.) tistemu, ki prenese bivališce z ene zgradbe na drugo, se sestevajo sorazmerni deleži nepremičninskega dohodka do največ enega milijona lir.

Boris Simoneta
NOVICE

Ciga prehaja k Sheratonu

MILAN - Finančna družba Fimpar, ki nadzoruje hotelsko verigo Ciga, se je praktično že odločila, da jo proda ameriški družbi Itt Sheraton. Tega sicer ni storila izrecno, pač pa je včeraj objavila komunike, v katerem je sporočila, da ne bo vplacala delniške kvote, ki bi jo morala prevzeti na svoja ramena ob bližnjem povečanju Cigine glavnice in da bo svoj delniški paket prepustila Sheratonu.

Zapostavljene kreditne kartice

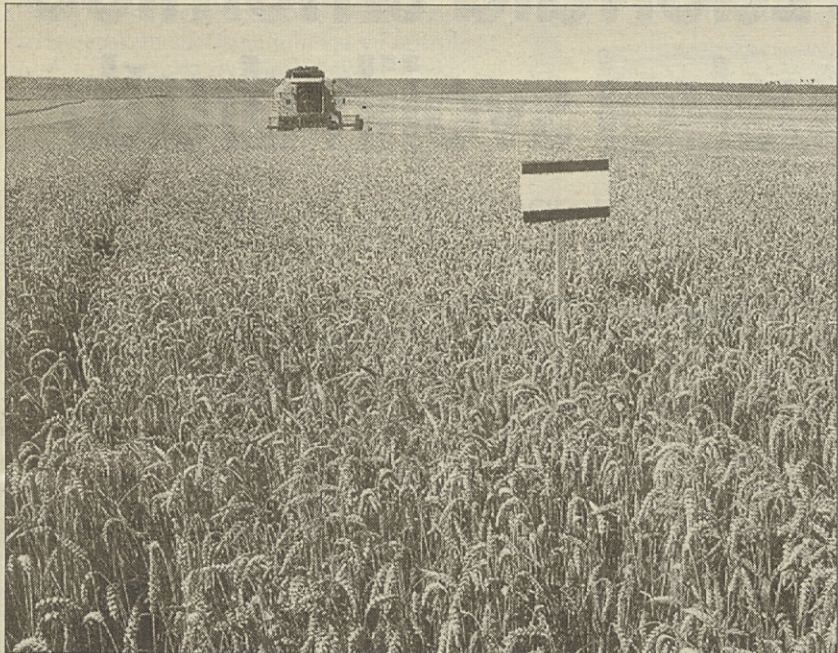
RIM - Čeprav je tim. elektronski denar že dobro uveljavljen, se kreditne kartice v Italiji se vedno niso docela uveljavile. Po zadnjih podatkih oziroma ocenah je namreč pri nas se vedno kar 95 odstotkov vseh denarnih transakcij posameznikov izvedenih v likvidni obliki.

Nizka proizvodnost v kmetijstvu

RIM - Ce bi hoteli govoriti o kmetijstvu v ekonomskih terminih, ne bi smelo biti tri milijone kmetijskih podjetij, kolikor jih je bilo nastetih ob zadnjem popisu, amapak komaj 400 do 500 tisoč. Drastična ugotovitev izhaja podatkov statističnega zavoda Censis, ki je včeraj sprožil alarm glede nizke proizvodnosti italijanskega primarnega sektorja. Njegov generalni sekretar Giuseppe De Rita si je za objavo podatkov izbral ne ravno najprimernejše mesto, okroglo mizo kmetijskih stanovskih združenj, ki je njegov nastop sprejela s pridržanim dihom. De Rita je svoje izvajanje na koncu vendarle nekoliko omilil, ko je organizacije kmetov povabil, naj bolje upravljajo realne procese v kmetijstvu in naj se lotijo racionalizacije podjetij.

gospodarstvo in finance

Novi prelevmani na uvoz pšenice so razjezili mlinarje

LJUBLJANA - Slovenska vlada je z uredbo, objavljeno v zadnji številki uradnega lista dne 25. februarja, določila najvišje drobnoprodajne cene vseh vrst pšenične moke, razen namenskih pšeničnih mok, cene pšenične moke za nadaljnjo reprodukcijo in najvišje drobnoprodajne cene dnevnega pšeničnega kruha. Vladna uredba velja od 1. marca. To z drugimi besedami pomeni, da je vlada za nadaljnje štiri mesece zamrznila drobnoprodajne cene za zgoraj omenjene proizvode in da so cene teh proizvodov na trgu pod vladnim nadzorom. Kot najvišje veljajo cene, ki so na trgu veljale 28. februarja. Cena za kilogram domače pšenice je 20 tolarjev za kilogram, ta cena pa je osnova za izračun cene kruha in moke po razmerjih, ki so bila določena že s prejšnjo uredbo. Razmerja med ceno pšenice in ceno moke oziroma kruha ostajajo nespremenjena. Vendar mlinarji nad novim vladnim ukrepom niso navdušeni. Ne glede na fiksno določeno ceno pšenice so namreč v zadnjih starih mesecih stroški predelave narasli. Konec preteklega tedna, 25. februarja, pa je vlada uvedla še prelevman na uvozeno

pšenico. Sklep vlade je začel veljati takoj. Pred uvedbo prelevmana je cena uvožene pšenice znašala 18, 50 tolarja, po uvedbi prelevmana pa znaša 22 tolarjev za kilogram. Težava je v tem, da so mlinarji dolžni plačati prelevmane tudi za pšenico, ki je bila na dan uveljavitve sklepa vlade že na poti v Slovenijo, del te pšenice pa je bil uskladiščen na meji zaradi carinskega postopka. Mlinarji se pritožujejo, ker so morali plačati prelevmane tudi za to pšenico, čeprav so nakup v tujini opravili še pred uvedbo prelevmanov. Menijo namreč, da bi morali za uvoz te pšenice veljati stari uvozni pogoji. Uvoz pšenice je nujen, ker domače ni dovolj, mlinarji pa tudi niso dobili povrnjenih stroškov za odkup domače pšenice - poleti je je država odkupila še približno 25 tisoč ton, vendar pri Mlinotestu pšenice iz rezerv ne uporabljajo, ker je predraga. Na ministrstvu za kmetijstvo ob tem dodajajo, da se z omenjeno trditvijo o previsokih cenah domače pšenice ne morejo strinjati. Prelevmani pa so po njihovem mnenju zascita domače pšenice pred dumpinskim uvozom.

Irena Pirman

PROGRAM PHARE / IZOBRAŽEVANJE SVETOVALCEV

S svojim znanjem bodo pomagali petim podjetjem

Phare je za program namenil 1,6 milijona mark

LJUBLJANA - Program izobraževanja slovenskih svetovalcev, ki ga denarno podpira program Phare, že intenzivno poteka. Izmed sto prijavljenih svetovalcev so na osnovi psihofizičnega testa in pogovorov izbrali 22 aktivnih svetovalcev iz različnih slovenskih svetovalnih podjetij, ki so obiskovali tridnevni seminar, na katerem so predavali svetovalci mešanega italijansko-francoskega svetovalnega podjetja Cegos. Svetovalci bodo izobraževanje nadaljevali z neposrednim svetovalnim delom v petih slovenskih pilotsko izbranih podjetjih. Podjetja je, po besedah Slavka Miheliča iz Združenja za management consulting pri GZS, izbralo ministrstvo za gospodarske dejavnosti, in sicer brez predhodnega javnega razpisa, v sodelovanju s pazožnimi združenji pri GZS. »Svetovalci bodo delo nadaljevali v sevniški Lisci, zreskem Uniorju, sempetrskem Sipu, v Domelu iz Železnikov in ravenskem Metalu,« je še povedal Mihelič na včerajšnji seji Združenja za management consulting. Svetovalci bodo v teh petih podjetjih izdelali anali-

zo stanja in na njeni osnovi poskušali izdelati program projekta, ki naj bi zajel marketinsko ter kadrovsko in organizacijsko strategijo podjetja. Svetovalno delo v podjetjih bo finančno pokril program Phare, podjetje pa bo moralo svetovalcem kriti le potne stroške. Svetovalci bodo tako skupaj zaslužili 250 tisoč ekujev, za celoten projekt izobraževanja svetovalcev pa je Phare Sloveniji namenil 800 tisoč ekujev, kar je približno 1,6 milijona nemških mark. Mihelič je poudaril, da je to prvi projekt, pri katerem so svetovalci za svoje delo plačani neposredno iz sredstev programa Phare. Celoten projekt naj bi svetovalci zaključili predvidoma jeseni, junija pa bodo podoben seminar organizirali tudi za direktorje slovenskih svetovalnih podjetij. Ščir pa je slovenska vlada predlagala, Phare pa s predlogom soglasa, da se podobni tečaji nadaljujejo se prihodnje leto, pa tudi se v letu 1996. V okviru Združenja za management consulting so pričeli tudi z akcijo za vključitev naših svetovalnih podjetij v register svetovalcev pri Phare, kar pomeni, da bodo lahko

slovenski svetovalci sodelovali pri podobnih projektih na primer v državah srednje in vzhodne Evrope. Vključevanje v register je podprlo tudi ministrstvo za znanost in tehnologijo, ki koordinira vse projekte, ki potekajo v okviru programa Phare v Sloveniji, kakor tudi pred-

stavniki Phare v Sloveniji Alen Eams. V okviru združenja nameravajo ustanoviti tudi poseben konzorcij SIC (Slovenian International Consultants), ki bi združeval slovensko svetovalno znanje pri izvajanju projektov v tujini.

Alenka L. Jakomin

Zavod za statistiko zamuja s podatki

LJUBLJANA - Predstavniki Zavoda za statistiko Republike Slovenije bodo 21. marca v Ljubljani podpisali poseben sporazum o sodelovanju s Statističnim uradom Evropske skupnosti (Eurostat), ki bo slovenskemu zavodu poleg tehnične pomoči prinesel tudi dodatna sredstva za modernizacijo obdelave podatkov in publikacij. Zavod za statistiko tudi intenzivno pripravlja program dela za obdobje od leta 1995 do 1997, kot zahteva januarja podpisana skupna deklaracija o statističnem sodelovanju, so povedali na včerajšnji novinarski konferenci. Predstavili so tudi uradne statistične podatke za januar (notranja trgovina, gradbeništvo, promet, turizem in cene), vendar tokrat med njimi ni bilo indeksa fizičnega obsega industrijske proizvodnje, ki izraza dinamiko proizvodnje za na primer pretekli mesec v primerjavi s povprečjem leta 1993. Zamudo so predstavniki zavoda včeraj pojasnili s tem, da je v Sloveniji le približno dva tisoč aktivnih industrijskih podjetij, ki izpolnjujejo kriterije za vključitev v mesečno poročilo industrije, torej ze manjše spremembe v obsegu proizvodnje v podjetjih vplivajo na spremembo indeksa. Poleg tega so se podjetja lani reorganizirala, mnogo zasebnih podjetij je registriranih tudi za industrijsko dejavnost, a je ne opravljajo, in podobno. Zato so morali predstavniki zavoda po mednarodnih priporočilih za industrijsko statistiko na terenu preverjati, katera podjetja sploh lahko zajamejo v obdelavo industrijske proizvodnje. Tudi odziv podjetij na prošnjo, naj posiljajo podatke, ni več tak, kot je bil včasih, zavod pa niti nima pravne podlage, da bi podatke zahteval. Zamuda je torej davek želji, da bi dobili dober indeks. Indeks o fizičnem obsegu industrijske proizvodnje za letošnji januar bodo objavili šele konec prihodnjega tedna.

Andreja Rednak

Litva bi rada v Evropsko unijo

BRUSELJ - Litva je začela prvi krog pogajanj z Evropsko unijo (EU), ki so namenjena krepitvi medsebojnih trgovinskih povezav, so sporočili njeni predstavniki. Pogajanja, ki naj bi jih končali do konca letošnjega leta, bodo po vsej verjetnosti zaključili s podpisom sporazuma o prosti trgovini, ta pa naj bi stopil v veljavo že 1. januarja 1995. Litva je po Estoniji in Latviji že tretja baltska država, s katero potekajo pogajanja o omejenem sporazumu. »Zelo natančno bomo morali preučiti podrobnosti,« je izjavil eden od predstavnikov komisije, ki je omenil, da bodo pogajanja najtrša prav na področju kmetijstva. Viri, ki so blizu komisiji, omenjajo, da bo Estonija svoj trg povsem odprla za izdelke iz Evropske unije, kakor hitro bo začel veljati sporazum, medtem ko bosta Litva in Latvija vstopili v šestletno prehodno obdobje, v katerem bosta odpravili svoje trgovinske ovire. Naslednji krog pogajanj z Litvo se bo začel 30. marca v Bruslju. Pogajanja z Latvijo pa se bodo nadaljevala 21. marca.

(Reuter)

HRVAŠKA / VLADA PONUJA ROKO LASTNIKOM ZAMRZNJENIH DEVIZ

Delnice namesto deviz

ZAGREB - Hrvaska vlada se je odločila, da bo »starim« deviznim varčevalcem ponudila delnice 33 podjetij iz sklada za privatizacijo. Ker varčevalci ne morejo dvigniti teh »zamrznjenih deviz«, ki izvirajo se iz obdobja nekdanje Jugoslavije, je vladna ponudba dokaj zanimiva. Skupna vrednost ponujenih delnic je 881 milijonov nemških mark, izdali pa jih bodo v razmerju 1:1, kar pomeni, da bodo varčevalcem za vrednost ene nemške marke izplačali tudi eno marko nominalne vrednosti delnice.

Potencialni kupci bodo tako pri pooblaščenih banki prijavili, koliko delnic želijo kupiti, banka pa bo v tej višini blokirala njihove devizne prihranke. S tako zbranimi prijavami se bodo banke pojavile na trgu, pri hrvaškem skladu za privatizacijo. Sredstva iz starega deviznega varčevanja bodo potem lahko odkupovale različne finančne ustanove, bodisi zase bodisi na račun potencialnih vlagateljev.

Država je, kot je obljubila, ponudila delnice močnih in uspešnih podjetij, med katere spadajo tudi veriga turističnih hotelov v Istri, Podravka iz Koprivnice, Leda iz Zagreba in Varvatek iz Varaždina. Analitiki gospodarskih dogajanj na Hrvaškem se sprašujejo, ali se deviznim varčevalcem danes res splača kupiti delnice manj donosnega podjetja, kot je Na-ma (veriga veleblagovnic) ali bolj donosne Podravke.

Omenjajo možnost, da se utegne hitreje vrniti denar, ki je vložen v Nammo (kar je tudi smisel pretakanja deviznega varčevanja v delnice), hkrati pa ne zavračajo možnosti bolj tvegane vlaganja v zaenkrat slabo stoječe podjetje, za katerega se zaradi atraktivnosti zanimajo številni večji vlagatelji, ki si želijo odkupiti večinski delež delnic.

Tisti, ki bodo svoje privarčevane devize sklenili vložiti v »morske« delnice podjetij, kot so poreska Plava laguna, rovinjski Jadran-turist ali braski Supetrus, bodo seveda svoj denar dobili nazaj, vendar sele takrat, ko na Hrvaškem ne bo več vojne, saj bo takrat narasla vrednost zdaj kupljenih delnic. Nakup delnic v uspešnih podjetjih, kot so Podravka, osiješka Saponia ali bje-lovarska Sirela, skoraj zagotovo pomeni dobiček, saj bodo dividende tam vsekakor večje od obresti, ki jih za devize ponujajo banke.

Nacrti države pri prodaji delnic za staro devizno varčevanje so očitni, saj naj bi že v letu 1995 iz državnega proračuna izločila približno 600 milijonov mark za servisiranje glavnice in obresti javnega dolga oziroma starega deviznega varčevanja. Ker pa do tolikšne vsote ni mogoče priti zlahka, razen s pomočjo inflacije, se je hrvaška vlada odločila, da bo nekoliko razbremenila svoje obveznosti. Tako napoveduje, da bi javni dolg lahko znižali s sedanjih 4,2 milijarde mark na 1,

5 do 2 milijardi mark.

Hkrati z odločitvijo vlade o prodaji delnic za sredstva starega deviznega varčevanja je Narodna banka Hrvaške znova potrdila, da ne bo odstopila od restriktivne monetarne politike in da bo se naprej nadzorovala količina denarja v obtoku. Tako se je tudi zmanjšala eskontna obrestna mera z dosedanjih 14 odstotkov na 11 odstotkov letno, hkrati pa je ne bodo več določali na mesečni ravni, temveč na letni. Na Hrvaškem iz dneva v dan pada vrednost nemške marke v primerjavi s hrvaškim dinarjem. Finančniki ocenjujejo, da bo vrednost marke kmalu zdrsnila na 3000 hrvaških dinarjev, čeprav je bilo za marko se nedavno treba odsteti 4000 hrvaških dinarjev. Ekonometriki so že dokazali, da je vrednost dinarja v primerjavi z marko precejšnja za 20 ali celo 35 odstotkov. Padanje vrednosti marke in »mocan« dinar največ skode povzročata izvoznikom. Ti namreč devize, težko zaslužene z izvozom, na črnem trgu prodajajo celo za 10 do 20 odstotkov ceneje od veljavnega tečaja, saj sicer ne morejo zbrati dovolj denarja za izplačilo plač. Večina izvoznikov je tako že zabredla v velikanske izgube. Ker ugotavljajo, da se jim pri sedanjem razmerju med marko in dinarjem ne splača izvažati, preprosto krčijo obseg proizvodnje.

Darko Pavičić

V Italiji ni težko prodati banke

MILANO - V sklopu italijanske privatizacije je bila v torek - štiri dni pred predvidenim rokom - zaključena javna prodaja delnic Banca Commerciale Italiana (BCI). Vodstvo banke, seste največje med italijanskimi bankami, je sporočilo, da je bilo povprasevanje po njenih 200 milijonih delnic tolikšno, da je vrednost ponudbe za posamezno delnico že v torek znašala 5400 lir, čeprav naj bi takšno vrednost dosegle sele v petek.

Premier Carlo Adelfio Ciampi, ki je odločilno prispeval k izvajanju tega programa, je ob tej novici pripomnil, da je velikansko zanimanje samo potrdilo njegove slutnje o uspešnih poslih.

Tik pred koncem javne prodaje delnic banke so predstavniki državne krovne družbe Istituto per la Ricostruzione Industriale (IRI) spretno izrabili priloznost za napoved prodaje delnic rimskega letališča, italijanskih avtocest in telefonskega omrežja. Program privatizacije je italijanska vlada začela s prodajo državne banke Credito Italiano SpA decembra lani. V piclih treh mesecih so tako prodali tri banke. Omenjena privatizacija je povzročila pravo majhno revolucijo v Italiji, saj je v kratkem času ustvarila mogočno armado 700 tisoč drobnih delničarjev. Uspeh tega posla je bil tolikšen, da so ga morali podpreti tisk in vse največje stranke, ki bodo sodelovale na marčevskih volitvah, vključno z nekdanjimi komunisti.

(Reuter)

MENJALNIŠKI TEČAJI

2. marec 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	77,95	78,37	11,03	11,13	7,85	7,97
AMTK PLUS Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Avtohiša Ljubljana*	78,10	78,35	11,05	11,12	7,85	7,97
Ažur Grosuplje	78,20	78,40	11,04	11,16	7,80	7,95
Banka Vipa Nova Gorica	78,16	78,39	11,03	11,12	7,91	7,99
Bobr Ljubljana	-	-	-	-	-	-
BTC Sezana	-	-	-	-	-	-
Bund Ljubljana	77,90	78,40	10,90	11,15	7,70	8,00
Come 2 us*	78,02	78,40	11,03	11,12	7,75	7,95
Creditanstalt Nova banka LJ	78,05	78,45	11,07	11,20	7,85	8,05
Dom caffè Domžale	78,20	78,50	11,09	11,16	7,72	7,90
Emona Globtour LJ	78,00	78,45	10,95	11,17	7,75	7,90
Eros Ljubljana*	78,16	78,40	11,05	11,10	7,80	8,00
Eros Kranj*	78,16	78,40	11,05	11,10	7,80	8,00
Eurotours Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Firadas Idrija	78,01	78,50	11,00	11,24	7,89	8,00
Hida	78,23	78,30	11,06	11,09	7,88	7,93
Hipotekarna banka Brežice*	77,95	78,55	11,05	11,18	7,88	8,00
Hram Rožice, Mengeš*	78,10	78,30	11,09	11,15	7,76	7,90
Idila Sečovelje	-	-	-	-	-	-
Ilirika Ljubljana (WTC)	78,20	78,27	11,10	11,11	7,94	7,96
Ilirika Slovenj Gradec	77,90	78,37	11,03	11,07	7,86	7,96
Ilirika Postojna	77,80	78,25	10,90	11,10	7,85	7,92
Ilirika Sezana	78,15	78,30	11,00	11,10	7,92	7,96
Ilirika Jesenice	78,06	78,34	11,04	11,09	7,86	7,96
Invest Škofja Loka	78,10	78,60	11,05	11,15	7,70	7,99
Italdesign Nova Gorica	-	-	-	-	-	-
Klub Slovenijales LJ	78,15	78,30	11,05	11,12	7,80	8,03
Kompas Hertz Celje*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Hertz Velenje*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Hertz Idrija*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Hertz Tolmin*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Hertz Bled*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Hertz Nova Gorica*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Hertz Maribor*	77,85	78,20	11,03	11,11	7,76	7,90
Kompas Holidays	78,00	78,40	11,00	11,15	7,75	8,05
Komercialna banka Triglav	78,05	79,05	11,02	11,17	7,87	8,05
Kreditna banka MB d.d.*	77,50	78,40	11,01	11,14	7,80	8,08
LB d.d. Ljubljana	78,01	78,56	11,03	11,17	7,76	7,93
LB splošna banka Celje	77,50	78,60	11,02	11,12	7,75	7,90
LB splošna banka Koper*	77,20	78,75	10,90	11,11	7,63	7,86
LB komercialna banka NG	78,15	78,60	11,00	11,24	7,88	7,98
LB Dolenjska banka NM	-	-	-	-	-	-
LB banka Zasavje, Trbovlje	77,70	78,50	11,05	11,16	7,85	7,93
Ljudska banka d.d. LJ	78,05	78,45	11,06	11,17	7,78	8,03
Libertas Koper*	77,90	78,20	11,00	11,11	7,83	7,96
Ma Vir	78,10	78,40	11,02	11,14	7,80	8,10
Madai NG, Šempeter*	78,10	78,35	11,05	11,12	7,91	7,96
M banka Ljubljana	78,19	78,50	11,05	11,15	7,85	8,03
Media	78,20	78,30	11,07	11,12	7,95	8,00
Niprom Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Petrol Ljubljana*	78,15	78,20	11,10	11,12	7,85	8,00
Poštna banka Slovenije*	76,90	78,33	10,75	11,09	7,68	7,95
Probanka Maribor	77,85	78,45	11,03	11,16	7,82	8,00
Pigal Solkan*	78,05	78,40	10,99	11,08	7,84	7,92
Pigal Ilirska Bistrica*	77,65	78,00	10,99	11,08	7,82	7,90
Pigal Kobarid*	78,05	78,40	10,99	11,08	7,82	7,92
Publikum Ljubljana	78,24	78,29	11,08	11,10	7,92	7,97
Publikum Celje	77,85	78,18	11,04	11,09	7,88	7,99
Publikum Krško	-	-	-	-	-	-
Publikum Maribor	77,90	78,25	11,04	11,12	7,82	8,00
Publikum Mozirje	77,90	78,38	11,03	11,13	7,85	8,06
Publikum Novo mesto	77,80	78,40	11,00	11,15	7,80	7,98
Publikum Tolmin	78,17	78,52	11,04	11,10	7,91	7,97
Publikum Sevnica	78,10	78,39	11,03	11,09	7,85	8,02
Publikum Sentilj	76,90	78,25	10,80	11,15	7,82	8,00
Publikum Šentjur pri Celju	77,75	78,25	11,02	11,08	7,85	7,99
Publikum Trebnje	78,00	78,34	11,04	11,14	7,86	8,04
Publikum Žalec	77,80	78,30	11,04	11,09	7,85	8,00
Roja Ljubljana	78,05	78,40	11,07	11,17	7,85	8,07
Shalaby Koper	77,96	78,25	10,98	11,07	7,70	7,92
SKB d.d. **	77,75	77,95	11,05	11,08	7,82	7,84
Slov. hran. in posojil. Kranj	-	-	-	-	-	-
Slov. invest. banka LJ*	77,85	78,45	10,90	11,15	7,90	8,08
Slovenijaturist Ljubljana*	78,15	78,40	10,95	11,10	7,75	7,95
Slovenijaturist Maribor*	77,90	78,15	11,05	11,08	7,65	7,85
Slovenijaturist Jesenice	78,05	78,35	11,00	11,09	7,85	7,95
Sonce Ljubljana	78,20	78,50	11,04	11,14	7,75	8,03
SZKB d.d. Ljubljana*	78,17	78,45	11,00	11,11	7,87	8,06
Tartarus Postojna	-	-	-	-	-	-
Tentours Domžale	78,10	78,40	11,04	11,13	7,95	8,05
Tori Ljubljana	78,10	78,60	11,03	11,15	7,75	8,03
UBK Ljubljana	77,90	78,40	11,05	11,14	7,80	8,04
Upimo Ljubljana	78,21	78,33	11,07	11,10	7,84	7,93

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 043 z dne 2. 3. 1994 - Tečaji veljajo od 3. 3. 1994 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	92,9775	93,2573	93,5371
Avstrija	040	šiling	100	1104,5424	1107,8660	1111,1896
Belgija	056	frank	100	377,2707	378,4059	379,5411
Kanada	124	dolar	1	97,4020	97,6951	97,9882
Danska	208	krona	100	1978,6513	1984,6051	1990,5589
Finska	246	marka	100	2373,4803	2380,6222	2387,7641
Francija	250	frank	100	2280,2504	2287,1117	2293,9730
Nemčija	280	marka	100	7769,1665	7792,5441	7815,9217
Grčija	300	grd	100	—	53,6789	53,8399
Irsko	372	funt	1	—	189,9822	190,5521
Italija	380	lira	100	7,8189	7,8424	7,8659
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,2000	—
Japonska	392	jen	100	127,9426	128,3276	128,7126
Nizozemska	528	gulden	100	6920,7735	6941,5983	6962,4231
Norveška	578	krona	100	1787,1413	1792,5189	1797,8965
Portugalska	620	escudo	100	75,5940	75,8215	76,0490
Švedska	752	krona	100	1647,8402	1652,7986	1657,7570
Švica	756	frank	100	9242,2005	9270,0105	9297,8205
Velika Britanija	826	funt sterling	1	197,2825	197,8761	198,4697
ZDA	840	dolar	1	131,9049	132,3018	132,6987
Evropska unija	955	ECU	1	149,9060	150,3571	150,8082
Španija	995	peseta	100	94,3332	94,6171	94,9010

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 3. marca 1994

st. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. MAJA 1994:					1,500,000	777,129	771,861	1,548,990
68		103,6172%	102,9148%	103,2660%	150,000	77,713	77,186	154,899

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

2. MAREC 1994			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,00	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,75	9,20
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,90	9,40
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,70
Italija	Tržaška kreditna banka	12,30	12,70

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

2. MAREC 1994		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar	1662,00	1710,00	
nemška marka	980,00	999,00	
francoski frank	286,50	295,00	
holandski gulden	869,00	896,00	
belgijski frank	47,40	48,90	
funt sterling	2481,50	2560,00	
irski sterling	2382,50	2459,00	
danska krona	248,80	256,50	
grška dramma	6,73	6,94	
kanadski dolar	1236,70	1275,00	
japonski jen	16,84	16,55	
švicarski frank	1157,00	1193,00	
avstrijski šiling	138,80	143,20	
norveška krona	224,40	231,50	
švedska krona	207,00	213,50	
portugalski escudo	9,55	9,83	
španska pezeta	11,89	12,27	
avstralski dolar	1187,60	1225,00	
madžarski florint	11,00	15,00	
slovenski tolar	12,30	12,70	
hrvaški dinar	0,15	0,22	

KMEČKA BANKA - GORICA

2. MAREC 1994		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar	1670,00	1715,00	
nemška marka	980,00	995,00	
francoski frank	286,00	296,00	
holandski gulden	868,00	888,00	
belgijski frank	47,30	48,80	
funt sterling	2480,00	2550,00	
irski sterling	2378,00	2438,00	
danska krona	248,00	255,00	
grška dramma	6,60	7,10	
kanadski dolar	1235,00	1275,00	
švicarski frank	1163,00	1193,00	
avstrijski šiling	138,70	142,70	
slovenski tolar	12,30	12,70	

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

2. MAREC 1994		v DEM	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar	-	1.697	-
francoski frank	-	29.350	-
nizozemski gulden	-	89.080	-
belgijski frank	-	4.856	-
španska peseta	-	1.214	-
danska krona	-	25.468	-
kanadski dolar	-	1.253	-
japonski jen	-	1.646	-
švicarski frank	-	118.960	-
avstrijski šiling	-	14.217	-
italijanska lira	-	1.006	-
švedska krona	-	21.210	-

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij

Tečaji veljajo od 3. marca 1994 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE	
			nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1116,8875	1119,0201
Francija	frank	100	2305,7360	2310,1385
Nemčija	marka	100	7856,0000	7871,0000
Italija	lira	100	7,9063	7,9214
V. Britanija	funt	1	199,4874	199,8683
ZDA	dolar	1	133,3792	133,6338

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	78,48	78,68
SKB Banka d.d.	DEM	78,53	78,68

Tečajji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

POTOPIS / TUNIZIJA

Do sončnih obal Afrike ni daleč (15)

V Tuniziji imajo kar tri mesece poletnih počitnic

Med opoldansko vročino, ko življenje na ulici domala zamre, sva s Haddarjem, kot stari klepetulji, cvekala v senci datljeva. Kar zal mi je bilo zanj, da dela skoraj cele počitnice. Toda kmalu me je potolžil, da ni tako hudo, saj imajo v Tuniziji, ne boste verjeli, kar tri mesece poletnih počitnic.

»Bi rad spoznal mojo družino?« me je naslednje jutro presenetil Haddar, ko sem ves zaspan čakal na jutranjo kavico. »Seveda,« sem bil takoj za to. Opolodne sva stopila do starega dela mesteca, kjer se v ozkih ulicah stiskajo snežno bele hiše s svetlomodrimi vrati in okni. Hiše z ravno streho so običajno zgrajene v obliki kvadrata ali pravokotnika, na sredi pa se ponasajo z večjim ali manjšim dvoriščem.

»Tu je tudi v najhujši vročini kar hladno,« mi je pojasnjeval Haddar, ko sva skozi velika modra vrata vstopala na njihovo

Med opoldansko vročino so ulice skoraj prazne

dvorišče. Ko sva bila notri, so naju takoj obstopili otroci. »To sta moji sestrice, Sarifah in Sami s prijateljicami,« mi jih je predstavil. Posedli smo kar na tla in kmalu sem izvedel veliko zanimivega o Jerbi. Sami mi je pripovedovala o spužvah, ki jih že od nekdaj nabirajo v okoljskih vodah. Seveda se je treba ponje potapljati nekaj metrov globoko, in kot je zatrjevala, bo nekoč tudi sama kaksno »ujela«. »Tudi v soli jih imamo! Z njimi brisemo tablo,« je

hitela pojasnjevati.

Haddar mi je pripovedoval o posebnih pasteh, s katerimi si pomagajo ribiči na Jerbi. Blizu obale v obliki črke V postavijo ograjo iz trsja ali palmovih listov, ki usmerja ribe jate proti izhodu na vrhu. Na koncu trikotnika je ozek izhod, ki ribe namesto v svobodo, vodi naravnost v mrežo. Ograjo je potrebno le se dvigniti in bogat ulov je tu - brez posebega truda...

Igor Fabjan
(Se nadaljuje)

Mične restavracije so značilnost tunizijskih mest (Obe fotografiji: Igor Fabjan)

P O D L I S T E K

Po treh letih v Splitu

Vladimir Braco Musić
3

To je bilo le nekaj tednov po dogodkih z oklepim avtomobilom in slikah, ki so obsle svet, ter napovedovale nekaj, česar nihče ni prav razumel. Ti isti silaki pa so očitali fotografom, da so omogočili identifikacijo demonstrantov. Pred tremi leti smo se pogovarjali o nedavnih dogodkih, zdaj smo se večinoma pogovarjali o preživetju, o izginulih znanjcih, in o sankcijah, ki grozijo Hrvaski. »Tihe sankcije« so že tu. Ustavljena so vsa mednarodna posojila, pretrgane vezi med univerzami, raziskovalci, poslovniki...

Popoldne je minilo med dremežem in prebiranjem elaborata, ki čaka jutrišnjo oceno. Večer je minil ob srečanju, ki naj bi bilo priprava za jutri-

snji posvet. Za dolgo mizo smo se zbrali ljudje, ki se poznamo, nekateri že desetletja. Razgovor pa je bil zadržan. Se bolj zadržani so bili znanjci iz Zagreba.

V »Castniškem domu« v Lori, v ledenomrzli dvorani, se je zbralo kakih sto ljudi, povabljenih k zaključni predstavitvi večletnega projekta »Gospodarjenje s prostorom Kastelanskega zaliva«. Več dobrih razlogov je za predstavitev tega projekta v Sloveniji:

- po vsebinski plati gre za projekt, ki je naravnan na znanstveno utemeljeno ravnanje z okoljem in prostorom,

- po geografski razsežnosti gre za projekt, v katerem se raziskovalno delo osredotoča na morsko zalivski ekosistem, in na

obalni prostor, ki ga je zajel ekstenziven proces urbanizacije,

- po metodološko »tehnoški« plati gre za projekt, ki uvaža sodobno računalniško podprto informatiko z »monitoringom« in modeliranjem ter z geografsko informacijskim sistemom, kot enim od strateskih ciljev,

- po organizacijski plati gre za projekt, ki sega preko jurisdikcije v občinskih mejah, ki je multidisciplinaren in interdisciplinaren ter naravnan na formiranje jedra kompetentnih mladih strokovnjakov.

Končno gre za projekt, pri katerem so sodelovali tudi slovenski strokovnjaki, zlasti prof. dr. Viljem Rupnik z ljubljanske in prof. dr. Bogomir Kozelj z mariborske univerze.

Nosilec projekta je Vseučilišče v Splitu v sodelovanju s Hrvaško akademijo znanosti in umetnosti, koordinator pa je prof. dr. Jakša Milčić, znameniti splitski župan iz časa »hrvaske pomladi«. S tem projektom se je uveljavil tudi CIMIS (Centar za interdisciplinarna i multidi-

sciplinarna istraživanja) kot transkultetna raziskovalna organizacijska oblika. Začetki projekta segajo v leto 1984, ko je potekala III. konferenca o zaščiti Jadrana, rasel je s podporo ZN oziroma UNEP in njegovega Mediteranskega akcijskega plana - Program prioritarnih akcij, dejavnosti, ki so se pri nas odrazile - zal - le marginalno. Za program projekta »Gospodarjenje s prostorom Kastelanskega zaliva« je bila vseskozi značilna naravnost na varstvo okolja v funkciji razvoja.

Izhodišča projekta so utemeljevali z dejstvi, da je Kastelanski zaliv onesnažen, da številni naravni viri nimajo več pozitivnega učinka v razvoju, da se je kakovost življenja poslabšala. Zato so si zastavili nalogo, da z znanstvenimi metodami odkrijejo vzroke stanja in ponudijo rešitve za razvoj in za okolje. Da pokažejo občutljivost, ranljivost in nosilno zmogljivost naravnih virov ter opozorijo na meje njihove rabe. Namenili so se uvesti standardizirane postopke ana-

naravnega mostu. Oba sta zaščitni znak Rakovega Skocjana, prek Velikega celo pelje cesta.

Ce se pripeljemo iz Cerknice skozi Zelse (ob vasi stoji zanimiva renesančna cerkva sv. Volbenka s tlorisom v obliki detelje) ali pa iz Unca, nam bo v obeh primerih pod kolesi škrtal makadam. V prvem primeru bomo najprej naleteli na Zelske jame in Mali naravni most, v drugem na Veliki naravni most in Tkalco jamo. Vmes ležita dva kilometra in pol nenavadne doline, ki sprosta in pomirja ali pa z naraslo vodo buri domišljijo. Nekako na sredi je Gostišče Rakov Skocjan, ki med drugim ponuja tudi specialitete iz divjačine, tako da lačnim ne bo treba predolgo trpeti. Sicer pa je res, da v tako privlačni okolici kar pozabimo na lakoto, saj preprosto ni časa za sanje.

Dario Cortese
(Nadaljevanje jutri)

Razgibane podobe kraške jame brez stropa

Biser Rakovega Škocjana sta Mali in Veliki naravni most

Petdeset metrov pod Malim naravnim mostom teče Rak iz Zelskih jam (Foto: Dario Cortese)

Mala Karlovica je eden izmed požiralnikov Cerkniščiце na severnem robu (Foto: D. C.)

Danes goduje

Kunigunda, cesarica

O mladosti svete Kunigunde ni veliko zanesljivih poročil. Rodila se je okoli leta 980 v luksemburški grofovski družini, okoli leta 1000 pa se je poročila z bavarskim vojvodo Henrikom, kasnejšim nemskim kraljem. Leta 1014 ju je papež Benedikt VIII. kronal tudi za cesarja in cesarico.

Pametna in izobražena Kunigunda je bila svojemu možu svetovalka pri vseh vladarskih odločitvah. Z vsem srcem je podpirala njegova prizadevanja v korist Cerkve - ustanavljanje samostanov, graditev cerkva in pomoč duhovnikom. Na njeno pobudo so sezidali tudi stolnico in samostan sv. Mihaela v njunem mestu Bamberg.

Številne listine pričajo, da so bili odnosi med Henrikom in Kunigundo zelo pristrčni, za njuno popolno srečo pa so manjkali potomci. Njun zakon je bil namreč brez otrok.

Kunigunda je na Henrika vplivala tako, da je vladal čim bolj pravično. Kadar je le mogla, ga je prepricavala o stiski ljudi, zavzemala pa se je tudi za prerojenje duhovščine in obnovo verskega življenja v vseh stanovih. Po moževi smrti leta 1024 se je umaknila v samostan Kaufungen, ki ga je sama ustanovila. V njem je živela do svoje smrti 3. marca leta 1033.

Sveta Kunigunda je zavetnica otrok in nosečnic. Upodabljajo jo s cesarsko krono in modelom cerkve.

(Vir: Leto svetnikov)

(Se nadaljuje)

OD LJUDSKEGA ZDRAVILSTVA DO SODOBNEGA LEKARNIŠTVA (5)

Svečeniki boga Asklepija

V stari Grčiji so bili lahko zdravniki le moški

V 5. stoletju pr. n. st. so stari Grki na južni strani Akropole v Atenah zgradili prvo zdravilišče s tekoco zdravilno vodo, ki je pritekla s hriba. Temelji nekdanjega zdravilišča stojijo še danes, pa tudi izvir vode ni presahnil.

V današnjem Cavtatu blizu Dubrovnika, ki je bil grška kolonija, imenovana Epidaurus, je bilo svetišče boga Eskulapa. Poleg njega in njegovih sinov so castili tudi njegovi hčerki Higiejo in Panacejo. Eskulapa so običajno prikazovali s palico, okoli katere se ovija sveta kaca. Njegova hči Higieja v eni roki drži kaco, v drugi pa palico. Pred nekaj stoletji se je tudi pri nas uveljavil običaj, da so lekarne okrasili s kipoma Eskulapa in Higieje. Posebno lepi so bili kipi v Lev-

stikovi lekarni v Ljubljani in na sprehajališču v Rogaski Slatini, kjer so umetelno izdelani kipi teh grških božanstev.

Zdravniki stare Grčije so bili svečeniki boga Asklepija. Mladi zdravnik je moral prisesti na božje zdravnike Apolona, Asklepija, Higiejo in Panacejo. Ženskam tedaj opravljanje zdravniškega poklica ni bilo dovoljeno.

Grški zdravnik in filozof Hipokrat se je rodil leta 460 pr. n. st. na otoku Kosu v Egejskem morju. Hipokrat je deloval v Asklepijevem hramu, ki je bil jugozahodno od današnjega mesta Kosa. Bil je vrstnik Sofokla, Sokrata in državnika Perikla. Napisal je 60 do 70 medicinskih del, ni pa povsem jasno, katera je napisal sam in

katera njegovi učenci. Zbirko knjig so imenovali Corpus Hippocratium, v 4. in 3. stoletju pr. n. st. pa jo je zbiral knjižnica v Aleksandriji v Egiptu.

Osnovna dolžnost medicinske znanosti, pravi Hipokrat, je pomagati zdraviti. Če tega ne zmore, potem ne sme skodovati. Zdravnik ne izvaja samo kurative, temveč želi tudi ohraniti človekovo zdravje. Lepo je, beremo v medicinskih predpisih, če skrbis za bolnika, da ponovno ozdravi, vendar je enako lepo, da poskrbis za zdravega, da ne zbolijo. Zdravnik naj med zdravljenjem ne misli na plačilo. Kadar je nekdo v težavah in reven, naj ga zdravi brezplačno. Zdravnik naj bo človekoljub in naj v sebi nosi ljubezen do medicinske stroke... Vse do danes je Hipokrat simbol idealnega zdravnika in

Grški bog Asklepij (Eskulap)

zdravstvenega delavca nasploh.

Metja Stritmar

LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radija Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Alenka in Tomaž sta dobila eno zelo zelo hudo pismo od jezne Urse, ki ju obtožuje, da prekmalu končujeta oddajo, da govorita preko glasbenih želja in ne storita nič za tiste, ki so brez telefonov.

Namesto odgovora raje objavljata pismo od Joži:

»Lepo pozdravljeni! Upam, da boste izbrani za najboljšo oddajo leta. Poslala sem 30 komadov glasovnic, če bom izzrebana za Kanarske otoke, Vas povabim zraven. Veliko uspehov se naprej!«

Joži

No, vidite, okusi so različni.

Nagrajenci: Urša Hočevar 6.000 SIT, Spela Mihelac 6.000 SIT, Primož Kusar 5.000 SIT, Raika Skodič 2.000 SIT, Valentina Rotar 2.000 SIT

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Vzroki vaših sprememb vam bodo na dlani, zato jih boste zlahka odpravili, zlasti če boste v enem od svetlih obdobj zbrali dovolj volje in poguma.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Od svojega bližnjega boste pričakovali odobravanje in podporo, tudi glede dejanj, ki bodo vse prej kot razumna in razumljiva, vsaj navadnim smrtnikom.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Jezilo vas bo, da se mesec obraca tako počasi in da plače ne dobivate vsak teden - mesečne seveda. Razmišljali boste o možnostih za dodaten zaslužek.

RAK 22. 6. - 22. 7.: V svoji začetni zagnanosti boste prezrli nekaj pomembnih malenkosti, zato se bo vas nov projekt zavlekel, učinek pa bo skromnejši od pričakovanega.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Pestile vas bodo mračne misli in temna občutja, nezaupljivi boste, vaša samozavest bo upadla in zrla vas bo bojazn, da se bo zgodilo nekaj hudega. Ojoj!

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: V družbi boste svojo potrebo po zavetju zadovoljevali na številne, pogosto precej nezdrave načine. Doma bo boljše, kajti tam vaša občutljivost ne bo prezrta.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Ne čudite se, če vam bo že kmalu zaskrlo in če se boste zapletli v zmesnjavo na pol rešenih problemov. Pot do previsokih ciljev je pac prestrna.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Spoprijateljili se boste z nekom, ki vam je bil doslej zoprni kot rana ura. Tesnejše stike boste navezali tudi z nekom ali necim v sebi.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Vase delovne sposobnosti bodo na srečo ostale na nivoju, zato na delovnem mestu ne boste imeli težav. Se več, celo napredovali boste. Ampak ne danes.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: V vsakdanjem redu boste ugledali odlično osnovo za nadgradnjo svojih velikih nactov. Rutinska opravila boste prenesli na druge. Komaj čakajo.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Niste človek, ki bi mogel dolgo časa opravljati ena in ista dela, se zlasti, če so enolična in ne vsebujejo možnosti za kreativnost. Torej?

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Radodarni boste bolj kot ponavadi in marsikomu boste ponudili pomoč, čeprav vas ne bo posebej prosil. Tudi na dogajanja okrog sebe boste občutljivi.

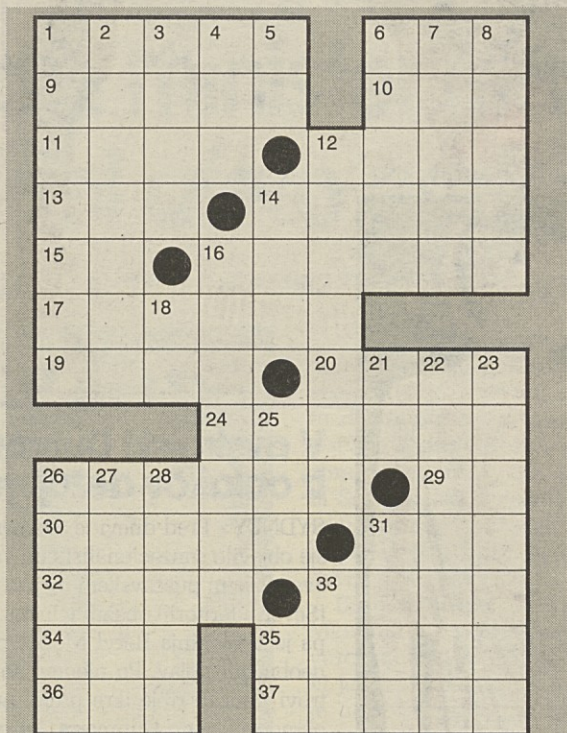
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. teniški rekvizit, 6. letovisce in dirkalisče formule 1 v Belgiji, 9. mejna reka med Slovaško in madžarsko, 10. trenje, 11. Ibsenova drama, 12. indijska boginja, mati kozmosa, 13. pasma psov, 14. nemška denarna enota, 15. kemijski znak za aktinon, 16. kemijski element z znakom La, 17. letovisce ob italijanski obali Jadrana, 19. nekdanji česki kolesar (Anton), 20. slovenski botanik, ki je raziskoval rastlinstvo Julijskih Alp (Karel), 24. glavno mesto Kalmikije, 26. moško ime, 29. ime ameriskega filmskega igralca Pacina, 30. izraelski prerok iz 9. stoletja pr. n. st., 31. pod, 32. goveji mladici, 33. miren veter, ugoden za jadrnanje, 34. karcinom, 35. tatvina, 36. grška boginja nesreče, 37. mesto ob hrvaškem naračnem pristaniscu pri Reki.

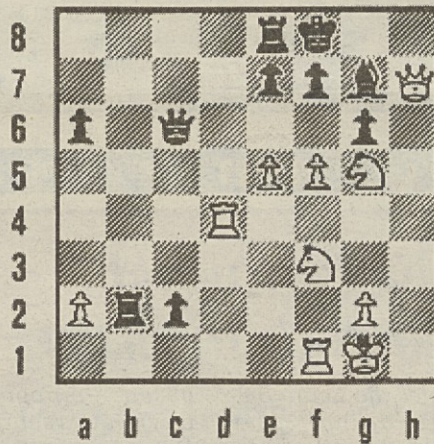
Navpično:

1. slovenski dramatik iz 18. stoletja (Anton Tomaž), 2. podolgovat gradbeni element, ki kaj podpira, angleški naziv za morsko pristanišče, 4. krilo rimske konjenice, 5. ime ameriskega glasbenika Cooderja, 6. začetek dirke, 7. zmerno hiter česki ples, 8. pisec poročil z vojskarih pohodov Aleksandra Velikega, 12. pomemben jezuit iz 16. stoletja, pisec katekizmov (Peter), 14. otok v Irskem morju, 16. nanašanje licila, 18. avtomobilska oznaka Makarske, 21. središče vrtenja, 22. južnoevropska država, 23. nekdanji portugalski diktator (Antonio), 25. ime slovenske smucarke Ribarič, 26. največja zleza človeškega telesa, 27. filozof iz Eleje, 28. nemški pesnik (Rainer Maria), 31. ozek kos blaga, 33. mestece pri Torinu, 35. kratika za kilobyte.

AL, Elbja, tla, tele, brz, rak, kraja, Ate, Bakar.
Vodoravno: 1. lopar, 2. ipoly, 3. tor, 4. Nora, 5. Kati, 6. hrt, 7. Zoti, 8. Elista, 9. jernej, 10. mark, 11. An, 12. lamtan, 13. kumi, 14. kati, 15. kumi, 16. kumi, 17. kumi, 18. kumi, 19. kumi, 20. kumi, 21. kumi, 22. kumi, 23. kumi, 24. kumi, 25. kumi, 26. kumi, 27. kumi, 28. kumi, 29. kumi, 30. kumi, 31. kumi, 32. kumi, 33. kumi, 34. kumi, 35. kumi, 36. kumi, 37. kumi.

ŠAH

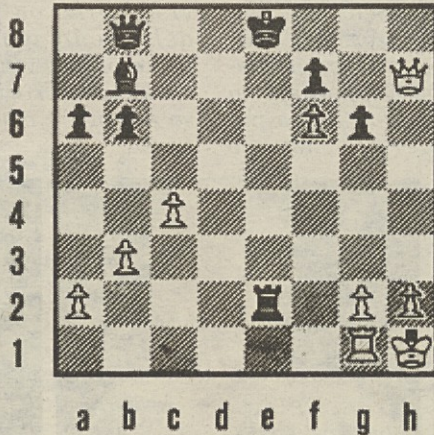

Kozul - Sarno / Reggio Emilia 1993

Nadomestilo za figuro vidi črni v prostem c kmetu na drugi vrsti, ki že grozi belemu z novo damo. Vendar pa beli, ki je na potezi, zaupa v dobro postavljene bele figure in uspešen obračun s črnim kraljem na osmi vrsti. Kako poteka zmagovita kombinacija belega?

Resitev naloge

Beli ne razmišlja o črnem c kmetu, temveč takoj krene v napad s potezo 1.Se6+! fe6 2.fe6. Črni je sedaj računal, da bo z novo damo na polju c1/ 2...c1D/ preprečil sah bele trdnjave, toda pri tem je spregledal malo poanto belega 3.Se1+ in matiranjem črnega kralja.

Belotti - Cvitan / Reggio Emilia 1993

Osamljena bela dama na kraljevem krilu ne more računati na uspeh v napadu na črnega kralja, saj ga črna dama lahko uspešno zasciti. Toda velemejster Cvitan, ki je na potezi, ne misli na obrambo svojega kralja, temveč izkoristi dolgo belo diagonalo h1 a8 v svoj prid.

Resitev naloge

Črni bi lahko s potezo 1...Dd6 zabranil sah bele dame na osmi vrsti, vendar ima še boljše možnost v nadaljevanju 1...Lg2+! in napadu na belega kralja, ki se po 2.Tg2: Te1+ 3.Tg1 konča 3...Db7mat! Zagotovo beli ni pričakoval tako hitrega konca partije!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1879

Rodil se je Josip
Murn - Aleksandrov

Odrasčal je pri tujih ljudeh, študiral na dunajski eksportni akademiji, »presedlal« na pravno fakulteto v Pragi, vendar nikjer ni našel pravega veselja. Izgubil je stipendijo, trpel hudo pomanjkanje, si nakopal jetiko in se vrnil v Ljubljano, kjer se je vse do svoje smrti za silo preživljal kot pisar.

Prve pesmi je tiskal v mladinskih listih, zatem pa je sodeloval predvsem v »Ljubljanskem zvonu«. V podobah iz naravnega življenja, v kmečkih opravilih, segah, vražah in pregovornih besednih zvezah je Murn našel simbole za svoja občutja.

V svojih pesmih je bil preprost in šegav, včasih tudi trpek. Lastne zbirke ni dočakal: pod naslovom »Pesmi in romanec« jo je sele po njegovi smrti leta 1903 izdal dr. Ivan Prijatelj; znanstveno izdajo je leta 1933 uredila Silva Trdinova, zbrano delo pa leta 1954 Dušan Pirjevec.

Literarna zgodovina Josipa Murna uvršča med najpomembnejše predstavnike slovenske moderne.

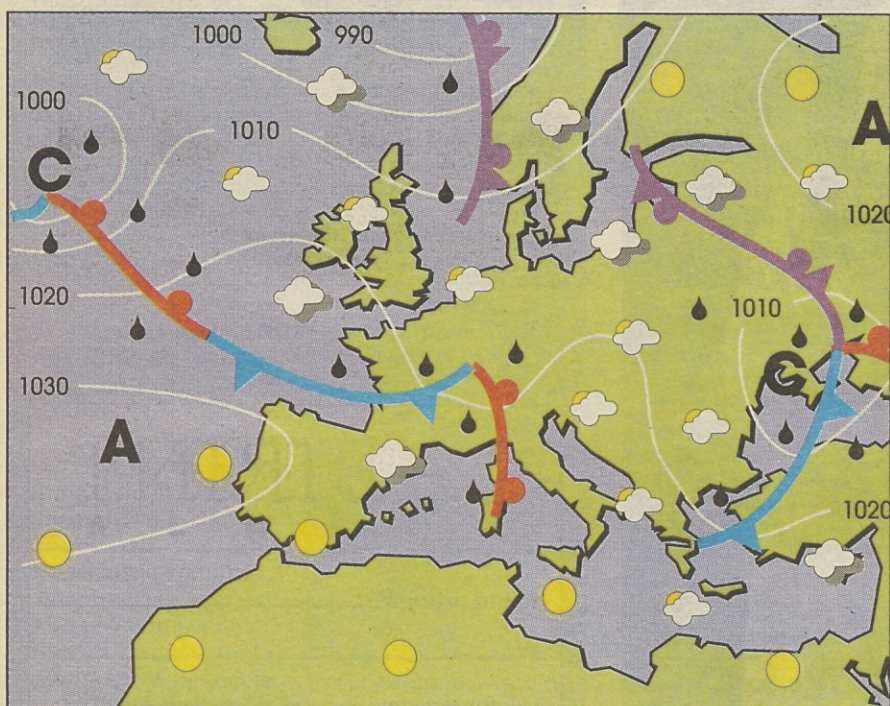
PREBLISK

Tam v daljavi, ne ve se, kam pič leti, / tam v nižavi, ne ve se, kam se spusti / na skrivaj; / tako v duši lep trenutek zbeži / in ne vemo, kam, kje se zbudi / se kedaj.

(J. Murn - Aleksandrov)

EVROPA / JASNO LE NA SEVEROVZHODU

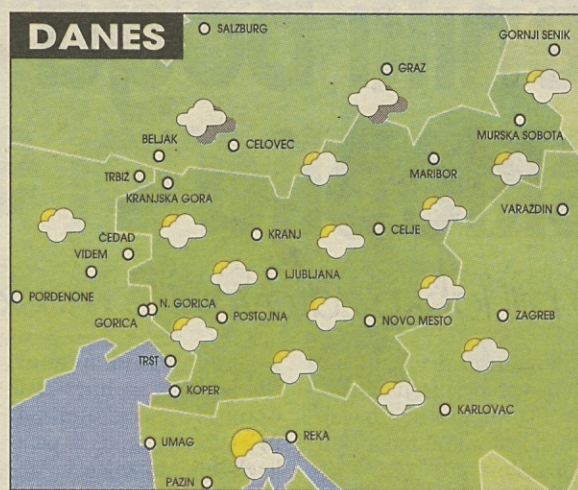
Vremenska slika:

Nad Balkanom je nastalo prehodno sibko območje visokega zračnega pritiska. Nov frontalni val se ob severozahodnih višinskih vetrovih blizu Sloveniji. V višinah spet doteka k nam toplejši in bolj vlažen zrak.

ALPE JADRAN / SUHO, A OBLAČNO

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

Slovenija: Zmerno do pretežno oblačno bo. Zjutraj bo po nekaterih kotlinah megla. Dnevne temperature bodo od 7 do 13 °C.

Sosednje pokrajine: Ob Jadrnu bo večinoma sončno, drugod zmerno do pretežno oblačno. V Alpah in severno od njih bodo padavine.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA.....	9/11
TRST.....	10/11
CELOVEC.....	6/12
BRNIK.....	7/10
MARIBOR.....	10/13
CELJE.....	7/13
NOVO MESTO.....	9/10
NOVA GORICA.....	9/11
MUR. SOBOTA.....	8/12
PORTOROŽ.....	8/10
POSTOJNA.....	7/8
ILIRSKA BISTRICA.....	9/9
KOČEVJE.....	8/7
ČRNOMELJ.....	7/11
SLOV. GRADEC.....	7/13
BOVEC.....	-/-
RATEČE.....	2/8
VOGEL.....	1/1
KREDARICA.....	-5/-3
VIDEM.....	9/12
GRADAC.....	5/14
MONOSTER.....	7/13
ZAGREB.....	7/11
REKA.....	10/10

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI.....	-21/-5
STOCKHOLM.....	-11/-5
MOSKVA.....	-20/-7
BERLIN.....	0/1
VARSAVA.....	-1/-1
LONDON.....	5/7
AMSTERDAM.....	4/8
BRUSELJ.....	3/8
PARIZ.....	6/10
DUNAJ.....	5/13
ZÜRICH.....	5/10
JENEVA.....	3/11
RIM.....	10/18
MILAN.....	3/8
BEOGRAD.....	3/20
BARCELONA.....	9/17
ISTAMBUL.....	6/15
LADRID.....	1/16
LIZBONA.....	10/16
ATENE.....	7/17
BUCAREST.....	0/22
MALTA.....	11/19
PRAGA.....	5/11

DOLŽINA DNEVA	SNEŽNE RAZMERE	SNEŽNE RAZMERE	PLIMOVANJE
Sonce bo vzšlo ob 6.38, zaslalo pa ob 17.51. Dan bo dolg 11 ur in 13 minut. Luna bo vzšla ob -, zaslala pa ob 09.24.	FURLANIJA-JK	SLOVENIJA	Danes: ob 0.14 najvišje 40 cm, ob 7.03 najnižje -32 cm, ob 13.05 najvišje 11 cm, ob 18.21 najnižje -15 cm.
RAZMERE NA CESTAH	Piancavallo 70/150 cm	Cerkno 45 cm	Jutri: ob 0.58 najvišje 31 cm, ob 8.22 najnižje -26 cm, ob 15.06 najvišje 4 cm, ob 19.15 najnižje -3 cm.
Ceste po Sloveniji so večinoma mokre in spolzke. Promet po notranjosti države in na mejnih prehodih poteka tekoče in brez večjih zastojev.	Forni di Sopra 20/120 cm	Golte 65 cm	
	Zoncolan 40/100 cm	Kanin od 25 do 205 cm	
	Trbiz 20/150 cm	Kobla od 10 do 80 cm	
	Nevejsko sedlo 70/280 cm	Kope do 95 cm	
	Sauris 30/50 cm	Kranjska Gora do 30 cm	
		Krvavec do 70 cm	
		M. Pohorje do 70 cm	
	VENETO	Roga od 80 do 100 cm	
	Sappada 30/80 cm	Soriska planina 60 cm	
		Velika planina 30 cm	
		Vogel 170 cm	

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Brez velikih novosti,
le da je kratko in zlato

MILAN - Kratko in povrh se zlato: to predlaga Giorgio Armani ženskam za prihodnjo zimo. Res, prav nihče ne bi mogel reči, da so to zimska oblačila. Za večerno obleko, ki jo je prikazala Linda Evangelista (spodaj levo), bi bil pridevnik »zimski« se kako dopusten, za usnjen jopić z mikrokroglom, s katerim se je prikazala Claudia Schiffer (v sredini), bi to že s težavo rekli, za tuniko (spodaj desno) pa se zdaleč ne. In seveda je tu še skupni imenovalac zlate barve, ki jo je Versace letos zelo rad uporabljal. Sicer pa je Claudia Schiffer predstavila tu-

di kolekcijo Laure Biagiotti (desno): prav tako kratka krila, ki so, kot kaže, skupna vsem kreatorjem. Sicer pa je Biagiotti jeva prikazala predvsem puloverje in sale, stekane iz mehke bele volne, nekaj dolgih jopić je pokrivalo krilca, krilca sama pa niso pokrivala prav ničesar, tako da ni bilo težko ugotoviti, da je Schifferjeva za razliko od Naomi Campbell, vendarle nosila tango roza barve.

Sicer pa je bila prav Claudia Schiffer v središču pozornosti: Prisla je z zarocencem Davidom Copperfieldom in fotografiji so na par kar navalili. Mnogo

besed, mnogo intervjujev, vsebine pa kot običajno skoraj nič.

Modne revije v Milanu se nadaljujejo se do konca tedna. Med novimi manekenkami se bo tokrat predstavila Isabella Rossellini, pravi izziv, kajti njena postava ne spominja na manekenke; pač pa nanje spominja honorar - 15 tisoč dolarjev na dan. Vendar prevladuje splošno mnenje, da smo najlepše in najnovejše v Milanu že videli in sedaj bo na vrsti Pariz: od petka dalje bodo svoje izdelke predstavili francoski kreatorji in oči so že uprte v mesto ob Seni.

Pri sedmih letih kradel
perilo za prostitutke

MILAN - Milanska policija je stopila na prste južnoamerikemu paru, ki je mladoletnega perujskega otroka prisilil, da je kradel obleke in perilo po veleblagovnicah in ga nato prodajal prostitutkam. V ta »poklic« ga je s klofutami pred dvema letoma uvedla teta, ko je imel komaj sedem let. Teta mu je obenem določila ceno ukradenega blaga, in sicer 50 tisoč lir za obleke in 25 tisoč lir za kakovostno spodnje žensko perilo. Otrok je sedaj v zavodu, kjer se je že vzivil in bo brzkone prebolel negativno izkušnjo.

Tudi v Italiji gola Naomi
proti krznenim plaščem

RIM - Reklamni plakati gole Naomi Campbell in drugih starih manekenk se od včeraj bohotijo ob vseh glavnih rimskih hitrih cestah. Pred Italijo so podobno pobudo sprožile organizacije za zaščito živali v ZDA. Ob Campbellovi so na plakatu v Evini obleki se Tatiana Patitz, Fabienne Terwinghe, Heather Steward-Whyte in Emma Sjolberg. Reklamno sporočilo je zelo učinkovito: »Raje gole kot v krznu.« Za sedaj se še ni nihče obregnil ob to pobudo, ki bo brzkone se dodatno prizadela proizvajalce krzna, ki so v zadnjem obdobju doživeli 30% padec prodaja. (Telefoto AP)

V avstralski Dunmari
iz oblakov dežujejo ribe

SYDNEY - Pred dnevi je avstralsko časopisje objavilo senzacionalistično vest, da so v avstralskem pušcavskem mestecu Dunmara (Severni teritorij) opazili v lužah ribe, včeraj pa je zoologinja Beryl Morris pojasnila ta neobičajni pojav. Po njenem so močni vetrovi ponesli ribje ikre preko pušcavskega območja vse do Dunmarre. Po prvem močnem dežju so se v lužah pojavile ribice na veliko veselje ptic, ki so jih takoj pospravili. Ljudi je seveda pojav dobesedno prestrašil.

Na Kitajskem malo avtov,
a ogromno nesreč

PEKING - V LR Kitajski umre 27 ljudi na vsakih 10 tisoč vozil, ta statistični indeks pa iz meseca v mesec raste. Lani je na Kitajskem v 240.000 prometnih nesrečah življenje izgubilo 63.508 oseb. Stevilke so presenetljive za državo, kjer sta kolo in oslovsko vprega glavno prevozno sredstvo. Po mnenju strokovnjakov Kitajci nimajo vozne kulture, tako da redki avtomobilisti na cestah dobesedno tekmujejo, nedisciplinarni pa so tudi kolesarji, da pescev sploh ne omenimo.

